

Pd

Politika

Dergisi

09.11.2008 Sayı:9 Kasım

www.politikadergisi.com

UNUTMADIK!

UNUTTURMAYACAĞIZ!

(1881-193 ∞)

Pd

Politika Dergisi

www.politikadergisi.com

Erdal Sarızeybek:

**"Orgenerale konuşma yasağı,
PKK liderine
örgütü idare etme olanağı"**

KERKES BİR

**AÇIKLAMA BEKLİYOR;
NEREDEN ÇIKTI BU KRİZ ?**

**Dr. Gamze G. Kona'dan ABD'ye Kötü Haber:
"Türkiye ve Rusya'sız Ortadoğu olamaz."**

**Konuk yazarımız
Prof. Dr.Ahmet SALTIK'tan
Şener ERUYGUR olayı**

Bir fotoğrafın düşündürdükleri Gökhan DAĞ

Editörlerimiz

- > Emrah ÖZDEMİR
- > Gökhan DAĞ

Yazar Kadromuz

- > Ali İhsan UĞUZ
- > Asaf ŞİMŞEK
- > Bilgin TÜRK
- > Burak İNAN
- > Ceren YALDIZ
- > Emrah ÖZDEMİR
- > Emre FİDAN
- > Erbil DENİZ
- > Erdal ALTUN
- > Evren YELKANAT
- > Fırat ÖZDEMİR
- > Gamze G. KONA
- > Gökhan DAĞ
- > Kadir Levent BECİT
- > M. Burak KAHYAĞLU
- > Miraç ÇEVEN
- > Naile DUMAN
- > Osman ACAR
- > Osman BUDAK
- > Özcan NEVRES
- > Özgür Pınar IŞIK
- > Sevdâ EĞER
- > Taşkın YAYLA
- > Timur V. DOĞRUOK
- > Yamaç KONA

Redaksiyon

- > Eren KARACA
- > Mehmet Mustafa KAKI

Kapak Tasarım

- > Selda OGALAN

Web Tasarım

- > Gökhan DAĞ
- > Metin TINAY

Not: Bu tabloda alfabetik sıralama kullanılmıştır.

Editörden...

Tüm okurlara, tüm okurlarımıza merhaba.

Türk ulusu için oldukça onur verici bir ay olan Ekim ayını geride bırakıyor, ne yazık ki hem Türk ulusunu hem de dünya uluslarını yasa boğan bir aya; Kasım ayına giriyoruz.

Bu (onur verici) aya Atatürk ve silah arkadaşlarının, Türk bilincinin neler yansıttığını hepimiz çok iyi biliyoruz. Birkaç sayfa sonra "Gündeme Dair" başlıklı yazımda bugünün yöneticilerinin ve bugünün ahlaksızlarının bu (onur, başarı kokan) aya ne kadar çok leke sürdüklerini göreceğiz.

Hiç utanmadan, sıkılmadan yaşadıklarını, yaşıttıkları okuyacağız. Her dakika geçmişimize ihanetlerini göreceğiz.

Belki de 10 Kasım'ı pompalı tüfeklerle karşılayabileceğimizi göreceğiz.

Ağlanacak halimize ağlamayıp gülüp geçtiren soytarları göreceğiz.

Aslında Politika Dergisi olarak, buna benzer şeyleri bir yıldır, siz değerli okurlarımıza elimizden geldiğince göstermeye çalışıyoruz.

Bir yıldır doğruları hiç korkmadan (kimden korkacaksak) söylüyoruz.

Bu ülkeyi kurtarıırken ölümsüzlüğünü ilan etmiş bir liderle, onun öğretilerinden dersler alarak, tüm cesaretimizle yazıyoruz ve yazmaya devam edeceğiz.

Bu yoldaki en büyük güvencemiz, tabii ki siz değerli okurlarımızsınız. Sağ olun, var olun.

Dokuzuncu sayımızı hazırlamak, aslında bizim için oldukça duygusal oldu. Atamızın her fotoğrafında derin düşüncelerle o anı yaşamaya çalıştık. Lütfen bunu siz de deneyin. İddia ediyorum, gözleriniz dolacak.

Önceden belirttiğimiz gibi Atamızı, Atatürk'ümüzü sizlere **olduğu gibi** yansıtmak için yeni sayımızın yayın tarihini 1 Kasım'dan, 9 Kasım'a erteledik.

Atamızla ilgili birçok kitabı taradık. **O'nu, O'ndan başka birisi gibi tanıtmamak** için

elimizden geleni yaptık. Belgesel çekemedik; ama sanırım ki iyi bir dergi hazırladık.

Öğrencisi olmaktan gurur duyduğumuz, "Atatürkçü, Çağdaş, Ulustan Yana, Laik Eğitim" veren Uludağ Üniversitesi ile Atatürk'ümüzü tanıtmaya adına güzel bir işbirliği projesine imza attık.

Değerli araştırmacı Sayın *İlknur Güntürkün Kalıpçı'nın* hazırladığı ve Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü'nce basılan **Her Yönüyle İnsan Atatürk** adlı eserden birçok alıntı yaptık. Eserin basılması için büyük bir özveri gösteren Uludağ Üniversitesi Eski Rektörü Sayın Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran ve çok değerli hocam Prof. Dr. Hasan Ertürk'e buradan saygılarımı iletiyorum.

"Atatürk de bir insandı. Ben onun insani yönlerini yansıttım." diye kendini savunan insanlara, Her Yönüyle İnsan Atatürk aslında kimdir; onu göstermeye çalıştık.

Can Dündar'ın hocası olduğu için övünemeyen; ama bir Atatürkçü olarak sonuna kadar övünmeyi hak eden değerli akademisyen *Prof. Dr. Özer Ozankaya* hocamızla da bir sonraki sayımızda güzel bir projeye imzamızı atacağız. Ne yazık ki bu güzel projeyi bu sayımıza yetiştirmemiz kismet olmadı.

Projeye göre, saygıdeğer hocamızın "Cumhuriyet Çınarı" adlı kitabı özet bir yazı dizisi şeklinde siz değerli okurlarımıza ulaşacak. Bu sayede Mustafa Kemal Atatürk'ü başka bir kaynaktan doğru bir şekilde tanıma fırsatını yakalayacağız. Kendisine bize bu konuda verdiği destek için sonsuz teşekkür ediyoruz.

Bu sayımızda ayrıca Aktütün Karakolu Eski Komutanı Emekli Albay Sayın **Erdal Sarızeybek** mülakatını okuyabilirsiniz. Tabii yazar kadromuzun çok önemli tespitlerini de...

Gelecek sayımız öğrenci arkadaşlarımızın sınavları dolayısıyla 7 Aralık'ta. Görüşmek üzere...

editor@politikadergisi.com

Görümüz

Politika Dergisi'nin görüşü; gençlerin ve genç düşüncelilerin kavga ile değil fikirlerle politik katılımını sağlamaktır. Politika Dergisi, Türkiye için demokrasiyi; sadece seçimlere özgülenmiş bir rejim olarak değil Türkiye Cumhuriyeti'nin temel esaslarına uyulmak şartıyla her kesimin katılımının sağlandığı bir rejim olarak tanımlar.

Görevimiz

1. Gençlerin ve genç beyinlilerin politik düşüncelerine yer vererek, depolitize olmalarını engellemek ve bu yolla ülkemiz politikasına bir ivme kazandırabilmek,
2. Cumhuriyetimizin, Türk devrimlerinin, insan haklarının, demokrasinin ve laikliğin özü korunmak kaydı ile fikir serbestisi sunabilmek,
3. Geniş bir politik yelpazenin sunulması ile okuru çok yönlü düşünmeye sevk etmek,
4. Tüm bunların kazanımları ile düşünsel politizasyonu sağlayarak, gelecek için gerçek bir demokrasi oluşturmaya katkıda bulunmaktır.

İçindekilerErdal SARIZEYBEK Röportajı

“O orgenerale konuşma yasağı var; ama İmralı’da yatan PKK’nın sözde lideri yattığı yerden örgütü idare ediyor.”

AKTÜTÜN’ÜN ESKİ KOMUTANI,
EMEKLİ ALBAY SAYIN **ERDAL SARIZEYBEK**’LE ÇARPICI BİR MÜLAKAT YAPTIK.

sy.32

“Şener Eruygur” Olayı

“Yargılama süreçlerinin hızlandırılması ve hukuka uygun adil bir kararın verilmesi tüm ulusun son derece duyarlı beklentisidir ve çağdaş bir hukuk devleti olan Türkiye’mizin de kendisine yakışır onur borcudur.”

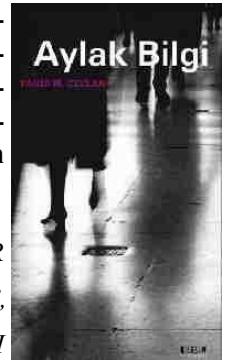
ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAK. ÖĞR. GÖR. VE ADD ÖNCEKİ BAŞKAN YRD. **PROF. DR. AHMET SALTİK** BU SAYIMIZDA BİZE KONUK OLDU.

sy.43

Aylak Bilgi

“Klişe davranış, kolayca tahmin edileceği gibi akıl kullanmayan, yeni organizasyon yapmayan kalıp davranıştır.”

BU SAYIMIZIN DİĞER DEĞERLİ KONUĞU, “AYLAK BİLGİ” KİTABININ YAZARI SAYIN **DR. TAHİR M. CEYLAN** OLDU.

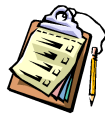
sy.100

Politika Dergisi Sayı 8

İçindekiler

Gündeme Dair

**GÖKHAN DAĞ'IN GÜNDEM-
DEKİ KONULARLA İLGİLİ
DEĞERLENDİRME-
LERİ**

sy.8

Terör Kaderimiz mi?

“G.Doğu ve Doğu Anadolu’daki kaçakçılık, bir yaşam biçimi haline gelmiş ve özellikle akaryakıt ve uyuşturucu kaçakçılığı, PKK’nın ana gelir kalemini oluşturmıştır.”

BURAK İNAN

sy.25

Karışık İşler Bunlar

“Ergenekon diye bir çete ortaya çıkartılıyor ve bu bağlamda birçok ulusalcı gözaltına alınıyor; ama ne Kemalistlerden, ne de ulusalcılardan tepki var.”

ERDAL ALTUN

sy.29

Ayhan Çarkın: “1000 Kişiyi Öldürdüm”

Çarkın, meslektaşlarına da bir uyarıda bulundu: “Gözlerini açsınlar ve sivil unsurların dik duruşunu izlesinler...”

ALİ İHSAN UĞUZ

sy.58

Üzgünüm Abede: Yeni Orta Doğu, Türkiye ve Rusya Federasyonu Olmadan Olmaz

“ikinci Irak operasyonu sonrasında ABD’nin Orta Doğu’ya yönelik politikaları ABD’nin beklediği sonucu vermemiştir.”

DR. GAMZE G. KONA

sy.14

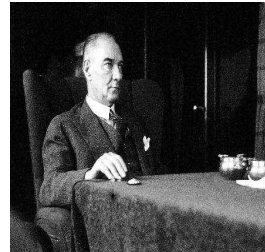
Dinsel İç Dökümler (2)

İyi ki de şeriat yok bu ülkede...
Ya olsaydı?!

NAİLE DUMAN

sy.27

Cumhuriyet’in Kuruluş Serüveni

“Mustafa Kemal; Cumhuriyeti, daha doğrusu Demokrasinin en iyi uygulama sahası olan Cumhuriyeti tamamen içine sindirmiş bir liderdi.

Ülkenin dört bir yanı işgal altında bulunurken bile “Ulusal Egemenlik” ilkesini her fırsatta vurgulamıştır.”

K. LEVENT BECİT

sy.50

Hakkımızda

Politika Dergisi, Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin kurmuş olduğu bir politik gençlik hareketidir. Yaratılmış ve halen de yaratılmak istenen apolitik gençliğe bir karşı duruş fikrinden doğan Politika Dergisi, kanunlara uyulduğu ve okuyucusuna saygılı olduğu takdirde her türlü görüşe önem verir. Türkiye Cumhuriyeti'nin temel niteliklerini benimsemiş, cesaretini Mustafa Kemal Atatürk'ün Bursa Nutku'ndan almıştır.

İçindekiler**Bir Fotoğrafın Düşündürdükleri**

**“Liderlik ölümsüz olmaktır.
1881—1930” (Fotoğraflı Anlatım)**

GÖKHAN DAĞ**sy.86****Ergenekon ve Şeytanın Gör Deddiği**

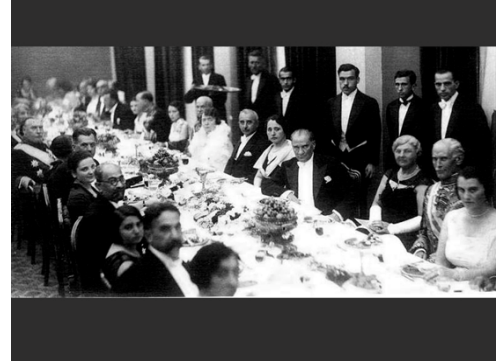
“Uğur Mumcu öldürülmeden 2 gün önce, Alaaddin Çakıcı Ankara'ya gelip, Büyük Ankara Oteli 806 numarada kaldı mı, kalmadı mı? Alaaddin Çakıcı'nın derin devlet ile ilişkileri ayyuka çıktığı halde neden Alaaddin Çakıcı Ergenekon sürecinin dışında kaldı?”

EVREN YELKANAT**sy.59****Faşizm ve Bağnaz Düşünce**

“Bu süreç, çok öncesinden beri yürürlükteydi. AKP gibi bir partinin iktidar olması sadece bu sürecin 'tıkır tıkır' işlediğini gösterir.”

YAMAÇ KONA**sy.104****Giddens ve Klasik Düşünürler (Weber ve Marx)**

“Bu iki teorisyenin görüşleri incelendiğinde, birçok alanda farklılıklar ve karşıtlıklara rastlıyoruz. Marx tarihsel gelişmeye bir kalıp dayatmaya çalışmıştır. Bu, Weber açısından izin verilemez bir şey olarak görülmüştür.”

ASAF ŞİMŞEK**sy.95****12 Eylül ile Mücadele**

“AKP'nin sahte demokrasisine karşı olan insanlar, Kürt-Türk ayrımı yapmadan, 12 Eylül'e karşı savaş açmalıdır.”

EMRE FİDAN**sy.62****Utan be Adam, Utan!**

“Hadi bu gazete, çalışanı diye savunuyor. Peki, bu tacize uğrayan gencecik kızın ruhsal durumunda bozulma olmamış diye rapor veren kuruma ne demeli?”

ÖZCAN NEVRES**sy.102**

Kültür—Sanat

P—Kitap: Seçkiler	24
P—Kitap: Bizim Çocuklar Yapamadı	31
P—Tiyatro: Tek Kişilik Şehir	103

P—Okur

Mesut Sağıroğlu: Yoksa Marx Haklı mıydı?	96
--	----

İçindekiler

Marx Haklı mı Çıktı?

“Krizlerle kapitalizmin çökeceğini düşünmek, ‘armut piş ağzıma düş’ solcularımızın her krizden sonra hop diye heyecanla havaya zıpladıkları, sonra da avuçlarını yaladıkları manzaralar bıraktı tarihe.”

OSMAN BUDAK

sy.66

Küresel Mali Kriz

“En güçlü ekonomi olan Amerikan ekonomisine darbe vuran ve tüm dünyayı etkileyen bu önemli krizin kaynağında ne var? Nedir bu sürecin ana etkeni?”

TİMUR V. DOĞRUOK

sy.79

Neden Olmasın?

“Mahkeme salonu düzenini bile beceremeyen, düzensiz bir yönetimle kim bilir kaç kuşak sürer bu dava?”

ERBİL DENİZ

sy.84

Ermeni ve PKK Terörünün Ortak Hedefleri

“PKK terör örgütüne baktığımız zaman; Ermeni izini, oldukça bariz bir şekilde görebiliriz.”

FIRAT ÖZDEMİR

sy.71

Mortgage Balonu Patladı

“ABD’de planın şekillenip devreye girmesi durumunda bu hükümetin sorun çözmek konusunda ilk kez kullandığı bir yöntem olmayacak.”

M.BURAK KAHYAOĞLU

sy.74

Müslüman Obama

“Tutsak ulusların halkları, büyük devletlerden merhamet ummak yerine, kendi yöneticilerini doğru-düzgün belirlese daha mantıklı olur herhalde.”

EMRAH ÖZDEMİR

sy.81

Dinsel Söyleşiler (1)

“Din, özelde İslam dini, naстан insan-ı kamile yolculuk olarak kişisel, bu süreçteki kişinin toplumla olan ilişkisi gereği toplumsaldır.”

ERDİNÇ AYDIN

sy.68

Kara Kasım

“Türkiye’nin İkinci Atatürk’ü”... Halk ona bu ismi yakıştırmış ve eklemiş: “Halkçı Ecevit”

OSMAN ACAR

sy.92

Gündeme Dair...

Pd Gökhan DAĞ

Bir önceki sayımızda Gündeme Dair bölümünü yazmaya ne yazık ki fırsatım olmadı; ama değerli arkadaşım Emrah ÖZDEMİR bu bölüm için gereken özveriyi göstererek dergimizin geleneğini sürdürdü. Açık konuşmak gerekirse benden de daha iyiydi.

Gündeme Dair tespitlerim konusunda ise ne yazık ki bu kadar iyimser olamayacağım. Her sayı da umarım bu sefer kötü şeyler yazmam diyorum; ama yöneticilerimiz, azgın yazarlarımız, yazan ve yönetenlerimiz ve benzerleri rahat durmuyorlar. Bir de bunların yaptıklarına dağda ve aramızda gezen birkaç mankafa eklenince iş ne yazık ki çığırından çıkıyor.

29 Ekim coşkusundan, 10 Kasım hüznüne ilerlerken tarihe saygısızlık ne yazık ki devam ediyor.

Kimilerine göre ise tam tersi bir durum söz konusu. Yani 29 Ekim hüznüyle geçiriliyor, 10 Kasım coşku ile kutlanıyor.

İşte bu farklı sevinç ve hüznün duyguları da toplumda kutuplaşma yok diyenlerin yalanını büsbütün ortaya çıkarıyor.

Bilmiyorum okullarımız dikkat ediyorlar mı ama her 29 Ekim bir önceki oranla daha sönük geçiyor. İnsanlar 29 Ekim'i sadece bayraklarını asarak kutlar hale geliyorlar. Eskiden stadyumlar dolar, taşardı. Okullarda törenler düzenlenirdi. Öğrenciler koşarak ya stadyumlara ya da okullarına giderlerdi. Ne yazık ki ben bu olayların çoğuna artık şahit olamıyorum.

Okullar böylesi önemli günlerde tatil oluyor, öğrenciler evlerinde bayramın tadını değil, uykunun tadını çıkarıyor.

Halbuki ben 29 Ekim 1923 tarihinde heyecandan uyuyamayan insanlar olduğunu düşünüyorum. Bugün gelinen nokta ise gerçekten bu anlamda düşündürücü.

Daha iyi olmasını umarak gündem üzerine konuşmaya başlasak iyi olacak.

Aktütün Saldırısı

Bu sayımızda da üzümlere şehit haberlerini konu almak durumundayız.

Aktütün neresi?

Hakkari ilindeki Şemdinli ilçesinin bir köyü..

Şimdi bazı ilginç veriler üzerinde konuşmaya çalışalım.

"PKK, yani Kürdistan İşçi Partisi silahlı eylemlere ilk kez nerde ve hangi tarihte başladı" sorusu bizim çıkış noktamız olsun.

Bu soruya hemen cevap verelim. PKK ilk silahlı eylemlere 15 Ağustos 1984'te Şemdinli ve Erüh baskınlarında başvurdu. Bu saldırılarda Şemdinli'de bir subay, bir astsubay ve bir er yaralandı.

Peki, PKK'nın şehit ettiği ilk Türk subay Adnan ŞEN ne zaman ve nerede şehit edildi?

O sorunun cevabı da şu: 30 Ağustos 1984'de Hakkari ilinin Yüksekova ilçesinde. Yani ilk şehit subayımızı Zafer Bayramı'nı kutlarken verdik.

Peki, Türk ordusu PKK'ya karşı ilk toplu şehitlerini ne zaman ve nerede verdi?

Cevap: 9 Ekim 1984 tarihinde Hakkari ilinin Çukurca ilçesinde. Bu saldırıda ne yazık ki 9 şehit verildi.

(8 Kasım 2008 tarihinde TÜYAP Kitap Fuarı'nda bu bilgileri kitabında paylaşan Sayın Osman Pamukoğlu ile görüşme fırsatı yakaladım. Umarım yakın

zamanda dergimiz için bu konuları içeren bir mülakat yapacağız.)

Dikkat edilirse PKK terör örgütü saldırılarının hepsini kısa bir periyot içinde Hakkari'de gerçekleştirmiş.

Bugün bu durumda hiçbir değişiklik yok. Aktütün Köyü'nde bulunan Aktütün Askeri Karakolu son 6 ay içinde iki kez ölümlü sonuçlanan baskınlara maruz kaldı.

Şehit er Ramazan Yeşil ise ailesi ile yaptığı telefon görüşmesinde bir hafta içinde üç saldırı olduğunu bildiriyor ve eve zor dönmeceğini söylüyordu.

Ayrıca -isteyen girip bakabilir- Aktütün Karakolu'na yapılan Mayıs 2008 tarihli saldırının görüntüleri terörist kamerasınca an ve an çekilmiş. Dünya bu görüntüleri youtube üzerinden izleyebiliyor. Dağdaki teröristlerin konuşmaları ise ilginç:

"ben burayı her gün gözetliyorum"

Geçmişin izleri ve bugünün duman kokusu içerisinde ne yazık ki Aktütün Karakolu'na yönelik saldırılar engellenemiyor.

Her şehit cenazesi sonrası "Şehitler ölmez, Vatan bölünmez" sloganları artık sadece kuru gürültüden ibaret hale geliyor.

Terörü destekledikleri herkesçe bilinen Talabani ve Barzani hiçbir şey olmamış gibi ülkemize girip çıkıyor.

Ordu ile hükümet terör konusunda saatlerce görüşmelerine rağmen anlaşıyor; ama hükümet temsilcileri Barzani denilen soytarının ayağına gidip kısa bir sürede Barzani ile işbirliği yaptıklarını açıklıyorlar.

Büyük Ortadoğu Projesi sonrası güçlenen Barzani ve Talabani evlerinde rahat rahat uyuyor; bizim yürekleri yaralı annelerimiz, evladı kahramanca çarpışan annelerimiz geceleri kabuslar görüyor, çoğu zaman uyuyamıyor.

Üstelik bunları güçlendiren Büyük Ortadoğu Projesi'nin Eşbaşkanı olan zat da bizim Başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan.

Bu karmaşık ilişki ağının orduyu yıpratma girişimi olduğu apaçık ortada.

Çünkü; Genelkurmay Başkanlığı kime bağlı?

Başbakanlığa..

Çünkü; Talabani ve Barzani hangi projenin maşaları?

Büyük Ortadoğu Projesi'nin..

Çünkü; Büyük Ortadoğu Projesi'nin Eşbaşkanı kim?

Recep Tayyip Erdoğan..

Bundan daha karmaşık bir ilişki ağı olabilir mi?(!)

İlerleyen sayfalarda okuyacaksınız. Erdal Sarıybek çok önemli bir tespitte bulunuyor. **"Bizim paşalarımıza sus emri, APO'ya örgütü yönetme imkanı"**

Biz de avazımız çıktığı kadar "Şehitler ölmez, Vatan bölünmez" diye haykırıyoruz.

Doğruyu söyleyelim. İşin doğrusu şu ki bilinçli toplumların şehitleri ölmez. Bir toplum bilinçsiz ise, bırakın şehidini her türlü değerini yitirir. Bu acı gerçekle yüzleşmek bugünün tarihinde yaşayanlara kısmet olmuştur. O yüzden bilinçlenmeli ve gerçekleri görmeliyiz.

Çıkıp Başbakan'a, "kardeşim sen neyin eşbaşkanı, çık bir açıkla bakalım" diye sorabilmeliyiz.

Aktütün Karakolu'na dün kadar neden devlet sahip çıkmadı diye sorabilmeliyiz?

Maşaların maşası olanların, paşasının kim olduğunu sorabilmeliyiz?

Yok bu soruları soramıyorsak, bu sorulara sormaya cesaretimiz yoksa yazık bizim gençlerimize, yazık bizim gençliğimize.

Şehit Kanından Siyaset

Aktütün Karakolu sonrası tüm parti liderleri görüşlerini açıkladılar. Muhalefet, hükümete doğası gereği yükledi.

Hükümetin Başkanı ise "şehit kanından siyaset yapanlar şehit kanında boğulacaktır"

dedi.

Evet, bu sözü söyledi ve bu sözü söyleyerek gündeme dairin bir kez daha konuğu oldu.

Sitemizdeki yazılarımda da belirttim, tekrar belirtiyim. Şehit kanı üzerinden siyaset yapıp, prim kazanmaya çalışıyorlar lafı, şehit kanı üzerinden siyaset yapmanın en kirli ve aşağılık yüzüdür.

Ne yapacaktı muhalefet?

İktidara bu konuda hesap sormayacak mıydı?

Şehitlerimiz var, hiçbir şey konuşmak istemiyoruz mu diyeceklerdi?

Yoksa pompalı tüfeklerine sarılıp sokakta terörist avına mı çıkacaklardı?

Gerçekten siyasi ahlakımız yerlerde. Siyasi etik konusunda oldukça tartışılan Machiavelli'yi bile geride bıraktık. Vallahi pes.

Hüseyin Üzmez Tahliye Oldu

Hüseyin Üzmez'in tahliyesi birçok kişiyi üzdüğü gibi, bir çok kişiyi de üzmemiş sevin-dirdi. Avusturalyalı, kızına yıllarca tecavüz eden baba, bu olayı duyduğu zaman acaba hapisten yırtar mıyım diye düşünmeye başlamış.

Hatta Hüseyin Üzmez gibi (yalandan) İslamcı olmaya da karar vermiş.

Yukarıdaki hikayeyi tamamen ben uydurdum. Ama yakın zamanda gerçekleşirse emin olun şaşırmam.

Vakit Gazetesi'nin, hali vakti yerinde yazarı Hüseyin Üzmez 14 yaşındaki bir kız çocuğuna cinsel taciz iddiasıyla cezaevine girmişti.

Bursa Uludağ Üniversitesi yaşanan olay sonrası yaptığı incelemelerde 14 yaşındaki kızın (çocuğun) ruh halinin yerinde olmadığına ve psikolojik dengesinin bozulduğuna kanaat getirdi.

Daha sonra yaşanan süreçte Adli Tıp Kurumu bunun aksi yönünde bir karar verdi ve

Hüseyin Üzmez tahliye edildi. İlginç olan ise raporu hazırlayan kişinin bu işte sabıkalı olması. Herhangi bir tepki de o zaten sabıkalıydı demek için herhalde.

İşin ilginç yanı küçük kızın ailesi de Hüseyin Üzmez'den yana.

Hüseyin Üzmez'in küçük kızın annesi ile de ilişkisi olduğu biliniyordu. Bunu duyan baba çok içerlemiş olacak ki kızı ile Hüseyin Üzmez arasında yanlış bir şey geçmediğini söyledi.

Ne yazık ki insan doğacağı aileyi seçemiyor.

Sanırsız ki bu işin peşi bırakılmayacak ve Hüseyin Üzmez denilen din istismarcısı hak ettiği yeri bulacak.

Hüseyin Üzmez ile ilgili vakalar bu kadarla da bitmiyor.

Tahliye olduktan birkaç saat sonra bir ana haber bültenine (utanmadan) çıkan Üzmez, spiker hanımefendiye oldukça zor anlar yaşattı.

Spikeri kendisine komplo kurmak ile suçladı. Esti, gürlledi. Ağzından Allah, din lafını hiç düşürmedi.

İslam'a göre 14 yaşında bir kız ile evlenilebileceğini söyledi. Ben İslam'a bakarım, geri-si beni ilgilendirmiyor dedi.

Ben gazeteci vurmuş adamım dedi.

Size açık söyleyeyim. Hüseyin Üzmez bu şekilde davranmaya devam ederse ben gazeteci vurmuş adamım diyen birisi daha karşımıza çıkabilir.

Peki, Vakit Gazetesi'nin tutumuna ne demeli?

Hüseyin Üzmez bu olaydan cezaevine girdiği zaman, Vakit Gazetesi'nde şu satırlar yazılıydı:

"Hüseyin Üzmez'in TV kanallarında, İslâmi ölçülerimize uymayan konuşmalarını tasvip etmemiz mümkün değildir.

Hüseyin Üzmez tutuklandığından bugüne hiçbir yazısı gazetemizde yer almamıştır."

Şimdi ne oldu biliyor musunuz?

Vakit Gazetesi, Hüseyin Üzmez'in en büyük destekçisi oldu.

Üzmez'i protesto etmeye gidenler dayak yedi.

Vakit Gazetesi amacını belli eden bir afişle duvarları süsledi. Ne yazıyordu o afişte? Bunu yan taraftaki resimde görebilmek mümkün.

Kısacası Vakit Gazetesi resmen şeriat isteğini bir kez daha haykırdı. Okuyan Cumhuriyetçilere duyurulur.

DTP'nin Durumu

DPT'li vekiller artık icraatlarını gizlemiyorlar. Doğu'da yaşanan tüm karışıklıklarda başrolü onlar oynuyorlar.

Bu konu hakkında çok bir şey konuşmak istemiyorum. Buradan herkesin gözleri önünde DPT'li vekillere röportaj talep ediyorum. Yüreklere varsa Politika Dergisi'nin karşısına çıkarlar.

Çocukları Türk polisinin önüne atmakla, terör örgütü üyesi olan birkaç çapulcuyu terörist saymamakla Meclis'te demokrasi mücadelesi verdiğini söyleyen bu vekiller yalancıdır.

Her bir vekil Türkiye Cumhuriyeti'nin vekili olduğuna göre bizi böyle hainler temsil edemez, etmemelidir.

Bunların düz ovada siyaset anlayışı budur ve bu siyaset anlayışına artık prim verilmemelidir.

Bu milletvekillerinin Meclis'ten uzaklaştırılmaları için Meclis bir an önce harekete geçmelidir. Bazı şeylerin incelendiği yerden kopması gerektiğini ben bir Türk Genci olarak haykırıyorum. Kimse Türkiye Cumhuriyeti aciz bir yapılanma olara göremez, gösteremez.

Türk şehidine üzülmeyen, dağdaki robotların ölümüne üzülen milletvekillerinin Atatürk'ün, Türkiye'nin Meclisi'nde işi olamaz.

Bu demokrasi karşıtlığı ise ben kendimi demokrat da saymıyorum.

Talebimi yineliyorum. Yüreğiniz varsa Politika Dergi'nin karşısına çıkın ve asıl amaçlarınızı bize açıklayın.

Ben, tek amaçları Türkiye'nin itibarını yok etmek olan bu insanların vekilliğini tanımlıyorum.

Pompalı Tüfek Olayı

Çıkan karışıklıklar sonrası hatırlayacağınız üzere Taksim'de bir vatandaşımız pompalı tüfeğine sarılarak göstericilere karşılık vermişti.

Daha sonra bu vatandaşımız kayıplara karıştı.

Başbakan R. Tayyip Erdoğan ise medyanın önüne çıkıp olaya şöyle bir yorum getirdi:

"Vatandaşlarıma sabır tavsiye ediyorum. Ama bu sabır nereye kadar olacak, onun endişesi içindeyim. Mağazasının camlarını indirir, hayatına kastederseniz, vatandaş da elinde eğer böyle bir tedbiri varsa kendini savunma yoluna gidecektir!.."

Başbakan vatandaşa sabır tavsiye etmekte son derece haklı; ama tedbir için bir pompalı tüfeği önermekte de o derece haksız.

Bu bir iç karışıklık demektir ve bunun vatandaşa önerilmesi oldukça kaygı vericidir.

Bu olayları sona erdirmek politikacıların işidir.

Deniz Baykal çok doğru bir tespitte bulundu. "Vatandaş kendisini pompalı tüfek ile koruyacaksa sana ne gerek var" dedi.

Aynen katılıyorum. Bu sorunların çözüm alanı politik alandır.

Politik alanında yapması gereken az önce söylediğim gibi içlerindeki bölücü unsurları tasfiye etmektir.

Bu unsurların tasfiyesi bu yolda kararlı bir

adımın göstergesidir. Sonrası ise Büyük Ordumuzun ve güvenlik güçlerimizin işidir.

Kısacası pompalı tüfek vatandaşların elinde değil, güvenlik güçlerimizin elinde olmalıdır.

Bu konuda hiçbir şekilde iyimser olamayacağım; çünkü şu anki durumun hiçbir iyimser yanı yok.

Bağımsız devlet söylemlerini ilk kez bu kadar şiddetli hissediyor Türk ulusu.

Bu söylemleri azaltmanın yolu bir daha tekrarlıyorum kararlı bir duruştur.

Ekonomik Krizin Etkileri

Bu konuya birçok yazarımız makalelerinde değindi; ama ben yine de küçük iktisat bilimi ile birkaç şey söylemek istiyorum.

Osmanlı Devleti Balta Limanı Antlaşması'nı imzaladığı zaman başına gelebilecek olan hiçbir şeyi tahmin edememişti. Çünkü kendisine çok fazla güveniyordu.

Bugün yaşanan küresel kriz karşısında da Türkiye Cumhuriyeti aynı tavrı sergiliyor.

İşi Allah'a havale ederek ekonomisini ayakta tutmaya çalışıyor.

Buna da "Hamdolsun Ekonomisi" deniyor. Hamdolsun ekonomisi toplumsal hayata yayıldığında ise bir hamdolsunculuk alıp başını gidiyor.

Doların yükseliş seyri ve buna avronunda eşlik etmesi ülke genelinde YTL'den bir kaçı da beraberinde getirdi.

1 dolarla bir birim mal alan bir ithalatçı, parasının değerinin yükselmesiyle 1 dolara daha çok birim mal almaya başladı. Aynı şey avro içinde geçerli.

Bunun üretimi arttıracaklarını sanabiliriz. Nitekim üretim mallarına sahip olursanız artırır da; ama üretmemekte en başlara doğru giden ülkemiz, üretmek için dışarıya bağlı durumda.

Paranızın değerinin düşmesi de dışarıdan daha çok nakit ile mal almanıza sebep olduğundan yaşanacak üretim artışının ne kadar

olacağını tahmin etmek her haldeki zor olmasa gerek.

Tüm bunlar olurken de "Hamdolsun, kriz bizi etkilemez" demek pek mantıklı görünmüyor.

Kriz dünyanın en büyük ekonomisi kabul edilen ABD'yi bile bu biçimde etkilemişken, bizi nasıl etkilemez anlamak mümkün değil.

Söz konusu krizin iş arzına ve iş talebine etkilerini görmezden gelmek de sanırsız ki Hamdolsun Ekonomisi'nin bir varsayımı.

Krizi sadece mali açıdan düşünmek, toplumsal yapıyı geri plana itmek, sanırsız ki Hamdolsun Ekonomisi'nin diğer bir özelliği.

Babalar gibi satarımcı anlayışla yürüyen Hamdolsun Ekonomisi'nin dayanacağı noktayı gerçekten merak ediyoruz; ama uzun süre dayanması içinde dualarımızı eksik etmiyoruz.

İşte bu dua da hamdolsuncu bir toplumun üyesi olduğumuzu kanıtlıyor.

Dengir Mir Mehmet Fırat Görevinden Alındı

AKP'nin hükümet üyesi, parti başkan yardımcısı Dengir Mir Mehmet Fırat görevinden alındı.

Üzerine konuşacak çok şey var aslında; ama ben birkaç kilit noktadan bahsedeceğim.

Görevden alınışının sağlık sorunları nedeni ile olduğunu kendisi açıkladı Mir Mehmet Fırat.

Ben zaten Kemal Kılıçdaroğlu ile çıktığı açık oturumdaki terlemelerinden anlamıştım hastalanacağını.

Belki de, Kemalizm travma yarattı diyordu ya, kendisi de bu travma sonucu rahatsızlanmıştır.

Ya da DTP'liler ile yediği yemek midesine dokunmuştur.

Geçmiş olsun Fırat.

Obama ABD'nin Yeni Başkanı

Günlerdir gündemi meşgul eden ABD seçimleri nihayet sonuçlandı. Obama ABD'nin yeni başkanı sıfatını kazandı.

Ayrıca Obama, ABD'nin ilk siyahi başkanı.

Mel Gibson'un oynadığı Vatansever filmini herkes hatırlayacaktır. O filmde siyahiler kölelik ızdırabından kurtulmak için Amerika'nın yanında İngilizler ile savaşıyorlardı. Nitekim kendi özgürlüklerinin yanında Amerika'ya bağımsızlığını da kazandırmışlardı.

Sonradan ne olduysa Amerika'nın Afrika'yı sömürmesine pek ses etmediler.

Kenyalı Obama seçim kampanyalarında Türkiye için kritik konuları konuşurken bizleri oldukça telaşlandırdı. İstatistikler bizleri telaşlandıracak konularda konuşan başkanların daha sonra fikirlerinden caydıklarını gösteriyor.

İster caysın, isterse caymasın. Obama'dan tek isteğimiz bizim obamıza göz dikmemesi.

Obama, benim Obama göz dikme! Oldu da dikerse ne olur?

Bu da bizim iktidarlarımızın yalakalık seviyesine bağlı.

Buradan iktidarlarımıza sevindirici bir not iletelim: "Obama'nın seçileceğini on sekiz yıl önce söyleyen kahin, Obama'nın Amerika'nın çöküşüne yol açabileceğini söyledi."

Bu sebeple fazla yalakalığa gerek yok. Hem Kenya'dan çıktı belki bizden de bir ABD başkanı çıkar.

Değerli Milliyet Gazetesi yazarı Melih Aşık'ın köşesinde ilginç tespitlerde bulunan Akif Gökçe'nin yazısıyla bu konuyu kapatalım.

"Barack Obama'nın diğer adı da Hüseyin'miş.

Bush dünyayı üzmişti, umarız Hüseyin ÜZMEZ..."

Aleviler Ankara'da

Alevi vatandaşlarımız ezilmişliklerinin duygusunu Ankara'da haykırdılar. Tüban için özgürlük diye ortalığı birbirine katan; ama

Alevileri her fırsatta unutan hükümete tepkilerini dillendirdiler. Kendilerine mücadelelerinde bir Alevi olarak başarılar diliyorum.

Başbakan ve Şiir

Yıllar önce okuduğu şiirle başı belaya giren Başbakan Erdoğan şiir okurken yine pot kırdı. Başbakan'ın her şiiri bir olay. Umarız yakın zamanda bir şiir kitabı çıkartmaz.

Bu vesile ile Fazıl Hüsni Dağlarca'yı anıyoruz; ama gururumuza dokunan dil kurultayının dilimize katkıları yadsınamaz olan Fazıl Hüsni Dağlarca'nın şiirini bilmemesi.

Mustafa Filmi Vizyona Girdi

Uzun süredir beklenen "Mustafa" filmi vizyona girdi, vizyonla beraber tartışmaları da beraberinde getirdi.

Önceki sayımızda filmin afişini dergimize koymuş ve hiçbir değerlendirmede bulunmamıştık. İsabetli bir karar verdiğimiz bugün görebiliyoruz.

Dikkat edilirse filmde hiçbir Atatürkçü aydın memnun değil.

Şunu bilmek çok önemli: "Eğer Atatürk ile ilgili bir yapıt ortaya koyuyorsanız bu yanlışlıklar içermemeli"

Ayrıca Atatürkçü olma sıfatı Atatürk'ü yanlış gösterme hakkını da kimseye vermez.

Biz bu sayımızda Atatürk'ü anlattık. Bir belgesel çekemedik; ama elimizden geldiğince onu anlattık.

"Mustafa" filmine rakip değiliz tabii ki; ama bizler Atatürk aşıklarıyız.

Bu sayımızda benden bu kadar. Değine-medğim konular var; ama dergimizin bana ayırdığı sayfa sayısı bu kadar.

Görüşmek üzere Ata'nın mirasları...

gokhan.dag@politikadergisi.com

Üzgünüm Abede: Yeni Orta Doğu, Türkiye ve Rusya Federasyonu Olmadan Olmaz

Dünyanın tek süper gücü haline gelen ABD için, bu bölge, vazgeçilmezliğini devam ettirmektedir. Bu nedenle de Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD, bölgede meydana gelen gelişmelerin temel belirleyicisi konumundadır.

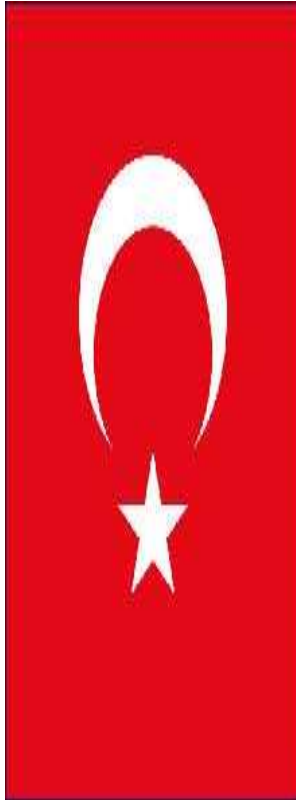
Dr. Gamze Güngörmüş KONA

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte ortaya çıkan yeni dünya düzeninde Orta Doğu bölgesi dış güçler için önemini korumaya devam etmiştir. İki kutupluluğun çökmesiyle ve bölge içinde var olan sorunların içiçe geçmesiyle, bölge çok daha karmaşık bir hal almıştır. Güvenlik kavramının daha da önem kazandığı; ama bir o kadar da sağlanması zor hale geldiği asimetrik dünya düzeninde; Orta Doğu bölgesi, genelde dünya düzeni ve güvenliği, özelde ise bölge içi ve komşu ülkelerin güvenliği için daha kırılgan bir yapı arz etmeye başlamıştır. Tek kutupluluğa kayışla beraber dünyanın tek süper gücü haline gelen ABD için, bu bölge, vazgeçilmezliğini devam ettirmektedir. Bu nedenle de Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD, bölgede meydana gelen

gelişmelerin temel belirleyicisi konumundadır; ancak, Soğuk Savaş sonrası dönemin sistemik parametreleri Orta Doğu bölgesi kapsamında iki bölgesel gücün daha etkin olarak rol almasını gerekli kılmıştır: Türkiye ve Rusya Federasyonu.

Türkiye

Türkiye'nin Soğuk Savaş sonrasında güvenlik merkezli Orta Doğu ilişkilerini incelemeye önce, Türkiye'nin Orta Doğu için neden bir dış güç olarak ele alındığının belirtilmesi önemlidir. Türkiye, sahip olduğu coğrafi konumunun bir sonucu olarak, pek çok bölge ile sınırlara sahip olan bir ülkedir ve bu durumun sonucu olarak da özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde pek çok güvenlik problemiyle karşılaşmaktadır. Her şeyden önce, Türkiye, kendisini bir Avrupa devleti olarak görmektedir. Bu durum, cumhuriyetin kuruluşundan beri değişmeden

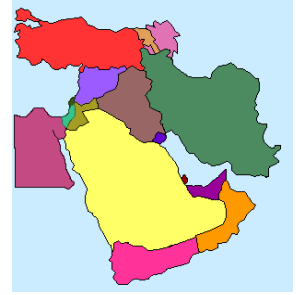

devam etmektedir. Ekonomik, siyasi, sosyal alanlarda yapılan reformlarla Batı medeniyetinin bir parçası olarak uluslararası arena'da yer almak istemektedir. Bu duruma ek olarak, Türkiye, Avrupa kıtasında sahip olduğu topraklarla bir Balkan devletidir. Türkiye'nin en gelişmiş şehri olan İstanbul nüfusunun ve endüstrisinin önemli bir bölümü, bu topraklar üzerinde yer almaktadır. Bu duruma ek olarak; tarihsel, dinsel ve etnik sebepler nedeniyle de Türkiye Balkanlarla güçlü bağlara sahiptir. Ayrıca Türkiye bir Karadeniz devleti olarak kabul edilebilir. Özellikle Soğuk Savaş sonrası dönemde Türkiye'nin bu bölgeyle olan ilişkileri artmıştır. Tüm bunlara ek olarak Türkiye, Kafkaslarda ve Orta Asya'da yaşayan Müslüman ve Türk topluluklarıyla da yakın ilişkiler içindedir ve son olarak Türkiye bir Orta Doğu ülkesidir ve güvenlik, istikrar, refah gibi konularda bölgedeki gelişmelerden etkilenmektedir. (Kirişçi, 1997:1)

Türkiye, yukarıda kısaca belirtilen jeopolitik öneminden, diğer bir deyişle çok yönlülüğünden dolayı bir "dış güç" olarak ele alınacaktır. Soğuk Savaş yılları boyunca Türkiye tehdidin büyük ölçüde kuzeyinden yani Sovyetler Birliği'nden ve kısmen de batısından geldiğini kabul etmekteydi. Sovyetler Birliği'nin Türkiye'den toprak talebinde bulunması, boğazlar üzerinde hak iddia etmesi ve komünizmi yayma politikaları Türkiye'nin temel tehdit algılayışını oluşturmaktaydı ve Avrupa'dan kendi güvenliğinin sağlanması ve savunması için yardım istemekteydi. Bu talebi NATO'ya üye olarak gerçekleştireti ve üye olduktan sonra Türkiye'nin güvenlik politikaları ve stratejileri NATO'ya paralel şekilde gelişti. İki kutuplu sistemin çökmesiyle beraber; bir yandan Türkiye'nin stratejik önemini bittiği yolunda bir takım tezler öne sürülmeye başlandı, çok geçmeden de bu defa da sorunlu bölgelerin kesişme nok-

tasında yer alan çok bölgesel Türkiye'nin jeopolitik önemi, yeni konumu ve önüne çıkan fırsatları değerlendirip değerlendiremeyeceği, sorunlarla başa çıkıp çıkamayacağı soruları gündeme geldi. (Özcan ve Kut, 2000:44)

Soğuk Savaş dönemi boyunca, Emekli General Şadi Ergüvenç'in de belirttiği gibi, Ortadoğu bölgesinin Türkiye'nin güvenlik hesaplamalarında bir önceliği yoktu. (Mortimer, 1992:13) Doksanlı yılların başından itibaren dünyada meydana gelen değişiklikler, Orta Doğu bölgesinde, ayrıca Türkiye'nin bu bölgeyi algılamasında ve uygun politikalar üretmesinde etkili oldu. İki kutuplu uluslararası sistemin sona ermesinin Ortadoğu bölgesine ilk yansıması Körfez Savaşı ile oldu. 1990 yılının Ağustos ayında Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi sonucunda başlayan kriz ortamı, ABD liderliğindeki "uluslararası koalisyon" kuvvetlerinin Irak'ı yenmesiyle sona erdi. Türkiye Kerkük-Yumurtalık petrol boru hattını kapatarak, Irak sınırına asker yığarak, İncirlik üssünün ABD tarafından kullanılmasına izin vererek ve Birleşmiş Milletler'in Irak'a uyguladığı ambargoya dahil olarak Körfez Krizi'nde dolaylı; fakat etkin bir rol oynamıştır. Diğer bir deyişle, Körfez Krizi, Türkiye'nin stratejik önemini yitirdiğine dair kaygıları ortadan kaldırmıştır. Ayrıca savaş sonrasında ortaya çıktığı ya da yaratıldığı düşünülen Yeni Orta Doğu, Türkiye'nin dış politikasında yepyeni parametrelerin kullanılmasına da neden olmuştur. Ancak Sovyet tehdidinin ortadan kalkması Türkiye'nin tehdit değerlendirmeleri ve güvenlik algılamalarında köklü değişimleri de beraberinde getirmiştir. 1990'ların ortalarına gelindiğinde, Orta Doğu'nun Türkiye'ye yeni sorunlar açtığı ya da var olan sorunları daha da çözülmez bir hale getirdiği düşünülmektedir. Türkiye'de yeni güvenlik kaygıları meydana gelmiştir.

Soğuk Savaş dönemi boyunca, Ortadoğu bölgesinin Türkiye'nin güvenlik hesaplamalarında bir önceliği yoktu.

"Körfez Krizi, Türkiye'nin stratejik önemini yitirdiğine dair kaygıları ortadan kaldırmıştır. Ayrıca savaş sonrasında ortaya çıktığı ya da yaratıldığı düşünülen Yeni Orta Doğu, Türkiye'nin dış politikasında yepyeni parametrelerin kullanılmasına da neden olmuştur."

Sovyet tehdidinin ortadan kalkması Türkiye'nin tehdit değerlendirmeleri ve güvenlik algılamalarında köklü değişimleri de beraberinde getirmiştir.

1950'lerde kısa bir dönem Sovyet tehdidinin engellenmesi için aktif bir rol üstlenen Türkiye, 1970'lerle beraber Orta Doğu bölgesinde Arap devletleri ve İsrail arasında denge politikası izlemiştir.

**“Körfez Krizi,
Turgut Özal’ın
Orta Doğu’ya
yönelik
beklentilerinin
gerçekleşmesine
yol açmadığı
gibi, uzun
vadede olumsuz
gelişmelere
neden oldu.”**

Körfez Savaşı sonrası dönemde Irak’ta 36. paralelin kuzeyinde oluşturulan Kürt otonom bölgesi Türkiye için olumsuz bir durum yaratmıştır.

Soğuk Savaş boyunca kuzeyden ve bir ölçüde batıdan gelen tehdidin artık güneyden geldiği düşünülmektedir ve tehdit algılamaları çok yüksek seviyelere ulaşmıştır. (Özcan ve Kut, a.g.e., ss.17, 319-323) Bu dönemde, güvenlik ve dış politika ülkenin toprak bütünlüğünü ortadan kaldırmaya ve rejimi değiştirmeye yönelik tehditlerin varlığı ve bunların dış bağlantıları şeklinde tanımlanmıştır.

1990’larla beraber, Türkiye’nin Ortadoğu’yu algılamasında meydana gelen değişimler, Orta Doğu politikalarında da değişikliklere neden olmuştur. Türkiye’nin Ortadoğu politikaları güvenlik ekseninde şekillenmiştir. 1950’lerde kısa bir dönem Sovyet tehdidinin engellenmesi için aktif bir rol üstlenen Türkiye, 1970’lerle beraber Orta Doğu bölgesinde Arap devletleri ve İsrail arasında denge politikası izlemiştir. 1980’lerle beraber çok önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Başbakan ve cumhurbaşkanlığı görevlerinde bulunan Turgut Özal, Orta Doğu bölgesinde aktif politika izlemenin önemini vurgulamıştır. Özellikle Körfez Krizi döneminde, Turgut Özal, ortaya çıkan fırsatların en iyi şekilde kullanılması ve maksimum fayda elde edilmesini öngörmüştür. Körfez Krizi, Turgut Özal’ın Orta Doğu’ya yönelik beklentilerinin gerçekleşmesine yol açmadığı gibi, uzun vadede olumsuz gelişmelere neden oldu. Kürt sorunu, bölgesel olmaktan çıkarak uluslararası platforma taşındı, bölgede meydana gelen güç boşluğundan yararlanan PKK Kuzey Irak’ta güçlenmeye başladı, Türkiye milyarlarca dolar maddi zarara uğradı, Batılı devletlerin bölgede bir Kürt devleti kurma politikası izlemesi Türkiye’nin kendi toprak bütünlüğü konusunda endişe duymasına yol açtı. (Fırat ve Kürkçüoğlu, 2001:554) İran Irak Savaşı esnasında oluşan ve Körfez Savaşı ile kronik bir hal alan Kuzey Irak’taki jeopolitik

boşluk alanı Türkiye için Soğuk Savaş döneminden Soğuk Savaş sonrası döneme aktarılan en önemli dış politika meselelerinden biri olmuştur ve olmaya devam edecektir. Bu jeopolitik boşluk alanının PKK tarafından kullanılması ve bölgeye yönelik bölge dışı stratejik hesapların bu jeopolitik boşluk alanında yoğunlaşması bölgeyi Türkiye’nin yumuşak karnı haline getirmiştir. Körfez Savaşı sonrası dönemde Irak’ta 36. paralelin kuzeyinde oluşturulan Kürt otonom bölgesi Türkiye için olumsuz bir durum yaratmıştır. Türkiye Irak’ta savaş öncesi duruma dönülmesine yönelik politikalar izlemeye başlamıştır; çünkü Kuzey Irak’ta oluşan otonom yapı sayesinde 1991’den itibaren PKK terör örgütü bu bölgede güçlenmiş, Türkiye’ye yönelik saldırılar için üsler oluşturmuştur. Ayrıca, Kerkük-Yumurtalık boru hattının kapatılması ve Irak’a ambargo uygulanması, Türkiye’de önemli ekonomik kayıplara neden olmuş ve artan işsizlik Güneydoğu Anadolu Bölgesi’nde istikrarsız bir ortam yaratmıştır. Bu bağlamda, 688 sayılı BM Güvenlik Konseyi kararı çerçevesinde, Irak’ın toprak bütünlüğünün korunması ve Kuzey Irak’taki otorite boşluğunun sona ermesi, Türkiye’nin Kuzey Irak politikasının temelini oluşturmuştur. Bu dönemde Türkiye ve Suriye Irak’ın toprak bütünlüğünün sağlanması konusunda ortak endişeler taşımaktaydılar. Ancak bölge sularının paylaşımı konusunda sorunlar devam etmekteydi. Bu duruma ek olarak

Türkiye bir yandan PKK terör örgütünün faaliyetlerini engellemek için Kuzey Irak'ta operasyonlar gerçekleştirirken, diğer yandan da Suriye'den bu örgüte verdiği desteği kesmesini istemekteydi. Bu bağlamda 1992 yılında imzalanan bir protokol ile iki ülke arasında işbirliği yoluyla güvenlik sorunu giderilmeye çalışılmıştır. Ayrıca Suriye bu anlaşmaya bağlı kalırsa Türkiye de Fırat Nehri üzerindeki sorumluluklarını yerine getireceğine söz vermiştir. Bu dönemde Türk kamuoyu terörün giderek artması karşısında, Suriye PKK'ya verdiği desteği sona erdirmesse Fırat sularının kesilmesi konusunun bir alternatif olabileceğini tartışmaya başlamıştı.

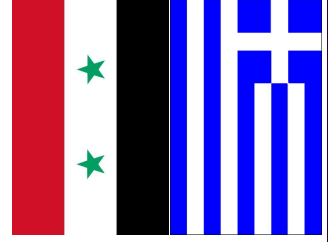
Ayrıca 1990ların ikinci döneminde Suriye ile Yunanistan arasında ortak savunma anlaşmasının imzalanması ilişkilerin iyice gerilmesine neden olmuştur. Bu anlaşmaya göre Suriye, Türkiye ile bir çatışma halinde Yunan savaş uçaklarına Suriye hava sahasını kullanma hakkı vermektedir. Zaten Yunanistan ile Kıbrıs ve Ege Denizi nedeniyle sorunlar yaşayan Türkiye'nin, Yunanistan'ın bir başka sorunlu devlet Suriye ile girdiği bu işbirliğinden rahatsızlık duyması ve bunu bir tehdit olarak algılaması son derece normaldi. Ayrıca Suriye ile İsrail arasındaki yakınlaşma süreci de Türkiye'yi endişelendirmekteydi. Çünkü İsrail ile barış

yapmış bir Suriye Türkiye için daha büyük bir sorun oluşturabilirdi. Tüm bu gelişmeler karşısında Türkiye daha aktif bir politika izlemeye başlamıştır. İşte bu aktif politika bir yandan Suriye gibi PKK'yı destekleyen ülkelere karşı sertliği getirirken, bir yandan da İsrail'le daha yakın bir ilişki kurmanın olası faydalarını Ankara'daki karar vericilerin görmesini sağlamıştır.

Körfez Savaşı sonrasında Türkiye ile İran arasındaki ilişkiler İran'ın PKK'ya ve Türkiye'deki radikal İslam'a verdiği destek iddialarından dolayı iniş çıkışlar göstermiştir. İran ise bu iddiaları reddetmiştir ve Türkiye'nin Irak'ta yaptığı sınır ötesi hareketlerden rahatsızlık duyduğunu belirtmiştir. Aslında özellikle 1979 devriminden sonra birbirine zıt iki rejime sahip olan bu iki ülke arasında bölgedeki konumlarından dolayı ikili ilişkilere oldukça pragmatist yaklaşıtlarını söyleyebiliriz. İsrail'le ise özellikle savunma alanında ilişkiler çok gelişmiştir. Askeri eğitim ve savunma alanlarında işbirliğine yönelik anlaşmalar imzalanmıştır. Bu sayede iki ülke arasında askeri düzeyde stratejik ortaklığın başladığından bahsedebiliriz.

Kısaca özetlemek gerekirse, Soğuk Savaş sonrası Türkiye'nin Orta Doğu ile olan ilişkileri çok daha karmaşık bir hal almıştır ve Türkiye bölgede yeniden etkin bir devlet olarak ortaya çıkmıştır. Bu türden bir gelişme kapsamında Türkiye'deki asker ve siyasi elitlerin Türkiye'nin ulusal güvenlik sorununu yeniden tanımlaması önemli bir unsur olmuştur. Soğuk Savaş döneminde kuzeyden gelebilecek tehditlere göre güvenlik algılayışını şekillendiren Türkiye'ye artık ülkesel bütünlüğe yönelik tehditler güneyinden gelmektedir. Türkiye yaptığı görüşmeler ve işbirliği anlaşmalarıyla güvenliğini garanti altına almaya çalışmıştır. Türkiye'nin bütünlüğüne temel tehdit olarak ortaya

1990ların ikinci döneminde Suriye ile Yunanistan arasında ortak savunma anlaşmasının imzalanması ilişkilerin iyice gerilmesine neden olmuştur.

***“Türkiye ile
İran
arasındaki
ilişkiler İran'ın
PKK'ya ve
Türkiye'deki
radikal İslam'a
verdiği destek
iddialarından
dolayı iniş
çıkışlar
göstermiştir.”***

Türkiye'deki asker ve siyasi elitlerin Türkiye'nin ulusal güvenlik sorununu yeniden tanımlaması önemli bir unsur olmuştur.

Kuzey Irak'ta bağımsız bir Kürt devleti kurulması ihtimali giderek güçlenmiştir. Bu durum ise Türkiye'nin ülke bütünlüğü açısından bir tehdit unsurudur.

“Orta Doğu bölgesi, gerek Soğuk Savaş döneminde, gerekse Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD için en önemli bölgelerden biri olmuştur.”

Körfez Savaşı'ndan sonra ABD bölgedeki en önemli güç durumuna gelmiş ve bölgeyi kontrol etmeye başlamıştır.

çıkan PKK terör örgütü ve İslami radikalizmin Orta Doğu'daki güçlerle bağlantıları vardır. Özellikle Abdullah Öcalan'ın yakalanmasından sonra PKK askeri olarak yenilgiye uğratılmıştır. Kuzey Irak sorunu ve su sorunu henüz çözülememiştir. Özellikle Amerika'nın gerçekleştirdiği son operasyondan sonra bölge genelde tüm dünya, özellikle ise Türkiye için giderek daha karmaşık bir hal almıştır. Kuzey Irak'ta bağımsız bir Kürt devleti kurulması ihtimali giderek güçlenmiştir. Bu durum ise Türkiye'nin ülke bütünlüğü açısından bir tehdit unsurudur.

Amerika Birleşik Devletleri

Sovyetler Birliği'nin çöküşü Batı'nın (özellikle ABD) ve Batı'nın değerlerinin (demokrasi, insan hakları, serbest piyasa ekonomisi) Varşova Paketi'ne karşı kazandığı bir zaferdir. Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte ABD bu yeni düzende uluslararası arenada tek süper güç olarak yerini almıştır. Tek süper güç olmasının doğal bir sonucu olarak da kendi önceliklerine ve çıkarlarına göre uluslararası ilişkiler arenasını düzenlemeye çalışmaktadır. Diğer bir deyişle kendi menfaatleri doğrultusunda gerekli gördüğü bölgelerde gereken müdahaleleri yapma ve o bölgeyi kendi menfaatlerine göre şekillendirme yetkisini kendisinde görmektedir. Bunun en somut örneğini 1991 Körfez Savaşı ve ikinci Irak operasyonu ile sergilemiştir. Orta Doğu bölgesi, gerek Soğuk Savaş döneminde, gerekse Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD için en önemli bölgelerden biri olmuştur. Özellikle Orta Doğu'nun sahip olduğu zengin petrol kaynakları çok önemlidir.

Soğuk Savaş sonrası dönemde ABD'nin Orta Doğu politikalarının dayandığı temelleri; Soğuk Savaş döneminden devralınan petrol kaynakları üzerinde denetimin sağlanması ve bunun dünya pazarlarına kesin-

tisiz ulaştırılması, radikal İslam'ın etkisinin azaltılması, İran ve Irak'ın çevrelenmesi (ikili çevreleme politikası), bölge ülkelerinin kitle imha silahlarına sahip olmalarının engellenmesi (Uzgel, 2001:254), barış sürecinin başarıya ulaşarak İsrail'in güvenliğinin garanti altına alınması (Brzezinski, 1979:20) şeklinde özetleyebiliriz. Bu politikalardan İran ve Irak'ın güçsüz bırakılması ve bölgesel barışın sağlanması arasında önemli bir ilişki vardır. İran ve Irak'ın güçsüz bırakılmasıyla bölgesel barışın sağlanması önündeki en büyük engellerden biri kalkmış olacaktı. Bu bağlamda, ABD'nin bölgeye yönelik ekonomi ve güvenlik politikaları arasında sıkı bir bağ vardır; Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) ülkelerinin İran ve Irak tehditlerine karşı silahlanmalarını destekleyerek, bölgede oluşabilecek olası bir tehlike karşısında müdahale edebilme kapasitesini artırmaktadır. (Kılıç, 2000:16-17) Özellikle ikinci Irak operasyonu ile birlikte ABD Orta Doğu'da kesin ve belirleyici bir güç haline gelirken, kendi iç sorunlarıyla uğraşan Rusya yerine ABD'nin bölgedeki hegemonyası Avrupa Birliği (özellikle Fransa ve Almanya) tarafından sorgulansa da bu iki devlet bu konuda pek başarılı olamamış ve ABD bölgeyi giderek kendi çıkarları doğrultusunda şekillendirmeye başlamıştır.

Diğer bir deyişle, Körfez Savaşı'ndan sonra ABD bölgedeki en önemli güç durumuna gelmiş ve bölgeyi kontrol etmeye başlamıştır. (Erkmen, 2003:22) Böylelikle, ABD'nin Orta Doğu'daki hayati çıkarları olan İsrail'in güvenliğinin sağlanması, başka bir devlet tarafından bölgede ABD çıkarlarına meydan okunmaması ve petrolün uluslararası piyasalara kesintisiz ve makul fiyatlarla aktarılması gerçekleştirilmiş oldu. (The Commission on American National Interests, 2000:32)

Bununla birlikte, Körfez Savaşı sona erdikten sonra G. Bush başkanlığındaki Amerikan yönetimi 11 Eylül 2001 tarihine dek yeni bir güvenlik stratejisi ilan etmedi. Soğuk Savaş dönemindeki denge politikasının mantıksal bir devamı olan ve bölgedeki önemli bir değişikliğin bölge istikrarını bozacağı yaklaşımını temel alan çevreleme politikası doğrultusunda Basra Körfezi için üretilen politika 1993-2001 yılları arasına damgasını vurmuştur. Amerika tarafından İran ve Irak'a karşı uygulanan "ikili çevreleme politikası" Clinton yönetimi zamanında Ulusal Güvenlik Konseyi Yakın Doğu Bölgesi sorumlusu Martin Indyk tarafından kaleme alınmıştır. Bu doktrine göre İran bölgedeki terörist faaliyetlere destek vermektedir, İslam Devrimini yaymaya çalışmaktadır ve gizlice kitle imha silahlarını arttırmaktadır; Irak, Saddam yönetiminin genişleme politikaları nedeniyle bölgede istikrarsız bir durum yaratmaktadır; ayrıca her iki ülke de Arap-İsrail barış sürecine olumsuz yaklaşmaktadır. İşte tüm bu davranışlar ABD'nin bölgedeki çıkarlarını engellemekte ve genelde bölgenin özelde ise ABD'nin güvenliğine karşı tehdit oluşturmaktadır.

ABD, İran ve Irak'ı soyutlama, baskı uygulama gibi çeşitli yollarla uluslararası sistemin yapıcı bir üyesi haline getirmeyi hedefliyordu. Ayrıca İran ve Irak'ı Soğuk Sa-

vaş döneminin aksine birbirine karşı kullanmaktan vazgeçtiğini de göstermekteydi. ABD ikili çevreleme politikasını ilan ederek, Körfez'den Batı dünyasına güvenli petrol akışının sağlanması şeklinde özetlenebilecek temel Körfez politikasında bir değişiklik yapmış, artık bölgede etkinliğini geçmişte olduğu gibi İran ya da Irak vasıtasıyla, bunlardan birini diğerine karşı kullanmak suretiyle gerçekleştirmeyeceğini ortaya koymuştur. ABD, Körfez bölgesinde güvenliği sağlamak amacıyla bu politikanın devamı olarak bölgedeki asker sayısını arttırdı ve KİK ülkelerinin silahlanmasını sağladı. Ancak ikili çevreleme politikasının çok başarılı olduğu söylenemez. Özellikle İran'a yönelik ambargo kararına Çin, Rusya gibi devletler karşı çıkıyordu. Ayrıca 1997'de İran'da yönetime gelen Hatemi'nin ABD'ye yönelik iyi niyetli adımları sayesinde bu politikanın İran'a uygulanması giderek zorlaşmıştı. İran'ın Rusya Federasyonu ile yakınlaşan ilişkileri nedeniyle de ikili çevreleme politikaları eleştirilmekteydi.

Ayrıca özellikle 1990'ların ikinci yarısında ABD'nin Irak'a uyguladığı petrole karşı gıda programı, Saddam'ın içeride güç kazanmasına yol açmış, ABD'nin Saddam Hüseyin üzerindeki caydırıcılığının azalmasına neden olmuştu. Bölge içinden de ikili çevreleme politikasına eleştiriler artmıştı. ABD'nin müttefiklerinin bölgede artan Amerikan askeri gücünden duyduğu rahatsızlık ve bölgede tehdit algılayışının değişmesi bu eleştirilerin başlıca nedenleridir. KİK devletlerine göre artık Irak ve İran kendilerine tehdit oluşturacak durumda değildir ve iç tehdit dış tehdidin önüne geçmişti.

Ancak, 11 Eylül saldırısından sonra ABD'nin tehdit algılayışında ve güvenlik kavramında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Artık tehdit küresel boyuttadır, uluslararası güvenliğin ve barışın sağlanması için

Özellikle İran'a yönelik ambargo kararına Çin, Rusya gibi devletler karşı çıkıyordu.

"11 Eylül saldırısından sonra ABD'nin tehdit algılayışında ve güvenlik kavramında önemli değişiklikler meydana gelmiştir."

1990'ların ikinci yarısında ABD'nin Irak'a uyguladığı petrole karşı gıda programı, Saddam'ın içeride güç kazanmasına yol açmış, ABD'nin Saddam Hüseyin üzerindeki caydırıcılığının azalmasına neden olmuştu.

Gerek kendi güvenliği gerekse ülkeler arası düzeni sağlamak için gerekli görüldüğü bölgelere askeri operasyonlar düzenleme hakkını kendinde görmektedir.

“ikinci Irak operasyonu sonrasında ABD’nin Orta Doğu’ya yönelik politikaları ABD’nin beklediği sonucu vermemiştir.”

Soğuk Savaş sonrası oluşan yeni dünya düzeninde tek süper güç olarak var olan ABD kendi çıkarlarına ve güvenlik kaygılarına göre bölge üzerinde yeni politikalar yürütmeye karar verdi.

uluslararası terörizm durdurulmalıdır. 11 Eylül saldırıları ile birlikte ABD’nin Orta Doğu politikalarında da radikal ve yapısal değişiklikler gözlenmiştir. (Laçiner, 2003:32) El-Kaide terör örgütünün saldırısıyla birlikte, ABD Filistin ya da İran asıllı terör örgütlerinden başka, radikal İslam’a dayalı terörün Körfezdeki en yakın müttefikleri kapsamında da gelişebileceğini anlamış oldu. ABD Orta Doğu’ya yeni bir düzen getirmeye karar verdi. Daha doğrusu Soğuk Savaş sonrası oluşan yeni dünya düzeninde tek süper güç olarak var olan ABD kendi çıkarlarına ve güvenlik kaygılarına göre bölge üzerinde yeni politikalar yürütmeye karar verdi. Buna göre ABD Arap ülkelerine daha az güvenecek ve bölgedeki askeri varlığını arttıracaktır. Gerek kendi güvenliği gerekse ülkeler arası düzeni sağlamak için gerekli gördüğü bölgelere askeri operasyonlar düzenleme hakkını kendinde görmektedir. Körfez Savaşından sonra bu hakkı, geniş kapsamıyla Afganistan’da uygulamıştır. Bu operasyon esnasında Taliban yönetimi ile El Kaide arasındaki açık bağ ve Afganistan’ın sahip olduğu stratejik önemden dolayı uluslararası arenada destek sağlamıştır. Oysa aynı desteği İran ve Kuzey Kore ile birlikte uluslararası teröre destek veren şer ekseninin üçüncü ülkesi Irak’a karşı düzenlediği operasyonda bulamamıştır. Operasyon sonrası Orta Doğu hem bölge ülkeleri, hem komşu devletler hem de uluslararası arena için daha karmaşık bir hal almıştır.

Diğer bir deyişle, ABD kendi çıkarlarını gözetmede ve bu çıkarları doğrultusunda Orta Doğu’yu şekillendirmede başarılı gözükebilir; ama Orta Doğu politikalarında değişime ihtiyaç duymaktadır ve bunu da en son Irak operasyonu ile fiiliyata dökmüştür. ABD’nin bölgeye yönelik yeni hedefleri doğrultusunda bölgenin akıbetine ilişkin daha kesin yorumlar yapılması için henüz

çok erkendir. Önce Irak’taki karmaşa ortamının nelere yol açacağı ve Arap-İsrail çatışma sürecinin nasıl sonuçlanacağı takip edilmelidir.

ABD’nin politikalarında değişime ihtiyaç duyulmaktadır çünkü Soğuk Savaş’ın bitmesiyle birlikte bölgenin yapısında meydana gelen değişiklikler ABD’nin bölgeye yönelik stratejilerine pek yansıtılmamıştır. Soğuk Savaş öncesinin temel güvenlik algılamaları önemli bir değişim geçirmeden Körfez Savaşı sonrası döneme de taşınmıştır.

Sonuç olarak, ikinci Irak operasyonu sonrasında ABD’nin Orta Doğu’ya yönelik politikaları ABD’nin beklediği sonucu vermemiştir. Irak meselesi özelinde ABD Orta Doğu’daki hegemonyasını yitirmeye başlamıştır. Bu durum 11 Eylül saldırılarından sonra şekillenen yeni tehdit algılamalarıyla birleşince ABD özelde kendi güvenliği ve

çıkarlarını sağlamlaştırmak genelde ise bölge güvenliğini ve daha kapsamlı biçimde global barışı sağlamak amacıyla mevcut politikalarında değişime gitmiştir. Kesinliği daha da vurgulanan unsur ise Orta Doğu'nun ABD için vazgeçilmez olduğu ve bu bölgede düzenin sağlanmasında kendisini yetkili gördüğüdür.

Rusya Federasyonu

Orta Doğu Rusya için de büyük önem taşımaktadır. Hem Asya hem Avrupa parametreleri içinde politika geliştirmek zorunda olan Rusya'nın bölgeye yönelik yaklaşımı ciddi bir tarihi derinlik içermektedir. Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya için Orta Doğu hem Çarlık hem de Sovyetler Birliği döneminde önemini korumuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında meydana gelen iki kutuplu dünya düzeni içinde, ideolojik eksenli çok daha etkin bir ittifak zemini bulan SSCB, ikili ve çok yönlü ittifaklarla bölgesel güçler dengesinin bir kutbunu oluşturmaktaydı. Zaten Soğuk Savaş döneminde Rusya'nın Baasçı (sosyalist ve Arap milliyetçisi) rejimlerle olan ilişkileri ABD önderliğindeki Batı Bloğu tarafından hem bölgedeki müttefikleri hem de kendi güvenlikleri açısından tehdit olarak algılanmaktaydı.

SSCB'nin dağılmasından sonra varisi konumundaki Rusya Federasyonu kendi içinde yaşadığı ekonomik, politik ve sosyal sorunları çözmeye çalıştığından bir anlamda kendi içine kapanmıştır. Bu dönemde Batı ile bütünleşme sürecine giren Rusya Federasyonu Batı'yla, özellikle de ABD'yle, ters düşmek istememektedir. Defansif bir tutum içinde olan Rusya'nın, Doğu Avrupa, Kafkaslar ve Orta Asya hattında egemenliğini korumaya çalışması, Orta Doğu üzerindeki etkinliğinde azalmaya neden olmuştur. Ancak belli bir toparlanma evresinden sonra Rusya Orta Doğu'ya tekrar yönelmeye başlayacaktır. Rusya'nın Orta Doğu bölgesinde en yoğun ilişkilerinin bulunduğu ülke İran'dır. Rusya bir yandan Orta Asya'da radikal İslam'ı yayma tehlikesi ve bu bölgede etkin bir güç haline gelmeye çalışması nedeniyle İran'a tepki duyarken, diğer yandan da nükleer işbirliği anlaşması imzalamıştır. 1989 yılında dile getirilen nükleer alanda işbirliği anlaşması Sovyetler Birliği'nin yıkılması sonucu ortaya çıkan gelişmelerden dolayı askıya alınmış, nihayet 1995 yılında imzalanmıştır. (Kıbaroğlu, 1999:275) Ayrıca, Hürmüz Boğazı Rusya için büyük önem taşımakta, İran'ın bu bölgede gücünü yitirmesi doğrudan Rusya'yı etkileyeceğinden

Sıcak denizlere inmek isteyen Rusya için Orta Doğu hem Çarlık hem de Sovyetler Birliği döneminde önemini korumuştur.

“Defansif bir tutum içinde olan Rusya'nın, Doğu Avrupa, Kafkaslar ve Orta Asya hattında egemenliğini korumaya çalışması, Orta Doğu üzerindeki etkinliğinde azalmaya neden olmuştur.”

Putin'in başa geçmesiyle bir takım değişiklikler yaşayan Rusya bir yandan milliyetçiliği ön plana çıkarırken, diğer yandan da Batı ile ilişkilerini iyi tutmaya çalışmıştır.

**“Rusya ile
İran
arasındaki
yakınlaşma
özellikle
ABD’yi
rahatsız
etmektedir.”**

Rusya Soğuk Savaş dönemindeki gibi bir süper güç değilse de kendisi için Orta Doğu'nun önemi halen devam etmektedir ve bölgeyi ABD'nin tek başına şekillendirmesini istememektedir.

den, Rusya İran ile ilişkilerini sıkı tutmaya özen göstermektedir. (Yıldız, 2000:28) Rusya ile İran arasındaki bu yakınlaşma özellikle ABD'yi rahatsız etmektedir. Yüzeysel olarak değerlendirildiğinde herhangi iki ülke arasında normal koşullarda yapılacak sıradan bir nükleer işbirliği anlaşması olmasına karşın, İran-Rus anlaşması Batılı güvenlik çevrelerinde tedirginlik yaratmıştır. Çünkü, nükleer tesisler ve bu yöndeki araştırmalar sivil ve barışçıl amaçlar için olduğu kadar askeri amaçlar için de kullanılabilir. Çünkü,

Soğuk Savaş döneminde Batılı devletler için Rusya'nın Orta Doğu'da, özellikle Körfez bölgesinde, dolaylı da olsa etkin bir rol oynaması kabul edilemezdi, oysa nükleer işbirliği anlaşması sayesinde bu stratejik kazanım Rusya açısından bir bakıma gerçekleşmiştir.

Putin'in başa geçmesiyle bir takım değişiklikler yaşayan Rusya bir yandan milliyetçiliği ön plana çıkarırken, diğer yandan da Batı ile ilişkilerini iyi tutmaya çalışmıştır. 11 Eylül saldırılarının ardından Rusya Federasyonu'nun uluslararası terörizme karşı mücadelede ABD'nin yanında yer aldığını açıklaması, Afganistan operasyonu sırasında Orta Asya Türk cumhuriyetlerinin üçünde üs kurmasına izin vermesi Rusya'nın batı ile bütünleşme süreci için olumlu birer adımdır. Artık Rusya uluslararası arena için Soğuk Savaş dönemindeki gibi bir tehdit olmadığını göstermiştir. Bununla beraber ABD'nin son Irak operasyonunda Rusya; Çin, Fransa ve Almanya ile birlikte ciddi bir muhalefet oluşturmuştur. ABD'nin Irak'ta askeri operasyonuna karşı olduğunu vurgulayan Rusya'nın tutumu stratejik, ekonomik ve iç siyasi nedenler çerçevesinde şekillenmektedir. İç siyasi neden olarak yaklaşan devlet başkanlığı seçimleri öncesinde Putin Amerikan karşıtı kesimin de desteğini al-

mak istemektedir ancak bunu yaparken de ekonomik olarak ihtiyaç duyduğu ABD desteğini de göz önünde bulundurmamak zorundadır; ekonomik olarak, Rusya petrol karşılığı gıda politikasından kâr elde etmektedir. Savaş sonrasında Irak petrolleri üzerindeki ambargonun kalkması ve petrol fiyatlarının düşmesi ayrıca Irak'ın Rusya'ya olan silah borcu önemlidir; stratejik olarak, Rusya ABD'nin Irak operasyonunu sadece bölgede silahsızlanmayı sağlamak ve Saddam rejimini yıkmak için yapmadığını düşünmekte ve ABD'nin gerçekleştirdiği bu operasyonu tüm uluslararası sistemi yeniden şekillendirme arzusunun başlangıç aşaması olarak görmektedir. (Cafersoy ve Soltan, 2003:65-76)

Sonuç olarak Rusya'nın Soğuk Savaş dönemine göre Orta Doğu'daki etkinliği erozyona uğramıştır. Özellikle İran'la imzaladığı nükleer işbirliği anlaşması hem bölge hem de uluslararası güvenlik açısından dikkatle izlenmelidir. 11 Eylül saldırılarından sonra global terörizme karşı mücadeleye, özellikle Çeçenistan'la yaşadığı kargaşayı uluslararası platformda yasal kılmak için, destek vermiştir. Fakat son Irak operasyonunda pasifist bir tutum sergilemiştir. Her ne kadar Soğuk Savaş dönemindeki gibi bir süper güç değilse de kendisi için Orta Doğu'nun önemi halen devam etmektedir ve bölgeyi ABD'nin tek başına şekillendirmesini istememektedir. P

gamze.kona@politikadergisi.com

ATATÜRK'TEN BİR ÖĞÜT

Burhan Göksele'in Anısı

1938 Mayıs ayında Eskişehir Hava Uçuş Okulu'nda pilot adayı genç teğmenleriz, Atatürk'ün çok sevdiği, takdir ettiği cesur manevi kızı Sabiha Gökçen'le aynı dönemde eğitim görüyoruz. O sırada Atatürk, Hatay'ın alınması konusunda kararlıdır. Güneyde orduyu teftiş etmiş, Suriye hududu yakınlarında manevra ve geçit resimleri yaptırmış, kararlılığını dünyaya ilan etmiştir. Bu tarihi seyahatin sonunda Eskişehir Orduevi'nde sivil, asker gençleri huzurunda topladı. Bizlerle konuştu, coştı, coşturdu, eğlendi, eğlendirdi. Sonunda pek çok şey öğreterek sabaha karşı ayrıldı.

Bu tarihi ve mutlu gecede bazı gençlerle yaptığı görüşmelerden ben de nasibimi aldım. Benden istediği "Şahane gözler şahane" şarkısını bilemediğim için, tatlı bir kınamadan sonra şarkıyı kendisi icra etti. Bizler zevkle dinledik. Konuşmamızı bana 50 yıla yakın eğitimcilik hayatımda en güzel dersi veren bir "nasihat" hatta "vasiyet" ile bitirdi:

"Şimdi oğlum sana bir öğütte bulunacağım. Hayatta muvaffak olmak istiyorsan, ben gencim diyene elini uzat. Daima gençleri sev ve koru. Daima gençlerle çalış. Ben yaşılandım diyenden uzaklaş. Eğer ben muvaffak oldu isem, başlıca sebebi budur. Ben ömrüm boyu hep gençleri sevdim, daima gençlerle işbirliği yaptım. Sen de öyle yap olur mu?"

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 66.

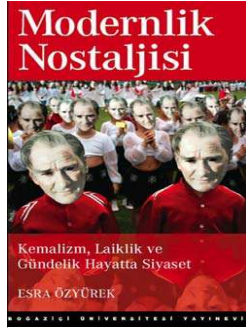

P – Kitap: Seçkiler

**Mustafa Kemal
ATATÜRK:**
“Ben çocukken
fakirdim. İki
kuruş elime
geçince bunun
bir kuruşunu
kitaba
verirdim. Eğer
böyle
olmasaydım,
bu
yaptıklarımın
hiçbirisini
yapamazdım.”

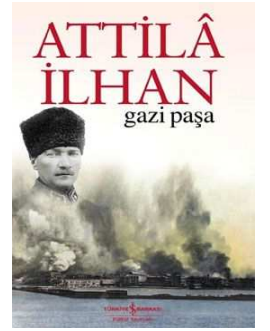
Alev Coşkun
Kuvayı Milliye'nin
Kuruluşu

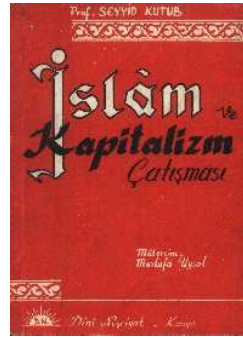
Esra Özyürek
Modernlik Nostaljisi

Erdal Sarızybek
İhaneti Gördüm

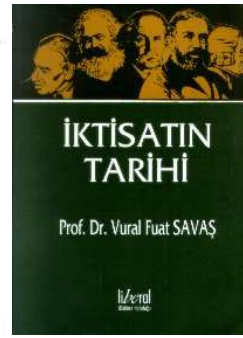
Atilla İlhan
Gazi Paşa

Seyyid Kutub
İslâm ve Kapitalizm
Çatışması

Özer Ozankaya
Cumhuriyet Çınarı

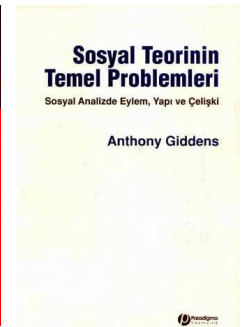
Vural Fuat Savaş
İktisatın Tarihi

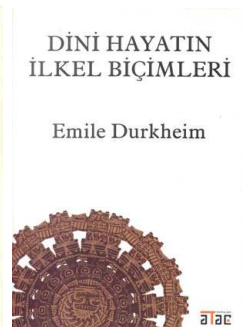
Deniz Som
BOP Dedik Recep

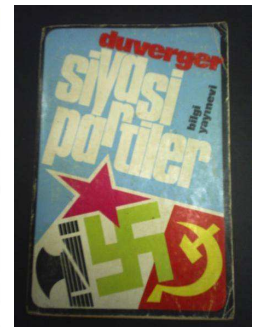
Nur Vergin
Siyasetin Sosyolojisi

Anthony Giddens
Sosyal Teorinin Temel
Problemleri

Emile Durkheim
Dini Hayatın İkel Bi-
çimleri

Maurice Duverger
Siyasi Partiler

Bu Bölüme İlişkin Önerileriniz İçin:
kultursanat@politikadergisi.com

Terör Kaderimiz mi?

Burak İNAN

Geçtiğimiz günlerde yaşanan Aktütün saldırısı ile terör ülkemizin gündemine yine bomba gibi düştü. Şehitler, gaziler ve aileleri... Cenazelerde binler toplandı, teröre lanet okundu. Yıllardır olduğu gibi, bir süre geçecek, PKK kışın eylem yapmayacak ve terör gündemden yine düşecek.

Acı; ama yaşanan tablo bundan ibaret. Bunca yıldır hem binlerce yurttaşımızın canını alan, hem de ağır bir ekonomik fatura çıkaran terör Türkiye'nin kader mi?

Elbette değil.

Bu ayki yazımda, naçizane, terör hususunun fikirlerimi beyan etmeyi uygun buldum. Devamı da gelecek.

PKK nedir?

PKK terör örgütünün amacı nedir, desteğini nerden alır? Bunları doğru analiz etmezsek, varacağımız sonuç da hatalı olacaktır.

PKK terör örgütü, 1978'lere uzanan bir tarihe sahiptir. O zamanki koşullarda, sol içinde zemin bulan "Kürtçü ve marjinal" hareketlerin içinden çıkmıştır. Marksist ve Leninist olma iddiasıyla Kürtlerin "bağımsızlığını" kazanması için mücadele ettiğini beyan etmiştir. Ne hikmetse, 12 Eylül bütün solu buldozer gibi ezmiştir de bu Kürtçü hareket kendi oluşumunu sağlamış ve eylem yapacak seviyeye gelmiştir!

1984 Eruh baskını ile ses getiren PKK, en güçlü olduğu 91-95 dönemine kadar irili ufaklı birçok eylem yapmış, büyümüş ve her geçen gün kendisine daha çok hareket alanı bulmuştur. Dönemin cumhurbaşkanı Özal'ın "birkaç çapulcu" dediği eşkıyalar, bugünlere gelmiştir. Bu noktada değinmemiz gereken bir husus var: Körfez savaşı!

Körfez Savaşı'nda, Türkiye'ye ve Kuzey Irak'a yerleşen Çekiç Güç; burada gerek aşiretlere, gerekse PKK'ya ciddi manevra

alanı sağlamış ve güçlenmesine önayak olmuştur. Bugünkü durum da benzerdir. ABD'nin Irak'ı işgali ile başlayan süreçle beraber, PKK terörü yeniden canlanmış ve şehit haberleri, bombalama haberleri gazetelerin manşetlerinden inmez olmuştur. ABD'nin açıkça dile getirdiği BOP kapsamında sınırların değişmesi öngörülmüş, PKK ve Kürt aşiretleri burada "taşeronluk" görevini üstlenmiştir. PKK'nın: "ABD ile çıkarlarımız örtüşüyor" açıklaması, tam da bu zemine oturmaktadır.

Bu zemin ve koşullarda, Türkiye'nin sorunları nelerdir?

Türkiye'deki az ve eşitsiz gelişmişlik, bütün ülkede bariz biçimde ortadadır. Bunun en açık olduğu yerlerin başında, Doğu gelmektedir. Bölge insanının yoksulluğu ve eğitimsizliği, PKK'nın "militan" kaynağının önemli bir kısmı için sebep teşkil etmektedir. Göç ile başlayan "hemşehri" mahalleri, giderek bu siyasal hareketin kentlerdeki yayılım alanı haline dönüşmüştür. Kentlerdeki illegal faaliyetler; örneğin korsan CD, kitap, fuhuş, gasp, kapkaç, hal mafyası, otopark mafyası, uyuşturucu ticareti; zamanla PKK'nın gelir kapılarından birini oluşturmuş ve Kürtçü hareketin kentlerdeki "silahlı" hareketine evrimleşmiştir. G.Doğu ve Doğu Anadolu'daki kaçakçılık, bir yaşam biçimi haline gelmiş ve özellikle akaryakıt ve uyuşturucu kaçakçılığı, PKK'nın ana gelir kalemini oluşturmuştur.

Bölge halkının feodal artığı, "aşiret" ve "ağa" sisteminden kurtulamamış olması, o bölgedeki baskıyı artırmakta ve illegal faaliyetlere bulaşan aşiretler, zamanla meclise girmiştir ve olay siyaset-aşiret-kaçakçılık üçgeninde şekillenmeye başlamıştır. Bu üçgen, kısır bir döngü yaratmış; hem yoksulluğun, hem de baskının kalıcı olmasında etkili olmuştur. Bu bağlamda, "demokrat" sıfatlı partiler, geçmişte PKK için adam toplayan partiler, meclise dahi girmiştir!

Etnik hareketler ve mikro milliyetçilik, emperyalizmin her daim bir kozu olmuştur. Bugün de bu oldukça işlevsel biçimde kullanılmaktadır. AB ülkelerinde televizyon kanalı ve temsilcilikler kurabilmektedir PKK ve aynı PKK, ABD müttefiki Barzani'nin kontrolündeki topraklarda kamp kurmakta, terörist eğitmektedir. Öte yandan, basın yayın yoluyla, birtakım gazete ve kalemler -yine "demokratlık" kisvesi ile- terörle mücadele eden Türk Silahlı Kuvvetleri'ne saldırma, yıpratma ve hedef şaşırtma görevlerini başarıyla sürdürmektedirler. Bunlar, açıktan AB'ci olduklarını söylemektedirler ve içlerinden bizzat ABD'den ithal olanları da mevcuttur.

ABD'nin açıkça dile getirdiği BOP kapsamında sınırların değişmesi öngörülmüş, PKK ve Kürt aşiretleri burada "taşeronluk" görevini üstlenmiştir.

"G.Doğu ve Doğu Anadolu'daki kaçakçılık, bir yaşam biçimi haline gelmiş ve özellikle akaryakıt ve uyuşturucu kaçakçılığı, PKK'nın ana gelir kalemini oluşturmuştur."

"Demokrat" sıfatlı partiler, geçmişte PKK için adam toplayan partiler, meclise dahi girmiştir!

“Bugün terörist başı Apo’nun posterlerinin açıldığı gösterilerde, Şeyh Sait posterleri de açılmıştır! Tehlikenin boyutları ve vardığı nokta hakkında bir fikir vermektedir.”

Bizi hiç şaşırtmayan şeriatçı basın, yine bu “demokratlar” ile kol kola, TSK’ya saldırılmaktadır. Kürt-İslamcı ittifakı bir kez daha gözlerimizin önünde ve yine emperyalizm ile beraber. Bunlar bir aile olmuşlar, görün-en köy kılavuz ister mi?

Cumhuriyet’in kuruluşundan beri ayaklanan ve emperyalizme maşa olan Kürt aşiretleri, yine aynı vazifeyi görmeye devam etmektedir. Bugün terörist başı Apo’nun posterlerinin açıldığı gösterilerde, Şeyh Sait posterleri de açılmıştır! Tehlikenin boyutları ve vardığı nokta hakkında bir fikir vermektedir.

Kentlerde çeteleşen, illegal faaliyetler yürüten, Doğu’da baskı ve propaganda ile devlet otoritesinin boşluğundan yararlanan PKK, Türkiye için en büyük tehdit haline gelmiştir. Bunu halen göremeyen gözler varsa, bir an önce açılmalıdır.

Bu durum, bu bela, kaderimiz değil elbette. Daha önceki yazılarımda da yapılması gerekenler hakkındaki fikirlerimi beyan etmiştim; ancak esas nokta, bu “yapılması gerekenleri” kim yapacak? Mevcut hükümet mi? İktidarda durduğu sürece olanlar ortadayken mi?

Türk milletinin bir an önce kendine gelme-

si ve topyekün mücadeleye hazırlanması gerekmektedir. Askeri müdahale yeterli değildir. Her alanda, her şekilde vatan savunması verilmek zorundadır. Kalemi olan kalemiyle, sesi olan sesiyle...

“Terör Kaderimiz mi?” yazısını devam ettirmek istiyorum. Bir sonraki sayıda, Kürt meselesi ve sağ hakkında yazacağım. Bu ay bazı hatırlatmalar ve tespitler yaparak başladım.

Bu işin peşini bırakmayacağız. Tabu varsa, o da yıkılacak. Bu yazı, bir giriş niteliğindedir.

İhanete, namussuzluğa, yalanlara hoşgörü yok!

Gerçekler var.

Ya göreceğiz, ya göreceğiz.

Aydınlık yarınlar...

burak.inan@politikadergisi.com

ÇIZIKTIRMAK

Dinsel İç Dökümler (2)

Naile DUMAN

Şeriatın gelmesinden korkulan bir ülkede, aslında örtülü şeriat varsa ve biz isimlendiriyorsak bir türlü...

Somali, Müslüman ülke, karmakarışık şu an ve şeriat hızla tırmanıyor. En son bir kadın, zina suçundan "recm" edilerek öldürüldü!

Türkiye, Müslüman ülke, karmakarışık şu an ve laiklik hızla sindirilmeye çalışılıyor. Suçlar ve cezalar için belirlenmiş yasalar, hükümler var; ama...

> 13 yaşındaki genç bir kızın, ormanlık alanda ırzına geçiliyor.

> Bir kız çocuğu 13 yaşında evlendiriliyor, 14'ünde bebeği kucağında. O, artık çocuk-anne.

> 33 yaşında, dövülerek öldürülmüş bir kadın cesedi bulunuyor boş arazide. Tahmini ölüm nedeni: Namus!

> 32 yaşındaki 5 aylık hamile kadın, dayaktan ölüyor, karnındaki bebeğiyle birlikte. Tahmini ölüm nedeni: Namus!

> Bir sapık yakalanıyor, dosyası kabarık. 9 genç kıza tecavüz etmiş, öncesinde 18 yaş altı 5 küçük kıza da...

> Bir sapık serbest bırakılıyor "tek suçlu nefsim ve şeytan" diyen. Sapık dışarıda

olduğuna göre, şeytan mahkûm edildi muhtemelen.

> Abisi, eğer komşular yetişmese, kız kardeşini de öldürecek sevgiliyle bir, öyle müsterihtir. Malum, namus temizliği...

> Eşinden boşanmak isteyen 30 yaşındaki kadın, vuruluyor eşi tarafından. Şanslı, yaşıyor.

> 12 yaşındaki küçük bir kızın cesedi bulunuyor boş arazide. Başı taşla ezilmiş!

İyi ki de şeriat yok bu ülkede, iyi ki de recm yok; iyi ki de demokrasi var, yasalar var. Peki ya yukarıdaki olaylar?! Son bir ayın özeti sadece... Haberdar olduklarımız ve merak ediyorum, şu satırları yazarken yaşadığım/yaşamaya çalıştığım ülkede;

> Kaç kadının ırzına geçiliyor?

> Kaç kadın cesedi boş arazilerde bulunmayı bekliyor?

> Kaç kadın ensest kurbanı?

> Kaç kadın evlilikte tecavüze uğruyor?

> Kaç kadın sıkıştırılıyor bir merdiven boşluğu ya da sokak arasında?

> Kaç küçük kız kurban ediliyor uçkur belasına ve kaç kadın namus belasına?

İyi ki de şeriat yok bu ülkede...

Ya olsaydı?!

"Kadınlarımız için asıl mücadele alanı, asıl zafer kazanılması gereken alan, biçim ve kılıkta başarıdan çok, ışıkla, bilgi ve kültürle, gerçek faziletle süslenip donanmaktır. Ben muhterem hanımlarımızın Avrupa kadınlarının aşağısında kalmayacak, aksine pek çok yönden onların üstüne çıkacak şekilde ışıkla, bilgi ve kültürle donanacaklarından asla şüphe etmeyen ve buna kesinlikle emin olanlardanım." M.K. Atatürk (10 Kasım'da saygıyla...)

"Türkiye, Atatürk'ü Allah'a borçlusun, geri kalan her şeyi Atatürk'e!" Daniel Dumoulin-"Atatürk'ten Düşünceler"-Belçika.

naile.duman@politikadergisi.com

**İyi ki de
şeriat
yok bu
ülkede...
Ya
olsaydı?!**

DEVLET OTOMOBİLİ ÖZEL İŞTE KULLANILMAZ

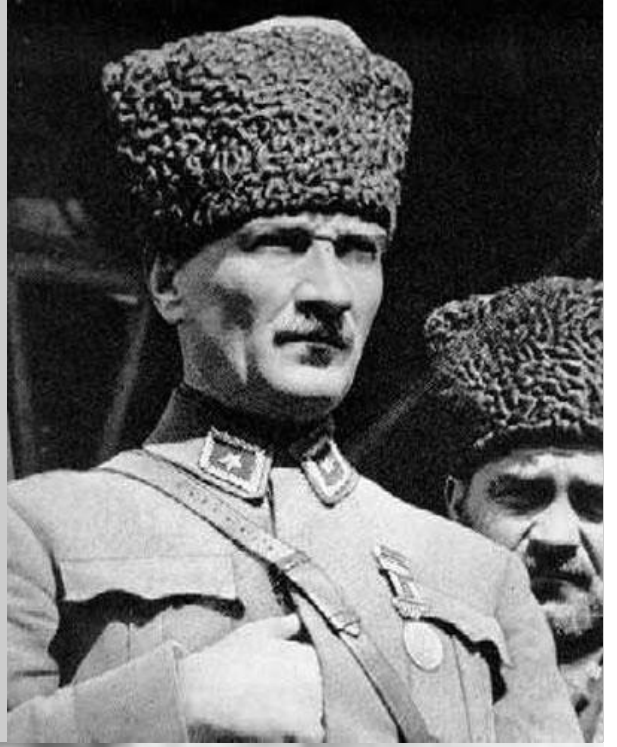
Atatürk, ulusunun malı olan otomobillerin hor kullanılmasına çok sinirlenirdi.

Bir gün köşkte manevi kızı Nebile'nin makam arabasına binerek arkadaşına gittiğini görünce öfkelenmiş ve şunları söylemiştir:

“Her aklına esen buradan araba alıp gidemez. Bu arabalar babanızın malı değildir, millete aittir.”

Cemal GARANDA; *Atatürk'ün Uşağı İdim*, sy. 53'den aktaran;

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 37.

Karışık İşler Bunlar

Erdal ALTUN

Bizim bu memleket ne zaman durulacak, ne zaman kendi dertlerine bir çare aramaya başlayacak; merak ediyorum doğrusu. Tam da her şey düzeldi, derken; kıydan köşeden bir şeyler çıkıyor ve vay be, dedirtiyor bizlere.

Önceleri, her on yılda bir darbeyle uyarılır, hizaya getirilirdi, tabiri yerinde ise Türkiye. Şimdilerde ortam değişti; artık ekonomik darbeler yapılıyor, halk hedefleniyor ve yönlendiriliyor.

Son iki yıla bakıldığında: Yeniden iktidara gelmiş; fakat öncekinden daha çok oy ile iktidara gelmiş bir AKP; tek parti iktidarı bu memleket için en iyisi, diyenlere inat; bir keşmekeşlik, sonra kapatılma davaları, Ergenekon soruşturmaları, olaylar, olaylar, olaylar...

Sanki bir terslik var, kimseden ses çıkmıyor. Ergenekon diye bir çete ortaya çıkartılıyor ve bu bağlamda birçok ulusalcı gözaltına alınıyor; ama ne Kemalistlerden, ne de ulusalcılardan tepki var. İfadesi alınıp tekrar salıverilen isimler, süt dökmüş kedi gibi, gayet sakin, mum gibi olmuş haldeler. Dava başlıyor; mahkemenin yapıldığı yerde bir avuç insan, onlar da tutuklu yakınları. Demek ki ulusalcılar da hatalarını kabullenmiş ve sineye çekilmişler ya da lider gözü ile gördükleri isimlerin yaptıklarını duyunca hiç de benimsemedikleri bir tavır olduğu kanaatine varmışlar, diyebiliriz. Yoksa bu davadan bir şey çıkmaz, diye düşünüp, boşa enerjimizi harcamayalım, mı diyorlar; bilemem elbette.

Anayasa Mahkemesi gafından da bahsetmek istiyorum kısaca. Anayasa Mahkeme-

si'ni ve egemenliğin teminatı meclisin kararına müdahalesini hoş görenler var, ne yazık ki. Ben tasvip etmediğim kararı bozan ve müdahale eden her şeyi desteklerim, mantığında olan cahil insanlar var, maalesef. Anayasa Mahkemesi, meclisin aldığı bir kararı reddediyor ve uygulanmasına izin vermiyor, demek; meclisin üstünde bir kurum daha var ki bunu da halk seçmediğine göre demokrasi sadece lafta, demek. Bunun lamı cimi yok. Mecliste milletvekilleri bir karar alırlar, çoğunluğun katılımı ile. Bu, yürütme organı olması sebebiyle, Anayasa'nın meclise verdiği bir haktır. Bu kararı, sadece illegal demokrasi uygulamaz. Anayasa Mahkemesi'nin yaptığı, düpedüz illegal demokrasi müdahalesidir. Tehlikeli bir davranış ve eğer hükümet ya da meclis bir an önce buna bir önlem almaz ise önümüzdeki dönemlerde demokrasiyi unutabiliriz. Bu kadar açık ve seçik ortada, Anayasa Mahkemesi'nin attığı tehlikeli adımın gelecekteki etkisi.

Bu arada, yerel seçimler yaklaşıyor. Birbirinden kulvar farklılığı olan bir seçim periyoduna girmiş durumdayız. Bu seçimlerde, hükümet, bir anlamda güvenoyu sağlaması yapacak. Yerel seçimlere hazırlanırken, partiler ve belediyeler, dikkat etmemiz gereken bir husus var: son dakika golü yememeliyiz. Şunu demek istiyorum ki bütün bir yıl ya da son birkaç yıl taş üstüne taş koymamış bir belediye, yolları alelacele asfaltlayıp yol şeritlerini yenilediğinde çalışan bir belediye imajı oluşur ise gözümüzde; bu işten hiç de anlamadığımız ortaya çıkar. Bu tongaya düşmeyelim. Tabii, bu arada, gerçekten çalışanın da -partisi ne olursa olsun- hakkını vermek lazım.

Hükümetin yaptıkları ve yapamadıkları ya da yanlış yaptıklarını bir kefeye koyacak olur isek tam bir hezimet tablosu ile karşı karşıya kalmamız işten bile değil. Tam da bu esnada, cankurtaran gibi yetişen küresel kriz, biraz olsun dikkat dağıtmıştır bizim toplumumuzda; ama halen bir yanlışlık var ortada. Başbakanımız kamuoyu önüne çıkıp: "Hamdolsun kriz yok" diyebilirken, Maliye Bakanı krizin ağır etkisi altına girmek üzere olduğumuzu söyleyebilmekte. Şimdi biri yanılıyor; ama kim?

Altı yüz YTL maaş ile çalışan bir işçi kirada oturuyor ve aylık iki yüz avro kira ödüyorsa, bir ay önce üç yüz altmış YTL öderken şimdi dört yüz kırk YTL kira ödemek zorunda; ama gelirinde bir artma yok. Bu açığı nasıl kapatacak? Sofrasından kesecek. "Peki, kriz var mıymış, yok muymuş; Sayın Başbakanım?" diye sormak geldi içimden.

Yerel seçimlere hazırlanırken, partiler ve belediyeler, dikkat etmemiz gereken bir husus var: son dakika golü yememeliyiz.

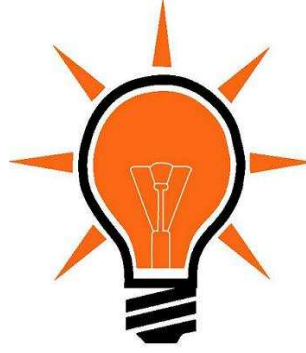
"Ergenekon diye bir çete ortaya çıkartılıyor ve bu bağlamda birçok ulusalcı gözaltına alınıyor; ama ne Kemalistlerden, ne de ulusalcılardan tepki var."

Altı yüz YTL maaş ile çalışan bir işçi kirada oturuyor ve aylık iki yüz avro kira ödüyorsa, bir ay önce üç yüz altmış YTL öderken şimdi dört yüz kırk YTL kira ödemek zorunda; ama gelirinde bir artma yok.

**“Tepkisiz
kalan
milletimiz ya
yerel
seçimlerde
ses verecek,
ya da AKP
bize, yeter,
diyecek.”**

Küresel kriz bizi çok da enterese etmiyor aslında. Bizim en büyük krizimiz, PKK’yı terör örgütü olarak dünyaya kabul ettiremeyişimiz ve bugün gerek mecliste, gerek İstanbul sokaklarında, gerekse dağlarda karşımıza çıkmaları ve hem maddi hem manevi bir sürü kayıplarla ülkemize zarar vermeleri. Bu konuda, hükümetin acemi davranışlarının da etkisi büyük.

AK PARTİ

Buna da tepkisiz kalan milletimiz ya yerel seçimlerde ses verecek, ya da AKP bize, yeter, diyecek.

Değerli Politika Dergisi okuyucuları, birileri bizi bize bırakmamakta

Çok kararlı; ama her şeyin bir zamanı var ve umudumuz henüz tükenmiş değil. Daha iyi ve huzurlu günler için, her birey üzerine düşeni yapmak zorunda. Üşenmeyelim, yılmayalım ve milletimiz için iyi olanı her zaman isteyelim. Bu, bizim, çocuklarımıza bir borcumuzdur. Ödeyelim.

erdal.altun@politikadergisi.com

**KİTABIMIZIN KONUSUNU
SİZ SEÇİN.**

Politika Dergisi, hayata geçirmeyi planladığı **“Kitap Projesi”** ile amaçları doğrultusunda ilerlemeye devam ediyor.

Politika Dergisi yazarlarının; araştırmalarıyla, derlemeleriyle oluşturulacak söz konusu kitabın konusunu ise okuyucuları belirliyor.

(1) Efsanevi Politik Liderler, (2) Cumhuriyetten Günümüze Türk Siyasi Tarihi ve (3) Politik İdeolojiler Sözlüğü adlı konu başlıkları arasından okuyucularımızın oylarıyla belirlenecek kitabımızın, çok yakında çalışmaları başlıyor.

Konu başlıklarından seçinizi oylamak için;

www.politikadergisi.com

veya

iletisim@politikadergisi.com

Adreslerini kullanabilirsiniz.

Söz konusu kitabımıza sponsor olmak veya benzeri görüşmeleri yapmak için;

reklam@politikadergisi.com

adresinden bize ulaşmanız mümkün.

P – Kitap: Bizim Çocuklar Yapamadı

Pd İnceleme: Ali İhsan UĞUZ

"12 Eylül 1980, Cuma günü sabaha karşı 04.00'da, Türkiye'de darbe yapıldığını öğrenen CIA Ortadoğu İstasyon şefi Paul Henze hemen ABD Dışişleri Bakanı Edmund Muskie'yi aradı. Paul Henze, büyük bir sevinçle **"Bizim çocuklar yaptı."** diye darbe haberini verdi. Dışişleri Bakanı Edmund Muskie aldığı bu önemli haberi bekletemezdi. Hemen Washington Kennedy Center'da 'Damdaki Kemancı' müzikalini izlemekte olan Başkan Jimmy Carter'a telefon etti ve şöyle dedi: "Bay Başkan, Türk Ordusu'nun komuta heyeti Ankara'da yönetime el koydu.

— Herhangi bir kaygıya gerek yok. Kimlerin müdahale etmesi gerekiyorsa onlar müdahale etti."

Kitap yukarıda aktardığım bölüm ile başlıyor. Paul Henze "Bizim çocuklar yaptı." derken, **Ertuğrul Maviöğlu** da kitabına "Bizim çocuklar yapamadı" ismini verirken, bir anlamda yaşanan savaşın kısa bir özeti yapılmış aslında. Şimdiye kadar 12 Eylül dönemine ilişkin onlarca kitap yazıldı. Bu kitapların, genel olarak, ortak özelliklerini şöyle sıralamak mümkün:

a) "1980 öncesi iyiydi hoştu, inanglı bir gençlik vardı ama..." diye başlayıp, yaşananları bir macera olarak görüp, kendi ihanetlerini gizlemeye çalışanlar.

b) 1980 öncesi yaşananları kutsallaştırıp efsaneleştirerek, gerçek düşünce ve mücadelesini göz ardı edenler.

c) 1980 öncesini sadece anarşi ortamı olarak değerlendirip, 12 Eylül faşist darbesini haklı bulanlar.

Oysa 'Bizim Çocuklar Yapamadı' kitabında yazar bütün bunların dışına çıkıyor. Onun derdi ne efsaneleştirip o mücadelenin

içini boşaltmak ne de "ama" sözcükleri ile başlayan cümleler kurup kendince bir kaçış yolu aramak. Yazar, olayların tam göbeğinde yaşamış biri olarak verilen mücadelenin yanlışlıklarını göz ardı etmeden yok olan bir kuşağın çektiklerini ve darbelerin ülkeye ihanetini gözler önüne seriyor. 12 Eylül darbesinin gerçek nedeninin yaşanan kargaşa ortamı değil ekonomik sebepler olduğunu, yaratılan kaos ortamının aynı zamanda darbe için bir hazırlık aşaması olduğunu belirtiyor.

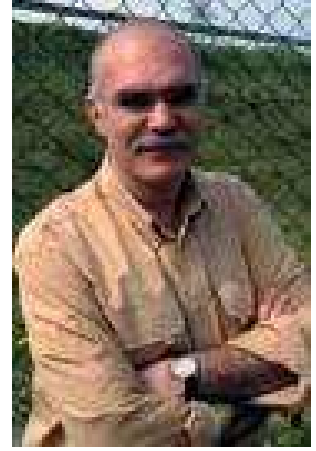
1975'li yıllardan itibaren başlayan küresel sermayenin dünyayı egemenliği altına alma sürecinde, 12 Eylül darbesi ile Türkiye'yi de kapsamı alanına aldığını, darbenin asıl nedeninin, 24 Ocak ekonomik kararlarının ancak açık faşizm ortamında uygulanabilirliği sebebi ile darbenin kaçınılmazlığını gözler önüne seriyor.

Kitapta bir yandan Fatsa'ya uzanacak, bir yandan Tunceli'ye, Diyarbakır'a, Artvin'e, Ankara'ya gideceksiniz. Bir yandan ODTÜ'de öğrencilerle birlikte kavgaya karışacak, bir yandan İzmir TARIŞ'te işçilerle birlikte direnişin içinde olacaksınız. Yani 12 Eylül öncesi yaşanan en önemli olayların tam göbeğinde, olayların içinde yaşayanlarla birlikte nefes alıp vereceksiniz.

Ertuğrul Maviöğlu, 12 Eylül cuntası ile hesaplaşmasını bu kitapla sürdürüyor. Alacağını tahsil etmek istiyor bu kanlı cuntadan. Fakat bu hesaplaşma toplumsal olmadıkça sahici bir hesaplaşma olamayacak şüphesiz. İşte bu nedenle kaybolup giden o tarihi yeniden canlandırmak, ben de dahil olmak üzere, alacağı olanların tümüne can vererek seslerini duyurmak istemiş.

Kulak verin bu henüz 'bitmemiş senfoni'ye. Kim bilir, belki kendi sesinizi de duyarsınız senfoninin bir yerinde ve duyduğunuz sese kulak verip 'yoruldum artık' mazereti ile yok ettiğiniz benliğinize yeniden kavuşursunuz. **Pd**

kultursanat@politikadergisi.com

"Kitapta bir yandan Fatsa'ya uzanacak, bir yandan Tunceli'ye, Diyarbakır'a, Artvin'e, Ankara'ya gideceksiniz. Bir yandan ODTÜ'de öğrencilerle birlikte kavgaya karışacak, bir yandan İzmir TARIŞ'te işçilerle birlikte direnişin içinde olacaksınız."

Politika Dergisi – Erdal SARIZEYBEK Mülakatı

**Erdal
SARIZEYBEK:**

**“Önce Hürriyet
gazetesi...**

**Şehriban Ogan
adında bir
muhabir aradı bizi,
dedi ki “Efendim,
biz sizin kitabınızı
okuduk; bundan
tefrika**

yapacağız.” (...)

Ertesi sabah

Hürriyet

gazetesini bir

aldım, manşet şu;

Emekli Albay:

Telekulaklık

yaptım!”

**Mülakatı Gerçekleştiren: Emrah
ÖZDEMİR**

Fotoğraflar: Atilla DEMİR

Erdal SARIZEYBEK Kimdir?

Kırşehir- Kaman doğumlu olan Erdal SARIZEYBEK 1976 yılında Kara Harp Okulu'ndan jandarma teğmen rütbesiyle mezun oldu. 1978–1996 yılları arasında jandarma teşkilatının sınır, eğitim ve iç güvenlik birliklerinde komutanlık yaptı.

1990 yılında Fransız Jandarma Subay Okulundaki öğrenimini müteakip 92-94 yılında Şemdinli Hudut Tabur Komutanlığı görevinde bulundu.

1996-98 yılında Paris Askeri Ataşe Yardımcılığına atanan SARIZEYBEK, 2002 yılında Türkiye'de Adli Kolluk konusunda, master yaptı. 1999-2003 arasında Van, Manisa ve Şanlıurfa'da İl Jandarma Komutanlığı görevlerinde bulundu. Sarizeybek, 2005 yılında Ankara atandığı Uzman Jandarma Öğrenci Alay Komutanlığı görevinde iken albay rütbesinde, kendi isteğiyle emekliye ayrıldı.

Türk Silahlı Kuvvetleri Birinci Derece Gümüş Liyakat Madalyası sahibi Emekli Albay Sarizeybek, evli, iki çocuk babası olup çok iyi derecede Fransızca bilmektedir.

Not: erdalsarizeybek.com.tr adresinden alınmıştır.

MEDYANIN ÇARPITMALARI ve BASIN AMBARGOSU

Emrah ÖZDEMİR (E.Ö): Size karşı basın uyguladığı bir ambargo olduğunu söylemiştiniz. Bunu açabilir misiniz?

Erdal SARIZEYBEK: Hepimizin medyayı iyice analiz etmesi gerekiyor. Ben kendi başıma gelenleri söyleyeyim, bu medya tarafsız mıdır, değil midir; halk kendisi karar versin. İlk olarak, biz “Ya Gazi Paşa Duyarsa” diye bir kitap yazdık. Onun içerisinde iki önemli husus vardı. Birincisi; hak etmediğime inandığım bir soruşturmaya maruz kaldım. O soruşturmayı yapan kişiler E. Org. Şener Eruygur, Levent Ersöz ve Atilla Uğur

idi. Kendileri bu soruşturmayı yaptılar ve biz de yasal hakkımızı kullandık; mahkemelik olduk, mahkemeler sürdü ve ben sonunda beraat ettim. Ama devletim bana çok iyi bir eğitim verdiği, çok önemli görevlerde yer alması sağladığı için yarın, bir gün çocuklarımız; babam neden emekliye ayrıldı diye sorarsa çocuklarımıza, torunlarımıza bir miras kalsın, başımızdan neler geçtiğini hepsi öğrensün diye yazdık. İkincisi; o dönemin TBMM Başkanı Bülent Arınç'ın annesinin Manisa'daki evi bir tarikatın eline geçmişti. Ev, dersane şeklinde örgütlenmişti ve Türkiye, hatta dünya çapında rol alan insanların evleri, adresleri, kimlikleri vardı. Biz o evde arama yapmaya kalkmıştık. Mahkeme önce arama kararı verdi, sonra Arınç'ın evi olduğu öğrenilince karar iptal edildi. Dolayısı ile biz evi arayamadık, soruşturmayı da tamamlayamadık. Tabii bu beni çok etkiledi. Biz o eve Bülent Arınç'ın evi diyerek gitmedik ki... Biz bir suç soruşturması yapıyorduk; suç soruşturmasında elde ettiğimiz deliller bizi oraya götürmüştü. Sonradan müdahaleler oldu, soruşturma tamamlanamadı. Ben kitapta bunu da yazdım. Şimdi buradan medyaya geleceğim. Önce Hürriyet gazetesi... Şehriban Ogan adında bir muhabir aradı bizi, dedi ki “Efendim, biz sizin kitabınızı okuduk; bundan tefrika yapacağız.” Ben de mutlu oldum, bir emekli albay olarak bir kitap yazmışız, gazetede böyle dizi gibi yayınlanacak olması hoşumuza gitti. Ertesi sabah Hürriyet gazetesini bir aldım, manşet şu; “Emekli Albay: Telekulaklık yaptım!” (<http://hursiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=6208432&tarih=2007-03-27>) Yasadışı telefon dinlenilmesi vs. yapmışım. Benim kitabımda öyle bir şey yok ki... Ben, kitabımda bir soruşturmada bahsediyorum, bir de Arınç'tan bahsediyorum. Bunları görmezden gelip, ‘telekulaklık yaptım’ diye manşet atıyorlar. Aradık Ogan'ı, “Hanımefendi, kitapta böyle bir şey yok, biz de telekulaklık yapmadık; yapmayız da. Biz kanunlara saygılı insanlarız. Neden böyle yaptınız?” dedik. “Efendim, ben haberimi yazdım ama manşeti İstanbul attı. Biz bir şey yapamadık.” O Hürriyet gazetesinin yetkililerine söyledim, hepsine söyledim. En son Güzin Abla'ya bile söyledim ya! Yapmayın bunu, böyle bizim gibi onurlu, şerefli insanların haysiyetiyle oynamayın; bizim gibi bir insan telekulaklık yapar mı? Niye böyle manşet atıyorsunuz? filan dedik, düzeltmedik. Arınç'tan da kimse bahsetmedi. Arkasından ben, “İhaneti Gördüm” diye bir kitap yazdım. Cumhuriyet gazetesinden Aykut Bey, kitabı okumuş, beğenmiş. Kitabın içerisinde PKK ile mücadelede yakın Türk tarihinin hem askeri, hem siyasi tarafı

var. Ne tür iç ve dış politikalar, ne tür askeri stratejiler başarılı veya başarısız olmuş; bunun analizi yapıldı. Amerika'nın faaliyetleri; 1. ve 2. Körfez Savaşı yazıldı. Özal'la ilgili anılarımız vardı. Bu... Aykut Bey güzelce yazmış. Özal siyaseti, koalisyonlar siyaseti, Erdoğan siyaseti; ABD'nin uyuşturucuyla mücadele adına ajan toplaması hepsi kitapta vardı; hepsinden parça parça koymuş. Ertesi gün Sabah gazetesinde bir manşet: "Emekli Albay Şemdinli'yi Bombalamış". Ardından Zaman, Vakit, Yeni Şafak gibi belli bir kesimdeki medya grubu "bombacı komutan" diye manşet atmış. Aradık hepsini "Biz kimseye bomba atmadık." dedik. Kaldı ki bizim Şemdinli'yle gönül bağımız var. Bizim o zaman 2.000 askerimiz varken, bize 5.000 terörist saldırdı. Halkla beraber; el ele, omuz omuza mücadele ettik, başardık. Onların 'bombacı komutan' dedikleri olay, teröristlerin Şemdinli merkezini ele geçirmek için yaptıkları eylemi durdurmak amacıyla Şemdinli'ye geliş yollarına attığımız havanlardır ki bugün de Türk Silahlı Kuvvetleri'nin terörle mücadelesine bakın, gerek yurtiçinde PKK'nın var olduğu yerler, gerekse yurtdışında havanlar, roketler atılıyor. Bu, askeri bir taktiktir. Teröristlerin geliş yollarına havan, roket atıp, şehre girmelerini önleyorsunuz. Bunu yazmak yerine; Sarızeybek Şemdinli'yi bombalamış diye manşet attılar. Tabii aradık onları da. Onların hiçbirisi ne tekzip yaptı, ne düzeltme yaptı.

ZEKERİYA ÖZ MESELESİ

Ya Gazi Paşa Duyarsa kitabımda geçen, bir askeri soruşturma olayında benim hakkımda soruşturma yapanlar, şu anda yürütülen o büyük soruşturmaya ilgili kimisi tutuklu, kimisi aranıyor. Tabii Savcı Öz'e kim ne söylemişse -herhalde bunlar sürtüşmeler, size bilgi verir dediler- Savcı Öz bizi çağırırdı. Allah var; herhalde bizi de bunun içine çekecekler dedim. Öz'le konuştum. 'Albayım sizi general yapmamışlar, haksızlık yapmışlar; bildikleriniz varsa biz hesabını sorarız' dedi. 'Savcı Bey, bunun davası görüleli yıllar oldu. Biz bunun kitabını yazdık. Biz beraat ettik, bütün mahkeme kararları sabit.' dedik. 'Bunların örgütle ilgisi var mı' filan dedi. Dedim ki: "Ne örgütü; bir tane adam geldi. Adam dolandırıcıymış, tahsilât yapmış; yakaladık. 10 yıl hapis aldı. Bizi şikâyet etti. Bu ekip soruşturma yaptı; biz de ondan soruşturma geçirdik." Ama burada ne örgüt meselesi, ne bir telekulak meselesi; hiçbir şey yok. Tabii savcı ifademi almadı. Benim üzüntüm orada. Olabilir; insanlar tanık olarak çağırılabilir. Yemin eder, ne biliyorsanız anlatırsınız. Anlattırdı;

fakat ifade almadı. İfade almayınca ben başıma gelecekleri anladım. Bana sorulan kişiler kim? E. Org. Şener Eryugur, E. General Levent Ersöz ve E. Albay Atilla Uğur... Ben o zaman Savcının bunlarla ilgili soruşturma yürüttüğünü ve bunları gözaltına alacağını anladım. Ama şimdi benim ifadem geçmediği, oradaki polisler de beni tanıdığı için; dedim ki, biz buradan çıkacağız, ertesi gün bunlar gözaltına alınacak, bu medya manşet atacak: Sarızeybek gitti, darbe planlarını anlattı ve bunlar da gözaltına alındı. Beni işin içine çekip, onurumuzla, şerefimizle oynayacaklar. Bütün medyaya mektup yazdık, telefon ettik. Dedik ki başımızda böyle bir iş var. Savcı Öz bizi çağırırdı, ifade almadı. Yazın bunu da en azından olay duyulsun ki yarın bizi tekrar aldatmasınlar. Hiç kimse yazmadı! Ondan sonra Aydınlık dergisini aradık, onlara söyledim, sonra hemen çıktı dergide. Sonra televizyonda da bütün halkımıza açıkladım. Savcı bizden ifade almadı ve bize TSK aleyhinde ifade vermemiz için psikolojik baskı yaptı, dedim. Sanki biz bunları hiç söylemedik, sanki Aydınlık'ta bu yayımlanmadı; 3 gün sonra yine bu Vakit, Yeni Şafak, Samanyolu'nda haber: "Hilmi Özkök'ü bile dinlemişler."* Haberde benim resmim var. Sarızeybek gitti, her şeyi Savcı Öz'e anlattı diye yazıyor. Başımıza geleceğini bildiğimiz, tedbir de aldığımız halde hiç dinleme-

**“(Savcı Öz)
Anlattırdı;
fakat ifade
almadı. İfade
almayınca ben
başıma
gelecekleri
anladım.”**

**O orgenerale
konuşma yasağı
var; ama İmralı'da
yatan PKK'nın
sözde lideri yattığı
yerden örgütü
idare ediyor.**

diler. Arkasından Hürriyet gazetesinde yine Özkök'ü dinlemişler diye manşet atılmış. Yok böyle bir şey, ama medya ne yapıyor; manşeti atıyor, bu medyayı okuyan milyonlarca insanın aklında istedikleri algıyı yaratıyorlar. Ondan sonra da manşeti siliyorlar internetten. Olup, bitiyor.

* Örnek haberler:

Zaman: <http://www.zaman.com.tr/haber.do?haberno=709785>

Radikal: <http://www.radikal.com.tr/Default.aspx?aType=Detay&ArticleID=886426&Date=03.07.2008&CategoryID=78>

E.Ö: Büyük bir dezenformasyon var yani.

Erdal SARIZEYBEK: Sadece Hürriyet'in 'Özkök'ü dinlemişler' manşeti ve benim resmimin olduğu haberi 150.000 kişi okumuş. Ondan sonra kaldırdılar ama o saatte sonra ne yapayım? Tabii sonraki TV programlarında filan ben bu gerçekleri halkımıza anlattım. Basın ahlakı şunu gerektiriyor; doğru haber verilmeli. Sonra yazılmış kitaplar var; bu kitaplar benim. Bana hiç kimse bir şey sormuyor, kitabımdan istedikleri şekilde cümleleri çarpıtıyorlar, istediği manşeti atıyorlar. Halkı bilgilendirmek istiyorsan, o kitapları yazan benim; gel bana sor. Sormuyorlar; kendileri ne gibi bir propaganda izliyorlarsa, TSK'ye ne tür bir karalama kampanyası yürütmek istiyorlarsa o manşeti atıp geçiriyorlar. Olay budur.

**ORGENERALE KONUŞMA YASAĞI,
PKK LİDERİNE ÖRGÜTÜ İDARE ETME
İMKÂNI**

E.Ö: Büyük resme baktığınızda Ergenekon soruşturmasını nasıl görüyorsunuz? Bu soruşturma içinde neler barındırıyor?

Erdal SARIZEYBEK: Öncelikle şunu söyleyeyim; biz bir milletiz, Türk milletinin arkasında, Atatürk'ün deyişiyle, en az 5.000 yıllık bir deneyim var. Bu tarih bizim ve bu tarihin başlangıcı Ergenekon'dur. Bu tarihi bir destan. Suç örgütü olabilir; asker de suç işleyebilir, sivil de işleyebilir, başbakan da suç işleyebilir. Ama tutup da bunu bir milletin şanlı tarihiyle özdeşleştirmek yanlıştır. Bir kere; bu tür hazırlık soruşturmalarına Ergenekon gibi bir ad verilmesi yasal değil; çünkü hazırlık soruşturmaları yıl ve sayı ile başlar. 2007 yılı 1536 numaralı soruşturma denilmesi gerekiyor. Medya bunu yazarken "İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı'nca yürütülmekte olan 2007-1536 sayılı soruşturma da..." diye yazması gerekiyor. Ondan sonra yaz kim tutuklandıysa, ne olduysa; ama bu soruşturmanın adı Ergenekon değil. Ergenekon diye başlanılmaz. Her şeyden önce ilkokula giden çocuklarımıza saygısızlık. Ergenekon'u Türk tarih destanı diye öğreniyorlar; akşam televizyonu açıp, suç örgütü olarak görüyorlar. Çocuklarımızın aklını karıştırmaya kimsenin hakkı yok. Hem Adalet, hem Milli Eğitim Bakanlığı'nın derhal bu işe el atması lazım. Ben de düşünceğim; gerekirse dava açacağım.

İkinci mesele de şu. Yine bu soruşturmaya ilgili olarak Emniyet Genel Müdürlüğü 'ulusalcılık tehditidir' diye kendi kayıtlarına geçti. Bu da yasal değil; çünkü devletin bekasına, Cumhuriyet rejimine, devletin bölünmez bütünlüğüne yönelik tehditleri kayda geçirilmesini yapacak Türkiye'de tek makam var: Milli Güvenlik Kurulu. MGK'nin de asker kanadı TSK'dir. Demek ki bizim ulusal güvenliğimize yönelik tehditleri belirlemek ve bunların ortadan kaldırılması için ne tür tedbirlerin alınması gerektiğini söyleme yetkisi MGK'ye ait bir yetkidir. Emniyet kendi başına ulusalcılık tehdit dedi; bunu da İstanbul'daki soruşturmaya dayanak gösterdiler. Büyük tablodan bakıyoruz ya; sırasıyla gidiyoruz, bu da yanlış.

Şimdi gelelim siyasi otoriteye, yani hükümete. Hükümet bu soruşturmaya siyasi destek veriyor. Hükümet diyor ki; bu soruşturmanın sonuna kadar gidilecek, onların ne tür desteğe ihtiyaçları varsa hepsini karşılanacak ve bu şekilde işin sonuna kadar gidilecek. Bunun adı ne oluyor; terörle mücadele. Yani hükümet bu soruşturmaya verdiği desteği terörle mücadele adına yapıyor. Hükümetin bu soruşturmada ve terörle mücadelede tavrının ne olduğunu görebilmemiz için işte o büyük tabloya bakmamız gerekiyor. Ülkemizde 30 yıldır süregelen bir PKK terör örgütü sorunu var. 14.000 vatandaşımız şehit olmuş, 300 milyar dolar-

lık ulusal kaynağımız yok olmuş ve 30 yıldır Türk milleti bunun acısını çekiyor. Bir de İstanbul'da yürütülen, sözde bir terör örgütü soruşturması var. PKK terör örgütüne baktığınız zaman, bunun terör örgütü olduğuna dair mahkeme kararları var. Sözde lider hapiste. Öte yandan sözde terör örgütü dediklerinin de lideri, TSK'de kuvvet komutanlığı yapmış emekli bir orgeneral. O orgenerale konuşma yasağı var; ama İmralı'da yatan PKK'nın sözde lideri yattığı yerden örgütü idare ediyor. Üzerine kitaplar yazıldı; İmralı PKK'nın yeni karargâhı diye. Siyasi iradeye söylüyorum; siz, terör örgütünün sözde liderinin örgütü idare etmesine olanak tanıyorsunuz; öbür taraftaki emekli orgenerale sözde terör örgütü lideri diyorsunuz, onun konuşmasını yasaklıyorsunuz. PKK terör örgütüne; silah, cephane, para olanakları sağlayan bir Avrupa Birliği var. Bu örgütün bütün siyasi cephe teşkilatı; dernekleri, vakıfları, büroları orada. Oradan elde ettikleri gelirlerle silah alıyorlar, Aktütün'de gelip beni şehit ediyorlar. Bizi yöneten siyasi irade AB ile ilişkiler geliştiriyor, üye olacağız diyor; ama PKK'nın Avrupa'daki siyasi cephe teşkilatını görmezden geliyor. Öbür tarafta, bakıyorsunuz; İstanbul'da soruşturması süren sözde terör örgütünün mali kaynağı olarak, Kuddusi Okkır'a finansör diyorsunuz, adamcağız tedavi edilmediği için cezaevinde ölüyor ve parası olmadığı için bunun cenazesini belediye kaldırıyor. Bir de şunu söyleyeyim; PKK terör örgütünün Hakurk, Basyan, Avaşın, Zap kamplarında; Barzani bölgesinde silahlı olduğunu, ABD'nin buna göz yumduğunu, Barzani'nin destek verdiğini havadaki kuşlar biliyor. Siyasi irade terörle mücadele adına, bu kampları yok edecek ulusal bir harekât başlatmıyor. Öbür tarafta, sözde bir terör örgütü diyorlar; orgeneralleri, aydınları; yani adına ulusalcı dediğimiz milli davaya inanmış insanları, devletin ülkesiyle, milletiyle bölünmez bütünlüğüne inanmış insanları hapse atıyorlar. Ve siyasi irade olarak, çıkıyorlar; ben terörle mücadele ediyorum diyorlar. Buna kim inanır? Bir hükümet; ben terörle mücadele ediyorum deyip, orgeneralleri tutuklarsa, sonra PKK'yı da görmezden gelirse halk buna inanmaz. Ben inanmıyorum.

Bir dava neden açılır; kamu vicdanını rahatlatmak için. Davada ülkenin generalleri terörist diye alınıyor; belki de teröristiler, bilmiyorum. Bütün özel hayatları hem iddianameye girildi, hem medyada yayınlatıldı veya yayınlanmasına izin verildi. Yarın bu insanlar serbest kalırsa, kırılan onurlarını kim telafi edecek? Bunu telafi etmek mümkün mü? Kısacası; benim vicdanım rahatlamadı. Soruşturma gizli kalması gerekirken, bunun ihlali suçken, medyada her gün değişik haberler yer aldı. Gizliliği koruması ge-

reken kim; soruşturmayı yürüten savcı. Gizlilik sağlanamıyor, suç işlenmeye devam ediliyorsa; o zaman savcının bu işte rolü nedir; ben onu sorgularım. Son olarak; terör örgütü diye dava yürütülüyor. Örgütün lideri, liderin sağ kolu vs. diye şemalar yayınlanıyor; fakat örgütün lideri denilen, şu an tutuklu bulunan iki orgeneral davanın içinde yok. Bunların üzerinden ikinci bir dava açılıyor; fakat generallerin ismi ek iddianamede yok. Yani bunu anlamak mümkün mü? Bu davaya nereden bakarsanız bakın; adil yargılanma hakkının ihlalleri ile her gün karşımıza çıkacak. Bu davadan ne karar çıkarsa çıksın; doğal olarak, Yargıtay bunu görecektir. Tutuklu olanlar kendilerini savunmıyor. Yargıtay hem usûlden, hem esastan bozacak. Kimse onlar yargılanmasın demiyor; fakat hem onlar üzerinden davayı sürdürüyorsunuz, hem ikinci bir soruşturma yapıyorsunuz, hem de onların yargılanma haklarını ellerinden alıyorsunuz. Samimi söylüyorum; bu büyük bir insanlık dramıdır.

E.Ö: Efendim, bir takım medya belli bir siyasi kimlikte bulunanları darbeci, çeteci diye damgalıyor. Birçok insanı büyük bir korku psikolojisine büründürdüler. Bu saatte sonra toplum ve yargı nezdinde güvenli bir yargılama yapılması mümkün mü? Bu süreç sağlıklı işleyebilir mi?

Erdal SARIZEYBEK: Zaten başından beri sağlıklı işlemiyor. Hazırlık soruşturması bir bütündür. Bir suç iddiası vardı; el bombalarından yola çıkıldı, araştırıldı ve o bütünlük içerisinde soruşturma bitirilir ve yargıya teslim edilir. Daha baştan bu bütünlüğü parçaladılar. Nasıl parçaladılar; örgüt deniyor, örgütü şu an yargılıyorlar; ama örgütün lideri dediklerinize yargılanma hakkı vermiyorlar. Onlar üzerinden de soruşturmayı yürütüyorlar. Bu dava bitmez. Bunları Türk milleti olarak, nasıl telafi ederiz, bilemiyorum. Çok zor bir durum.

E.Ö: Soruşturması süren davanın muhatap bir terör örgütü müdür, değil midir bilmiyoruz; ama hâlihazırda bir terör örgütü var.

Erdal SARIZEYBEK: Dediğiniz gibi; bunu bilmiyoruz şu an. Mahkeme kararı yok çünkü. Kararın ne zaman çıkacağı belli değil. Ama bildiğimiz bir terör örgütü var. Hükümet sözcüsü çıkmış, diyor ki; "Teröristler Avrupa'da cirit atıyor." Kardeşim, terörle mücadele ediyorsan git, yakala. Doğudaki olayları görüyorsunuz; devlet otoritesi yok. Başbakan Diyarbakır'a gidiyor; kepenkler kapalı. Halk örgütün tehdidi altında. Ve bunları görmüyorsunuz. Bu bir trajedidir.

SARIZEYBEK:

**"Bir hükümet;
ben terörle
mücadele
ediyorum
deyip,
orgeneralleri
tutuklarsa,
sonra PKK'yı
da görmezden
gelirse halk
buna inanmaz.
Ben
inanmıyorum."**

ORDUYA SALDIRMAK, DÜŞMANLA İŞBİRLİĞİ YAPMAK DEMEKTİR

E.Ö: *Tersten soralım; askerimizin içinde bahsedildiği gibi bir çeteleşme var mı? Siz de Ordu'nun içinde bulundunuz.*

Erdal SARIZEYBEK: Ordu, Türk milletinin ordusudur. Bunun temelinde Mehmetçik vardır, Mehmetçik Türk milletinin evladıdır. Ordu millettir. Ordu içinde hata yapmış olan olabilir; ama bu hiçbir zaman ordu çete anlamına gelmez, gelemaz. Bunu söylemek Türk tarihine ihanet etmek demektir. Türk ordusu, asla ve asla çete gözüyle görünemez. Türk ordusu, milletin ordusudur. Ve sayı olarak baktığınız zaman, Mehmetçiğin sayısı muvazzaf subay-astsubaydan fazladır. Onun için hepsi, bu vatanın evladıdır, hepsi bir bütündür. Neden bir takım medya ordumuzu böyle göstermeye çalışıyor? Bugün Türkiye'nin devleti, milleti ve ülkesiyle bölünmez bir bütün olmasına; laik, demokratik, sosyal bir hukuk devleti kimliğimize yönelik tehditleri engelleyecek en büyük güç Ordu'dur. Bu direnci yok etmek istiyorlar. Bugün Türk Ordusuna saldırmak demek, düşmanla işbirliği yapmak demektir. Düşmanla işbirliği yapmak demek de vatan hainliği demektir; olaya böyle bakmak lazım.

Erdal SARIZEYBEK:

“Ordunun elini, kolunu bağlayan kim; sen ona bak. Hükümet olarak, tehdidin orada olduğunu bilmene rağmen, yetkiyi neden orduna vermiyorsun, neden harekâtı desteklemiyorsun?”

ORDUNUN ELİNİ, KOLUNU BAĞLAYAN KİM?

E.Ö: *Yani eleştiri yaparken lafın nereye gideceğini de bilmeleri gerekiyor.*

Erdal SARIZEYBEK: Tabii bileceksin. Sen, bir gazete olarak Dağlıca baskının taktik yönü üzerinden Türk ordusuna saldırı-maya kalkarken; ama hükümetin stratejik

hatalarını görmezden gelersen senin taraflı bir gazete olduğunu herkes söyler; çünkü Dağlıca ya da Aktütün'deki stratejik yanlışlık, hükümetin uyguladığı politikadan meydana gelmektedir. Basit bir örnek vereyim; 17 Ekim'de TBMM Irak'a hareket yapılması için hükümete yetki verdi. Hükümet, Dağlıca'nın da Aktütün'ün de diğer karakollarımızın da hemen güneyindeki PKK kamplarında sayıları 3.000'i bulan teröristin olduğunu biliyordu. Eğer ki 17 Ekim günü, kapsamlı bir sınır ötesi harekâta destek verseydi 21 Ekim'de Dağlıca basılmayacaktı. Mesele bu kadar basit. Baskın oldu, yetkiyi yine Orduya vermedi. Bunun hesabını kimse sormuyor siyasete; ama Dağlıca'da şehit verdiğimiz zaman, gazeteler Orduya saldırıyor. Niye saldırıyorsun kardeşim? Ordunun elini, kolunu bağlayan kim; sen ona bak. Hükümet olarak, tehdidin orada olduğunu bilmene rağmen, yetkiyi neden orduna vermiyorsun, neden harekâtı desteklemiyorsun? Neden terör örgütünün Avrupa'daki kollarını çökertmiyorsun, neden DTP'nin yaptığı örgütsel faaliyetlere göz yumuyorsun ve bunları gazetelerde yazmıyorsun? Dolayısıyla bu açıdan bakarsak, bir takım medya ulusal güvenliğimizi tehdit eder hale gelmiştir; tıpkı teröristler gibi. Gün geldiğinde, bu medyanın yaptığı da devlet tarafından sorulacaktır.

İŞBİRLİKÇİ MEDYA

E.Ö: *Hükümetle bir takım medyanın eş zamanlı çalıştığına yönelik izlenimler var. Türkiye'nin ulusal çıkarına aykırı bir durum oluyor, aynı anda Ergenekon'la ilgili bir haber yayınlanıyor. Katılır mısınız?*

Erdal SARIZEYBEK: Evet, gündem değiştiriliyor. Vallahi, ulusal medyanın büyük bir kısmı, ulusal niteliğini yitirdi. Ben onlara 'işbirlikçi medya' diyorum. Kendi yaşantımdan örneklerini de röportajın başında verdim. Bütün sözlerimin de arkasındayım. Orgeneralimizi eli kelepçeli haliyle, terörist diye manşetine taşıyan bir medya, 74 askerimin katili ve PKK'nın 2 numaralı ismi Osman Öcalan'ı 'peşmerge damadı' olarak gazeteye taşıyorsa ben o medyaya güvenmem. Ulusal medya da demem; ancak 'işbirlikçi medya' derim.

TERÖRE KÜRT SORUNU DEDİLER, OLAYLAR ALEVLENDİ

E.Ö: *Biraz önce Başbakan'ın Diyarbakır gezisine vurgu yaptınız. Hükümet de terörle mücadele ettiğini ifade ediyor.*

Erdal SARIZEYBEK: Bakın, bu hükümet 3 Kasım 2002'de seçildi, tek başına iktidar oldu. 2002'ye kadar örgütün kuruluşu üzerinden 24 yıl geçmiş. Yani, 24 yıllık süregelen terörle mücadele olayı var. Diyelim ki biz, 1984-1992 arası örgütü tanımiyorduk. Teröristlerin kim olduğunu, silahların nereden alındığını bilmiyorduk. 1992'den 2002'ye gelen süreçte, ummadığımız anda, sayıca büyük bir terörist grubuyla karşılaştık ki bu teröristleri etkisiz hale getirmek birkaç yılı aldı. Çok şiddetli çatışmalar oldu o bölgelerde. Dolayısı ile 1992'de sayıları 20.000'i aşkın terörist grubunun 2002'ye geldiğimizde sayıları 1.500-2.000 arasındaydı. 2002 yılında örgütün sözde lideri hapisteydi. Avrupa'daki siyasi cephe ortaya çıkarılmıştı. Irak'taki kampları ortaya çıkarılmıştı. Silahları, arşivleri, para kasaları; hepsi ortaya çıkarılmıştı. Hükümetin yapacağı bir tek şey vardı; bir terörle mücadele stratejisini ortaya koyup, bu örgütü tarihten silecekti yani. 1 yılda! Yapmadı. Siyasi çözüm dedi, teröre Kürt sorunu dedi; olayların daha çok alevlenmesine yol açtı.

IRAK'TA ÖLDÜRÜLEN 1,5 MİLYON İNSAN MÜSLÜMAN DEĞİL MİYDİ?

E.Ö: Sayın Başbakan ve hükümet, özellikle bu sıralar, teröre karşı sert mesajlar veriyor. Geçmişe biraz döndüğümüzde ise Başbakanımız Büyük Ortadoğu Projesi'nin eşbaşkanı olduğunu söylemişti. BOP'un Türkiye'nin de dâhil edildiği büyük bir sınır değişikliği operasyonunu içine aldığı daha önceden bildirilmişti. Sayın Başbakan ikili mi davranıyor, yoksa bilmediğimiz bir şeyler mi var?

Erdal SARIZEYBEK: Biz devletiz; eğer başımızda bir Türk hükümeti varsa, onun çıkıp önce bize şu Büyük Ortadoğu Projesi nedir, söylemesi lazım. Bakın, aradan yıllar geçti. Kendileri televizyona çıktı, dedi ki "Biz bu projenin eşbaşkanlarından biriyiz." Bu sözlerden sonra haritalar yayınlandı. Oralara baktığımızda, karşımıza vatan topraklarımızı parçalayan büyük bir Ermenistan, büyük bir Kürdistan haritaları çıktı. Ve bu haritalara karşı da hükümetten sert bir tepki görmedik. Ondan sonra, terör Kürt sorunu demekle, PKK terör örgütünü siyasete çekti. Halen de bu, ülkemizde devam ediyor. Bu politikayla bu hükümetin terörle mücadele etmesi mümkün değil; çünkü PKK terör örgütü Türkiye için bir tehdit değil. Önemli olan PKK'nın arkasındaki küresel politikayı görmektir. O da BOP. Onun yanında, ABD Başkanı diyor ki "Haçlı seferi başlamıştır." Haçlı seferinin 1.000 yıl önceki amacı neydi? İşte bu Avrupalılar Haçlı seferini kurmuştu; birinci görevleri Türkleri Ana-

dolu'dan kovmak, ikinci görevleri kutsal toprakları ele geçirmekti. Kutsal toprakları İsrail devletini kurarak ele geçirdiler. Kudüs'ü işgal ettiler, Mescid-i Aksa'yı da ele geçirdiler. Altında da şimdi kazı yapıyorlar; Allah bilir, orası da yıkılır. Peki, o cami, bizim kutsal camimiz değil mi? O topraklar bizim için de kutsal değil mi? Niye karşı tepki göstermiyoruz? Ön planda tutulması gereken Müslümanlıksa, Irak'ta öldürülen 1,5 milyon insan Müslüman değil miydi? Filistin'de öldürülen çocuklar Müslüman değil miydi; niye hükümet tepki koymuyor? O zaman bu tabloya baktığımız zaman, şu anda Türkiye'nin ulusal güvenliğinin tehlike altında olduğunu görüyorsunuz. Devletin; ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünün tehlike altında olduğunu görüyorsunuz. Eğer ki bu hükümet Türk hükümetiyse, bu gerçeği şimdiye kadar görmediyse işte biz söylüyoruz. Hepsini yaşadık biz. Adım atacak, adım! Öyle koordinasyon, işbirliği, Barzani'yle görüşme, ABD ile görüşme; bunları yıllar önce yaptık biz. Görüşmelerden bir sonuç çıkmıyor artık. Ve her geçen gün güvenliğimiz tehlikeye düşüyor. Adım da nedir; o adım, Diyarbakır'a gidip ben devletim demekten geçer. Irak'a kapsamlı harekât yapmaktan, PKK'nın siyasi kanadını çöktürmekten ve siyasi kanadı DTP'ye yasaları uygulamaktan geçer. Bunları yapmaktan sonra kimse size inanmaz.

SEVR ANLAŞMASI'NIN OLDUĞU DÖNEMDEYİZ

Büyük Ortadoğu Projesi; Türkiye'yi yükseltmek, yüceltmek mi demek; yoksa Türkiye'yi parçalamak mı demek? Açıklayın Başbakanım diyorum, söylemiyor; ama öbür

E. Albay SARIZEYBEK:
"Ön planda tutulması gereken Müslümanlıksa, Irak'ta öldürülen 1,5 milyon insan Müslüman değil miydi? Filistin'de öldürülen çocuklar Müslüman değil miydi; niye hükümet tepki koymuyor?"

Erdal SARIZEYBEK:

“Biz 30 yıldır dağda teröristle mücadele

ediyoruz. Biz

terörizmin

Avrupa’daki,

Irak’taki ve diğer

ülkelerdeki

yapılanmasını hiç

gündeme taşımadık.

Para kasası, arşiv,

yabancı

istihbaratlardan

gelen desteklere

karşı hiç dış politika

ortaya koyamadık.”

yanda Barzani, ABD Kürdistan haritaları yayınlıyor. Buna da kimsenin sesi çıkmıyor. Ne iş bu ya? Aynı Sevr Anlaşması’nın olduğu dönemdeyiz. Amerikalılar, Avrupalılar, Barzani haritaya oturmuş Türkiye’yi paylaşıyor. Şu anki durumumuz bu. Bankaların yüzde 60’ı, finans yatırımlarının 1/3’ü yabancılara gitmiş. Halkın, yani bizim, bu hükümet geldiğinde 4 milyar dolar kredi kartı borcumuz varken, şimdi 74 milyar dolar borçluyuz. Kendi durumunuza bakın; hepimiz borçluyuz, işsizlik almış başını gidiyor. Eğitimin kalitesi düşmüş; artık üniversite mezunu lise mezunu duruma geldi. Bu sorunları çözmek varken, siyaseten kendi kendimizi yiyoruz. Bir millet kendi kendini ancak bu şekilde yok edebilir. Başka türlü yok edilmeyiz.

DSP-MHP-ANAP HÜKÜMETİ DE YETERİNCE MÜCADELE ETMEDİ

E.Ö: 1999-2002 yılları arasında görev yapan DSP-MHP-ANAP hükümetinin de hataları var mı bu sorunda?

Erdal SARIZEYBEK: 1999’da örgüt başı yakalandığı zaman, bu örgütün çözülmesi gerekiyordu; fakat onlar da bir strateji belirleyip, örgüt başının ifadelerinden yola çıkarak bir terörle mücadele olayını başlatmadılar. Yani, Bölücübaşı, örgütün İsviçre’deki kasasını söyledi; o kasayı ele geçirmediler.

Örgütün arşivini söyledi; arşivleri bulamadılar. Örgütün Irak’taki kamplarını, örgüte diğer yabancı ülkelere verilen destekleri söyledi; o ülkelere karşı dış politika geliştiremedi. Ne yaptı bu koalisyon hükümeti; AB’ye uyum süreci adı altında, bir anayasa değişikliğine gitti ve günler bölücübaşının yargılanmasıyla geçildi. Hâlbuki biz devlettiz; mademki karşımızda ağır bir tehdit var, tehdidi de yok olma noktasına getirdik; bir yandan yargılama sürecini devam ettirirken, bir yandan da örgütün Avrupa’daki, Türkiye’deki ve Irak’taki altyapısını çöktürmeliydik. O açıdan yeterince mücadele olmadı işte.

E.Ö: Bir gaflet var diyebiliriz o zaman.

Erdal SARIZEYBEK: Vallahi, bu gafleti ve ihaneti anlatmak zor. Devlet adamının hata yapmaya şansı yok bence; çünkü bir milletin kaderini yönetiyorlar. O halde bizi yönetecek insanları seçerken, bundan böyle, hata yapmayacak insanlar seçeceğiz.

DAĞA ÇIKIŞ SÜRECİNİ DURDURMALIYIZ

E.Ö: Albayım, bir TV programında terörle ilgili bir şema çizdiniz. Örgütün kasasından, siyasi ve askeri güç aldığı yerlerden bahsettiniz. Bir de örgütün halk içinde nasıl güç kazandığını belirttiniz. Türkiye’nin izlemesi gereken öncelikli strateji hangisi olmalıdır?

Erdal SARIZEYBEK: Terörle mücadele bir bütündür. Biz 30 yıldır dağda teröristle mücadele ediyoruz. Biz terörizmin Avrupa’daki, Irak’taki ve diğer ülkelerdeki yapılanmasını hiç gündeme taşımadık. Para kasası, arşiv, yabancı istihbaratlardan gelen desteklere karşı hiç dış politika ortaya koyamadık. Yani, Türkiye’nin PKK terör örgütünü yok etmek için ulusal bir politikası, bana sorarsanız hiç olmadı; çünkü her hükümet döneminde bu örgüt yaşadı. Avrupa’da da, Irak’ta da, Yunanistan’da da, Rum Kesimi’nde de, Rusya’da da yaşadı. Her hükümet döneminde yaşadı; ama dağdaki teröristle mücadele hiç bitmedi. 32.000 tane teröristi etkisiz hale getirmişiz. Ama hiç kimse çıkıp sormadı; kimdir bu 32.000 terörist diye. Teröristlerin de bu vatan toprağında yaşadığının farkına hiç kimse varmadı. Yani ‘dağa çıkış süreci’ olarak adlandırdığımız bu süreci kesmek için, siyasiler hiç tedbir almadı. Bir yandan insanlar dağa çıktı, bir yandan diğerleri çatışmalarda etkisiz hale getirildi. Terörle mücadele Türkiye’nin ulusal bir davasıdır. Dağda teröristle mücadele edeceksiniz; ama dağa çıkış sürecini durduracak tedbir de alacaksınız.

TERÖR-KAÇAK-AŞİRET

O zaman akla şu soru geliyor; dağa insanlar neden çıkıyor? Tabii yıllardır süren, sınırlarda kaçakçılık sorunu var. Sınırlarımız sağlıklı olarak korunamıyor, asker gücüyle o dağlık arazinin korunması zaten mümkün değil. Sınırların korunamayışından kaçakçılar istifade ediyor. Kaçakçılığa baktığınız zaman; bölgedeki aşiret yapısının kaçakçılığı idare ettiğini görüyorsunuz. Sonradan terör çıkınca, kaçakçılıkla terörün buluştuğunu görüyorsunuz. Terörden kaçak, kaçaktan aşiret, aşiretten siyasete geliyor iş. Bir aşiret lideri diyor ki 30.000 oyum var. 30.000 oyum var diyen aşiret siyasete yanaşıyor. Aşiret üzerinden siyaset yaptığınız zaman, doğal olarak kaçakçılığa tedbir alamıyorsunuz. Onla da bağlantılı olarak, teröre karşı etkin tedbir alamıyorsunuz. Tabii aşiretin 30.000 oyum var demesiyle 30.000 özgür insanın tercihlerinin ipotek altına alınmış olduğunu görüyorsunuz. Hükümet çıkıyor; demokrasi, insan hakları diyor. O insanların hakları, iradesi nerede? Bu yapının üzerine; işsizlik, cehalet, yoksulluk, aşırı nüfus, göçleri koyduğunuz zaman, bizim ülkemizde kafası bozulan dağa çıkıyor artık. Bu yapının ortadan kaldırılması gerekiyor.

AKP'DE KAÇAKÇILIK YAPAN AŞİRET TEMSİLCİSİ VAR

E.Ö: *Siyasiler buna sadece oy alabilmek için mi göz yumuyor?*

Erdal SARIZEYBEK: Tabii, tabii iktidar olabilmek için. Şu anki Meclisin yapısına bakın; Zeydan aşiretinin temsilcisi AK Parti'dedir. Geylani aşiretinin temsilcisi de AK Parti'dedir. Bu iki aşiretin Şemdinli'de, Yüksekova'daki kaçakçılık ilişkisine bakın. Yine bu iki aşiretin terörle bağına bakın. Ben biliyorum, bir tanesinin oğlu PKK'da üst düzey yöneticiydi. Şimdi bunlar da milletvekili. Yani aşiret-kaçak-terör bağını çözmeden, en başında da devlet otoritesini sağlamadan bu işi çözmek mümkün değil. Her şey güvenlikten, devlet, otoritesinden geçiyor. Oradaki insanlar diyecek ki 'benim devletim var'. Bir şey olduğu zaman devletim beni koruyacak diyecek. Başbakan Diyarbakır'daki halkı teröristten koruyamıyor. Tehditte PKK bütün kepenkleri kapattırdı ve Başbakanım açtıramadı. Otorite sağlanamazsa, PKK gibi örgütler de bu otoriteyi paylaşır.

GOFRETLE OLACAK İŞ DEĞİL

E.Ö: *Efendim, devlet otoritesini gösteremiyoruz; ayrıca sanırım devletin sevgisini, halka yakınlığını da yansıtamıyoruz. Sizin 'vasiyet' olarak açıkladığınız, bizim de çok etkilendiğimiz duygusal bir konuşma vardı. Her hükümet çeşitli adlarla bir şeyler yapacağını bildirirken, bu yakınlaşma neden olmuyor?*

Erdal SARIZEYBEK: Şimdi bakın, 30 sene önce karakola veya köye saldırı olduğu zaman bizim devletimizi yönetenler gider, köydeki çocuklara şeker dağıtırdı. Terörle mücadelede aradan 30 yıl geçmiş, Aktütün Karakolu basılıyor; ülkenin kaymakamı gidiyor, köydeki çocuklara gofret dağıtıyor. Artık bu, gofretle mofretle olacak iş değil. Devlet farklı bir şeydir; devlet sevgidir, güçtür, otoritedir, gerektiğinde cezadır. Türkiye'nin her tarafında ekonomi, eğitim, sağlık gibi sorunlar olduğu gibi, Doğuda da bu sorunlar var. Şeyh Edebalı'nın çok güzel bir sözü var; "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." Ülkemizde insanlar ölüyor; insanlar ölürken devletin yaşaması da zor olur. Onun için, tehdit doğrudan doğruya devletin varlığına geliyor. Ama çaresiz miyiz; değiliz. Türkiye'nin bu sorunları aşacak gücü var. PKK terör örgütünü yok edecek gücü de var, Doğuda güvenliği sağlayacak gücü de var. Böylesine güçlü bir devleti yönetecek güçlü insanlar bulursak ve kendine "ne mutlu Türküm" diyen insanlar bulursak bu sorunların hepsinin üstesinden geliriz.

SARIZEYBEK:

"Zeydan aşiretinin temsilcisi AK Parti'dedir. Geylani aşiretinin temsilcisi de AK Parti'dedir. Bu iki aşiretin Şemdinli'de, Yüksekova'daki kaçakçılık ilişkisine bakın. Yine bu iki aşiretin terörle bağına bakın. Ben biliyorum, bir tanesinin oğlu PKK'da üst düzey yöneticiydi. Şimdi bunlar da milletvekili."

KAPSAMLI IRAK HAREKÂTI BAŞLA-SIN, SİYASİ CEPHE ÇÖKERTİLSİN; SO-RUNLARIN ÇOĞU HALLOLUR

E.Ö: *Şimdi biraz da yapılması gerekenle-re bakalım. Devletin halka bir şekilde ulaş-ması gerekiyor; ama bu hangi yolla olacak? Bölgesel çözümler mi etkili olur?*

SARIZEYBEK:

“Ben devletim diyorsanız,(...) Barzani’ye karşı harekâtı da başlatmanız, (...) Avrupa’daki siyasi cepheyi de çökertmeniz gerekiyor.”

Erdal SARIZEYBEK: Yok, yok. Ben bir programda da söylemiştim, beni Şemdinli’ye gömün diye. Halkın istediği tek şey; devleti görmek. Bu işin trajedisi şurada yatıyor; o zamanlar vatandaşa biz devletiz, bizim çözmeyeceğimiz sorun yok demiştik. Devleti yönetenler, o zamanlar Özal siyaseti vardı. Özal siyaseti, özellikle dış politika-da bu yolu izlemedi. Bizi hep tehlikelerle karşı karşıya bıraktı. Vatandaşın şu an devlete güveni zayıf. Devlet en azından beni koruyamıyor diyor. Zaten bu güven eksikliği olduğu içindir ki PKK terör örgütü, DTP siyasi kanadıyla Doğuda otorite olmaya çalışıyor. O halde yapılacak ilk iş; çıkacaksınız Doğuya ben devletim diyeceksiniz. Benim dışımda hiçbir güç, hiçbir otorite olamaz diyeceksiniz. Var olursa hepsinin ayağını kırarım diyeceksiniz. Öncelikle halk sizin devlet olduğunuzu görecek. Ardından, özellikle Doğu bölgemizde yaşayan halk, teröristlerin Irak’ta olduğunu biliyor. Eğer biz devletsek buna göz yummamalıyız. Bunun da anlamı, kapsamlı bir sınır ötesi harekâttan geçer. Halk Barzani’nin de PKK ile işbirliği yaptığını biliyor. Eğer siz, Diyarbakır’a gidip ben devletim diyorsanız, Barzani’ye karşı harekâtı da başlatmanız gerekiyor. Halk PKK’nın Avrupa’daki gurbetçilerden haraç aldığını da biliyor. Ben devletim

diyorsanız, Avrupa’daki siyasi cepheyi de çökertmeniz gerekiyor. Bunları da yaparken 30 yıllık süreçte terörden doğan yaralarımızı da sarmamız gerekiyor. Ben devletim, yaralarınızı sarmaya geldim diyeceksiniz. Bunu deyin; sorunları yarı yarıya çözersiniz. Irak harekâtını başlatın, siyasi cephe teşkilatını çökertin; sorunların çoğunu halletmiş olursunuz. Ondan sonra, kendi içimizde yaralarımızı sararız.

BARZANİ TEHDİTTİR

E.Ö: *Kapsamlı sınır ötesi operasyonu Barzani’yle çatışmayı da içine alıyor mu?*

Erdal SARIZEYBEK: Tabii ki... Bir ilan edilmesi kalan, Barzani’nin kurduğu Kürt devleti Türkiye Cumhuriyeti’nin; devletiyle, milletiyle bölünmez bütünlüğüne bir tehditse ki, bir tehdit; Barzani’ye gereken dersi vereceksiniz. Bunu Genelkurmay Başkanı 2007’de açıkladı. Ders vermezseniz kendi ülkemiz tehlikeye girer. Biz Barzani yüzünden kendi ülkemizi niye tehlikeye atacağız? Sonra, Barzani kimdir? Barzani Iraklı bir vatandaşdır, Irak Amerika’nın işgali altındadır. İşgal altındaki toprakta yaşayan bir vatandaş, işgalci güçlerle işbirliği yaparsa bunun adı hukuk dilinde ‘vatana ihanet’tir. Yani Barzani, Türk hukuku açısından, vatana ihanet suçunu işlemiş Iraklı bir vatandaşdır. Biz onla ne görüşeceğiz? Barzani, eğer bu oluşumda Amerika’nın desteğiyle Türkiye’ye bir tehditse ki, tehdit; tehdit yok edilmeden Türk milleti huzur içinde yaşayamaz.

KIŞ AYLARINDA HAREKÂT O KADAR YAPILABİLİRDİ

E.Ö: *Geçen yılki sınır ötesi operasyonun bitmesi üzerine, başta Sayın Deniz Baykal olmak üzere, muhalefet erken dönüldüğü gerekçesiyle hükümete ve orduya eleştiride bulundular. Ordunun geri dönmesinde, sizce kendi kararı mı, yoksa hükümetin veya başka etkenlerin baskısı mı etkili oldu?*

Erdal SARIZEYBEK: Kış aylarında o harekât, ancak o kadar yapılabilir. Harekâtın resimlerini Genelkurmay’ın sitesinden gördünüz. Hedef olarak seçilmiş Zap bölgesi vardı, Zap’ta da yaklaşık 300 terörist vardı, zaten bunların 240 tanesi etkisiz hale getirildi, kalanları da Barzani’ye kaçtı. Yani TSK Zap’a yönelik bir harekâtı düzenledi ve o kış şartlarında harekâtı bitirdi. Bizim asıl sorgulamamız gereken; Zap harekâtından sonra Nisan ayına geldik; bütün teröristler o bölgedeydi. Neden kapsamlı bir sınır ötesi

harekât yapılmadı; Amerika mı izin vermedi, hükümet mi destek vermedi; bunun sorulanması ve açıklığa kavuşması lazım.

E.Ö: Türkiye'nin Irak'ın kuzeyi ile silahlı mücadelenin yanında, kültürel bağları var. Oradaki Türkmen varlığını bile koruyamıyoruz.

Erdal SARIZEYBEK: Kerkük'ü işgal etti. 2002'deki koalisyon hükümeti zamanında Kerkük'ün durumu neydi; Barzani Kerkük'ü işgal ederse savaş sebebiydi. Aradan 6 ay geçti, Tayyip Erdoğan hükümeti geldi, Barzani Kerkük'ü işgal etti; Türkiye hiçbir tepki koymadı. Şu an Kerkük işgal altında. Hani milli menfaatlerimiz?

PKK ÖRGÜTSEL BİR MESELE DEĞİL, KÜRESEL BİR TEHDİTTİR

E.Ö: Bazı cepheler, PKK'yı Kürtler ile birlikte değerlendiriyor. PKK kendisine özgü bir olay mıdır? PKK'yı Kürtlerin ezilmesine bağlayan kesimler de var. Hangi doğrultuda değerlendirmeliyiz?

Erdal SARIZEYBEK: Atatürk'ün bir sözü var; "Türkiye Cumhuriyeti'ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir." Atatürk'ün bu sözünün içerisinde her şey açık ve net; fakat etnik köken ve dinsel mezhep temelinde yapılan siyaset kime yarıyor? Ona bakmak lazım. 1980'lerde İsrail, yaşam stratejisini açıkladı. Oded Yinon isimli bir Yahudi, Kivunim isimli dergide bu stratejiyi yazdı. Diyor ki 'İsrail'in Körfez'de yaşayabilmesi için, bölge ülkelerini etnik köken ve dinî mezhep temelinde parçalayacaktır.' Onlar parçalanmadan İsrail yaşayamaz diyor. İsrail'in bu stratejisine baktığınız zaman, Türkiye'de her kim, etnik köken ve dinî mezhep temelinde siyaset yapıyorsa İsrail'e hizmet ediyor demektir. Birinci anlamı bu. İkinci anlamı; PKK'ya baktığınız zaman, PKK'yı tek başına bir terör örgütü olarak düşünürseniz, baştan hataya düşmüş olursunuz. Neden? PKK'nın öncesi var; ASALA. 1974-84 arasında Ermeni terör örgütü ASALA birçok diplomatımızı öldürdü. Ve bir Ermeni meselesi olarak dünya siyasetine taşındı; fakat bu siyasetin arkasında Ermenistan devleti olduğu için, cinayetler durdu ve bu mesele Ermenistan tarafından, görüyorsunuz; Avrupa'da, Amerika'da kararlar çıkıyor, yasalar çıkıyor, anıtlar dikiliyor. Ermeni Soykırımı adı altında bir siyaset Türklere baskı altında yürütülüyor. ASALA bitiyor; PKK çıkıyor. PKK ne siyaseti güdüyor; PKK cinayetler üzerinden (PKK 14.000 insan öldürdü.) sözde bir Kürt meselesini varmış gibi, dünya siyasetine taşıdı. Ermeni

ve Kürt meselesine baktığımız zaman, Ermeni meselesini takip eden bir Ermeni devleti var; fakat Kürt meselesini şu an takip edecek bir Kürt devleti yok. Sorun orada çıkıyor. Meseleyi yarattılar, dünya siyasetine çektiler; ama Kürt devleti olmayınca o siyaseti güdecek devlet yok. AB, ABD Barzani'ye destek veriyor, Kürt devletinin altyapısını da kurdular. Bir tek ilanı kaldı. Şu an yapılan kavga Öcalan'la Barzani arasındaki liderlik kavgasıdır. DTP'nin yaptığı iş, AB'nin Bizans oyununa alet olmaktır. AB, DTP üzerinden Öcalan çizgisindeki siyaseti destekliyor, ABD ve İsrail, hükümet üzerinden Barzani siyasetini destekliyor. Şu an bu iki siyaset çatışıyor. Yani masaya oturmuşlar, haritalarda ülkemizi paylaşmışlar; liderini yaratmaya çalışıyorlar. Eğer Barzani siyaseti kazanırsa hükümet ve İsrail tarafı güçlü çıkacak, Öcalan siyaseti kazanırsa Avrupalı dostlarımız yeni bir strateji daha ortaya koyacaklar. Bunu artık örgütsel bir mesele olarak değil; ulusal güvenliğimize yönelik küresel bir tehdit olarak görmemiz gerekiyor. Küresel tehditleri engelleyecek bir politika ortaya koyamazsak, PKK'yı yok etsek bile başka bir örgüt çıkar. Bu hiç bitmez!

E.Ö: Kod Adı Yahuda kitabınızda da belirttiğiniz üzere, olayların arkasında İsrail gücü var. ABD zaten orada işgalci güç. AB ülkelerinden de teröre yapılan yardımlar biliniyor. Türkiye'nin böyle bir uluslararası mücadeleye girecek gücü var mı sizce?

Erdal SARIZEYBEK: Türkiye'nin gücü büyük. Bakın biz 70 milyon insanız. Yer altı kaynaklarımız, yer üstü kaynaklarımız, eğitilmiş insan gücümüz, çok güçlü bir ordu-muz var. Alın bunu 1919'a getirin. Kurtuluş

SARIZEYBEK:
"Şu an yapılan kavga, Öcalan'la Barzani arasındaki liderlik kavgasıdır. DTP'nin yaptığı iş, AB'nin Bizans oyununa alet olmaktır. AB; DTP üzerinden, Öcalan çizgisindeki siyaseti destekliyor, ABD ve İsrail; hükümet üzerinden Barzani siyasetini destekliyor."

**Sn. Erdal
SARIZEYBEK:**
“Türkiye’yi
yönetenler,
gücümüze uygun
bir politika
izlemediği için bu
durumu
düşüyoruz.
Yoksa her türlü
gücümüz var;
ama siyaset bu
gücü
yönetemiyor,
kullanamıyor.”

Savaşı’nda bu güçler yoktu, ordumuz bile dağıtılmıştı, halkımız fakirdi, nüfusumuz azdı. Dünyanın bütün devlerine karşı savaştık biz; İtalyanlara, İngilizlere, Fransızlara, Ruslara... Ve bu vatani yarattık. Şimdi tehdit nedir; tehdit, siyasette. Türkiye’yi yönetenler, gücümüze uygun bir politika izlemediği için bu durumu düşünüyoruz. Yoksa her türlü gücümüz var; ama siyaset bu gücü yönetemiyor, kullanamıyor. Yönetemediği için de tehditler her geçen gün artıyor. Mesele budur!

HEPAR’I DESTEKLİYORUM; AMA ÜYE DEĞİLİM

E.Ö: Pamukoğlu’nun lideri olduğu Hak ve Eşitlik Partisi’ne girmeyi düşünüyor musunuz?

Erdal SARIZEYBEK: Destekliyorum; ama üye değilim. Siyasetçi değilim ki... Halk beni şu anda kendinden görüyor, zaten onların bir evladım ve hiçbir siyasi parti adına değil, millet adına konuşuyorum.

GENÇLERE BÜYÜK GÖREV DÜŞÜYOR

E.Ö: Efendim, biz gençlerin kurduğu bir dergiyiz. Günümüz toplumunda gençlerin olaylara ilgisizliğini vs. görüyoruz. Son söz olarak, gençlere neler söylemek istersiniz?

Erdal SARIZEYBEK: Söyleyeceğim şu; bugün çok açıklıkla ifade ediyorum, Türk milletinin birliği ve beraberliği, Türk devletinin milletiyle bölünmez bütünlüğü tehlike altındadır. Mustafa Kemal’in Amasya’ya gittiği zaman, Amasya Tamimi’nden önce halkla yaptığı bir konuşma vardır, orada söylüyor; “Vatanın bütünlüğü ve milletin istiklali tehlikededir, mevcut hükümet görevini yerine getirememektedir; yabancıların güdümüne girmiştir.” Gençliğe Hitabe’de de Cumhuriyeti koruma görevi vermiştir. Daha sonra “Cumhuriyeti biz kurduk, onu koruyacak ve yükseltecek olan sizlersiniz” demiştir. Peki, ülkemiz böylesine büyük bir tehdit altındayken, gençliğin kendisine görev adedip yapacağı hiçbir şey yok mudur? En azından halkımızı bilinçlendirmek, tehlikenin varlığından haberdar etmek, diğer üniversitelerle işbirliğine giderek vatanın tehlikede olduğunu ve buna karşı ne gibi önlemler alınması gerektiği konusunda hükümeti uyarmak için mutlak suretle yapacağı bir şeyler olduğunu düşünüyorum. Millet, kendi kurtuluşunu yine, kendi azim ve iradesiyle ortaya koyacaktır. Millet ve gençlik tehlikeyi görüyorsa; bizi yönetenlere seslerini duyuracaklardır. Söyleyeceğim budur.

E.Ö: Teşekkür ederiz.

Erdal SARIZEYBEK: Sağ olun.

iletisim@politikadergisi.com

Sayın Sarizeybek’e ve TUSAM’a gösterdikleri ilgi için teşekkür eder, çalışmalarında başarılar dileriz.

P – Konuk: “Şener Eryugur” Olayı

P Prof. Dr. Ahmet SALTİK*

Prof. Ahmet SALTİK

Giriş

Herhalde insanlık tarihinin en trajik örneklerinden biri olsa gerektir. 1 Temmuz 2008 günü gözaltına alınıp biçimlerinden günümüze dek yaşanan süreç, hepimizin ağır ayıbıdır. Yürürlükteki Ceza Muhakemesi Yasası'nın 100. maddesinde sayılan tutuklama gerekçeleri, bize göre, başta emekli orgeneraller

Sn. Eryugur ve Sn. Hurşit Tolon olmak üzere, pek çok “şüpheli”nin (1) tutuklanması için yeterli değildir. Yazıyı uzatmamak için, bu maddelerin tartışmasına girmiyoruz. Ancak anılan maddeye kısa bir göz atılması, tablonun anlaşılmasına yetecektir. Mahkeme heyeti, 2500 sayfayı aşan iddianameyi okuyana dek, haliyle, duruşma için zaman kazanmak durumunda kaldı ve tutukluk durumunun sürmesine -çaresiz- karar verdi.

Bu süreçte dile getirilen itirazlar reddedildi. Oysa itirazlar, sağlam ve somut, nesnel gerçeklere dayalıydı.

> Yaş, sağlık sorunları ve sosyal konum

Her 2 sayın orgeneral yurtdışına kaçacak değillerdi ya! Kaldı ki, tahliye kararı bu kısıtla verilebilirdi.

Nitekim yaşamsal tehlike içine düşen/düşürülen Sn. Eryugur'un tahliyesinde bu kısıt getirilmiştir.

Kanıtları değiştirme ? Komiktir. Her şeye el konmadı mı gözaltı öncesi aramalarda?

Başkalarına baskı yaparak yönlendirme? Teknik takip altında değiller mi? Telefonları, e-posta iletişimleri hatta özel yaşamları bile ayrıntılı olarak izleniyor mu? Telekulak skandalı AKP'nin boynunda asılı hâlâ.

Hatta ilk sorguda kan basıncı yükselmesi nedeniyle Taksim Hastanesi'ne kaldırılıp orada sabahlamadı mı Sn. Eryugur? Niçin bu uyarılar ve alarm işaretleri dikkate alınmadı, yetkili mahkemelerde?

Üç yüz bin (300 bin!) kişiyi aşkın jandarma ordusuna 2 yıl komutanlık yapmış, fiilen “muazzam” güç sahibi iken “darbe” yapmamış da emekli olunca mı böyle saçma bir işe kalkışacak? İnandırıcı mı?

Asıl gerici-yeşil darbeyi AKP yapmıyor mu?

TSK'da toplam orgeneral/oramiral sayısı, bildiğimiz kadar, 14'tür. 800 bin kişiye yaklaşan ordu mevcudu içinde bu rütbeye gelmek hiç kolay değildir. Hele Kuvvet Komutanlığı, daha da ayıklanarak gelinen son derece saygın (prestijli) bir görevdir. Bütün dünyada “full star general” (orgeneral) rütbesi, ayrıcalıklı bir konum ve statü sağlar. Devlet de bu ayrıcalıklı konuma uygun olanaklar sunar. Koruma, lojman, makam aracı, vs emekli olduklarında da sürdürülür. Sn. Eryugur, bölücü emperyalizmin maşası malum terör örgütü ile yıllarca savaşmış bir komutandır.

Böylesi bir özel yaşantı düzeyi ve deneyimi olan insanlar, birdenbire gözaltı ve tutuklanma gibi çok ağır ve hak etmedikleri süreçlerle karşı karşıya bırakıldıklarında; herhangi bir insana göre daha yaralayıcı biçimde örselenirler (travma yaşarlar). Meslekte 30 yılı aşan hekimlik birikimiyle ve hukukun üstünlüğüne gönülden bağlı bir yurttaş olarak altını çizmek isteriz ki bu irdelememiz kimileri için ayrıcalık isteme değildir. Bundan ancak utanç duyabiliriz. Yasalar önünde herkesin eşitliği evrensel ilkesine elbette bağlıyız. Ancak bu eşitlik, kaba ve mekanik olarak anlaşılabilir. Yasalar koyucunun muradına denk düşen bir espri ile böylelikle yaşama da geçirilemez. Aslanan, karşılaşılan ya da uygulanan eylemli (filli) yaptırım da eşitlik ve hakçılık (hakkanîyet) sağlanmalıdır. Dolayısıyla kimi pozitif ayrımcı uygulamalar, yasalar önünde herkesin eşitliği ilkesine asla ters düşmeyeceği gibi, tersine, anılan ilkenin yaşama geçirilebilmesi için zorunlu duruma gelebilir.

Öyle de olmuştur.

Her 2 sayın komutanın psikolojileri kasıtlı olarak bozulmuştur. Hipertansiyon ve diyabet hastalığı ile ruhsal gerilimin olumsuz ilişkisi, hekim olmayanlar için bile açıklama gereksiniminden bağıştıktır.

*Ankara Üniversitesi Tıp Fak.
ADD Genel Başkan Önceki Yrd.
Değerli Hocamıza Desteği için Çok Teşekkürler.

Üç yüz bin (300 bin!) kişiyi aşkın jandarma ordusuna 2 yıl komutanlık yapmış, fiilen “muazzam” güç sahibi iken “darbe” yapmamış da emekli olunca mı böyle saçma bir işe kalkışacak? İnandırıcı mı?

**“Sn. Eryugur,
bölücü
emperyalizmin
maşası malum
terör örgütü ile
yıllarca
savaşmış bir
komutandır.”**

Her 2 sayın komutanın psikolojileri kasıtlı olarak bozulmuştur. Hipertansiyon ve diyabet hastalığı ile ruhsal gerilimin olumsuz ilişkisi, hekim olmayanlar için bile açıklama gereksiniminden bağıştıktır.

“Ergenekon” tutuklusı İP Genel Başkanı Sn. Doğu Perinçek’in Aydınlık’taki başyazısında (21.9.08, sayı 1105) dile getirdiği üzere, mecazi anlamda (?) Paşa “karanlıkta itilmiş” midir?!

“Yaygın anlatımıyla, adeta yargısız bir infaz yapılmıştır ve elbette durum asla de jure (hukuk içi) sayılamaz!”

Yargılama sonunda Sn. Eryugur aklanırsa, ödediği bu çok; ama çok ağır bedel neyin karşılığı olacaktır?

“Şüpheli”lerin Sağlık Engellerinin Dikkate Alınması Yasal Zorunluluktur:

Sn. Eryugur 67 yaşındadır. Diyabetinin denetimi için özel diyet izlemesi gereklidir. Kan basıncı için de öyle. F tipi Kandıra Cezaevi’nde bu kaçınılmaz gereksinim ne ölçüde karşılanabilmıştır? Devletin güvencesinde, devlete özellikle “emanet” olan tutuklu ve ciddi sağlık sorunları olan bu insanlara özel diyet yemeği sağlanabilmştir, sağlanabilmekte midir? Bu durum cezaevi savcılığınca özellikle soruşturularak, kamuoyuna doyurucu açıklama yapılmalıdır. “Şüpheli”lerin yasal yakınları ve savunmanlarınca da cezaevi savcılığı katında ısrarla izlenmelidir.

Ayrıca sabahın karanlık erken saatlerinde “merdivenden düşme” kamuoyu vicdanını tahmin etmemiştir.

Bir başka haksız ve hukuksuz “Ergenekon” tutuklusı İP Genel Başkanı Sn. Doğu Perinçek’in Aydınlık’taki başyazısında (21.9.08, sayı 1105) dile getirdiği üzere, mecazi anlamda (?) Paşa “karanlıkta itilmiş” midir?!

Bu ciddi sav, mutlaka; ama mutlaka açıklık kazanmalıdır.

Tersi durumda; toplumsal barış, güven ve istikrar son derece ciddi olarak zedelenecektir.

Eylemli (Fiilen) Ödenen/Ödetilen Bedel:

Öyle veya böyle, Sn. Eryugur sağlığını ciddi biçimde yitirmiş, yaşamsal tehlike içine düşmüştür.

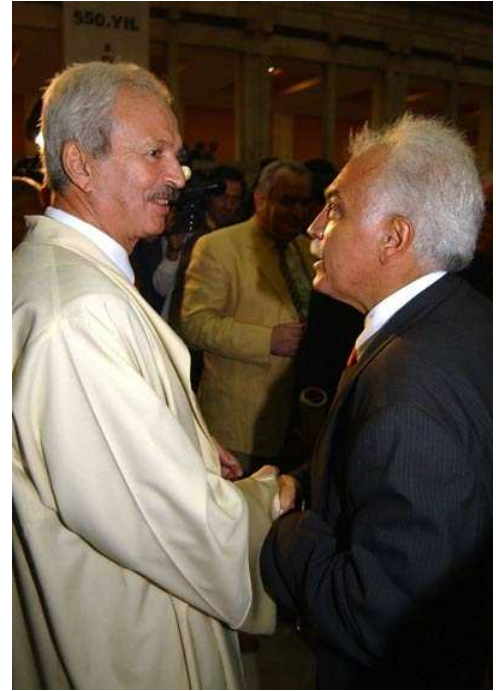
1. boyun omuru 4 parçalı bir kırık durumundadır ki, omuriliğe bası olursa bırakınız felç olmayı, solunum durmasıyla ani ölüm riski söz konusudur.

Kafatasında da kırıklar saptanmıştır.

Ayrıca, yüksek tansiyon ve kafa travması-na bağlı olarak beyin içi kanama yaşamıştır!

Tıbbın tüm olanakları kullanılarak Paşa yaşatılmış ve açık beyin ameliyatı yapılmak zorunda kalınmıştır.

Açıkça ve rahatlıkla şu yargıyı ileri sürebiliriz ki; adil yargılama ve yargılamanın güvenliği gibi gerekçelerle bir önlem olarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Yasası’nca düzenlenen “tutuklama” yaptırımını, eylemli (fiili, de facto) çok ağır ve belki de geri dönüşümü, telafisi olmayan bir cezaya dönüşmüştür.

Yaygın anlatımıyla, adeta yargısız bir infaz yapılmıştır ve elbette durum asla de jure (hukuk içi) sayılamaz!

Yargılama sonunda Sn. Eryugur aklanırsa, ödediği bu çok; ama çok ağır bedel neyin karşılığı olacaktır?

İnsanların en değerli hazinelerinden biri sağlıkları değil midir?

Kim ve hangi yüksek adalet duyguları adına, belki de dönüşümsüz, yaşam boyu sürebilecek ağır sağlık sorunları içine itilebilir? Korkarız, insanlık tarihinde hiçbir kesitte ve hiçbir uygarlıkta örneği gösterilemez bu tablonun.

Kalın çizgilerle vurgulamak isteriz ki; yaşam hakkı, -elbette sağlıklı ve insanca olmak üzere- en temel insanlık hakkıdır. Yine çok iyi bilinmektedir ki / bilinmelidir ki; **temel insan hakları özüne dokunulamayan haklardır.**

Ülkenin Temeli Adalettir:

Toplumlara, adalet üzerinde ayakta kalır ve varlıklarını barış ve güven içinde sürdürebilirler.

Hukuk ve kurumları da bu yüce insanlık idealin bir aracıdır.

Dolayısıyla, hukukun adalet yerine adaletsizliğe alet kılınması asla ve asla kabul, onay ve korunma göremez.

Sayın Emk. Org. Hurşit Tolon’un da kan basıncı yüksektir, hipertansiyon hastasıdır. Özel diyet ve düzenli sağaltım alması gereklidir. Prostat hipertrofisi nedeniyle sıklık-

la tuvalete gitmesi gerekir. Özellikle geceleri, kaldıkları koşu, merdivenlerden inerek alt kata tuvalete inmesi bir risk etmenidir. Nitekim Sn. Eryugur, söylendiğine göre bu merdivenlerden düşmüştür!

En azından, koşu mimarisi dikkate alınmalı, düzayak bir birime aktarılmalıdır.

Yine bildiğimiz kadar, 1 Temmuz 2008'de gözaltına alınanlar hakkında, her 2 sayın emekli orgeneral de dahil olmak üzere, haklarında savcılık iddianamesi tamamlanarak hâlâ mahkemeye sunulmuş değildir.

Yaşanan acı deneyimlerden ders alınarak, "Ergenekon" davasında tutuklu olanlar (46 kişi!) en az sayıya indirilmelidir. Unutulmamalıdır ki; yakalama, gözaltı, tutukluluk kurumları birer önlem kurumudur. Genel geçer olan, bunun tersidir. Yurt dışına çıkış yasağı dahil, güvenlik birimlerine gelerek gündelik imza verme gibi yeni önlemler de anımsandığında, Ceza Muhakemesi Yasası'nın olanaklarının, ne yazık ki durumun ağırlık ve önemi ile dengeli olmayan biçimde orantısız hatta haksız ve adaletsiz kullanıldığı gözlemine erişilmektedir.

Hele Ceza Muhakemesi Yasası'nın 102/2 md. karşısında tutukluluk durumunun yargılama sürecinde hüküm kurulmadan 3 yıla dek uzayacak olabileceğini görmek, dehşet vericidir.

Geç kalan adalet, adalet değildir!

Sonuç

Yineleyelim; "şüpheli"lerin sağlık, yaş ve sosyal konumlarının gözetilmesi yasalar karşısında eşitliğe ters değil; tam tersine, gereğidir. Eşitliğin sağlanması, kimi kez, örneğimizdeki gibi, pozitif ayrımcılığı da gerekli kılar.

Önlem amaçlı gözaltı ve tutukluluk, amacını aşarak ağır ve adaletsiz, giderimi (telafisi) olanaksız bir peşin ceza yaptırımına dönüş(türül)müştür. Bu durum sürdürülemez. İdari yargıda bile, benzer gerekçe-

lerle, mahkemeler yürütmeyi durdurma ve iptal kararı verilmektedir. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27/2 maddesi aşağıdadır :

"Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler."

Adil yargılama, yalnız iç hukukun değil, ülkemizin taraf olduğu uluslararası hukukun da en temel pozitif normlarından. (TCK md. 301-305 ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, md. 8)

Dolayısıyla, Sn. Eryugur'un uzayan ciddi yaşamsal tehlike karşısında başka hiçbir hukuksal seçenek kalmadığı için tutuksuz yargılanmak üzere serbest bırakılması (yurtdışına çıkış yasağı ile birlikte), ağır biçimde yaralanan adalet duygusunu ve kamuoyu vicdanını doyurmaktan (tatmin etmek) hiç kuşku yok ki hâlâ çok uzaktır. Yargılama süreçlerinin hızlandırılması ve hukuka uygun adil bir kararın verilmesi tüm ulusun son derece duyarlı beklentisidir ve çağdaş bir hukuk devleti olan Türkiye'mizin de kendisine yakışır onur borcudur. Toplumsal barış ve dinginlik adına da, çok nettir ki, bu tür akılcı adımların atılmasını beklemek doğru olanıdır.

Dipnotlar

(1) Ceza Muhakemesi Yasası'nın kullandığı hukuksal terim budur. "AB'ye uyum" sürecinde kopya edilen AB hukukunda "suspect" sözcüğünün çevirisidir. Önceki CMUK'ta "sanık" deyimini kullanılmaktaydı.

www.ahmetsaltik.com

"Yargılama süreçlerinin hızlandırılması ve hukuka uygun adil bir kararın verilmesi tüm ulusun son derece duyarlı beklentisidir ve çağdaş bir hukuk devleti olan Türkiye'mizin de kendisine yakışır onur borcudur."

Hele Ceza Muhakemesi Yasası'nın 102/2 md. karşısında tutukluluk durumunun yargılama sürecinde hüküm kurulmadan 3 yıla dek uzayacak olabileceğini görmek, dehşet vericidir. Geç kalan adalet, adalet değildir!

MEKKE'YE ŞAPKA İLE GİDECEKSİN

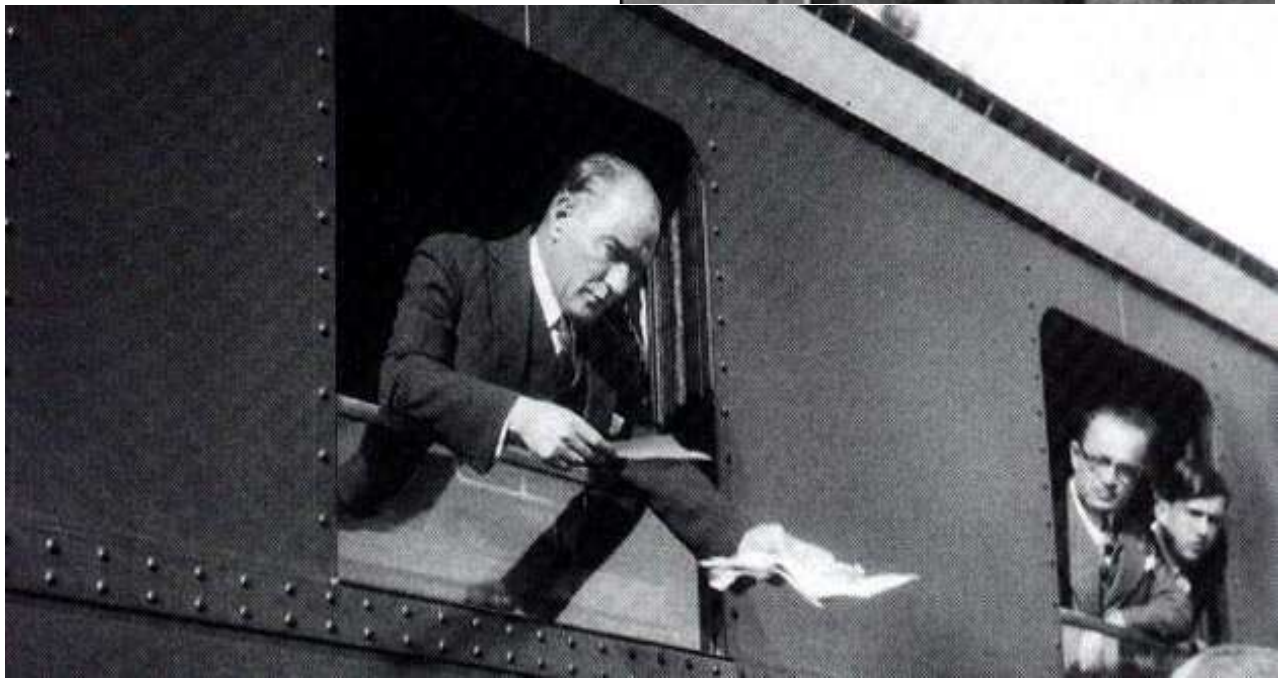
Atatürk'ün sağlığında büyük İslam Kongrelerinden birine biz de çağırılmıştık. Kongre Mekke'de toplanacaktı. Atatürk'ün bir delege göndermeye razı olup olmayacağını merak ediyorduk.

Hiç sakıncasız karar verdi. Ama biliyordu ki Mekke'ye şapka ile gidilmez. Ama daha iyi biliyordu ki başlık ve kılık değiştirmekle din değiştireceğini sanan toplum ne kölelik ne de gerilikten kurtulur. Milletvekillerinden Edip Servet Tör'ü çağırdı:

“Mekke'ye gidip beni temsil edeceksin.” dedi. “Türksün ve Müslümansın. Müslüman milletleri uygarlaşmaktan alıkoyan batıl inançlar seni parçalamaya bile kalksa, başını vereceksin fakat asla eğmeyeceksin.”

Edip Servet Tör, Mekke'ye şapka ile girdi. Müslüman delegelerin en saygı göreni oldu. Kongrenin sonuna kadar Mustafa Kemal mucizesine hayranlık duyan heyetler arasında Kemalist Türkiye'yi efendice temsil etti.

Falih Rifkî ATAY; *Babanız Atatürk* eserinden aktaran; İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 51.

KELEPÇE

Lozan Barışı'ndan sonra idi. Bir akşam Atatürk'ün sofrasına Özel Kalem Müdürü telaşla yaklaştı ve şifreyi okudu. Çanakkale Valiliği'nden geliyordu. İki büyük devlet Çanakkale'nin bazı yerlerine kendi bayraklarını asacaklarını bildirmişlerdi. Vali de bunu haber veriyor ve ne yapması emredileceğini soruyordu. Mesele mühimdi. Türk topraklarına yabancı milletlerin bayrakları asılacaktı. Atatürk telgrafın mahiyetini öğrenince:

"Acelesi yok!" cevabını vererek Özel Kalem Müdürü'nü yolladı. Oysa Vali acele kaydı ile şifreyi çekmiş ve acele cevap veriyordu. Bayrak asılırken bir linç olayından veya çıkacak kavgalardan çekiniyordu. Saat 22.00'de, 23.00'te ve 23.30'da Özel Kalem Müdürü yine hatırlattı olayı, ama gene cevap aynıydı: "Nedir bu aceleniz ve telaşınız!" Saat 24.00 ve saat 02.00, yine cevap aynı'

Gün ağarmak üzereyken Atatürk Özel Kalem Müdürü'nü çağırır, sorar: "Şifreye cevap verdiniz mi?"

"Hayır." "Öyleyse yazınız, Çanakkale Valiliği'ne, Çanakkale topraklarına yabancı bayrağı çekmek isteyenler kim olursa olsunlar, derhal ellerine kelepçe takarak Ankara'ya sevk ediniz" dedi ve sordu:

"Ne yapacaksınız şimdi?"

"Şifreye şifre ile cevap vereceğiz."

"Hayır" dedi, "Şifre ile değil. Bu telgrafı açık çekeceksin."

Telgraf çekildi ve yabancı devlet bayrakları ne bahsedilen saatte ne de hiçbir zaman çekilmedi!

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 72.

Cumhuriyet'in Kuruluş Serüveni

Mondros Ateşkes Antlaşması adı altında Türk'ün öz yurdu olan topraklarımız işgal kuvvetlerinin fiili kuşatması altında kalmıştır. Buna karşın kuşkusuzdur ki kendimizi savunmamız kaçınılmazdır.

“Mustafa Kemal'in yaşantısında Demokrasi ve Cumhuriyet fikri gençlik yıllarına dayanmaktaydı. Mustafa Kemal başından beri Türk Milletini yaşadığı zor koşullardan sıyrıp çıkaracağını biliyordu.”

Fransız İhtilali ile birlikte dünyada hızla yayılan milliyetçilik akımları çok uluslu devletlerin zayıflamasına neden olduğu kadar teokratik devlet anlayışını da zedelemişti.

Kadir Levent BECİT

Atatürk dünyanın kabul ettiği üzere dahi bir devlet adamı, yüksek bir siyaset adamı, başarılı bir asker, büyük bir devrimci olan devlet kurucusudur.

Mondros Ateşkes Antlaşması adı altında Türk'ün öz yurdu olan topraklarımız işgal kuvvetlerinin fiili kuşatması altında kalmıştır. Buna karşın kuşkusuzdur ki kendimizi savunmamız kaçınılmazdır. Tüm ezilen halklara bir emsal teşkil edecek olan Bağımsızlık Savaşımız bu şartlar altında ortaya çıkmıştır. Amasya Genelgesi, Erzurum ve Sivas Kongreleri ile büyük bir örgütlenme örneğini ortaya koymuş ve sömürgeci zihniyete unutamayacakları bir tokat atmıştır.

Bu askeri harekât 9 Eylül 1922'de Yunan'ı İzmir'den Ege'nin sularına döküşümüze kadar süregelen ve dünyanın gözlerini kamaştıran bu zafer Lozan Antlaşması ile kabul görmüştür.

Bu askeri harekâtın örgütlenmesinde ilk aşama Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin oluşturulmasıdır. Bu cemiyetlerin kuruluşunun ardından gelen ve mevcut siyasal sistemimize yön veren aşama ise Büyük Millet Meclisi'nin kuruluşudur. Büyük Millet Meclisi'nin kurulması sırasında ki en temel ilke *“Egemenlik Kayıtsız Şartsız Milletindir”* ilkesi olmuştur.

Mustafa Kemal'in yaşantısında Demokrasi ve Cumhuriyet fikri gençlik yıllarına dayanmaktaydı. Mustafa Kemal başından beri Türk Milletini yaşadığı zor koşullardan sıyrıp çıkaracağını biliyordu. Buna bir örnek 1906'da Bulgar Ivan Manelof ile Selanik'te yaptığı konuşmalarıdır:

“Bir gün gelecek, ben, hayal olarak kabul ettiğiniz bu inkılâpları başaracağım. Mensup olduğum Türk Milleti bana inanacaktır. Düşündüklerim demagoji mahsulü değildir. Bu millet gerçeği görünce arkasından yürür. Saltanat ortadan kalkacaktır. Devlet mütecanis (tek çeşit) bir unsura dayanamayacaktır. Din ve devlet işleri birbirinden ayrılacaktır. Batı medeniyetine döneceğiz. Batı medeniyetine girmemize engel olan yazıyı atarak, Latin kökünden alfabe seçilecektir. Kadın ve erkek arasındaki farklar kalkacaktır. Emin olunuz ki hepsi bir bir olacaktır...”

Mustafa Kemal bu konuşmayı yaptığı sırada Abdülhamit ülkenin tek hâkimiydi ve bu konuşma o zaman pek çok insan için

hayal edilemeyecek kadar büyük bir rüyaydı. Bu örnek günümüzde Mustafa Kemal'e saldıranın dayanılmaz hafifliği içerisinde olan bazı kişi ya da kurumlar tarafından “Cumhuriyet'i kurma fikrinin bir gecede içki sofrasında çıktığı” yalanına karşı kullanılacak en basit örneklerden yalnızca birisidir.

Mustafa Kemal'in kafasında şekillenen bu devlet sistemi dünyanın geçirdiği büyük bir tarihsel sürecin ürünüdür. Fransız İhtilali ile birlikte dünyada hızla yayılan milliyetçilik akımları çok uluslu devletlerin zayıflamasına neden olduğu kadar teokratik devlet anlayışını da zedelemişti. Egemenliğini Tanrı'dan aldığını belirten hükümdarlar ülke üzerinde tek güç olarak bulunmakta ve toplum hükümdarın karşısında kul niteliği taşımaktaydı. Hükümdarın ülkeyi yönettiği bu anlayış içerisinde millet olma bilincinin olgunlaşması kul anlayışı altında bulunan egemenliği güçsüzleştirmişti.

Bu güçsüzleşme özellikle Osmanlı'da büyük parçalanmalara neden olmuştur. Yayılan milliyetçilik akımları altında İmparatorluğun bünyesinde yer alan pek çok ulus bağımsızlıkları için dış devletlerden destekler alarak ayaklanmalara başlamış ve gerek Osmanlı Ordusuna gerekse de bölge halklarına büyük saldırılar düzenlemişlerdi.

Bu saldırılar tüm dünyayı pençesine alan Birinci Dünya Savaşı'nın ardından şiddetini arttırmış ve Savaş sonunda kaybeden devletler arasında yer alan Osmanlı'nın ülke içerisinde de otoritesinin zayıflamasına neden olmuştu. Başta belirttiğimiz Mondros Mütarekesi'nin ardından işgal edilen topraklarımızı düşman pençesinden kurtarmak için başlatılan mücadelemiz işte bu denli zayıflamış bir otoritenin altında başlamıştı.

Zaferin kazanılmasının hemen ardından, 2 aydan az kısa süre sonra 1 Kasım 1922 tarihinde Saltanat kaldırılmış ve Osmanlı Padişahında yalnız Halifelik sıfatı kalmıştı. Bu durum üzerine yasama ve yürütme yetkileri konusunda Büyük Millet Meclisi daha da güç kazanmış ve Lozan Konferansı'na gidecek üyeleri seçme konusunda tekeli sağlamıştı.

Kazanılmış ve tüm dünyaya örnek olmuş bir bağımsızlık savaşının ardından bu zayıflayan otorite ile devam etmek tehlikesinin kısa zamanda tekrar ortaya çıkmasına neden olacaktı. Büyük Millet Meclisi'nin ilk kurulduğu anda insanlar bu meclisin ülkenin kurtuluşuna kadar var olacağına inanmışlardı. Ancak Bağımsızlık Savaşı kazanılmış ve Lozan Konferansı'na yine bu meclisin temsilcileri katılmışlardı. Lozan Konferansı-

'ında topraklarımız Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı bir toprak olarak değil de Yeni Türk Devleti'nin toprakları olarak anılmıştı. Buradan da anlaşılmaktadır ki Lozan'da aslında Osmanlı İmparatorluğu'nun ortada kalktığı yerine yeni bir devletin kurulduğu kabul görmüştü.

Artık ortaya en az Bağımsızlık Savaşı kadar zor bir engel çıkmıştı. Şimdiki asıl sorun Yeni Türk Devleti'nin ne şekilde yönetileceği ve bunun topluma nasıl aktarılacağıydı. Lozan Konferansı sonucunda ortaya çıkan Lozan Barış Antlaşmasında Yeni Türk Devleti'nin zaferi tescillenmişti. Bu zaferin en büyük mimarlarından birisi olan Mustafa Kemal, Bağımsızlık Savaşı sürecinde askeri olduğu kadar siyasi başarısını da topluma ve dünyaya ispatlamıştı. Mustafa Kemal'in gençlik yıllarından beri hayalinde olan Cumhuriyet sistemini artık uygulamaya koymak için gerekli şartlar olgunlaşmış, ülke yeniden bağımsızlığına kavuşmuştu.

Cumhuriyetin ilanından önce ülke yönetiminin ne şekilde olacağına ilişkin görüşmelerde Mustafa Kemal'e "Meşrutiyet" olması yönünde bir teklif gelmişti. Bu konuda Atatürk'ün tutumu gayet açık ve net bir şekilde ortadadır...

"Meşrutiyette de başta bir hükümdar vardır. Onun istibdadını önlemek çok zordur. Bu ülkeyi yükseltecek idare Cumhuriyettir."

Cumhuriyet sistemini ortaya koyacak en önemli adımlardan birisi 9 Eylül 1923'te Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulması ile atılmış oldu. Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetlerinin devamı olarak kurulan Cumhuriyet Halk Fırkası mevcut sistemin yerine Cumhuriyet rejimini getirmek için çalışmalarına başlamıştı. Nihayet 29 Ekim 1923 günü mecliste yapılan toplantıda Cumhuriyet Rejimi resmen ilan edilmiş oldu.

Cumhuriyet'in ilanı sürecinde kuşkusuz mecliste de çok sert tartışmalar ortaya çıkmıştı. Bu noktada Mustafa Kemal ve arkadaşlarının tavizsiz tavırları sistemin çabuk kabullenmesini sağlamıştı. Mustafa Kemal'in, Cumhuriyet'in ilanı ile ilgili yapılan meclis görüşmelerinde hemen herkesin bildiği söylemi şudur:

"...Türk milleti hâkimiyet ve saltanatını fiilen kendi eline almış bulunuyor. Bu bir oldubittir. Söz konusu olan, millete saltanatını hâkimiyetini bırakacak mıyız, bırakmayacak mıyız meselesi değildir. Mesele, zaten oldubitti hâline gelmiş olan bir gerçeği kanunla ifadeden ibarettir. Bu mutlaka olacaktır. Burada toplananlar, Meclis ve herkes meseleyi tabii olarak karşılırsa, sanırım ki uygun olur. Aksi takdirde, yine ger-

çek, usulüne uygun olarak ifade edilecektir. Fakat belki de bazı kafalar kesilecektir."

Bu söylemden de anlaşılacağı üzere Mustafa Kemal için Cumhuriyet vazgeçilmezdi. Bu vazgeçilmezini uygulamanın da en iyi zamanı gelmişti.

Mustafa Kemal, yeni kurulan Cumhuriyeti ve Hükümet – Millet Kaynaşmasını şu anlamlı sözlerle ifade eder:

"Bugünkü hükümetimiz, devlet teşkilatımız doğrudan doğruya milletin kendi kendine, kendiliğinden yaptığı bir devlet ve hükümet teşkilatıdır ki, onun ismi cumhuriyettir. Artık hükümet ile millet arasında geçmişteki ayrılık kalmamıştır. Hükümet millettir ve millet hükümettir. Artık hükümet ve hükümet mensupları kendilerinin millettan ayrı olmadıklarını ve milletin efendi olduğunu anlamışlardır."

Bu sözler bile Mustafa Kemal'in Millet idaresine ve Milletin kendisine olan saygısını anlatmaya yeterlidir.

Resmi olarak Cumhuriyetin ilanından sonra topluma Cumhuriyet rejimini aktarmak, işleyişini anlatmak kalmıştı. Mustafa Kemal Cumhuriyet rejimini şu ifadelerle açıklamıştır:

"Cumhuriyette son söz millet tarafından seçilmiş meclistedir. Millet adına her türlü kanunları o yapar. Hükümete güvenoyu verir veya düşürür. Millet, vekillerinden memnun olmasa belirli zamanlar sonunda başkalarını seçerler. Millet, egemenliğini, devlet yönetimine katılmasını, ancak zamanında oyunu kullanmakla sağlar. Cumhuriyetin hükümeti, belli bir yöntem ve şekilde belirli bir zaman için seçilmiş bir cumhurbaşkanına güven sunulur başbakanı o seçer hükümeti meydana getirecek olan bakanları, başbakan güvendiği milletvekillerinden seçer."

Tarihte pek çok Cumhuriyet örneği mevcuttur. Batı'da Cumhuriyet rejimin ilk ve en eski örneği Roma'da kurulmuştur.

Cumhuriyet yönetimine asırlarca hemen hiç rastlanmaz. Ancak, Ortaçağ'ın sonlarına doğru İtalya'nın kuzeyinde Venedik, Ceneviz ve Floransa cumhuriyetleri gibi birtakım şehir cumhuriyetlerinin kurulduğu görülür. Ancak, bunlar seçkin (elit) ya da "eşraf cumhuriyetleri" olarak nitelendirilebilir. Çünkü hiçbirinde, eski Yunan demokrasilerinde de olduğu gibi kadınlara, kölelere ve halktan kişilere seçme ve seçilme hakkı verilmemişti. Birinci Dünya Savaşı'nın sona ermesiyle birlikte, özellikle savaşta yenilen imparatorluk ve krallıklar yıkılmış ve cumhuriyet rejimleri kurulmuştur. Weimar Alman Cumhuriyeti, Federatif Rus Cumhuriyetleri

Artık ortaya en az Bağımsızlık Savaşı kadar zor bir engel çıkmıştı. Şimdiki asıl sorun Yeni Türk Devleti'nin ne şekilde yönetileceği ve bunun topluma nasıl aktarılacağıydı.

"Cumhuriyet'in ilanı sürecinde

kuşkusuz

mecliste de çok

sert tartışmalar

ortaya çıkmıştı.

Bu noktada

Mustafa Kemal ve

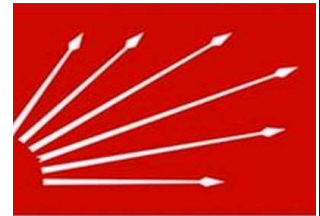
arkadaşlarının

tavizsiz tavırları

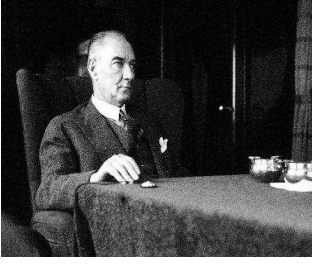
sistemin çabuk

kabullenmesini

sağlamıştı."

Cumhuriyet sistemini ortaya koyacak en önemli adımlardan birisi 9 Eylül 1923'te Cumhuriyet Halk Fırkası'nın kurulması ile atılmış oldu.

Mustafa Kemal Atatürk:
"Cumhuriyet yüksek ahlaki değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir... Cumhuriyet idaresi, faziletli ve namuslu insanlar yetiştirir."

**"Gerçekten bir
ülkenin adının
Cumhuriyet
olması; o ülkede
her zaman,
sağlıklı, gerçek
demokratik bir
rejim
uygulandığı
anlamına
gelmemektedir."**

Zamanla "Halkçılık" Mustafa Kemal'in ideolojisi olan Kemalizm'in ana ilkelerinden birisi olmuştur.

Birliği, Avusturya Cumhuriyeti, bunlar arasında sayılabilir. Cumhuriyetçilik hareketleri bundan böyle daha da hızlanmış ve yaygınlaşmıştır. İkinci Dünya Savaşı'nda yenilen ve krallıkla yönetilen ülkelerde, özellikle Balkan Devletlerinde cumhuriyetler ilan edilmiştir. Bulgaristan, Romanya, Yugoslavya, Arnavutluk, Macaristan gibi.

Daha sonraları, yakın zamanlara doğru, cumhuriyetçilik hareketleri Asya ve Afrika ülkelerine doğru sıçramış ve buradaki krallıklar darbe ve ihtilallerle devrilererek, cumhuriyet yönetimleri ilan edilmiştir. Mısır, Irak, Afganistan, İran, Libya gibi ülkeler bunların arasındadır.

Görülüyor ki cumhuriyet yönetimine geçiş son 70 yıl içinde giderek ivme kazanmıştır. Herhalde bunda, 23 Nisan 1920'de Millet Meclisini açan, 29 Ekim 1923'de de Cumhuriyet'i ilan eden Atatürk önderliğindeki Türkiye Cumhuriyeti'nin büyük etkisi olmuştur.

Daha önce de belirttiğimiz gibi, cumhuriyet yöneticilerinin seçimle işbaşına geldiği; yani hanedanın ve veraset usulünün bulunmadığı bir siyasal rejimdir. Montesquieu, Cumhuriyetin diğer önemli bir ilkesinin fazilet olduğunu söylemiştir. Ona göre despotizmin temeli korku, aristokrasinin temeli şeref duygusu, cumhuriyetin ise erdem, yani fazilettir. Bir başka deyişle, cumhuriyet yüksek ahlaki, moral değerlerin ön planda geldiği bir siyasal rejimdir. Cumhuriyetin bu ikinci ilkesi de Atatürk'ün sözlerinde ifadesini bulur.

"Cumhuriyet yüksek ahlaki değer ve niteliklere dayanan bir idaredir. Cumhuriyet fazilettir... Cumhuriyet idaresi, faziletli ve namuslu insanlar yetiştirir."

İdeal olan, kuşkusuz, cumhuriyetlerin bu iki temel ilke yanında ayrıca demokratik olması ve gerçekten halka dayanmasıdır:

"Demokrasi" ise, eski Yunancada halk anlamına gelen "demos" ile egemenlik anlamına gelen "kratos" sözcüklerinin birleşmesinden oluşmuştur. Bu anlamla da halkın kendi otoritesiyle kendini yönetmesi demektir. Abraham Lincoln tarafından yapılmış olan kapsamlı bir tanıma göre demokrasi, "halkın, halk tarafından, halk için yönetimi" dir.

Atatürk ise, bir konuşmasında tarihte görülen başlıca devlet şekillerinden monarşi ve oligarşiyi açıkladıktan sonra demokrasiyi şöyle tanımlar:

"Demokrasi (halkçılık) esasına dayalı hükümetlerde egemenlik halka, halkın çoğunluğuna aittir. Demokrasi prensibi, egemenliğin millette olduğunu, başka yerde olamayacağını gerektirir. Bu şekilde de-

mokrasi prensibi siyasi kuvvetin, egemenlik kaynağına ve yasallığına temas etmektedir."

Mustafa Kemal genel olarak Demokrasi yerine Halkçılık ifadesini kullanmıştır. Bunun nedeni Bağımsızlık Savaşındaki mücadelesi gibi dil konusundaki mücadelesidir.

Atatürk bir başka söylevinde de "halkçılık" sözcüğünü kullanarak demokrasiye çok özlü bir tanım getirir:

"Bizim görüşümüz ki halkçılıktır; kuvvetin, gücün, egemenliğin, yönetimin doğrudan doğruya halka verilmesidir. Halkın elinde bulundurulmasıdır."

Zamanla "Halkçılık" Mustafa Kemal'in ideolojisi olan Kemalizm'in ana ilkelerinden birisi olmuştur.

Şimdi de Cumhuriyet ve Demokrasi arasındaki ilişkilerden kısaca söz etmenin yerinde olacağını sanıyorum. Ünlü İngiliz düşünürü J. Bryce 1921 yılında yazdığı "Modern Demokrasiler" adlı eserinde, ilginç bir gözlemde bulunuyordu. J. Bryce bu eserinde ilkçağ'da Aristo'dan beri gelen monarşi, aristokrasi ve cumhuriyet (demokrasi) şeklinde üçlü klasik sınıflandırmanın yetersizliğini öne sürüyordu. Çünkü o tarihte Avrupa kıtasındaki 21 cumhuriyetten sadece ikisi gerçek bir demokrasi ve cumhuriyet niteliğini taşıyordu. Buna karşılık, İngiltere, Hollanda ve Belçika gibi ülkeleri, meşruti monarşi ile yönetilmelerine rağmen, demokratik yöntemlerdi. Bu durumda J. Bryce siyasal yönetimleri, sadece demokrasi ve diktatörlük diye ikiye ayırmanın daha doğru olacağını savunur.

Gerçekten bir ülkenin adının Cumhuriyet olması; o ülkede her zaman, sağlıklı, gerçek demokratik bir rejim uygulandığı anlamına gelmemektedir. Örneğin, sağda veya solda yer alan ve yeni kurulmuş birçok cumhuriyet, demokrasi ile yönetilmektedir. Atatürk de bu saptamayı şu sözleriyle dile getirir.

"Cumhuriyet imkân demektir. Çünkü iç hürriyetin de en büyük imkânı cumhuriyetle kabilirdir. Ama diyeceksiniz ki, dünyada adı cumhuriyet olan diktatörlükler de vardır. Fakat bütün bu şekiller geçicidir."

Her cumhuriyetin mutlaka demokrasi ile yönetilmediğinin bilincinde olan Atatürk, buna rağmen demokrasi için en uygun ortamı yine cumhuriyet rejiminin sağlayabileceğini şu sözlerle vurgular:

"Demokrasi prensibinin, en çağdaş ve mantıklı uygulamasını temin eden hükümet şekli, cumhuriyettir."

Herkes kendi dünya görüşüne, kendi uyguladığı yönetim biçimine göre demokrasi kavramına içerik kazandırmaya çalışmakta

ve kavram kargaşası yaratılmaktadır. Yalnız şu var ki, her türlü otoriter, totaliter, dikta ve baskı rejimleri görünüşte bazı demokratik ilkelere sahip olsalar bile demokrasi sayılmazlar. Yönetimde zamanla ortaya çıkan oligarşik yönelimler, demokrasinin görünüşünde kalmasına yol açabilir.

Demokrasi bir oluşum içindedir. Dolayısıyla demokrasinin tanımı ve koşulları üzerinde, tüm dünyada görüş birliği sağlanmış değildir. Amerika Birleşik Devletleri'ndeki renk ayrılığını biz Türkiye'de yadırgarız. İngiltere'deki Avam Kamarası da bir İsviçre'liye hoş bir demokrasi eseri olarak görünmez. Ama bu ülkelerin demokrasi uygulamadıkları savunulamaz. Tersine, bu iki devletten İngiltere'nin en eski demokrasiye; Amerika'nın ise, en geniş demokrasiye sahip olduğu kabul edilir.

Mustafa Kemal; Cumhuriyeti, daha doğrusu Demokrasinin en iyi uygulama sahası olan Cumhuriyeti tamamen içine sindirmiş bir liderdi. Ülkenin dört bir yanı işgal altında bulunurken bile "Ulusal Egemenlik" ilkesini her fırsatta vurgulamıştır.

"Devlet ve milletin geleceğine milli irade etken ve hâkimdir. Ordu bu milli iradenin emrinde ve hizmetindedir."

"Milletin irade ve isteğine uymayanların sonu yokluktur ve yok olmaktır."

Demokratik Cumhuriyetlerin en önemli ana unsurlarından birisi seçme ve seçilme hakkıdır.

Ayan (senato) denilen İkinci Meclis üyelerinin bütünüyle, Mebuslar Meclisinin dörtte bir üyesinin Padişahça seçildiği, çoğunlukta partiye bakılmaksızın, Padişahça istenilenin hükümette görevlendirildiği bir ortamda, meclisin seçimlerle oluştuğu, İslam dünyasında ilk kez ve Avrupa'nın birçok ileri demokrasi ülkesinden önce kadınlara belediye (1930), muhtarlık (1933) ve milletvekili (1934) seçme ve seçilme hakkının verildiği ortama Atatürk döneminde geçildiği düşünüldürse, Ulu Önder'in bu bakımdan da tam bir demokrat olduğunu belirtmek gerekir. Bunun da ötesinde Atatürk, seçimlerde çok dikkatli olunması gerektiğini belirterek, eşsiz yol gösterici özelliğini bir kez daha ortaya koyar:

"Seçimlerde, şahıstan ziyade milletin çıkarlarına en uygun ilke ve programları uygulayabilecekleri seçmek önemlidir. Bu konuda, hemen hemen bütün vatandaşlar yardıma muhtaçtırlar. Bu yol gösterme işini siyasal partiler yapar."

Mustafa Kemal bu sözleriyle kısıtlanmayan bir muhalefetin olması gerektiğini de vurgulamaktadır. Bu nedenle Mustafa Kemal, Cumhuriyet'in kuruluşunun ardından

iki kez çok partili sistem denemesinde bulunmuştur. Bunlardan ilki 1924 yılında kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası'nın kuruluşu ile olmuştur. Bilindiği üzere Bağımsızlık Savaşında Mustafa Kemal ile omuz omuza mücadele etmiş olan bazı komutanlar, aradan zaman geçtikten sonra Mustafa Kemal ile yollarını ayırmış ve O'na karşı çok sert bir muhalefete yönelmişlerdir. Kazım Karabekir, Ali Fuat Cebesoy, Refet Bele, Adnan Adıvar, Rauf Orbay, Halide Edip Adıvar bu muhalif kadronun en önemli isimlerindendirler. Nitekim, sayılan kişiler daha sonraları Kazım Karabekir Paşa'nın başkanlığında Cumhuriyet tarihindeki ilk yasal muhalefet partisini oluşturmuşlardır. Az zaman sonra doğuda patlak veren Şeyh Sait isyanı üzerine "Takrirî Sükun Kanunu" Meclis'çe kabul edilmiş, parti kapatılmış ve "İstiklal Mahkemeleri" yeniden faaliyete geçirilmiştir. Parti liderlerinden bazıları, daha sonraları İzmir Suikastı davasında sanık olarak tutuklanmışlardır.

Atatürk, 1930 yılında yeniden bir siyasal parti denemesi yapmış, bu defa eski başkanlardan sevdiği ve güvendiği yakın arkadaşı Fethi Bey'i (Okyar) bir parti kurmaya memur etmişti. Bunun üzerine Fethi Bey, merkezi İstanbul'da olmak üzere 12 Ağustos 1930'da "Serbest Cumhuriyet Fırkası"nı kurmuş ve Ege'den başlayarak örgütlenme çabalarına başlamıştır. Atatürk'ün yine yakın arkadaşı Nuri Bey (Conker) de partinin ikinci adamı olmuştur. Halk Partisi'nden on iki milletvekili bu partiye geçmiş; Atatürk, kardeşi Makbule Hanım'ı (Atadan) da üyeler arasına katarak, yöneticilere güven duygusu aşılamak istemiştir. Parti'nin resmi bir yayın organı yoktu; ama İstanbul'da yayımlanan Yarın, Son Posta ve Tan gazeteleri bu partinin görüşlerini yansıtıyorlardı. Parti üç ay gibi kısa bir sürede 37 ilde örgütlenmişti.

Atatürk, Yeni Devletin Devrim ve Cumhuriyet ilkeleri üzerinde partilerin titizlik göstermesi gerektiği uyarısını 1 Kasım 1930 tarihindeki Meclis konuşmasında yapmayı da ihmal etmez:

"Siyasi hayatımızda yeniden fırkaların (partilerin) oluşması, belediye seçimlerinden önceki yakın günlerde vuku buldu. Bu münasebetle dikkate değer evrelere tanık olduk. Bu gözlemlerin verdiği deneylerden, Türk Milleti, Cumhuriyetin varlığı ve ilerlemesi için yararlanmalıdır. Siyaset alanında karşılıklı faaliyetin verimli gelişmeleri, ancak vatandaşlar arasında düşmanlığa yer verilmemesi ile sağlanabilir. Bunun çareleri: partilerin içine girebilecek samimiyetsiz ve gizli amaçlı unsurların; kanun üstünde sonu isteyenlerin bütün milletçe iğrenç görülmesi ve bir de, cumhuriyet esası üzerinde çalışan partilerce bu gibilerin faaliyetlerin-

Mustafa Kemal ile omuz omuza mücadele etmiş olan bazı komutanlar, aradan zaman geçtikten sonra Mustafa Kemal ile yollarını ayırmış ve O'na karşı çok sert bir muhalefete yönelmişlerdir.

"Mustafa Kemal; Cumhuriyeti, daha doğrusu Demokrasinin en iyi uygulama sahası olan Cumhuriyeti tamamen içine sindirmiş bir liderdi. Ülkenin dört bir yanı işgal altında bulunurken bile "Ulusal Egemenlik" ilkesini her fırsatta vurgulamıştır."

Atatürk, 1930 yılında yeniden bir siyasal parti denemesi yapmış, bu defa eski başkanlardan sevdiği ve güvendiği yakın arkadaşı Fethi Bey'i (Okyar) bir parti kurmaya memur etmişti.

Atatürk bundan sonra çok partili demokrasi denemesini elverişli koşulların ve ortamın oluşmadığını görerek, bir süre daha ertelemeyi düşünmüş, onun bu arzusu, yakın arkadaşı ve ikinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından ancak 1946 yılında gerçekleştirilebilmiştir.

den her zaman uzak kalınmasıdır.”

Üstelik Atatürk, partinin kurucusu Fethi Bey'in partiyi örgütlerken uğradığı bazı hak-sızlıklarla ilgili olarak yakınmalarını dile getiren mektubunu yanıtlarken, 11 Eylül 1930 tarihli mektubunda, hem parti çalışmalarının engellenemeyeceği güvencesini verir, hem de “Laiklik” üzerindeki duyarlılığını belirtir.

“Ali Fethi Beyefendiye,

8.9.1930 tarihli mektubunuzu aldım ve dikkatle okudum. Kendimi, değerlendirmelerinize ve sorularınıza Reiscumhur ve Cumhuriyet Halk Fırkası'nın Genel Başkanı olarak iki sıfatlı muhatap gördüm. Başkanlık İsmet Paşa tarafından yerine getirilmektedir. Olunmaktadır. Memnuniyetle tekrar görüyorum ki, Laik Cumhuriyet esasında beraberiz. Zaten benim siyasi hayatta, bir taraflı olarak daima aradığım temel budur. Reiscumhurluğun bana verdiği yüksek ve kanuni vazifeleri, hükümette olan ve olmayan partilere karşı adilane ve tarafsız ifa edeceğime ve laik cumhuriyet esası dahilinde, fırkanızın her çeşit siyasi faaliyet cereyanlarının bir engele uğramayacağına güvenilebilirsiniz efendim.”

Buna karşın, az zaman sonra partiye, Atatürk Devrim ve ilkelerine karşıt görüşlü birçok kişinin girdiği veya sızdığı görülmüş-

tür. Serbest Cumhuriyet Fırkası az zamanda bütün yurttan hızla gelişti ve partilerin taşkınlıkları, merkezi otoriteye başkaldırma sayılabilecek bazı hareketleri yer yer görülmeye başlandı. Serbest Cumhuriyet Fırkası, üyelerinin giderek artan taşkınlıkları nedeniyle, muhtemelen Atatürk'ün de uygun görmesi ile Fethi Bey tarafından 18 Kasım 1930'da kapatılmıştır.

Nitekim yaklaşık bir ay sonra da, Mene-men'de, bir irtica olayı patlak vermiş ve baslarında Derviş Mehmet'in bulunduğu çeşitli tahriklerle kışkırtılmış guruplar, Menemen Kasabasını basmışlar, üzerlerine gönderilen askeri birliğin komutanı Asteğmen Kubilay'ı şehit etmişlerdi.

Atatürk bundan sonra çok partili demokrasi denemesini elverişli koşulların ve ortamın oluşmadığını görerek, bir süre daha ertelemeyi düşünmüş, onun bu arzusu, yakın arkadaşı ve ikinci Cumhurbaşkanı İsmet İnönü tarafından ancak 1946 yılında gerçekleştirilebilmiştir.

Atatürk'ün sağlığında çok partili yaşama geçilememiş olmasının nedenini, O'nun 1937'de söylediği şu sözlerde bulmak olanaklıdır:

“Biz Türkler, ruhen demokrat doğmuş bir milletiz fakat milletimizin yüzyıllarca yöneten Osmanlıları kendilerini ve yaldızlı

tahtlarını korumak için atalarımızdan kalıtım yoluyla gelmekte olan bu doğuştan güzel huyumuzu körletmeye, uyuşturmaya çalışmışlardır. Her alanda geri kalmamızın birçok nedeni bu olmuştur.”

Demokratik Cumhuriyet sistemlerinde önemli noktalardan birisi de “Hakkın Kuvvetten Üstün Olması”, yani bir “Hukuk Devleti” oluşudur. Atatürk bu konuda şunu söylemektedir:

“Her halde dünyada bir hak vardır ve hak kuvvetin üstündedir.”

Atatürk Cumhuriyetinde de toplum içinde yaşayan insanın kişisel özgürlüğü birinci planda gelir:

“Her Türk, doğar, hür yaşar, Türkler, demokrat, özgür ve sorumlu vatandaşlardır.”

Atatürk’e göre özgürlük bireylerde ve toplumlarda ilerletici etki yapar:

“Özgürlük olmayan bir memlekette ölüm ve yok olma vardır. Her ilerlememin ve kurtuluşun anası özgürlüktür.”

Bununla birlikte Atatürk, özgürlüğün sınırsız olmadığını da belirterek özgürlük konusunda şu genel sınırlamayı yapar:

“Demokrasi kayıtsız şartsız serbest olmak değildir. Sosyal kurallarla sınırlıdır. Kişinin özgürlüğü, başkalarının özgürlüğünün sınırında biter. Başkasının özgürlük hakkını tanımayan, kendi özgürlük hakkını da tanımaz.”

Öte yandan Atatürk, bireysel özgürlüklerin devlet yararına yasalarla sınırlandırılabilirliği görüşündedir:

“Kişisel özgürlüğün derecesi, devletin faaliyetlerini zayıf düşürmeyecek kerterde olmalı, çoğunluğun özgürlüğünü boğmamacak şekilde düzenlenmelidir. Bu düzenleme, kişinin sorumluluğuna girişkenliğine ve gelişmesine zarar verecek dereceye götürülmemelidir. Yurttaşların bu nitelikleri ne ölçüde gelişirse, devlet için o ölçüde yararlı olur.”

Bireysel özgürlüklerin ne kadar sınırlanabileceği konusunda da şunları söyler:

“Kişisel özgürlüğün ne kadarından vazgeçilmesi gerektiği, içinde bulunulan zamana ve memlekete göre değişir. Özel zamanlar, özel tedbirler gerektirebilir. Bir de, özgürlüğün kötüye kullanılması, özgürlüğün geçici fakat geniş ölçüde sınırlandırılmasını gerektirebilir. Bütün bu tedbirleri ve sınırlandırmaları tanımak lüzumu, devlet düşüncesi ve kavramını ifade eder. Bu hususlarda tedbirlerin şiddetini ve sınırların genişliğini ölçmek büyük bir sanattır. Devlet sanatı işte budur. Bu sanatta isabetin derecesi özgürlüklerin sınırlarını çizen kanunda görülebilir. Çünkü bu sınır ancak kanun yoluyla tespit

ve tayin edilir. Herhalde, vatandaşların genel özgürlük ve mutluluğu için kişilerden, ancak devlet için zorunlu olan bir kısım özgürlüklerin bırakılması istenebilir.”

Demokraside eşitlik esastır. Bu eşitlik medeni ve siyasi haklarda eşitliktir. Kanun önünde eşitliktir. Söz özgürlüğünde eşitliktir. Yurttaşları eşit ve özgür olmayan bir devlet idaresinde adalet yoktur ve olamaz. Çünkü devlet idaresinde adalet denilince, yurttaşlar arasında ödül dağıtımında herkeşe liyakat, hizmet ve yararlılığına; ceza dağıtımında da suçluluğunun derecesine göre eşit işlem yapılacağı anlaşılır. Bu ise demokratik eşitliktir.

Atatürk Cumhuriyetinde yasalar karşısında herkes eşittir. Değişik sınıf ya da gruplara ayrıcalık tanınmaz:

“Demokraside, egemenliği millete veren halk yönetiminde, sınıf ayırımı diye bir şey yoktur. Yasalar önünde sosyal eşitlik vardır. Sınıf ayırımından oluşan engeller kaldırılmıştır”

Özetlemek gerekirse, demokrasi denilince, siyasal partilerin katıldığı serbest ve dürüst bir seçimle kurulan parlamentolar; adalet ve iyilik duygusuna dayanan kanunlar; yetki ve sorumluluğu anayasa, yasalar ve kamuoyunca saptanan hükümetler; bağımsız adalet ve yan tutmayan bir idare, anayasa güvencesinde olan hak ve özgürlükler; yasa önünde eşitlik, serbestçe etkinlik göstererek kamuoyu oluşturan demokratik kuruluşlar akla gelir.

Atatürk’ün kurmaya ve geliştirmeye çalıştığı demokrasi düzenini ise şöyle tanımlayabiliriz:

“Milli egemenlik ve bağımsızlığa bağlı, kuvvetler birliği temelinde çalışan meclise ve anayasaya dayalı, sınıfsız bir toplum kabul eden; cumhuriyetçi, milliyetçi, halkçı, laik, devletçi, inkılâpçı ilkeler yürüten; iktisadi yaşamını planlı karma ekonomiye dayatan; bütün dünya ulusları ile her alanda iş birliğine açık, her türlü diktayı reddeden ve çağdaşlaşmayı amaçlayan haklar, özgürlükler, eşitlik ve kalkınma düzenidir.”

Atatürk yönetiminin, demokratik rejimi hazırlama dönemi olduğunu belirten Prof. Maurice Duverger’nin dediği gibi:

“Atatürk, yaşamı boyunca demokratik rejimi kurmak için uğraşmış çok güçlükleri yenmiş, tamamlanmasını ulusun diğer bazı ihtiyaçları gibi yeni kuşaklara bırakmıştı.”

kadirlevent.becit@politikadergisi.com

Demokratik Cumhuriyet sistemlerinde önemli noktalardan birisi de “Hakkın Kuvvetten Üstün Olması”, yani bir “Hukuk Devleti” oluşudur.

ATATÜRK:

“Her halde dünyada bir hak vardır ve hak kuvvetin üstündedir.”

Demokraside eşitlik esastır. Bu eşitlik medeni ve siyasi haklarda eşitliktir. Kanun önünde eşitliktir. Söz özgürlüğünde eşitliktir.

Ankara (1931)

Atatürk - Halide Hanım - Gebze (1923)

Ayhan Çarkın: "1000 Kişiyi Öldürdüm"

Çarkın, "Terörle mücadele sırasında 1000 kişi öldürmüş olabilirim." dedi.

P Ali İhsan UĞUZ

Eski Özel Harekât Polisi Ayhan Çarkın, Star TV'de yayınlanan Arena'da, Uğur Dündar'a dehşet uyandıran açıklamalar yaptı. Susurluk kazasının Ergenekon'u aydınlatan bir lamba olduğunu öne süren Çarkın, "Terörle mücadele sırasında 1000 kişi öldürmüş olabilirim." dedi. Abdullah Çatlı'nın da Ergenekon örgütüne öldürüldüğünü iddia eden Çarkın, ayrıca Uğur Dündar için de "ölüm emri" verildiğini; ancak Çatlı'nın buna karşı çıktığını açıkladı. Öldürdüğü kişilerin kimlikleri hakkında bilgi vermeyen Çarkın ile Uğur Dündar arasındaki geçen görüşmenin özeti şöyle:

**Çarkın,
meslektaşlarına
da bir uyarıda
bulundu:
"Gözlerini
açsınlar ve sivil
unsurların dik
duruşunu
izlesinler..."**

1980 öncesi küçük bir örgüt olan PKK, 12 Eylül döneminde Diyarbakır cezaevinde kurulan işkence tezgâhlarında yaratılan nefret ve öfkeyle büyürken; Ayhan Çarkın gibiler yüzünden, artık baş edilmez bir örgüt konumuna yükseliyor.

A.Ç.: Uğur Dündar için ölüm emri verildi; ama Abdullah Çatlı "Uğur Dündar vatanını sever." diyerek bu suikasta karşı çıktı. Yani Dündar'ı Allah korudu. Suikast emrini veren de bir siyasetçiydi.

U.D.: Hiçbir siyasetçiyle kişisel bir hesabım olmadı. Ölüm emrimi veren siyasetçiye affettim bile.

U.D.: Çatlı'nın sonunu Ergenekon mu hazırladı?

A.Ç.: Evet, Çatlı'nın mert bir insan olduğunu anladılar ve onu öldürdüler. Büyük bir açık yüreklilikle, kullanıldığımızı da itiraf ediyorum. Kullanıldığımızı, kazanın olduğu sırada fark ettik; ama hep sustuk.

Çarkın, meslektaşlarına da bir uyarıda bulundu: "Gözlerini açsınlar ve sivil unsurların dik duruşunu izlesinler. Türk Cumhuriyeti'ni savunacak zihniyetin karşılarında durduklarına inansınlar. Başkalarının sözlerine alet olmasınlar." Özel Harekat Eski Polisi Oğuz Yorulmaz'ın annesinin söyledikleriyle bire bir örtüşen sözler dile getiren Ayhan Çarkın, "Terörle mücadele sırasında 1000 kişi öldürmüş olabilirim" dedi.

Özel Harekat Polisi Oğuz Yorulmaz'ın annesi Nurhan Yorulmaz da oğlunun devlet tarafından kullanıldığını itiraf etmişti: "Devlet, faili meçhul tüm cinayetleri oğlum ve arkadaşlarına işletti. Ergenekon'da sadece paşalar değil siyasetçiler de var. Ben evladımı devlete memur verdim, çeteci vermedim. Ortalama 93-94 kişiyi öldürmüşler."

Yukarıda alıntısını yaptığım haber, gazetelerde çarşaf çarşaf yayınlanıyor; ama kimse ortaya çıkıp, böyle bir şey nasıl olur, diyemiyor. İnanın, bu haber başka bir ülke-

de yayınlansa ortalık ayağa kalkar, operasyonlar başlar, sorumlular adalet önünde hesap verirdi; ama burası Türkiye. Herkes kulağının üstüne yatar ve olay da birkaç gün sonra unutulur gider; ama bahsedilen bir, iki, üç, beş değil; tam bin kişi. Bin adet can, bin adet evlat, bin adet kardeş, bin adet sevgili, bin adet insan.

Yıllardır, bu ülkede, PKK sorunu silahla, topla, tüfikle çözülmeye çalışılıyor. 20 yaşındaki nice delikanlılarımızı toprağa verdik. Her olay sonunda; bizden beş kişi, onlardan yirmi kişi öldü; diye haberler yaptık. PKK bitti bitiyor, beli kırıldı; diye anlattık topluma; ama nedense yıllardır bitmedi, bitecek gibi de görünmüyor. Neden mi? Bu sorunun yanıtı, yukarıda veriliyor aslında. Ayhan Çarkın'ın öldürdüğünü iddia ettiği bin kişide yanıt. Bataklıklar kurutulacağına daha da büyümüş. Her öldürülen kişi yüzünden, insanların yüreğine nefret tohumları ekilmiş. Öfke daha da büyümüş. Ayhan Çarkın'ın elleri kanlı. Öldürdüğünü iddia ettiği bin can, sadece silahlı militan değil elbette. Bunun içinde kadın, erkek; suçlu, suçsuz insanlar da var.

1980 öncesi küçük bir örgüt olan PKK, 12 Eylül döneminde Diyarbakır cezaevinde kurulan işkence tezgâhlarında yaratılan nefret ve öfkeyle büyürken; Ayhan Çarkın gibiler yüzünden, artık baş edilmez bir örgüt konumuna yükseliyor. Bedelini ise Kürt ve Türk halkları birlikte ödüyor. Yok edilen binlerce insan, harcanan milyarlarca dolar, sonu gelmez eylemler...

Bir gün, birileri bu yapıların hesabını bu topluma vermez ise iki halk arasında giderek yükselen nefret tohumları, olması gereken kardeşliğin önünde en büyük engel olarak kalacaktır.

ali.uguz@politikadergisi.com

Ergenekon ve Şeytanın Gör Deddiği

Evren YELKANAT

Bildiğiniz gibi ülkemizin gündemini son zamanlarda en fazla meşgul eden konuların başında 'Ergenekon Operasyonu' gelmektedir. İddianamede, içinde kimi eski istihbaratçı, gazeteci, parti lideri, eski üniversite rektörü, askeri öğrenciler, kimi sivil toplum örgütlerinin liderleri ve bir kısım mafya uzantıları bulunan bu örgütün asıl amacı şöyle belirtilmiştir:

"Türkiye Cumhuriyeti Hükümetine karşı silahlı isyana teşvik"

İddianameler kim tarafından kaleme alındı? Elbette ki savcılar tarafından. Peki, bu iddianameyi yazan savcılar kimlerdir? Zekeriya Öz, Mehmet Ali Pekküz ve Nihat Taşkın. Peki, sizce bu davanın asıl savcısı kim? Recep Tayyip Erdoğan. Recep Tayyip Erdoğan kendi ağızıyla itiraf ettiği gibi bu davanın savcısıdır.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümetini yıkmaya çalışan (hükümet, AKP hükümeti olduğundan, AKP hükümetini yıkmaya çalışan) bir güce karşı, Tayyip Erdoğan hem davacı sandalyesinde, hem de savcı. Gördüğünüz gibi bu bir trajik komedidir.

İddianame İçinden:

Şimdi işin iddianame boyutuna geçelim. Ergenekon iddianamesinin tamamına yakını okudum, okuduktan sonra ise şunu anladım ki; iddianame ancak zihin bulandırır ve kafa karıştırır. İddianamedeki kimi iddialar alabildiğine gülünçtür ve bir iddianamede bu tip iddiaları görebilmek, hukuka ve yargıya inanan ve saygı duyan biri olarak beni üzdü. İddianamedeki birkaç iddiaya yer verdiğimde ne demek istediğimi siz de anlayacaksınız.

İlhan Selçuk'un, 12 Mart Darbesi'nden (muhtıradan) sonra hakkında bir iddianame düzenlenmişti. Bu iddianamenin Doğu Perinçek'in evinde bulunmasının, Ergenekon İddianamesi'nde bu konunun Doğu Perinçek ile İlhan Selçuk'un örgütsel bağına gösteren belge olarak adlandırılması gerçekten Türk Hukuku açısından bir faciadır. Bugün Ergenekon İddianamesi'ni internet sitelerinden indirebilmeniz çok basittir. 'Vatan' gazetesinin internet sitesine girerek, tek bir işlemle Ergenekon İddianamesini bilgisayarınıza indirebilirsiniz. İddianameye erişmeniz ve okumanız ise yasal bir hak. İddianamenin mantığıyla düşünecek olursak, Ergenekon İddianamesi'ni bilgisayarınıza

na indiren ya da elinde bulunduran herkesin Ergenekon Örgütü'yle organik bağının olması gerekir. Böyle bir iddia olabilir mi, böyle baştan savma bir iddianame yazılabilir mi?

İlhan Selçuk ile ilgili gayriciddî diğer bir iddia ise, **İlhan Selçuk'un 12 Mart'taki yargılanmasında hazırladığı savunmanın içine akrostişler yerleştirmesi ve bu yolla her tümcenin sondan ikinci harfi okunduğunda, sanığın 'işkence altındayım' ibaresini ortaya koymasındır. Bu örnek, sanığın ne derece zeki ve uyanık olduğunu göstermektedir.**

Uyanık ve zeki olmakla terör örgütüne üye olmak arasında nasıl bir organik bağ kurulur, halen anlayabilmiş değilim. Anlayabilen varsa anlatsın da kamuoyu da aydınlansın.

Şu ana kadar yazdıklarımı günlük gazetelerin manşetlerinde veya İlhan Selçuk'un kendi köşesinde bulabilirsiniz. Şimdi farklı şeylerden bahsetmek istiyorum.

İddianamede üst düzey yönetici olmakla suçlanan Doğu Perinçek, MİT raporunu ortaya çıkaran, senelerdir Gladyo'dan bahsederek, PKK'yı MİT'in kurdurduğunu iddia eden ve bu konu üzerine kitap yazan biri değil midir? Şimdi Doğu Perinçek'e diyorlar ki "Gladyo da sensin, PKK'yı da siz kurdunuz, Dev-Sol'u da." Demek ki Doğu Perinçek senelerdir farkında olmadan kendini ihbar ediyormuş! İşin ilginç taraflarından biri de, Uğur Mumcu'yu öldürdüğü varsayılan Ergenekon örgütünün sanıklarından ve üst düzey yöneticilerinden Doğu Perinçek'in avukatının, Uğur Mumcu'nun abisi Ceyhan Mumcu olmasıdır.

Kamuoyuna ve Yandaş Medyaya Çağrısı:

Şimdi buradan kamuoyuna ve yandaş medyaya sesleniyorum:

Uğur Mumcu öldürülmeden 2 gün önce, Alaaddin Çakıcı Ankara'ya gelip, Büyük Ankara Oteli 806 numarada kaldı mı, kalmadı mı? Alaaddin Çakıcı'nın derin devlet ile ilişkileri ayyuka çıktığı halde neden **Alaaddin Çakıcı** Ergenekon sürecinin dışında kaldı?

Bundan 30 yıl önce, 16 Mart 1978'de İstanbul Üniversitesi'nden çıkan sol görüşlü öğrenci grubuna atılan bomba sonucu 7 kişi öldü, 47 kişi yaralandı. Bombayı atan ülkücü Zülküf İso, Beyazıt Meydanı'na içinde polislerin de bulunduğu bir minibüsle geldi. Eylemi polislerle işbirliği içinde gerçekleştirdiğini söylediğinde ise başka bir ülkücü

İddianamede üst düzey yönetici olmakla suçlanan Doğu Perinçek, MİT raporunu ortaya çıkaran, senelerdir Gladyo'dan bahsederek, PKK'yı MİT'in kurdurduğunu iddia eden ve bu konu üzerine kitap yazan biri değil midir?

"Uğur Mumcu öldürülmeden 2 gün önce, Alaaddin Çakıcı Ankara'ya gelip, Büyük Ankara Oteli 806 numarada kaldı mı, kalmadı mı? Alaaddin Çakıcı'nın derin devlet ile ilişkileri ayyuka çıktığı halde neden Alaaddin Çakıcı Ergenekon sürecinin dışında kaldı?"

İlhan Selçuk'un 12 Mart'taki yargılanmasında hazırladığı savunmanın içine akrostişler yerleştirmesi ve bu yolla her tümcenin sondan ikinci harfi okunduğunda, sanığın 'işkence altındayım' ibaresini ortaya koymasındır. Bu örnek, sanığın ne derece zeki ve uyanık olduğunu göstermektedir.

İnterpol tarafından kırmızı bültenle aranan Çatlı'nın nikah şahitliğini yapan Mehmet Ağar'ın iddianamede niye adı yok?

**“Bu süreç,
ABD'nin
Büyük
Ortadoğu
Projesi'ni,
istediği gibi
yönlendirebile
ceği bir
konjonktür
yaratacaktır.”**

Bugün Milli İstihbarat Daire Başkanı olan Ramazan Akyürek'in sicilinde Vali Erol Çakır, 'Bu kişi Fethullahçıdır' ibaresi düşmüş müdür, düşmemiş midir?

tarafından öldürüldü. Bomba atıldıktan sonra öğrenciler otomatik silahlarla taranmaya başlandı. Failleri kovalayan polisleri, "Geri dönün!" diye bağırان amirleri ise komiser yardımcısı Reşat Altay'dı. Reşat Altay'ın Abdullah Çatlı ile defalarca görüştüğü de ortaya çıktı. Zülküf İso'tun attığı bombayı ise zaten Abdullah Çatlı tedarik etmişti. Reşat Altay daha sonra, sırasıyla Gaziantep, Bursa ve Trabzon Emniyet Müdürü oldu. Hrant Dink suikasti olduğunda da Trabzon Emniyet Müdürü Reşat Altaydı. (Ogün Samast Trabzon'dan İstanbul'a geleerek Hrant Dink'i öldürdü.) Reşat Altay bu olaydan sonra merkeze alındı. Ergenekon İddianamesi'nde neden bu isimler ve olaylar yer almamaktadır?

Abdullah Çatlı, uluslararası uyuşturucu şebekesiyle birlikte mi çalışıyordu? İnterpol tarafından kırmızı bültenle aranan Çatlı'nın nikah şahitliğini yapan Mehmet Ağar'ın iddianamede niye adı yok? Uğur Mumcu'nun eşi Güldal Mumcu, Mehmet Ağar'ı İçişleri Bakanı olduğu sırada ziyaret ederek "Eşimin cinayetini kimlerin işlediğini ortaya çıkartmalıyız." dediğinde, Mehmet Ağar, "Eğer bir tuğla çekerseniz yıkılır ama ben yapamam." dedi mi demedi mi? Bunun üzerine Güldal Mumcu, "O zaman siz de altın da kalırsınız." dedi mi, demedi mi? Dönemin başbakanı Tansu Çiller, Abdullah Çatlı'nın cenazesinden sonra, "Devlet için kurşun atan da, kurşun yiyen de şerefli." dedi mi, demedi mi? Çiller ve Ağar'ın iddianamede adı neden yer almıyor?

Maraş katliamını Gladyo'nun hangi unsurları ya da kolu gerçekleştirdi? İddianamede neden yer almıyor?

1000 adam öldürdüğünü söyleyen ve Abdullah Çatlı'ya kardeşim diyen Özel Harekâtçı Ayhan Çarkın'ın Ergenekon kapsamında ifadesine başvuruldu mu?

Tuncay Güney'in ifadelerini esas alarak yazılan Ergenekon iddianamesinde, tek başına Tuncay Güney nasıl baz alındı? Daha önce Fethullah Gülen'in yayın organlarında çalışan ve şu anda yurtdışında bulunan Tuncay Güney'in arkasında nasıl bir güç var? Emekli Sandığı'nda kaydı olmadığı halde Emekli Sandığı kurumundan nasıl maaş alabiliyor? Sadece MİT mensuplarının kimliği gizlendiğine göre (Emekli Sandığı'nda belirtilmez.) Tuncay Güney MİT ajanı mı?

Tuncay Güney'i ilk olarak sorgulayan, eski Organize Suçlar Müdürü Adil Serdar Saçan; Tuncay Güney'in söylediklerinin yüzde 99'u yalan dedikten sonra Ergenekon operasyonu kapsamında tutuklanmadı mı? Şu anda sanık durumunda olan Adil Serdar Saçan bu operasyonu Fethullah Gülen'in operasyonu olarak nitelendirmede mi?

Necip Hablemitoğlu, Alman Vakıfları ve Fethullah Gülen aleyhinde yazdığı kitaplarla meşhurdur. Necip Hablemitoğlu'nu kimler öldürdü?

13 Mayıs 1999 tarihli sayısında, fotoğrafının üzerine çarpılar koyarak "Yuh pişkin zorba", "Zorba Kemalist gemi azya aldı" başlıkları atan Akit (bugünkü adıyla Vakıf) gazetesi, hedef gösterme kampanyasında başı çekiyordu. Ahmet Taner Kışlalı'nın hedef gösterilmesini kimler istemişti?

Bugün Milli İstihbarat Daire Başkanı olan Ramazan Akyürek'in sicilinde Vali Erol Çakır, 'Bu kişi Fethullahçıdır' ibaresi düşmüş müdür, düşmemiş midir? Günümüzde polis teşkilatını ele geçiren Fethullahçıların, derin devletle ilişkileri ne düzeydedir?

Eğer bu soruların cevabı verilmezse, failer bulunmazsa ve bu konular iddianameye katılmazsa Ergenekon süreci Gladyo'yu (Derin Devlet'i) aklama sürecine dönüşecektir. Ergenekon kapsamında kimi karanlık işlerin içinde bulunan Drej Ali, Sami Hoştan, v.s gibi isimleri mazur görecek değilim. Fakat bu kişilerin İlhan Selçuk, Doğu Perinçek, Mustafa Balbay'la ilişkilendirilmesi de yine belirli odakların desteğiyle olmaktadır ve sahtedir. Bu operasyonla birlikte, Türkiye içerisindeki Avrasyacı, Avrupa Birliği'ne karşı, 'Tam Bağımsız Türkiye' sözünü kendisine düstur edinmiş kişiler yok edilmeye çalışılmaktadır. ABD'de ikamet eden Fethullah Gülen destekli bu karalama kampanyasına Avrupa Birliği de dahil olmaktadır. Bu süreç sonunda elde edilmek istenen, AKP, Fethullah Gülen, ABD ve AB karşıtı muhaliflerin kimi çetelerle ilişkilendirilerek Türk halkı üzerindeki etkilerini kırmaktır. **Bu süreç, ABD'nin Büyük Ortadoğu Projesi'ni, istediği gibi yönlendirebileceği bir konjonktür yaratacaktır.**

evren.yelkanat@politikadergisi.com

Bir Anı

Gençliğinde halk ile köylülerin kaynaşmasını isterdi. Bir gün bir gençler toplantısında sordu:

“Buraya en yakın köy ne kadardır?”

Cevap yok.

Bir daha sordu, içlerinden biri:

“Yirmi dakika efendim” dedi.

Peki bu köyler ne haldedir, bana anlatır mısınız? Şikayetler nelerdir söyler misiniz?

Sükut...

Nihayet başlarından biri:

“Efendim, köylere gitmek için otomobil ve araba tahsisatı yok” deyince Atatürk;

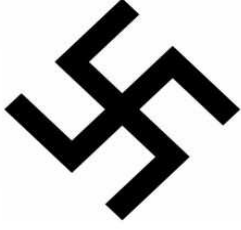
Menemenli isyancı şeyhlerin köy köy dolaşmak için tahsisatları mı vardı? dedi.

Falih Rifki ATAY; *Babanız Atatürk*, sy. 137'den aktaran;

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 86.

12 Eylül ile Mücadele

Bunun adı faşizmdir ve artık herkes tarafından görülüyor.

“Oysa Ahmet Türk, çok doğru söylemişti. 12 Eylül, Türkiye halkları açısından çok büyük bir yıkımdır; hem kültürel açıdan, hem siyasi açıdan, hem de sosyal açıdan.”

Başbakan, geçmişte ilerililiğin ve aydınlığın kalesi olan üniversitelere ve hükümete karşı muhalif bir duruş sergileyen illere fetih gezileri düzenliyor ve gerginliği arttırıyor.

Emre FİDAN

AKP hükümetiyle mücadele gitgide daha zaruri hale geliyor. Başbakan, geçmişte ilerililiğin ve aydınlığın kalesi olan üniversitelere ve hükümete karşı muhalif bir duruş sergileyen illere fetih gezileri düzenliyor ve gerginliği arttırıyor.

Demokrasi lafını ağızlarından düşürmüyorlar; ancak “yüzyılın davası”nın başladığı gün, 16 Mart katliamının zaman aşımına uğradığını öğreniyoruz. İşkenceden insanlar ölüyor ve sadece bir özürle sıyrılıyor gerçek sorumlular. Türkiye tarihinde bu tip olaylar hep “münferit”tir.

“Münferit” gelişen başka bir şey de polislerin tavırları.

Yolda yürürken öldürülen insanlar, ‘Emniyet’teyken öldürülüp, kanlı tişörtü yok edilenler,

Kendi dükkânında işkenceye uğrayanlar,

Taksim meydanında kafasına akrep danyan gençler,

İçki satan esnafa dayak atmalar,

Yasal dergi satan bir çocuğu kurşunlama ve felç bırakma,

AKP karşıtı her politik çalışmaya müdahale etme...

Bu “münferit” olaylar, aslında polis teşkilatında belli başlı bir hava yaratıldığını gösteriyor.

Bunun adı faşizmdir ve artık herkes tarafından görülüyor.

***

Kısa süre önce, DTP, Diyarbakır’da bir basın açıklaması yaptı. Metni okuyan Ahmet Türk, şöyle söylemişti açıklamanın bir yerinde: “1980 askeri darbesi hem Kürt halkı, hem de bütün Türkiye için eşi benzeri görülmemiş siyasi, sosyal ve kültürel soykırıma neden oldu. PKK bu darbeye hazırlık ve soykırım ortamında doğdu, büyüdü.”

Soykırım lafını duyan medya, hemen hücum etti. Vay efendim Ahmet Türk “Kürtlere soykırım yapıldı.” dedi, vay efendim “DTP provokatörlük yapıyor.” vb...

Oysa Ahmet Türk, çok doğru söylemişti. 12 Eylül, Türkiye halkları açısından çok büyük bir yıkımdır; hem kültürel açıdan, hem siyasi açıdan, hem de sosyal açıdan. 12 Eylül öyle bir geceydi ki hâlâ Türkiye o uzun karanlığı yırtıp aydınlığa çıkamadı, hâlâ o gecenin uykusundan uyanıp ayağa kalkamadı.

Tabii, bazıları açısından olay anlaşılıyordu; ancak Ermeni’den ağız yanan, Kürt’ün sosyal, siyasal, kültürel soykırımını duyunca birden ayağa fırladı.

Size 12 Eylül istatistikleri:

650 bin kişi gözaltına alındı.

1 milyon 683 bin kişi fişlendi.

Açılan 210 bin davada 230 bin kişi yargılandı.

7 bin kişi için idam cezası istendi.

517 kişiye idam cezası verildi.

Haklarında idam cezası verilenlerden 50’sinin infazı yapıldı.

98 bin 404 kişi örgüt üyesi olmak suçundan yargılandı.

388 bin kişiye pasaport verilmedi.

30 bin kişi sakıncalı olduğu için işten atıldı.

14 bin kişi yurttaşlıktan çıkarıldı.

30 bin kişi siyasi mülteci olarak yurtdışına gitti.

300 kişi kuşkulu bir şekilde öldü.

171 kişinin işkenceden öldüğü belgelendi.

937 film sakıncalı bulunduğu için yasaklandı.

23 bin 677 derneğin faaliyeti durduruldu.

3 bin 854 öğretmen, üniversitede görevli 120 öğretim üyesi ve 47 hâkimin işine son verildi.

400 gazeteci için toplam 4 bin yıl hapis cezası istendi.

Gazetecilere 3 bin 315 yıl 6 ay hapis cezası verildi.

31 gazeteci cezaevine girdi.

300 gazeteci saldırıya uğradı.

3 gazeteci öldürüldü.

Gazeteler 300 gün yayın yapamadı.

13 büyük gazete için 303 dava açıldı.

39 ton gazete ve dergi imha edildi.

Cezaevlerin-
de 299 kişi
yaşamını yitir-
di.

14 kişi açlık
grevinde öldü.

16 kişi
"kaçarken"
vuruldu.

95 kişi
"çatışmada"
öldü.

73 kişiye

"doğal ölüm raporu" verildi.

43 kişinin "intihar ettiği" bildirildi.

30 bin kişi "siyasi mülteci" olarak yurtdışı-
na kaçtı.

AKP'nin sahte demokrasisine karşı olan
insanlar, Kürt-Türk ayrımı yapmadan, 12
Eylül'e karşı savaş açmalıdır. Bir yanda
AKP demokrasisine çatmak; ama diğer
yanda "12 Eylül siyasal, sosyal, kültürel
soykırıma yol açtı" diyenlere karşı çıkmak
en iyi anlamıyla ikiye bölünmüştür başka bir şey
değildir.

Ayrıca 12 Eylül'ün bir başka anlamı da
gençlerin apolitik, tüketim çığırını, yaşadığı

dünyadan haberi olmayan, yozlaşmış genç-
ler olmasını sağlamaktır.

"Zengin çocukları daha sonra memleketin
finans kurumlarını yönetmek üzere ABD'de
eğitim alsın, yoksul çocukları da giderek
aptallaştırılan ideolojisiz kafalarıyla ellerin-
de bıçak deli gibi dolansın, muktedirlere
soru soramayacak kadar cahil kalsın, hap-
se tıkılacak kadar suçlu olsun istemiyor
muydunuz?"*

Yani, Politika Dergisi de bu soykırım orta-
mında doğdu.

*Ece Temelkuran - Aman Komünist Olma-
sın da...

emre.fidan@politikadergisi.com

**"AKP'nin
sahte
demokrasisine
karşı olan
insanlar, Kürt-
Türk ayrımı
yapmadan, 12
Eylül'e karşı
savaş
açmalıdır."**

**İŞ İŞTEN GEÇMEDEN
SUYUNUZA SAHİP ÇIKIN!**

www.politikadergisi.com

Pd

BİS BİS

Atatürk'le Mussolini'nin arası malum, İkinci Dünya Savaşı'nın "sinir harbi" dediğimiz söz hücumları Mussolini'nin baş silahı idi:

İtalyan dikta-törü o sıra gene bir nutuk söyleyerek aklınca sinirlerimizi bozmak istemişti. Atatürk, buna fiili bir cevap ma-

hiyetinde, Antalya'ya bir seyahat düzenledi. Yolda otomobille güzel bir yerde mola verdiler. Atatürk, kulağına akseden bir türkü ile ilgilendi. Etrafı aradılar. Bunu bir çoban söylüyordu. Çobanı getirdiler. Atatürk:

"Türküyü sen mi söylüyordun?" diye sordu. Çoban "Evet" deyince: "Sesin güzel, okuman da fena değil, burada da söyle de dinleyelim." Çoban nazlanmadan ve yadırgamadan başladı: "Demirciler demir döver tunç olur..." Türkü bitmişti. Atatürk ellerini çırpı alkışladı ve "Bis bis" diye bağırdı. Çoban bir şey anlamamıştı. Ata izah etti: "Bis demek beğendik, bir daha söyle demektir."

Çoban türküyü tekrarladı. O zaman Atatürk, cebinden bir 50 liralık çıkardı, çobana uzattı.

Çoban paraya baktı aldı, memnun bir tavırla kuşağının arasına koyduktan sonra, ellerini çırpı ve yüksek sesle haykırdı: "BİS BİS"

Atatürk bu zeki hareket ve cevap karşısında o kadar memnun olmuştu ki yanındakilere döndü:

"İmkan olsaydı da Mussolini de bu sahneyi görseydi ve şu cevabı işitseydi" dedi ve ekledi.

"Hangi millete nutuk söylediğini anlardı."

HALK İSTERSE BENİ DE KOVAR

1935 senesi idi. Dünyanın bazı yerlerinde olduğu gibi, memleketimizin de bazı bölgelerinde Yahudiler aleyhine bir hareket ve ayaklanma baş göstermişti.

Bu sırada Çanakkale'ye gelen Atatürk'ün huzuruna ısrarla çıkmak isteyen bir Musevi vatandaşını muhafızlar bırakmak istemiyordu. Atatürk: "Bırakın gelsin" dedi. Bu Musevi vatandaş, Atatürk'ün önünde ellerini açtı. Omuzlarını yukarıya kaldırarak:

"Paşam bizi kovuyorlar, biz ne yapacağız" dedi.

Atatürk bu şekilde önüne atılan bu adamın ne demek istediğini ve kim olduğunu derhal anlamıştı. Buna rağmen sordu: "Sen kimsin?"

"Ben Paşam, Çanakkale Musevilerinden Avram Palto."

"Sizi kim kovuyor? Hükümet mi? Kanun mu? Polis mi? Jandarma mı? Bana söyle!"

Musevi vatandaş durakladı, şaşırdı. Biraz sonra kendini toparlayarak cevap verdi:

"Hayır Paşam, halk kovuyor."

Atatürk adamın yüzüne dikkatle baktı, gülümsedi ve:

"Halk isterse beni de kovar" dedi ve yürüdü.

Niyazi Ahmet BANOĞLU; *Atatürk*, sy.46'dan aktaran;
İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 78.

Marx Haklı mı Çıktı?

Bundan daha yedi yıl önce ülkemizde olan büyük ekonomik krizle AKP'nin doğduğunu hatırlamadan, krizlerden medet ummak da ayrı bir tartışma konusu!

“Krizlerle kapitalizmin çökeceğini düşünmek, ‘armut piş ağızma düş’ solcularımızın her krizden sonra hop diye heyecanla havaya zıpladıkları, sonra da avuçlarını yaladıkları manzaralar bıraktı tarihe.”

Kar ederken özel sermayeye eyvallah diyeceksin, iş zara gelince onu kamulaştıracaksın ve buna sosyalist açılım diyeceksin.

Osman BUDAK

ABD’de başlayan ve dalga dalga yayılıp Avrupa’ya da ulaşan ekonomik kriz halk arasında büyük bir merakla “Kapitalizm yıkılıyor mu?” sorusunu gündeme getirdi.

AKP hükümetinin ekonomik krizden dolayı iktidarı kaybedeceğini düşüneninden tutun da, Amerika’nın yüz milyarlarca dolarlık devlet desteğiyle sözüm ona ‘devletçiliği’ keşfettiğine, oradan daha birkaç ay önce İshak Alaton’un gündeme getirdiği ‘Marx’ın haklı mı çıktığı’ sorgulamalarına kadar geniş yorumlar ve sorular yığını oluştu.

AKP hükümetinin krizden ötürü iktidarı kaybedeceği düşüncesi ve buna bağlı sevinç gösterileri, mücadeleden itinayla kaçan tembel Atatürkçülerimizin ortak görüşü oldu. Örgütlenmeden kaçan ve televizyon seyredip kısa mesaj atarak ülkede bir şeylerin değişeceğine inanan bu kitle, görüyoruz ki tarihlerinden nasiplerini alamamışlar.

Örgütlenme olmadan, birlik olmadan, mücadele olmadan, ne olursa olsun isterse ‘sol cunta’ olsun, bunun bir anlam taşımadığı yaşanarak görülmüştür oysa.

Bundan daha yedi yıl önce ülkemizde olan büyük ekonomik krizle AKP’nin doğduğunu hatırlamadan, krizlerden medet ummak da ayrı bir tartışma konusu!

Evvela, bu krizin kapitalizmin sonu olup olmadığını irdeleyelim sonunda da soralım, acaba “Marx haklı mı çıktı?”

Kapitalizm Krizlerle Yıkılır mı?

Krizlerle kapitalizmin çökeceğini düşünmek, ‘armut piş ağızma düş’ solcularımızın her krizden sonra hop diye heyecanla havaya zıpladıkları, sonra da avuçlarını yaladıkları manzaralar bıraktı tarihe. Dünya bunu kapitalizmin ilk büyük krizinde, 1872’de yaşadı. Aynı beklentiler 1929 kara perşembeyle devam etti. Öyle ya, Marx kapitalizmin krizlerle yıkılacağı öngörüsünde de bulunmamış mıydı? Ne yazık ki bu öngörü 1974’teki finansal krizde de beklediğini bulamadı. Çünkü bunlar sistem içi krizlerdi ve her krizden kapitalizmin daha da güçlenerek çıkması şaşırtıcı değildi.

Kapitalizme karşı bir örgütlenme olmadığı sürece ne kadar kriz olursa olsun, sonuç yine aynı olacaktır. Bu aslında temel bir mantıktır. Beğenmediğiniz sistemlere karşı ‘devrimci’ bir oluşum olmazsa, meydan kimdeyse yine onda kalır. Bir tek farkla... Sistem açıklarını kapatır bu süre zarfında.

Bunu 27 Mayıs devriminde gericiğe karşı yaşadık. 27 Mayıs devrimi, ilerici örgütlen-

menin güçlü olmaması dolayısıyla sadece öğrenci-ordu birlikteliği olarak kaldı ve ilerletilemedi. Devrimin hemen akabinde iktidar gerici güruha tekrar kaptırıldı. Aynı şey 28 Şubat’ta da gerçekleşti. Sistem, açıklarını kapattı ve milli görüş, ılımlı İslam olarak yoluna devam etti.

Az biraz tarih bilgisi de demiyorum. Daha 10 yıl öncesinden bahsediyorum. 10 yıl öncesi ile bugünü yan yana koyun sadece.

ABD Sosyalist Bir Karar mı Aldı?

Tartışmalar sürerken en sık dillendirilen şeylerden biri ABD’nin devletleştirme yoluyla sosyalist bir açılım sergilediği oldu. Bunu ne yazık ki Chavez de “Bush benim solumda duruyor.” diyerek tekrarladı. O bunu tabi alay konusu yapmak için söyledi ama yine de dikkat edilmesi gereken bir konuydu. Zira bizim ‘Amerikancı solcularımızı’ yanlış anlaşılmalara sürükleyebilir.

İslami finansal bankacılığın bile “kârda ve zararda ortaklık” diyerek işi abartmadığı noktada “zararda ortaklık” mantığını kim kime sosyalizm olarak yutturabilir? Kar ederken özel sermayeye eyvallah diyeceksin, iş zarara gelince onu kamulaştıracaksın ve buna sosyalist açılım diyeceksin. Bu insanlar ya sosyalizmden hiçbir şey anlamamışlar ya da amaçları sosyalizmi öcü bir ideoloji gösterme propagandalarına devam etmek.

Ama devlet müdahale etmiş!

Bu zaten liberal devletin tarihsel huyudur. Burjuva devrimlerinden sonra feodalizmi devlet eliyle tasfiye edenler liberaller değil miydi? Burada önemli olan, devletin ne yönde müdahale ettiğidir. Devlet sosyalizmi mi, devlet kapitalizmi mi? Devlet her ikisinde de ortak. O yüzden şu iki kavramı, devletçilikle devlet müdahalesini birbirinden

ayırmak gerekir. Bugün ABD'deki ve Avrupa'daki müdahale sermayeyi korumaktadır ve sosyalizmden uzaktır.

Marx Haklı mı Çıktı?

Kriz derinleştikçe, hatta başından beri sorgulanan bir soru var. Acaba Marx, gerçekten de haklı mı çıktı?

Marx; kapitalizmin rekabet, pazarların daralması ve kar hadlerinin düşmesi sebebiyle işçi sınıfının ücretlerinde düşüşler yaşanacağını, canından başka kaybedecek bir şeyi kalmayacak olan işçi sınıfının gerilimleri çatışmaya dönüştüreceğini ve bu ortamda kapitalizmin kendi iç unsurları tarafından yok edileceğini öngörmüştü ama tarih böyle gelişmedi. Marxizm, tarihin pek çok noktada yanlışlamalarına maruz kaldı.

Çünkü Marx'ın dönemi dolayısıyla göremediği bir kısım şeyler vardı. Marx zamanında çelişmeler gerçekten de sınıflar arasıydı ve o, buna bakarak bir genelleme yapmıştı. Oysa Marx'tan sonra dünya çok önemli bir çağa girdi. Emperyalizm çağına!

Batı burjuvası, artık kendi işçileri üzerinden değil Doğulu ulusların sırtından zenginleşiyordu. Kendi işçilerinin ağzına bu sömürden bir parmak bal sürüyor ve iç çelişmesini ortadan kaldırıyordu. Emperyalizmden pay alan batılı işçi sınıfı da emperyalistleşiyordu doğal olarak.

İşte burada Marx'ın bir hatası daha çıkıyor ortaya. Enternasyonalizm!

Sömüren ve sömürülen olarak iki ayrı cenahta bulunan, çıkarları ortak olamayan, hatta zıt olan işçilere "Birleşin." demek artık lafta kalıyor. Ezen-ezilen ilişkisi emperyalizm çağı ile burjuva-işçi çatışmasından öte, ulusların çatışmasına dönüşmüştür. Canın-

dan başka kaybedecek bir şeyi kalmayanlar Doğulu uluslar olmuşlardır. Zaten bu yüzden kendini "sosyalist" tabir eden devrimler batıda değil, doğuda olmuştur ve bu devrimleri gerçekleştirenler, bu ülkelerin işçi sınıfları değil topyekun "uluslar" olmuştur. Çünkü emperyalizm, gideceği ülkede işçi sınıfını özel olarak seçip sömürmez, tüm ulusu sömürür. Mısır'da Nasır, Hindistan'da Gandhi ve Nehru, Kongo'da Lumumba, Küba'da Castro ve Che keza Anadolu'da Mustafa Kemal devrimlerini emperyalizme karşı "sosyalizm" olarak tanımlamışlardı. Yaptıkları devrimler de işçi sınıfı ile olmamıştı.

Marx'ın tahlilleri çok. Yanlışlananları da çok. Ama bu onu ne tam haklı ne de tam haksız yapar. O haksız çıkmış olsa da haklı çıkan daha önemli bir şey var. Sosyalizmin kendisi...

Kapitalizm Nasıl Yıkılır?

Emperyalizm çağına girdiğimizden beri kapitalizmi ayakta tutan unsur, Doğulu halkların sömürsüdür. Bu durum bize kapitalizmin nasıl yıkılacağını da çok açık bir şekilde gösteriyor aslında.

Kapitalizm, ancak ezilen ulusların anti-emperyalist mücadelesi ile yıkılır!

osman.budak@politikadergisi.com

"Sömüren ve sömürülen olarak iki ayrı cenahta bulunan, çıkarları ortak olamayan, hatta zıt olan işçilere "Birleşin." demek artık lafta kalıyor."

Batı burjuvası, artık kendi işçileri üzerinden değil Doğulu ulusların sırtından zenginleşiyordu.

Dinsel Söyleşiler (1)

Bu yazım, kara peçe arkasına gizledikleri kimliksiz kimliklerin iradesini mahkum edenlerin okuması için!

**“Din, özelde
İslam dini,
nastan insan-ı
kamile yolculuk
olarak kişisel,
bu süreçteki
kişinin
toplumla olan
ilişkisi gereği
toplumsaldır.”**

Nas olanın insanlık sıfatına erip de kamillik vasfına ulaşmasını sağlamaktır, yaratanına kulluk hizmetini tamamlamak adına.

Erdoğan AYDIN

Elmalılı tefsirini yaptıran Mustafa Kemal Atatürk'e, ölümünün 70. yılında, saygıyla ve şükranlarımla...

Dinsel söyleşiler – I

Bu yazım, kara peçe arkasına gizledikleri kimliksiz kimliklerin iradesini mahkum edenlerin okuması için!

Kara peçe, elbette, temsili olarak seçilmiş bir tamlama; yoksa Türk kadını (Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı her bir kadın) başını ipekli, allı güllü, rengârenk, markalı bağlayamaz mı?

Buna hakkı yok mu?

Kim karışır?

Var elbette, hatta her şeyin en iyisine layık gördüğümüz kadınlarımız, uluslararası sermayenin ürünlerini giymeli ki başımız göğe ersin.

Ol emir budur ki; ziynet yerlerini gizleyesin!

Ol emir budur ki; şuradan şuraya örtünesin!

“Ticari işlerde 2 kadının 1 erkeğe tekabül eden tanıklığı, şahitliği söz konusu ise ki hayırlı olan budur diyor ol emir, kadiri mutlak olanın söylediği de mutlak ise **bir kadının** kendi iradesiyle din seçimi gibi önemli bir konuda, kendi başına karar verip de böyle önemli bir konuda Allah'ın birliğine şahitliği nasıl kabul edilebilir?” Hemen tepkiler gelecektir böyle bir söyleme; haddini bil, onu Allah bilir!

Kadınların “tek başına” şahitliklerinin ka-

bul edilmeyeceği ticaret gibi sadece “kul hakkı içeren” bir konuda ki önemlidir. (“Kul hakkı ile gelmeyin” ayetine atıfla bu çok açık söylenebilir.) Yine de inatla tekrarlamak mümkün sorumuzu: Peki, **bir kadın** en mühim olan bir konuda, Allah'a ve peygamberine şahitlik konusunda nasıl şahitlik edebilir? Bu şahitlik ne derece geçerlidir?

Buradaki amacım laf ebeliği yapıp da olanı olmaz göstermek değildir.

Şahitlik kime ediliyorsa, o şahitliği kabul edecek ya da etmeyecek olan elbette odur. Yazımızda da “o”, Allah'tır. Konu, elbette, bu konuya muhatap olma isteğinde olan herkesi aşar.

Bizim yaptığımız ise bir hususa dikkat çekmektir:

“Din, özelde İslam dini, nastan insan-ı kamile yolculuk olarak kişisel, bu süreçteki kişinin toplumla olan ilişkisi gereği toplumsaldır.” (bkz: Aynı Dergi: AKP, Din, İdeoloji, Erdoğan AYDIN) Görüldüğü gibi, algılayışım çerçevesinde; iki boyutu olan dinin temel beklentisi;

Nas olanın insanlık sıfatına erip de kamillik vasfına ulaşmasını sağlamaktır, yaratanına kulluk hizmetini tamamlamak adına.

İkincil beklentisi ise nas olanın toplumla olan ilişkilerinden doğabilecek, insan olup da kamillik vasfına ulaşmada zorluk yaratacak toplumsal ilişkilerin “bireylerden yola çıkarak” daha naif bir hal almasının sağlanması ve orada oluşabilecek hataların en aza indirilebilmesidir.

Bireylerden yola çıkarak diyorum; çünkü:

Din; “iman” çerçevesinde **kişisel bir tercih**, bu kişisel tercihler doğrultusunda seçilen din ile dolaylı ilişkisinin sonucu olarak

da kişinin gideceği yerin (cennet veya öteki ya da her ikisi) tayini konusunda da **şahsi-dir**.

Kişisel eyleyiş (erkekler için cuma namazı hariç), sadece Allah için yapılır ki bu eyleyişin Peygamber hadislerinde, Emir Ali'nin hutbelerinde yalnız ve yalnız Allah için yapılması doğru olandır; yoksa kişi dinden bile çıkar, ifadeleri yer almaktadır (Tüm hadislerin sahih olup olmadığı, onlara inananlar için Kuran ile tezat oluşturmama noktasında sınanır. Aktarma aşamasında kaynak ve nakil bağı kopmamışsa bile Kuran ile tezat varsa hadis sahih sayılmaz.). Özetle, **kişisel eyleyiş anlamında din**, Allah ile kul arasında kimsenin müdahale edemeyeceği **özerk** bir alandır.

Yani İslam'da her "koyun" kendi bacağından asılır. Bir ilave yapmakta fayda vardır ki *iyiyi emretmek, kötülükten sakınması için uyarmak*, bulunduğu toplumda, bireyin üzerine farz olandır. Olancası da budur.

Bunları anlatmamdaki gaye; Allah'ın buyruklarını tutan, tutmak isteyenlerin şahsi tercihleri ve eyleyişlerinde genel anlamda bir sıkıntı olmayışı (değerlendirme, eyleyiş çerçevesinde Allah katında yapılır), toplumsal (kamuya açık olan) alanlarda ise sıkıntıların gündeme geliş/getirilişi noktasına gelmektir.

Kul ile kul arasında din ise; yukarıda da belirttiğimiz gibi "iyiyi emretmek, kötülükten men etmek" tavsiyesidir ki olancası budur.

Tüm bunların dile geliş gayesi; Kuran'ın eksiksiz ve katında korunacağı, "insanların anlaması için, apaçık, okuyup anlayasınız diye indirilen" inananlar için kelimayı mutlak beyanı ile aşikarken; "örtü", "baş örtüsü", "türban" konusunda konuşmak niye haddi olmayanlara (ben dahil) kalmaktadır?

Çünkü benden önce had aşanların olma-

sındandır!

Kuran, inanan insanlar için zaten apaçık olandır. "**Mütesabih**" kısımları ise zaten üzerimize farz değildir; varılsın anlaşılmasını anlamayalım, birilerinin "**mütesabih**" olanı yanlış anlayabileceği ihmali göz önünde tutarak.

Kim bilir? (Şüphesiz ki inananlar için Allah) **Yarım yapmak, yanlış olan tamdan belki de iyidir! Siz bilmezsiniz, Allah bilir.**

Bektaşî'ye kızanların, Bektaşî olma hevesinden olsa gerektir ki (meşhur fıkraya atıfla) örtünme bahsi söz konusu olduğunda; alt, üst ayetleri, surenin tamamını, iniş sırasını her olayda "mühimserken" bu gibi konularda nedense bunlar önemli değildir!

"Bak, örtünme var mı? Var!"

Eee Bektaşî hayranları sizi, "namaza yaklaşma" da Kuran'da var.

İslam tarihinin hiçbir aşamasında, örtünmenin şekli üzerine; ne din adamları, ne peygamber, ne de ondan sonra gelen halifeler bu kadar söz söylemiştir. Onların toplumu yönetirken nelere dikkat edileceği noktalarına daha çok yer vermiş, asıl olanın bu olduğunu açıkça göstermişlerdir.

İslam üzerine yaklaşımlarımızı elbette reddedenler çıkacaktır, bizim onların fikirlerini bireysel olarak reddedişimiz gibi; ama bu reddedişin "din adına" olmaması gerekliliğini koymak esastır. Ben hiçbir söylediğim sözü "din budur" diye ifade edemem; lakin birileri Kuran apaçıkken inanan insanlar için "din budur" u Kuran'dan bağımsız koymaya çalışıyorsa; apaçık olanı, anladığımız çerçevede "mutlak doğru" adına olmasa bile, etik olanın; bir şeyi olduğu gibi yansıtmak gerçeğini kapsadığını bildiğimizdendir bu tavrımız.

Toplumsal alanda esnek ve yorumu son-

İslam'da her "koyun" kendi bacağından asılır. Bir ilave yapmakta fayda vardır ki iyiyi emretmek, kötülükten sakınması için uyarmak, bulunduğu toplumda, bireyin üzerine farz olandır. Olancası da budur.

"İslam tarihinin hiçbir aşamasında, örtünmenin şekli üzerine; ne din adamları, ne peygamber, ne de ondan sonra gelen halifeler bu kadar söz söylemiştir."

Özetle, **kişisel eyleyiş anlamında din**, Allah ile kul arasında kimsenin müdahale edemeyeceği **özerk** bir alandır.

“Halk iki sınıftır; bir kısmı dinde kardeşir sana, öbür kısmı yaratılıştā eştir sana.” (Hz. Ali)

“Hali vakti yerinde olanlara cennetin, yoksun ve yoksula eziyetin reva görüldüğü memleket ki değişmeli ve değişecek!”

“Zayıfın korkup çekinerek, dili dolaşarak söz söylemeye çalıştığı; fakat kuvvetliden hakkını alamadığı toplum ne temizliğe ulaşır, ne kutluluğa kavuşur.”

radan değişebilir tavsiye niteliğindeki o dönemin “konjonktürü”ne uygun pek çok ayet vardır ki döneminde “emir”dir, sonradan hükmünü yitirmiştir. Özellikle buna benzer konularda kendi lehine çıkarımlar yapmakta ayak direyenler vardır.

Zaten kalıplarını kendileri lehine zorlamak isteyen din anlayışına söylenecek söz, Emir Ali’nin :

“Herkesle bir ve eşit olduğun şeylerde kendi payını çoğaltmaya kalkışma, herkesin gözettiği şeylerde gaflete düşme; çünkü sen, başkalarına da örneksin. Az bir zaman sonra işleri örten perdeler açılır, mazlumun hakkı da senden alınır” (1) sözleri olabilir.

Unutulmaması gereken ise hüküm katında olanların temel referansının

“Halk iki sınıftır; bir kısmı dinde kardeşir sana, öbür kısmı yaratılıştā eştir sana.” (2)

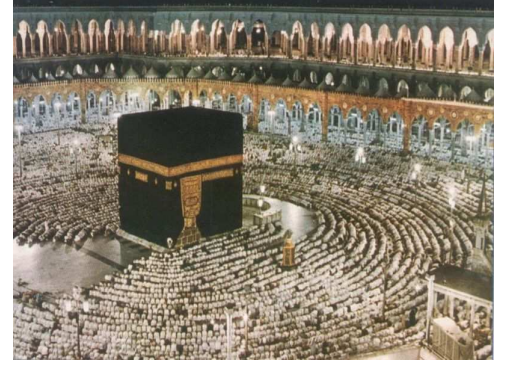
sözünden yola çıkarak bu iki sınıfın içerisindeki alt sınıfları (asker, bürokrat, tacir, halk) eşit gözetmektir.

Emir Ali peygambere sorduğunda, namazı nasıl kıldırayım, diye; aldığı yanıt şu olmuş peygamberden:

“Arkanda saf tutanlardan en yavaş kılanın hızında kıldır.”

Din buysa, dinin tebliğcisi açısından; memleketimde din adına sunulanların tekrar ve tekrar sorgulanması gerekmez mi?

Ülkem benim; nice anaların elleriyle şekillenen, en mahrem yerlerinden oğullar veren mukaddes bildiğimiz doğurganlığın sahiplerine sahip, yurt bellediğimiz, kopup göçemediğimiz... İçimizin hangi köşesine gidersek gidelim bizden olduğunu hissettiğimiz; bize açlık, bize hastalık, bize ölüm bahşeden; uslanmaz sevdamızın vücudu... Hali

vakti yerinde olanlara cennetin, yoksun ve yoksula eziyetin reva görüldüğü memleket ki değişmeli ve değişecek!

Yurdum! Toprağını ceddimin bedeniyle doyurduğum...

Neslimi sana emanet edip mi gitmeliyim? Yoksa seni neslime mi emanet edeceğim? Ahdimin vefası, ceddimden kalan...

Son söz olarak, kamusal alan için düşünülmesi gereken başın nasıl örtüleceği değil;

“Zayıfın korkup çekinerek, dili dolaşarak söz söylemeye çalıştığı; fakat kuvvetliden hakkını alamadığı toplum ne temizliğe ulaşır, ne kutluluğa kavuşur.”

Bizce en toplumsal mesele de budur.

Dipnotlar

(1) *Ne hc’ül belaga Hz-i emir Ali ibn-i E b i t a l i b / ç e v : A b d ü l b a k i Gölpinarlı /1989, Ansariyanpublications P.O.B, Islamic RePublic of Iran.sy: Sy:382*

(2) *Ne hc’ül belaga Hz-i Emir Ali İbn-i E b i t a l i b / ç e v : A b d ü l b a k i Gölpinarlı/1989, Ansariyanpublications P.O.B, Islamic RePublic of Iran.sy: 369*

erdinc.aydin@politikadergisi.com

Ermeni ve PKK Terörünün Ortak Hedefleri

P Fırat ÖZDEMİR

Ermeni terörü Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra da devam etmiştir. 1970lerde Lübnan'da Hınçak Partisi çizgisinde kurulduğu bilinen ASALA Ermeni terör örgütü yıllar içerisinde yüzlerce terör eylemi gerçekleştirmiş ve başta Türk diplomatları olmak üzere birçok masum insanın hayatlarına mal olmuştur. ASALA terörü Kafkaslarda da faaliyetlerini sürdürmüş ve özellikle Azerbaycan-Ermenistan arasında yaşanan Dağlık Karabağ savaşlarında çok etkin bir rol oynamıştır.

Görüldüğü gibi, Ermeni terörü uzun ve etkili bir geçmişe sahiptir. Dolayısıyla Ermeniler terör konusunda tecrübe kazanmış ve ün salmış milletlerden birisidir. Ermeni terörünün baş hedefi Türkiye'dir ve Türkiye'ye karşı direkt hareketin kendisini güçsüzleştirdiğini düşünen Ermeni terörü, kendisine daha etkin bir araç temin etmiştir; 'PKK Terörü.' Daha kuruluşundan itibaren ASALA, Kürt gruplarıyla organik bir ilişkiye girmiştir. Bu ilişkiye Yunanistan, Kıbrıs Rum Kesimi, Suriye, İran başta olmak üzere bazı Batılı devletler de destek vermiştir. 8 Nisan 1980 tarihinde Beyrut'ta ASALA-PKK ile birlikte bir basın toplantısı yaparak, Türkiye'ye karşı Ermeni-Kürt Birliği kararı aldıklarını açıklamışlardır. Basın toplantısında ASALA'nın lideri Agop Agopyan, "Biz aynı dava için çalışan iki toplumuz. Ermenistan ve Kürdistan'ın, yani ülkemizin kurtuluşu için savaşıyoruz." demiştir. 30.11.1980'de Tahran'da dağıtılan ASALA-PKK ortak bildirisinde; Ermeni, Kürt ve Arap halklarının bölgede emperyalizme ve Türkiye'ye karşı işbirliği yapmaları gerektiği dile getirilmiştir.

Gerçek anlamda, Kürt ve Ermeni gruplarının bir arada bulunması pek mümkün değildir. Sevr Anlaşması sırasında ve öncesinde Batılı devletler, gerek Ermenilere ve gerekse Kürtlere aynı topraklar üzerinde devlet kurdurma sözü vermiştir. Öngörülen Ermeni

ve Kürt devletlerinin sınırları tam olarak çizilmeyerek bu iki toplum arasında rekabet ve ileriye yönelik husumet çıkartılmaya çalışılmıştır. Kendilerini Batı nezdinde Ermenilerden çok daha güçsüz olarak gören Kürtler, Batının taksim planlarına şüpheyle bakmıştır. Zaten genel halk Türk'üyle Kürt'üyle Batı planlarını ve Ermeni tehdidini yaşama ve hür olma haklarına uzanmış bir tehlike olarak görmüş ve bu tehlide karşı ortak olarak sert bir tepki göstermiştir. Uzun bir süredir Ermeni tehirci sırasında yaşanan Ermeni kayıplarından genel olarak Ermenilerin geçtiği güzergâhtaki Kürt gruplarını mesul tutan Ermeni milliyetçileri daha sonra, garip bir şekilde Kürt-Ermeni ittifakını kurmuşlardır.

PKK terör örgütüne baktığımız zaman; Ermeni izini, oldukça bariz bir şekilde görebiliriz. Evvela takip edilen yöntem, Ermeni terör örgütlerinden örnek alınmıştır. PKK ilk iş olarak, kendi halkı üzerinde eylem yaparak kendisine karşı direnen çevreleri kırmak ve kendisini Kürt halkının biricik temsilcisi durumuna getirmek istemiştir. PKK tıpkı Ermeni terör örgütleri gibi Marksist bir temele oturtulmuştur. Hâlbuki, Kürtler arasında bu tür ideolojiler oldukça yenidir ve pek taraftar toplayacak fikirler değildir. PKK etkisi ve sempatisiyle kendisini Marksist gibi gören grupların çoğunluğunda bile bu tür ideolojik bir altyapı ve bilinç söz konusu değildir. PKK kamplarının yakın bir zamana kadar, Suriye ve Lübnan'da bulunması sebebiyle, militanların buralarda Ermeniler tarafından eğitilip onlar tarafından organize edildiği bilinmektedir. Ermenilerin PKK'ya çok önemli maddi kaynak sağladığı, yine bilinen bir gerçektir. Hatta son zamanlarda yapılan operasyonlar sonucu, zor duruma düşen PKK'nın Ermenistan yahut Ermenilerin işgali altındaki Dağlık Karabağ'a çekilmeye başladığı basında sıklıkla yer almaktadır. Örgütünün çökertilmesi yönünde alınan diplomatik ve askeri tedbirler karşısında çözülme aşamasına giren PKK'ya karşı Ermeni diasporası elinden gelen maddi desteği sağlamak telaşındadır.

PKK, Ermeni patentli bir terör uygularken; unutulmaması gereken en önemli unsur, Kürtlerin Ermenilerle kesinlikle aynı ve benzer olmadığıdır. İşte bu noktada, PKK sürekli bir terör örgütü olarak kalmaya mahkum olacak ve Kürt halkının siyasi temsilcisi olamayacaktır; çünkü Kürtler, Türkiye'deki diğer unsurlar gibi bin yıldır Türk toplumu ve kültürünün ortak bir parçası olarak yaşamışlardır. Bin yıldır ortaya konulan milli ve kültürel değerler Anadolu'da yaşayan her insanın paylaştığı ve hiçbir zaman etnik

ASALA'nın lideri Agop Agopyan, "Biz aynı dava için çalışan iki toplumuz. Ermenistan ve Kürdistan'ın, yani ülkemizin kurtuluşu için savaşıyoruz." demiştir.

"PKK terör örgütüne baktığımız zaman; Ermeni izini, oldukça bariz bir şekilde görebiliriz."

Kürtler, Türkiye'deki diğer unsurlar gibi bin yıldır Türk toplumu ve kültürünün ortak bir parçası olarak yaşamışlardır.

**“Siyasi Kürt
çevreleri ve
genel halk,
hiçbir zaman
birliği bozma ve
ayrıştırma
siyaseti
içerisine
girmemiş ve
girmeye de
niyetli
görünmemekte-
dir.”**

temellere göre ayrılmayan; ancak kültür kapsamında farklılaşan ve zenginleşen değerlerdir. Yakın tarihimize baktığımızda, bugünkü Türkiye nüfusunun önemli bir kısmını son bir yüzyılda Osmanlı Devleti'nin dağılması üzerine Rusya'dan, Kafkaslardan, Türkistan'dan, Balkanlardan ve Ortadoğu'dan gelen topluluklardan oluşmaktadır. Türk siyasi hayatının ve kültürünün geniş coğrafyalara yayılmış olması hasebiyle oluşan toplumsal hoşgörü ve tolare sayesinde, bütün bu Anadolu'ya sonradan yerleşen gruplar; menşeleri, dilleri ve kültürleri her ne olursa olsun, hiçbir sorun olmadan genel Türk halkına katılmış ve barış içerisinde yaşamışlardır. Kaldı ki bu kadar uzun tarihi süreç içerisinde bu topraklarda ne Kürtlerle nede başkalarıyla etnik kökenli bir çatışma yaşanmamıştır. Anadolu'da birlik içerisinde yaşamının ve üretilen ortak kültüre katkıda bulunmanın, her kesimden insan için büyük faydası vardır. Yani ortak yaşama arzusunu ortadan kaldırmanın kimseye sağlayacağı bir menfaat söz konusu değildir. Siyasi Kürt çevreleri ve genel halk, hiçbir zaman birliği bozma ve ayrıştırma siyaseti içerisine girmemiş ve girmeye de niyetli görünmemektedir. Bu durumda ayrıştırma siyaseti güden ve bunu terörle gerçekleştirmeye çalışan PKK'nın Kürt halkının temsilcisi olması söz konusu değildir. Bu

çerçevede, birilerinin PKK'yı meşru gösteren bir politika belirlemesi gerçekçi ve iyi niyetli değildir.

firat.ozdemir@politikadergisi.com

Ağaç (1)

Çankaya'daki bahçesini yapan müdürden bir anıyı da dinleyelim mi?

Bahçeyi dolaşıyorduk. Çok ihtiyar ve çok geniş bir ağaç Atatürk'ün geçeceği yolu kaplıyordu. Ağacın bir yanı havuz, bir yanı dik bir yokuştur. Atatürk ağaca yaslanarak güçlükle karşı tarafa geçti. Atıldım:

“Emrederseniz hemen keseyim efendim” dedim.

Yüzüme baktı, kızgın bir sesle:

“Yahu” dedi. **“Sen hayatında böyle bir ağaç yetiştirdin mi ki keseceksin.”**

Çünkü O'na göre “Ormansız ve ağaçsız toprak vatan değildir.” ve yine O'nun sözleriyle: “Çevreyi korumak aklın gereğidir.”

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 109-110.

Ağaç (2)

Atatürk için Yalova'da yazlık bir ev yapılmıştır. Bir ağacın fazla büyümesi ahşap evi tehdit etmektedir. Bu nedenle ağacın kesileceğini duyan Atatürk ağacın korunması ve evin yerinin değiştirilmesi talimatını verir. Ve bir Pazar günü, Atatürk'ün nezaretinde koca ev kızaklar üzerinde yer değiştirir. Atatürk için bir ağaç bile doğanın bir parçası olduğu için büyük uğraşları göze alacak kadar değer taşımaktaydı.

Mortgage Balonu Patladı

İşin gerçeği şu ki, ABD ekonomisi derin bir krizdedir ve dünya ekonomisi de bundan büyük oranda etkilenmektedir

“İpotek karşılığı konut kredisi dağıtan şirketlerin alacaklarını rehin göstererek çıkardığı kâğıtlara yatırım yapan hedge-fonlar ve spekülâtörler kontrolsüz ve denetimsiz para ve finans piyasalarının sağladığı boşluktan azami ölçüde yararlanma yoluna gitmişleridir.”

ABD Hazinesi başta JP Morgan ve Bear Stearns olmak üzere 11 bankaya el koymak veya ekstra kaynak aktararak kurtarmak zorunda kalmıştır.

P Mehmet Burak KAHYAOĞLU

Bazıları piyasalardaki sarsıntıyı “yüzyılın ekonomik krizi” olarak nitelendiriyor ve mevcut sarsıntı 1929 Dünya Bunalımı’na benzetiliyor. Hatta yaşanan krizin kapitalizmin son krizi olabileceği yorumunda bulunanlar bile oluyor.

İşin gerçeği şu ki, ABD ekonomisi derin bir krizdedir ve dünya ekonomisi de bundan büyük oranda etkilenmektedir; fakat bütün bunlar, kapitalizmin sonunun geldiğini düşünmek için yeterli değildir. Kapitalizm tarihi boyunca pek çok kriz atlattı, her defasında bundan bir çıkış yolu bulmayı başarmıştır. Kapitalizmin tarihi kara Pazartesiler, Çarşambalar, Perşembelerle doludur. (1)

Kriz Nereden Kaynaklandı?

Krizin temel nedenlerini birkaç ana başlık altında toplayacak olursak;

1. Devletin para basma tekelinin sorgusuz kabulü,
2. Para ve kredi genişlemesi yoluyla piyasaya aşırı müdahaleler,
3. Yanlışın bedelini o yanlış yapanın ödemesini gerektiren **serbest piyasa mekanizmasının işlemesine izin verilmemesi**,

olarak ifade edebiliriz.

2000’li yılların başında ABD Merkez Bankası FED tarafından faiz oranları %1’e kadar düşürülmüş; borçlanma, paraya erişim neredeyse bedava hale getirilmiştir. Buna ek olarak, artan petrol fiyatlarının biriktirdiği fonların, piyasadaki likidite bolluğundan faydalanıp spekülâtif hareketlere yönelenlerin iyi niyet ve basiretten yoksun girişimleriyle birlikte adım adım bugünkü krize doğru gelinmiştir.

Yatırım bankaları ve mortgage şirketleri ellerindeki fazla fonları değerlendirmek, bilançolarını iyileştirmek, aktifleri fazla gösterip patronlarının ve ortaklarının gözünü boyamak isterken FED olaya seyirci kalmış; söz konusu finans kuruluşları ödeme gücü olmayan, taksitleri karşılayabilecek düzenli gelire sahip olmayan kişilere “konut kredisi” dağıtırken bunun sonunun felaket olduğunu görememiş veya **görmek istememiştir**. Bu arada ölçsüz, hesapsız-kitapsız biçimde ipotek karşılığı konut kredisi dağıtan şirketlerin alacaklarını rehin göstererek çıkardığı kâğıtlara yatırım yapan hedge-fonlar ve

spekülâtörler kontrolsüz ve denetimsiz para ve finans piyasalarının sağladığı boşluktan azami ölçüde yararlanma yoluna gitmişleridir. (2)

Aslında, yüksek riskli borç yönetiminin yeni mali simyasına kapılmayıp, şirketler dünyasındakilerin büyük bir çoğunluğu gibi devasa spekülâtif kârlarla gözleri kamaşmayanlar açısından krizin uyarıcı işaretleri yıllardır mevcuttu. Bu durum “Monthly Review” dergisinde yayınlanan “The Household Debt Bubble” (Mayıs 2006-“Hane Halkı Borç Köpüğü”, Türkçe MR, Haziran 2006) adlı makalede aşağıdaki şekilde saptanmıştır;

“Konut köpüğü, durgunluğun dengelenmesi ve bir malileşme temeli olarak öylesine yaşamsal bir hale gelmiş ve ABD’li hanelerin temel refahı ile öylesine yakından ilişkili bir hal almıştır ki, konut piyasasının mevcut zayıflığı hem keskin bir ekonomik gerilemeyi hem de yaygın bir mali düzensizliği harekete geçirebilir. Faiz oranlarının daha da yükselmesi, durgun ya da hatta daha da düşen konut değerleri ile tüketici borç faiz oranlarının yükselmesi gibi bir kısır döngü yaratarak, bir dizi iflasa neden olma potansiyeline sahiptir. ABD’nin tüketiminin dünya ekonomisine yönelik talebin ana kaynağı durumunda olması gerçeği, bu durumun daha küreselleşmiş bir krize katkıda bulunması olasılığını da ortaya çıkarmaktadır...” (3)

Ayrıca IMF Yürütme Kurulu müdürleri Eylül 2006 Küresel Mali İstikrar Raporu’nunda; yüksek riskli fonların ve kredi türevlerinin hızla büyümesinin mali istikrar üzerinde sistematik bir etkiye bulunmasıyla, ABD ekonomisinin yavaşlaması ve konut piyasasının soğumasının, beklenmedik şoklar durumunda daha da artabilecek, daha da büyük mali sarsıntılara yol açabileceği yönündeki endişelerini dile getirmişlerdir.

Sonuç olarak, enflasyonist baskılar yüzünden artan faizler, yükselen emtia fiyatları, daralan likidite, zorlaşan borçlanma imkânları derken, bir de vadesi gelmiş konut kredileri geri dönmeyince, bu kredilere ve bu krediler karşılığında çıkarılmış kâğıtlara büyük paralar bağlamış şirketler ve yatırım bankaları birer birer alarm vermeye başlamışlardır. ABD Hazinesi başta JP Morgan ve Bear Stearns olmak üzere 11 bankaya el koymak veya ekstra kaynak aktararak kurtarmak zorunda kalmıştır. (4)

Küresel Krizin Seyri...

Nisan 2007'de ABD'li yüksek riskli (sub-prime) mortgage kuruluşu New Century Financial iflas başvurusunda bulundu ve çalışan gücünün yarısını azalttı. Yüksek riskli mortgage piyasasındaki çöküş, dünya diğer bankaları etkilemeye başladı.

9 Ağustos 2007'de yatırım bankası BNP Paribas, yatırımcılara; fonlarının ikisinden para alamayacaklarını bildirdi. Bu, bankaların birbirleriyle iş yapmayı reddettiğinin açık bir işaretiydi.

Avrupa Merkez Bankası (AMB), likiditeyi düzeltmek amacıyla, bankacılık piyasasına; önce 95 milyar avro, daha sonra 108,7 milyar avro para pompaladı. FED, Kanada Merkez Bankası ve Japonya Merkez Bankası da müdahaleye başladı.

Avrupa'da krizin ilk kurbanı, yüksek riskli mortgage piyasasına yatırım yapan Alman bankası Sachsen Landesbank oldu.

Eylül 2007'de İngiliz Northern Rock, İngiltere Merkez Bankasından acil yardım istedi. Northern Rock bankası daha sonra kamulaştırıldı.

Büyük Kayıplar Açıklanmaya Başladı

1 Ekim 2007'de İsviçreli UBS, 3,4 milyar dolar zarar açıklayan dünyanın ilk büyük bankası oldu. ABD'li Citigroup yüksek riskli kredilerle ilgili, 3,1 milyar dolar zarar bildirdi. Citigroup'un 6 ay içinde açıkladığı zarar 40 milyar doları buldu. Merrill Lynch de 7,9 milyar dolar zarar ettiğini bildirdi.

9 Ocak 2008'de Dünya Bankası, kredi krizi zengin ülkeleri etkilediği için, küresel ekonomik büyümenin bu yıl yavaşlayacağını açıkladı.

22 Ocak 2007'de FED, ekonominin resesyona girmesini önlemek amacıyla gösterge faiz oranını üç çeyrek azaltarak, yüzde 3,5'e çekti. Bu FED'in son 25 yıldaki en büyük kesintisiydi.

10 Şubat 2008'de sanayileşmiş G7 ülkelerinin liderleri, ABD'de yüksek riskli mortgage piyasasındaki çöküşten kaynaklanan kayıpların dünya çapında 400 milyar

doları bulabileceğini söylediler.

8 Nisan 2008'de Uluslararası Para Fonu (IMF), küresel kredi krizinin 1 trilyon doları bulabileceğini ve hatta aşabileceğini bildirdi.

Haziran 2008'de ABD Federal Soruşturma Bürosu (FBI), yaklaşık 1 milyar dolarlık mortgage yolsuzluğuyla ilgili olarak, borsa simsarları ve konut sektöründe çalışanlar dahil, 406 kişiyi gözaltına aldı. Ayrıca yüksek riskli mortgage kredisiyle bağlantılı, korunaklı iki büyük yatırım fonunun (hedge fonları) çöküşüyle ilgili, Bear Stearns bankasının iki çalışanı fonların sorununu bildikleri halde yatırımcılara bunu açıklamamakla suçlandı. Fonların toplam kaybı 1,4 milyar doları.

Ağustos ayında küresel bankacılık devi İngiliz HSBC bankası, mali piyasalardaki koşulların son birkaç 10 yıldaki en zorlusu olduğunu açıkladı.

İngiltere Maliye Bakanı Alistair Darling, Guardian gazetesine verdiği demeçte; İngiliz ekonomisinin son 60 yıldaki en kötü kriziyle karşı karşıya olduğunu söyledi.

Avrupa Komisyonu, yaptığı açıklamada, İngiltere, Almanya ve İspanya'nın yıl sonuna kadar resesyona gireceği uyarısında bulundu.

-16 Mart: JPMorgan Chase bankası, hisse senetlerinin değeri hızla düşen ve iflas eden Bear Stearns'ı, FED'in de desteğiyle yaklaşık 1 milyar dolara satın aldı. Bear Stearns'ın bir yıl önceki değeri yaklaşık 32 milyar dolardı.

-11 Temmuz: ABD'nin Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu olarak kabul edilen "Federal Deposit Insurance Corp" (FDIC), konut sektöründeki kredi krizinden etkilenen ve varlıkları 32 milyar dolar, toplam mevduatı 19 milyar dolar olan IndyMac bankasına el koydu.

-7 Eylül: ABD yönetimi, konut piyasasını istikrara kavuşturma adına, konut sektöründe kullanılan kredilerin yarısını elinde bulunduran zordaki konut kredisi şirketleri Fannie Mae ve Freddie Mac'e el koydu. Bu iki şirket yaklaşık 5 trilyon dolar değerindeki krediye sahip ya da garantörü durumunda bulunuyor.

-10 Eylül: ABD'nin dördüncü büyük yatırım bankası durumundaki Lehman Brothers, 4 milyar dolarlık zarar açıkladıktan sonra kendini satılığa çıkardı.

-14 Eylül: Lehman Brothers'ı kurtarmak için yapılan görüşmelerde; ABD yönetimi bankayı kurtarmak için mali destek veremeyeceğini açıklayınca, Lehman Brothers'ın çökeceği endişeleri üzerine, Merrill Lynch

Avrupa Merkez Bankası (AMB), likiditeyi düzeltmek amacıyla, bankacılık piyasasına; önce 95 milyar avro, daha sonra 108,7 milyar avro para pompaladı.

"10 Şubat

2008'de

sanayileşmiş G7

ülkelerinin

liderleri, ABD'de

yüksek riskli

mortgage

piyasasındaki

çöküşten

kaynaklanan

kayıpların dünya

çapında

400 milyar doları

bulabileceğini

söylediler."

İngiltere Maliye Bakanı Alistair Darling, Guardian gazetesine verdiği demeçte; İngiliz ekonomisinin son 60 yıldaki en kötü kriziyle karşı karşıya olduğunu söyledi.

AIG

Lehman Brothers'a destek vermeyen ABD yönetimi, küresel krizin daha da derinleşmesini göze alamayarak aynı desteği AIG'den esirgemedi.

**“ABD’de planın
şekillenip
devreye girmesi
durumunda bu
hükümetin
sorun çözmek
konusunda ilk
kez kullandığı
bir yöntem
olmayacak.”**

ABD, Merkez Bankası (FED) önderliğinde 6 ülkenin merkez bankası likidite sıkışıklığı için güç birliği yaptı.

çareyi Bank of America tarafından satın alınmakta buldu. Bank of America Merrill Lynch'i 50 milyar dolara satın aldı.

-15 Eylül: Lehman Brothers iflasını açıkladı. Ardından kredi derecelendirme kuruluşlarının notunu düşürdüğü AIG'in küresel krizin bir sonraki kurbanı olacağı endişeleri arttı.

-16 Eylül: Lehman Brothers'a destek vermeyen ABD yönetimi, küresel krizin daha da derinleşmesini göze alamayarak aynı desteği AIG'den esirgemedi. FED, şirkete acil 85 milyar dolar para aktarmayı ve karşılığında firmanın hisselerinin yüzde 80'ini denetimi altına almayı kararlaştırdı.

Dünya çapında 116 binden fazla kişiye istihdam sağlayan AIG, 130 ülkede faaliyet gösteriyor. Aktifleri 1 trilyon doları aşan AIG, üç çeyrek üst üste zarar etti. AIG'in bu yıl ikinci çeyrekte zararı 5.36 milyar dolar oldu. Hükümet AIG'ye 85 milyar dolarlık kaynak aktardı ve büyük bir kriz geçirtilmiş oldu.

ABD, Merkez Bankası (FED) önderliğinde 6 ülkenin merkez bankası likidite sıkışıklığı için güç birliği yaptı. Şirket batıklarına şimdiye kadar 900 milyar dolar harcayan FED, Avrupa Merkez Bankası (ECB) ve İngiltere Merkez Bankası başta olmak 5 merkez bankasına piyasalardaki kilitlenmeyi açmak amacıyla 180 milyar dolar likidite verme yetkisi verdi. Daha önce piyasalara enjekte edilen 67 milyar dolarla toplam fonlama 247 milyar dolara ulaştı.

14 bankayı yok eden krizin 3,4 trilyon dolarlık ödenmemiş kredi nedeniyle büyüyebileceği paniği Hazine ve ABD Merkez Bankası'nı harekete geçirdi.

ABD Hazine Bakanı Henry Paulson, FED Başkanı Ben Bernanke ve SEC Başkanı Christopher Cox, zor durumdaki finansal kuruluşlardan kötü varlıkları satın alacak ve büyüklüğü 2 trilyon dolara kadar ulaşacağı söylenen bir fon kurmayı planlıyor. Plan kapsamında ayrıca 400 milyar doları bulan ulusal mevduat sigorta fonu oluşturularak yatırımların sigortalanması da yer alıyor.

Mali kuruluşların bu sıkıntıya girmiş olması ve yeterli fon sağlayamaması nedeniyle bu problemlerin yaşandığını belirten Paulson, planın ayrıntılarını adımları şöyle sıraladı:

* Mortgage'a dayalı teminatlar satın alınacak. Ancak yabancı türev ürünler alınmayacak.

* Sadece ABD'li finansal kuruluşlardan satın alım yapılacaktır.

* Hedge fonlar plan dışı tutulacaktır.

* Portföy yönetimi için dışarıdan yatırım uzmanları görevlendirilebilecek.

* Satın alınan varlıklar için dolar bazında yüzde 50 indirimli fiyat uygulanacak.

* Hazine, Freddie Mac ve Fannie Mea tahvil alımlarını artıracak.

* SEC'in aldığı 10 günlük açığa satışa yasak kararı 30 güne uzatılabilir.

* Hazine yatırım fonlarını 50 milyar doların üzerinde sigortalamak için ücret alacak.

ABD'de planın şekillenip devreye girmesi durumunda bu hükümetin sorun çözmek konusunda ilk kez kullandığı bir yöntem olmayacak. Oluşturulacak yeni batık fonu, 1980'li yılların sonunda kurulan Güven Sağlama Fonu'na (RTC) benzeyecek. 1989 yılında ABD'de patlak veren tasarruf ve kredi krizi sırasında kurulan RTC'nin amacı, batık bankaların varlıklarını alıp kriz etkisini kaybedince satmak ve bu şekilde piyasayı rahatlatmaktır. İşlevini yerine getirdikten sonra da 1994 yılında kapatılan RTC o dönemde birçok küçük bankanın sorunlu varlıklarını satın almıştı. Bunun maliyeti de 400 milyar doları bulmuştu. Aynı sorunun çözümü için bu kez en az 2 trilyon dolarlık maliyet yükü oluşması benleniyor. Kurulacak şirketin Lehman Brothers, Bear Stearns ve AIG'nin kurtarma operasyonlarını da üstlenebileceğini belirtiyor.

Sonuç

Şimdi küresel finansal sistemi karıştıran ve reel ekonomiye etki etmeye başlayan bu krizin sorumlusu aranıyor. FED, Bernanke, bankaların CEO'ları, Bush yönetimi, denetleme kuruluşları vs. Fakat asıl suçlunun ve sorunların ana kaynağının, devletin keyfi şekilde para basma yetkisinin sorgulanmadığı, merkez bankalarının ve hükümetlerin para ve kredi genişlemesiyle sözde ekonomiyi canlandırmak üzere piyasaya sürekli müdahale etmelerine imkan veren ve "ahlaki tehlike" yaratacak biçimde ölçsüz garantiler sağlayan modern finansal sistem olduğu düşünülmektedir. Bu sistemin kapi-

talizm ile özdeşleştirilmesi tam olarak kabul edilemez.

“Kapitalizmin para ve kredi genişlemesi-ne, bütçe açıklarına ve açığın karşılıksız para basılarak finanse edilmesine, devletin ekonomiye sürekli müdahalesine olanak veren Keynesçi versiyonları olduğu gibi; sağlam parayı savunan, devletin piyasaya müdahalesine karşı çıkan, altın para standardını savunan versiyonları da vardır. Hatta devletin para basma veya parayla keyfi biçimde oynama yetkisinin elinden alınması gerektiğini, bütün finansal sorunların parasal genişlemeye dayandığını ileri süren Parasalıcı ve Liberteryen versiyonları da vardır. Bu bağlamda son kriz genel bir “kapitalizmin krizi” değildir; bütün liberalizm ve serbest piyasa söylemlerine rağmen varlığını sürdüren Keynesyen müdahaleci kapitalizmin krizidir.” (5)

Bireyler para kazanmak için çalışması gerekirken, devleti bedavadan para sahibi yapan karşılıksız para basma tekelıyla başlayan hatalar zinciri, piyasada yanlış yapıya bedelini ödetmeyen, kurtarma operasyonlarıyla devam etmekte, mevduat sigortası ve kurtarma operasyonlarıyla hesapsız kitapsız yapılan işlerin bedeli bizzat bu işleri yapanlara değil, vergi mükelleflerine ödetilmektedir. Bu nedenle mevcut krizi anlamaya çalışırken yüzeyde suçlu aramak yerine, derinlerdeki sistem krizine odaklanılmalıdır.

Ayrıca bu konu hakkında farklı bir görüş olarak; bu krizin basit bir biçimde kapitalizmin tarihinde son derece bildik bir durum olan kitlesel kredi çöküntülerinin bir yenisi olmadığı, “tekeli mali sermaye” olarak adlandırılan sistemin çelişkilerinin gelişimindeki yeni bir evrenin işaretlerini verdiği de ileri sürülmektedir.

Paul Sweezy'nin yalnızca on yıl önce “sermaye birikimi sürecinin malileşmesi” olarak adlandırdığı bu durumun, 1970'lerden bu yana ekonomik büyümeyi sürükleyen ana güç olduğu savunulmaktadır. Bu durumun sistemde yarattığı dönüşüm, finansal karların, toplam karların yüzdesi olarak kaydettiği hızlı büyümede yansımasını bulmaktadır.

Sistemin Ahlaki Boyutu Üzerine...

Yaşanılan kriz geniş halk kitlelerinin karşılaştığı ne ilk kriz olmuştur ne de son kriz olacaktır. Üstelik mali krizlerin oluşum şekli 1400'lü yıllarda Hollanda'da yaşanan “Lale Balonu da” dahil olmak üzere, aynı şekilde gerçekleşmiştir. Finansal krizlerin hemen hemen hepsi Hyman Minsky'nin geliştirdiği ve finansal krizlerin yapısını anlatan modele neredeyse bire bir uymaktadır. Peki, krizlerin nedenleri ve sonuçları apaçık ortada iken yaşanılardan neden ders alınmamaktadır? Bu sorunun cevabını aslında finansal sistemin simyasında aramak gerektiğini düşünmekteyim. Ekonomistlerin ve finansçıların çok iyi bildiği bir söz “Altını olan kuralı koyar, kuralı koyan altını alır” burada bize rehberlik edecek düzeyde önem arz etmektedir. Finansal piyasalarda gerek bireysel yatırımcılar gerekse kurumsal yatırımcılar olmak üzere, çok sayıda yatırımcı işlem yapmaktadır. Ekonominin genişleme aşamalarında başta borsadan olmak üzere finansal karlar sürekli artarak bu piyasalarla ilgisi olmayan bireyleri de etkisi altına almayı başarmıştır. Böylece, yüksek karlar, mali bilgidен yoksun bilinçsiz yatırımcıları aç gözlü brokerların eline düşürmektedir. Bunun sonucu olarak piyasa yeni giren nakit, sistemin kurallarını koyanların kasasına dolmaktadır. Bunun mekânizması da yaşanılan-yaşatılan mali krizlerdir. Basit bir örnek verecek olursak; son aylarda 40.000 seviyelerinden 26.000'lere inen İMKB 100 endeksinin sonucu olarak kimler paralarını kaybetmiş ve 19 Eylül Cuma günü yaşanan muazzam % 12.87'lik yükselişte kimler para kazanmıştır? Oyunun kurallarını koyanlar, doğal olarak kazanan taraf olmuşlardır.

Diğer bir ahlaki problem ise, finansal piyasaların, bu piyasaların ne olduğunu dahi bilmeyen halk topluluklarının hayatını büyük oranda etkilemesidir. Milyarlarca hatta trilyonlarca dolar başı boş bir şekilde çeşitli varlıklara talep yaratmaktadır. New York'lu bir trader'ın, bilgisayar başında kahvesini içerken bir ‘tık’ hamlesiyle pirince birkaç milyon dolarlık talep yaratmasının, Hindistan'da günde 2 dolarla geçinen birisinin ana besin kaynağının fiyatını % 140 artırması ne kadar ahlakidir tartışılır. Veya birkaç yatırım bankasının yaptığı spekülasyon sonucunda petrol fiyatlarının 80-90 dolar bandından 140-150 dolar bandına gelmesi sonucu Türkiye'deki bir memurun maaşının önemli bir bölümünü oluşturan doğal gaz ve elektrik giderlerinin yükselmesi ne kadar ahlaki bir davranıştır? Son dönemde yaşanan krizler bu soruları sıklıkla gündeme getirmektedir. Finansal piyasaların amacı neydi?

Hindistan'da günde 2 dolarla geçinen birisinin ana besin kaynağının fiyatını % 140 artırması ne kadar ahlakidir tartışılır.

**“Böylece,
yüksek karlar,
mali bilgidен
yoksun bilinçsiz
yatırımcıları aç
gözlü
brokerların eline
düşürmektedir.”**

Diğer bir ahlaki problem ise, finansal piyasaların, bu piyasaların ne olduğunu dahi bilmeyen halk topluluklarının hayatını büyük oranda etkilemesidir.

Üstelik eksik bilgidен kaynaklanan ters seçim probleminin büyük oranda etkili olduğu bu piyasalarda, kazandığınız paranın bir başkasının kaybettiği para olduğunu bilmek sizi ne derece endişelendirmektedir?

Asıl Sorun...

Sistemdeki esas tıkanıklığın yani belli dönemler itibarıyla finansal krizler yaşanmasının ve bu krizler sonucunda gerçekleşen gelir transferinin nedenini, kurulu ekonomik düzenin varsayım olarak kabul ettiği, bireyin davranış biçimi "Homoeconomicus" ta aramak gerektiği kanısındayım. Acaba birey, sistemin onu varsaydığı şekliyle, ekonomik kararlarında sadece kar maksimizasyonu güdüsüyle mi hareket eder? Birey, aldığı kararın sonuçlarını sadece kendisi açısından mı yorumlar? Sonuçların ortaya koyduğu üzere, ne yazık ki bu davranış biçimi, sistemi kuranlar tarafından mükemmel bir şekilde bireye kabul ettirilmiş olduğu açıktır. Finansal piyasalar (borsa- türev piyasalar) çoğunlukla sıfır toplam bir oyun olarak dizayn edildiğinden, birinin kaybı diğerinin kazancını temsil etmektedir. Üstelik eksik bilgidен kaynaklanan ters seçim

probleminin büyük oranda etkili olduğu bu piyasalarda, kazandığınız paranın bir başkasının kaybettiği para olduğunu bilmek sizi ne derece endişelendirmektedir?

Dipnotlar

- 1) Mustafa Acar, *Kapitalizmin Sonu Geldi mi?*, 2008.
- 2) Acar, 2008.
- 3) J.B. Foster, *Sermayenin Malileşmesi ve Kriz*, 2008.
- 4) Acar, 2008.
- 5) Acar, 2008.

mburak.kahkayoglu@politikadergisi.com

Küresel Mali Kriz

P Timur Veysel DOĞRUOK

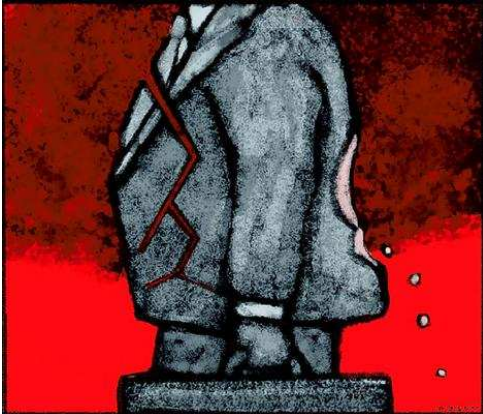
Geçtiğimiz aya darbesini vuran en önemli ekonomik süreç, “küresel mali kriz” olarak telaffuz edilen süreçtir. ABD’de batan bankalar, kurtarma planları, döviz parite dalgalanmaları, çeşitli borsalarda yapılan sert satışlar ve bunlara mukabil borsaların değer kayıpları ve daha bir çok detay...

Peki, en güçlü ekonomi olan Amerikan ekonomisine darbe vuran ve tüm dünyayı etkileyen bu önemli krizin kaynağında ne var? Nedir bu sürecin ana etkeni?

Küresel mali krizin oluşmasındaki ana konu, “kredi”dir. Bunu “mortgage sorunu ile başlayan likidite sorunu” olarak ifade edelim. Bankacılık ve finans sektöründen doğan bu kriz, son dönemlerde çatlakların genişlemesi ile finans sektöründen beslenen reel sektörü de etkilemiş ve kabuk kırılmıştır.

ABD ekonomisinde “prime” ve “subprime” olarak ifade edilen 2 ana kredi uygulaması mevcuttur.

Prime krediler; sermaye yapısı, ödemeler dengesi, genel finansal tabloları olumlu olan firmalar, kişiler ve kuruluşlara verilen kredi çeşididir. Subprime krediler ise bu krediyi sağlayan finans kuruluşunun, kendini daha da riske ederek, gelir düzeyi ve sermaye yapısı daha alt seviyede bulunan gerçek veya tüzel kişilere sağladığı kredi çeşididir. Peki, subprime uygulamada kredi veren kuruluş, kendini neden riske eder? Subprime kredi uygulamasında, faizler, prime kredi uygulamasına göre daha yüksektir. Finans kurumu, bu yöntemle; daha fazla kredi tüketicisine ulaşıp pazar payını geliştirecek, prime kredi uygulamasıyla beraber, toplamda kendisine daha fazla faiz geliri sağlayacaktır. Zaten prime kredi uygu-

lamalarında bir problem yok. Ne kadar risk, o kadar kazanç!

Tüm dünyayı ilgilendiren “FED’in (Federal Reserve / ABD Merkez Bankası) faiz politikası” ile de önceki yıllara göre beklenmeyen gelişmeler, subprime kredi ödeme yükümlülüğünde bulunanları çıkmaza soktu. Ne kadar çok faiz, o kadar düşük yatırım.

Tabii bunu mortgage sisteminde öngörmek çok zor. Nitekim görülemediği de aşikar.

Mortgage, uzun vadeli kredi sistemi olduğu için, kullanılan değişken faizler ile subprime kredi kullananlar, FED’in faiz politikalarını öngöremedi ve kredi borçlarını ödeyemedi ya da geciktirdiler. Gecikmelerden kaynaklanan artı yükümlülükler ise yine subprime sistemde yüksek faizler ile karşılaştı. Zaten birincil kredi borcunu ödeyemeyen borçlular ise daha zor bir duruma girmiş oldu. Bireysel olarak bakıldığında önemi yok gibi gözükse de bu durum, bir trilyon dolardan fazla bir büyüklüğe sahip piyasada ciddi önem teşkil etmektedir.

Mortgage sisteminde; kredi veren kuruluşların tüketicinin satın alacağı konut için tüketicinin borçlanma oranını çok yüksek tutması, subprime kredi piyasasının genişlemesindeki en önemli etkindir. Peki, bankalar nasıl bu kadar kredi verebiliyor(du)? Fonlarını nasıl sağlıyor(du)?

ABD bankaları, fonlarını yatırım bankacılığı modeli ile yatırım bankalarında uzun vadeli menkul kıymet ihraç ederek sağlıyordu. Yatırım bankacılığı modeli, kurumsal işlere dayalı olmakla birlikte, bireysel mevduatı dışarıda tutan bir modeldir. Brokerage ve underwriting gibi sistemler üzerine kurulmuş bir komisyonculuk modelidir. Yatırım bankaları da kendi fonlarını bu şekilde sağlardı.

ABD’de konut fiyatları ve kira gelirlerinin düşmesi, en değerli görülen sektörlerden biri olan inşaat ve gayrimenkul sektörüne darbeyi vurarak reel sektöre sıçramış oldu. Finans sektöründen beslenen reel sektör de içinde birbirine bağlı birçok sektörü barındırır. Lokomotif sektörlerden biri olan inşaat ve gayrimenkul sektörü de kendisine bağlı olan birçok sektörü yine olumsuz yönde etkilemiştir.

Güçlü kuruluşların mali anlamda önem almayarak piyasada oluşturdukları güven eksikliği ile beraber, menkul kıymetlerde sert satışların yaşanması ile kredi derecelendirme kuruluşları tarafından kredi notlarının düşürülmesiyle, piyasadaki dar boğaz

Mortgage, uzun vadeli kredi sistemi olduğu için, kullanılan değişken faizler ile subprime kredi kullananlar, FED’in faiz politikalarını öngöremedi ve kredi borçlarını ödeyemedi ya da geciktirdiler.

“En güçlü ekonomi olan Amerikan ekonomisine darbe vuran ve tüm dünyayı etkileyen bu önemli krizin kaynağında ne var? Nedir bu sürecin ana etkeni?”

ABD’de konut fiyatları ve kira gelirlerinin düşmesi, en değerli görülen sektörlerden biri olan inşaat ve gayrimenkul sektörüne darbeyi vurarak reel sektöre sıçramış oldu.

Eski FED Başkanı Alan Greenspan: "Böyle bir krizi nasıl hesaplayamadılar?" diyerek şaşkınlığını belirtmiştir.

"Türkiye, halihazırda gelişmekte olan bir piyasa konumunda ve enflasyon verileri iç açıcı değil."

aşılabilir hale geldi.

İlk batan finans kurumu, Bear Stearns'dür. Sonrasında, ABD'nin güçlü kalelerinin bir bir yıkıldığı veya sarsıldığı haberleri gelmeye başlar: Lehman Brothers fiyaskosu, Merrill Lynch'in piyasa değerinden çok daha düşüğe Bank of America'ya satılması, Goldman Sachs ve JP Morgan'ın statülerinin değiştirilmesi ve böylece yatırım bankacılığı modelinin son bulması...

ABD'de başlayan kriz, sadece ABD'de kalmayıp, tüm dünyayı etkileyen bir kriz haline almıştır. Yine özellikle bankacılık ve finans sektöründe Avrupa da bu krizden önemli derecede olumsuz yönde etkilenmiştir. Yine Avrupa'da da birçok banka olumsuz haberlerle anılmıştı. Bunlardan en bilineni, Fortis'tir.

Avrupa'ya sıçrayan kriz, ekim ortalarında EUR kullanan ülkelerin kriz için kurtarma planı oluşturmaya önyak olmuştu. Bu duruma istinaden, EUR-bölgesi 15 ülke başkanı ve AB Merkez Bankası başkanı Trichet, Fransa'da toplandı. Bu toplantının amacı, bankaların ve finans kuruluşlarının sermaye yapılarını kuvvetlendirmek ve nakit akışını düzenlemek olarak açıklanmıştır. Bankaların sermaye yapılarını kuvvetlendirmekteki amaç, ABD'de olduğu gibi, olası bir kredi piyasasının hızlı büyümesinde bankaların borçlanma oranlarının artışı karşısında aktif büyümelerinin oranının az olmasını engellemek ve güçlü sermaye yapılarıyla da sarsılmamalarını sağlamaktır. Nakit akışını düzenlemekteki amaç ise herhangi bir likidite krizinin önünü kesmektir.

Peki, bu mali krizden Türkiye nasıl etkilenir ya da nasıl etkileniyor? Kimine göre etkilenmez, kimine göre etkilenir. Kesin bir dille bunu yanıtlamak henüz zor. Lakin krizin yarattığı dalga, an itibarıyla Türkiye'yi de

aşmış ve Asya'ya kadar ulaşmıştır.

Türkiye, halihazırda gelişmekte olan bir piyasa konumunda ve enflasyon verileri iç açıcı değil. Yabancı yatırımcı da belirli bir süredir İMKB'den adeta kaçmakta, büyüme verilerinde gözlemlenen düşüşler mevcut, cari açık: genelde bir problem...

Mikro anlamda işletmelere kadar inildiğinde, farklı açılardan olaylara bakılması ve oranların genel ekonomik ve sektörel bazda değerlendirilmesi gerekecektir. EUR/USD paritesindeki kayıplar ve YTL'nin genel değer kaybı sonucu, işletmelerin nakit yönetimleri konusunda dikkatli olmaları gerekmektedir. Döviz borçlarını çok iyi yönetmeli ve kredi kullarımlarına dikkat etmelidirler. Maliyet unsurları döviz cinsinden olan işletmeler için kritik durum, vade oranları ve stok durumlarıdır. Kısa vadede değişkenlik gösteren tüm bu etmenler, uzun vade için işletmeleri yakından ilgilendirdiğinden, yapılacak öngörüler ve bu öngörülere istinaden hazırlanacak planlar çok iyi analiz edilmelidir. Bu durumda, finans birimi çalışanlarına önemli ve kritik işler düşmektedir. Nitekim ABD'de batan bankaların yönetmenleri ve kredi krizini meydana getiren uzmanlar ve profesyoneller için de Eski FED Başkanı Alan Greenspan: "Böyle bir krizi nasıl hesaplayamadılar?" diyerek şaşkınlığını belirtmiştir.

Saygılarımla,

timur.dogruok@politikadergisi.com

Müslüman Obama

Emrah ÖZDEMİR

"Alman Kayzeri II. Wilhelm'in bu konuşması Arapça ve Türkçe olarak basılıp dağıtılmış ve onun gizli bir Müslüman olduğu yalanı bütün Müslümanlara yayılmıştı." (Cengiz ÖZAKINCI; Türkiye'nin Siyasi İntiharı, s. 134)

8 yıllık, çok kanlı George W. Bush dönemi geçtiğimiz günlerde bitti. Geneli Müslüman olan, milyonlarca insanın yaşamını elinden alan ve/veya zehir eden G. Bush'un yönetiminde bulunan Amerika Birleşik Devletleri'nde yönetim el değiştirdi ve 'siyah' Obama başkanlığa oturdu.

Türk ve dünya basınının genelinde Obama'nın seçilmesi, hayret verici bir biçimde, coşkuyla karşılandı. 'Yoksul' bölgemizde yer alan Van'da onlarca kurban kesildi, 'zenci' mahallelerimiz büyük zaferi kutladı vs...

Neymiş; Obama aslında Müslüman'mış. Bu söylemler iyiden iyiye yoğunlaşınca, yazımın girişinde Bay Özakıncı'dan aktardığım tümceler aklıma geliverdi.

"Tarih, sakınmayanlar için acımasızdır." (Mustafa Kemal ATATÜRK)

"Geçmişten adam hisse kaparmış, ne masal şey!"

Beş bin senelik kıssa yarım hisse mi verdi?

Tarihi tekerrür diye tarif ediyorlar

Hiç ibret alınsa tekerrür mü ederdi?" (Mehmet Âkif ERSOY)

Ulusal marşımızın şairi Ersoy'un çok etkiliyici dizelerini sizlerle paylaştım; fakat biliniz ki Âkif bile, zamanında değinmekte olduğumuz yanlışlığa düşmüştür. Bu da pek bilinmez; Âkif, zamanında Almanlara övgü yağdıran dizeler yazmış bir şairdir. Bunları O'nu kötülemek için söyleyemiyorum elbette. Âkif'in bağımsızlıkçılığı tartışılmaz; ama kimilerinin yönlendirmesi sonucu O'nun bile böyle hataya düşebildiğini görmekte yarar var. Nasıl düşmesin o hataya; Wilhelm'e 'Hacı' unvanı bile verilmiş. Bunları neden şimdi anlatıyorum? Yeni 'Hacı Hüseyin'imizi anlayabilmek ve bugün kimler, nasıl yönlendiriyor; bunu görebilmek için...

II. Wilhelm'in Müslüman dünya ve özellikle halifeliğin payitahtı Osmanlı ile kaynaşması sonucu ne mi oldu? Goeben (Yavuz) Breslau (Midilli) zırhlıları Rus limanlarını bombaladı ve Osmanlı Devleti, Almanya'nın yanında I. Dünya Savaşı'na katıldı. Sonuç mu; Çanakkale, Sarıkamış başta olmak üzere ağır insan kaybına ve savaş sonunda Sevr'e kadar uzanan toprak kayıplarına ve bu kayıpların sonucunda büyük bir özveriyle; ama büyük de bir insani ve parasal kayıpla son bulan Milli Mücadele Savaşımızı verdik. **Bugün İran ve Rusya ile savaşa hazır olan ABD'nin, bu bölgede büyük bir askeri gücü olan Türkiye'yi göz ardı edebileceğini düşünemeyiz.** Bilmem, meramımı anlatabildim mi?

Elbette yazdıklarım gerçekleşmeyebilir; ama yeniden tarihin acımasızlığına uğramamak için ortaya atlamadan önce önlem almakta fayda var. Bush'a büyük bir düşmanlık besleyen halkımızın, deniz-yılan ilişkisi çerçevesinde, Obama'dan beklentileri olduğu çok açık. Ama ben de yönetim kademesinde zaten bolca bulunan aymazlık, halkımıza da tamamen bulaşmasını diye uğraşıyorum. **Herkese biliyor ki günümüz dünyasında kamuoyu yaratmak çok önemli ve bunun oluşabilmesi için bilgi kirleticiler de işbaşında.**

Obama da ABD sistemi içinde büyümüş, senatörlük yapmış bir politikacıdır. Tutsak ulusların adına değil, Amerika'nın ulusal çıkarları adına işbaşına gelmiştir. **Maalesef, kentlerine ve komşularına bombalar yağdırılan ezilen milletler, Obama'dan medet umuyor ve hoşgörü bekliyor. Tutsak ulusların halkları, büyük devletlerden merhamet ummak yerine, kendi yönetici-**

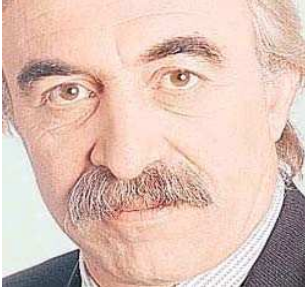

Wilhelm'e 'Hacı' unvanı bile verilmiş. Bunları neden şimdi anlatıyorum? Yeni 'Hacı Hüseyin'imizi anlayabilmek ve bugün kimler, nasıl yönlendiriyor; bunu görebilmek için...

"Tutsak ulusların halkları, büyük devletlerden merhamet ummak yerine, kendi yöneticilerini doğru-düzgün belirlese daha mantıklı olur herhalde."

Bugün İran ve Rusya ile savaşa hazır olan ABD'nin, bu bölgede büyük bir askeri gücü olan Türkiye'yi göz ardı edebileceğini düşünemeyiz.

Obama ile Amerika'nın günahlarını çıkarmaya çalışan rahipler duruyor sanki karşımda. Bilmem, abartıyor muyum?

“Kimliğini belli etsin veya etmesin, fark etmez; aşiret lideri olduktan sonra, Kürt kökenliler her zaman önemli yerlere geliyor. Ya o bölgelerde yaşayan yoksul halkımız?”

Biz de Ertuğrul Bey'e sorular soralım; siz bir fabrika işçisine oy verir miydiniz? Önlüğüyle, tornavidasıyla ortaya çıkan; yani kimliğini açıkça gösteren bir emekçiye oy verir miydiniz?

lerini doğru-düzgün belirlese daha mantıklı olur herhalde.

Yine de dünya için yararı olan bir seçim olmasını dileyerek, dış dünyadan içeriye dönelim.

Başbakanımız Recep T. Erdoğan “ben de zenciyim” diyerek, Obama rüzgârını arkasına almaya çalışmış. Mal varlığının ‘bir kısmını’ bilmesek, tatil yaptığı otelleri ‘medyadan da olsa’ görmesek belki inanırdık; ama 6 yıldır göz önünde bulunan birisi için bu lafları söylemenin zamanı geçmiş olsa gerek.

Gelelim basınımıza. Sanki bugüne kadar Amerikan politikalarına çok muhaliflermiş gibi, Obama’nın seçilmesine “devrim” diyen Cengiz Çandar’a; incir çekirdeğini bile doldurmayacak nedenlerle övgüler yağdıran Ahmet Altan’a; Fettullahçı liberallere; “Kürt’ü seçer miydiniz” diyen Ertuğrul Özkök’e ve bunlar gibilerine bu konuda güvenilebileceğimi sanmıyorum. **Obama ile Amerika’nın günahlarını çıkarmaya çalışan rahipler duruyor sanki karşımda.** Bilmem, abartıyor muyum?

Cengiz Çandar Bey’e söylüyorum; Martin Luther King ile Obama’nın çok fazla ilgisi yok. Martin Luther King ‘tarla zenci’lerinin temsilcisiyken, Obama Malcolm X’in deyimini ile; ‘ev zencisi’ idi. Yani teni (görüntüsü) değişmese de anlayışı beyazlaşan bir zenciydi B. Obama. **Tıpkı kenar mahallelerden oy alıp milyon dolarlık düşünler yapan; ama namazında niyazında görüntüsü veren İslamcılarımız gibi...**

Bir de Ertuğrul Özkök’e yanıt vermeye çalışalım. Gerçi, sorunun ne anlama geldiği bile tam belli değilken, nasıl yanıt vereceğiz? Kürtlerin yönetici konumuna gelmesinde bir sorun yok; gelebiliyorlar, hatta cumhurbaşkanı dahi olabiliyorlar ve hiç kimse de açık açık köken sorgulamıyor. O zaman sorun nerede? Bay Öztürk diyor ki “Ama bu kişilerin hiçbiri, o makamlara, **“Kürt kimliği-ni”**, derisine renk olarak işlemiş biçimde oturmadı.” Bu sözün yenilir, yutulur bir yanı var mıdır? Kürt kimliğini derisine işlemiş birisi kimdir? Turgut Özal Kürt’tü; ama O’nun Kürtlüğünü beğenmiyor Özkök. O zaman geriye Kürt kimliği üzerinden siyaset yapan DTP ve hatta Öcalan kalıyor. Başka seçenek arıyorum; ama bulamıyorum. Özkök, yazısının ilerleyen kısımlarında bunlara da çatmış; ama başka çıkar yol bulamıyorum. Obama ‘siyah’ kimliği üzerinden mi siyaset yaptı? Obama bölücülük mü yaptı? Hiçbirisini yapmadı. Obama bir adaydı ve Amerikan halkı sırf zenci olduğu için Obama’yı seçmediği gibi, zenci olduğu için de kapı dışarı etmedi. Bunun ayırımına var-

malı Özkök. Kürt kökenli olduğu için kimseye oy verecek veya oy vermeyecek değiliz. Bazı marjinal topluluklar bu tarz ölçütler kullansa da genel olarak, ülkemizde bu bakış açısı belirleyici olmaz. Hatta Kürt kökenlilerin etnisite bağlamında seçimlerde daha üstün olabileceğini söylemek de mümkün. Özkök ve onun gibilerin, Obama’dan ilham alıp burada zenci yandaşlığı yapmasına gerek yok.

Kimliğini belli etsin veya etmesin, fark etmez; aşiret lideri olduktan sonra, Kürt kökenliler her zaman önemli yerlere geliyor. Ya o bölgelerde yaşayan yoksul halkımız? Ya 13 yaşında zorla evlendirilen kızlarımız? Üzerine beşinci kuma getirilen kadınlarımız? Töre cinayetleriyle yaşama göz yuman gencecik kadınlarımız? Memurlarımız, işçilerimiz, köylülerimiz?! Siz Obama diye diye ortalığı yıkarken, fabrikalarımız kapanıyor. Düşük gelirin olmadığı gibi, işsizliğin de etnisitesi yok. En iyisi mi, biraz da gerçeklerle ilgilenin.

Biz de Ertuğrul Bey’e sorular soralım; **siz bir fabrika işçisine oy verir miydiniz? Önlüğüyle, tornavidasıyla ortaya çıkan; yani kimliğini açıkça gösteren bir emekçiye oy verir miydiniz? Tarladaki eli nasırlı ırgata oy verir miydiniz?** İşte bu sağlanırsa demokrasi geliyor demektir. Gerisi lafebeliği...

Özcesi; ‘Hacı’ II. Wilhelm olayına benzer bir biçimde, aymazlığa düşeceğimiz konusunda çekincelerim var. Başımızda da - eksik olmasın- Halife V. Mehmet’ten farksız bir yönetici olunca korkmamak elde değil. **Halkımızın da kurban kesimlerinde de gördüğümüz üzere, kendi kendini tatmin etmesinin; yıllardır gördüğümüz iç politika-kadan sonra, uluslararası alana taşındığını görüyorum.** Basındaki borazanlar sağ olsun; onlar da bu konuda halkımızı çok aydınlatıyorlar. İçerideki ‘Obama’dan çok Obamacıları’ da dilimin döndüğünce uarmaya çalıştım. Biz, çok Demokrat Partili başkan gördük. Demokratlar da dünya barışı getirmiş değildirler. Mesele bir renk değişikliği kadar basit değildir.

Kalıcı bir ‘dünya barışı’ dileğimle...

emrah.ozdemir@politikadergisi.com

İŞTE TOPRAĞIN DEĞERİ VE ÖNEMİ

İngiliz Kralı Edward İstanbul'a geldiği zaman ya-tından motora binerek Dolmabahçe Sarayı'na ya-naştı. Atatürk de rıhtımda O'nu bekliyordu. Deniz dalgalıydı... Kralın bindiği motor inip inip çıkıyordu. Kral rıhtıma çıkmak istediği bir sırada eli yere değdi ve çamur oldu. O sırada Atatürk de kralı rıhtıma al-mak üzere elini uzatmış bulunuyordu. Bunu gören kral, bir mendille elini silmek istediği bir anda Ata-türk:

“Vatanımın toprağı temizdir, şehit kanlarıyla yıkanmıştır. O el bizi kirletmez” diyerek elinden tutup rıhtıma çıkarıverdi.

Enver Behman ŞAPOLYO'dan aktaran;

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlü-ğü, 2002, sy. 22.

Neden Olmasın?

Akılda kalan en çarpıcı söz, her zamanki, gibi yine Erdoğan'a aitti: "Bakın neler çıkacak bunun altından. İş nerelere uzanacak." İnsan bunu ilk düşündüğünde içinden neler geçirir sizce?

**"İlk etkiler,
hatta
dördüncü
dalgaya kadar
ilk izlenimler,
sıradan bir
örgütlenme
çabası olarak
görüldü
herkes
tarafından."**

Bizim yerimize iddianameyi hazırlayan Sayın Savcı düşünmüş ve karara varmış. Merak edip iddianameye göz gezdirmişseniz, bu eğlenceli yönleri görmüşünüzdür

P Erbil DENİZ

Her ne kadar gündemimizdeki eski yeri artık kalmasa da, "Ergenekon" hadisesi hâlâ canlılığını koruyor. Bu olayın başlangıcı, başlı başına teoriler kitabı oluşturmaya yeterli. Farklı düşüncelerle bu davayı açıklamak mümkün. Her öznel bakış açısıyla onlarca farklı tanımlama getirebilir.

Ergenekon operasyonu (!) çerçevesinde göz altına alınan, hâlâ tutuklu olan ya da salıverilmiş olan kişilerin halk gözündeki portrelerini tekrar tekrar yazmaya gerek yok. Bu kişilerin halka göründükleri gibi olmamaları olasılıkları da var muhakkak. Zaten Ergenekon savunucularının karşısına çıkarılan tez de bu. Olabilir mi böyle bir şey? Neden olmasın? Türkiye'de yaşıyoruz; ama bu ihtimal benim için çok ufak. Ayrıca her gözaltına alınan veya tutuklananı aynı şekilde değerlendirmemek de gerekir.

29 Ekim'de yaşanan soğuk siyasi kutlamalar, zorunluluktan dolayı yapılmıyormuş gibi oluşan davranışlar, katılımlar... Hepsini aynı yere koyarak daha fazla soru işareti, daha fazla hayali kurgular oluşturmak mümkün. Bu yüzden, 29 Ekim kutlamalarını ve 10 Kasım'da oluşacak manzaraları ayrı ele almak gerekiyor. Temel olarak, tümevarım yöntemi bu siyasi ya da iç güvenlik operasyonunu anlamamıza yetmese bile, bazı ipuçları verebilir. Peki nedir bu ipuçları?

Son zamanlarda muhalif kişiler tarafından fazlaca dillendirilen eski bir oluş var. Biliyoruz ki bu Ergenekon davasının başlangıç fitili, ele geçirilen el bombalarından oluşuyor; her ne kadar bu bombalar yıllar öncesi-ne ait olan ve hatta patlatılmayan (kullanılması mümkün olmayan) bombalar olsa bile. Bu el bombalarının bulunmasının ardından; hem Başbakan Erdoğan'ın, hem şimdiki Adalet Bakanı'nın, hem de AKP'ye mensup diğer kişilerin söylediği sözler üzerine kuruluyor teori. Akılda kalan en çarpıcı söz, her zamanki, gibi yine Erdoğan'a aitti: "Bakın neler çıkacak bunun altından. İş nerelere uzanacak." İnsan bunu ilk düşündüğünde içinden neler geçirir sizce? O kadar ileri görüşlü, istihbarata değer veren bir başbakan ve kabineye sahibiz ki aylar öncesinden gerekli istihbarat toplanmış ve bu el bombaları da kanıt olarak kullanılmak üzere ele geçirilmiş. Olabilir mi böyle bir şey? Neden olmasın? Türkiye'de yaşıyoruz; ama bu ihtimal benim için yine çok ufak. Nihayet, bu kanıttan(!) sonra gelen dalga

gözaltılar... İlk etkiler, hatta dördüncü dalgaya kadar ilk izlenimler, sıradan bir örgütlenme çabası olarak görüldü herkes tarafından. Sadece kısa haberlerle geçiştirildi. Ne hayatımızın bir parçası oldu, ne günümüzün önemli konularından bir tanesi. Ta ki önemli kişilerin gözaltına alınmasına kadar. İşte o an başladı her şey. Muhalifler yerini aldı, sözde hukuk savunucuları yerini aldı ve tabii ki iktidar yerini aldı. Kılıçlar çekildi... Şimdi şu sorunun cevabı ne olabilir? Örneğin, İlhan Selçuk manzarası... Hani şu "Ergenekon Teori Tasarım Daire Başkanı" ve Cumhuriyet Gazetesi Başyazarı olan İlhan Selçuk. Veya Ankara Ticaret Odası Başkanı Sinan Aygün. Bu kişiler gerçekten böyle bir yapılanma içindeyse eğer, başta Cumhuriyet Gazetesi olmak üzere, basınının bir kısmına nüfuz edebilen kişiler karşı söylemlere ilk o gün başlamazlar mıydı? Diyelim bu kadar büyüyeceğini hesap edemediler, dördüncü dalgaya kadar da mı anlayamadılar? Olabilir mi böyle bir şey? Cevap yok...

O zaman, elimizde iki cevabımız var. Birincisi; bu kişiler gerçekten suçsuz. İkincisi, bu kişiler suçlu ve olay ilk başladığı andan itibaren farklı kanalları kullanarak bazı kişilerle pazarlığa oturdular. Bu "bazı kişiler" kısmı, olayı önceden sezen Sayın Başbakan ile bu davayı yürüten siyaset ve hukuk adamlarından oluşuyor. Bu kişilerle anlaşma sağlanamayınca da dalgalar büyüdü, muhalefet arttı. Olabilir mi böyle bir şey? Neden olmasın?

Cumhuriyet Gazetesi ve Danıştay saldırısının bu yapılanmayla ilişkilendirilmesi hangi hayal dünyasına sığar, ona bakalım. Gerçi hiç düşünmeye, komplo kurmaya gerek yok. Bizim yerimize iddianameyi hazırlayan Sayın Savcı düşünmüş ve karara varmış. Merak edip iddianameye göz gezdirmişseniz, bu eğlenceli yönleri görmüşünüzdür. Bu konuyu, zaman kaybı olarak görmemden ötürü, dikkate almıyorum.

İşin diğer yönü ise belli bir süre sonra salıverilen kişilerle ilgili. Bu kişilerden bazı- larını hatırlatmak gerekirse: Sinan Aygün, Mustafa Balbay, Erol Mütercimler. Bu kişiler halk tarafından daha çok tanındığı için bu örnekleri verdim. Bir soru daha: Şimdi bu kişiler nerede? İlk zamanlardaki yüksek muhalif tavırları neden yok artık? Basın mı yer vermiyor? Sindirildiler mi? Gerçekten suçlular mı yoksa?

Sondan başlayalım. Gerçekten suçlular- sa, dışarıda ne işleri var? Sindirilmişlerse, neden şimdiye kadar halkı aydınlatmaya çalıştıklarını söyleyerek korkusuz görünme- ye çalıştılar? Basın yer vermiyorsa, sokak- lar veya elektronik basın gibi alternatif yollar neden kullanılmıyor?

İşte bu dava, böyle bir dava. Sorularımıza bile yine soruyla cevap verebiliyoruz. Bun- lar, yeterli cevaplar değil; ama elimizden de daha fazlası gelmiyor, maalesef. Son sözler bu sorulara muhatap olan kişilere aittir; ama o muhatapları bulabilerseniz, tabii. Ya da sizi muhatap sayarlarsa. Bu kadarcık az bilgiye rağmen bile kendi- mizce sorular sorup cevaplar verebiliyoruz. Düşünün; başbakansınız, savcısınız... O zaman neler neler sorar ve cevaplardık. Eminim, yıllar öncesinden görebildik bu yaşanacakları.

Nihayetinde dava süreci başladı, bir yıl- dan fazla sürmüş olsa da iddianame masa- lını oluşturmak. İlk duruşmayı heyecanla bekledik. Kimimiz suçlular cezasını bulacak diye bekledi, kimimiz bizden olanlar bize geri dönecek diye bekledi ve hâlâ bekliyo- ruz. Görünen o ki daha uzun zaman bekle-

yeceğiz. Mahkeme salonu düzenini bile beceremeyen, düzensiz bir yönetimle kim bilir kaç kuşak sürer bu dava? Dava biter ve kişiler aklanırsa, o zaman da karşı dava başlar ve yine boş kalmamış oluruz. Gladyoları yine ve yeniden anlar, derin dev- lete yeniden göz atar, bildiğimizi sandığımız bilinmezlikleri anlamaya çalışırız. Bu şekil- de yerimizde sayarak, cumhuriyetimizin 100. yılını da görürüz, belki. 100. yıllı 85. yıl arasında ne fark var, diye tartışma prog- ramları izleriz. Kötüye gitmekten başka ya da gidecek bir yer bulamamaktan başka bir fark bulamayız.

Davanın sonucu ne olur, bilinmez. Bilin- mesi de istenmiyor sanırım. Yaşananlara bakınca, böyle bir yargı da oluyor beyin- lerde. İlk düşünce, önümüzdeki yerel se- çimlerin arkasına atabilmek dava sonuç zamanını. Daha sonra yeni bir tarih belirle- nir, ne de olsa. Biz beklemeye alışkınız, bekleye bekleye 70 yıl geçirdik. Birkaç yıl daha geçirebiliriz.

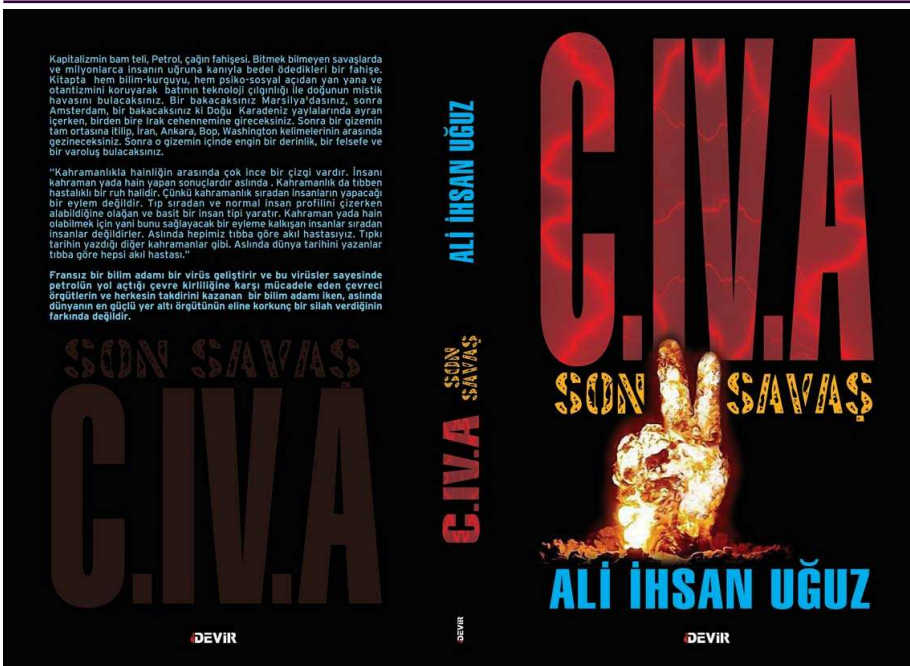
Yıllar sonra aklımızda kalacak son ve belki de tek şey, bu davanın kafamızı hem başlangıcıyla çok karıştırdığı, hem süreciyle bulandırdığı, hem de sonucuyla anlamsız- laştığı olacak. İyisi mi, şimdiden anlam yük- lemeylemiz biz.

erbil.deniz@politikadergisi.com

Mahkeme salonu düzenini bile beceremeyen, düzensiz bir yönetimle kim bilir kaç kuşak sürer bu dava?

**“İlk düşünce,
önümüzdeki
yerel
seçimlerin
arkasına
atabilmek
dava sonuç
zamanını.”**

Yazarımız Ali İhsan Uğuz'un **Cıva Son Savaş** adlı romanı çıktı.

İlk etapta İstanbul TÜYAP Kitap Fuarı'nda satışa sunulan yayın, 15 Kasım'dan sonra ise tüm İmge Kitapevi ve D&R satış noktalarından satın alınabile- cek.

Bulunamaması durumunda ali.uguz@politikadergisi.com adresinden yazarımızla irtibata geçip, söz konusu eseri temin edebilirsiniz.

Eserin etiket fiyatı: 16 YTL'dir.

Bir Fotoğrafın Düşündürdükleri

Yazım yandaki fotoğraf ile ilgili. Resme baktığınızda büyük bir onur duyuyorsunuz. Bu inkar edilemeyecek bir gerçek. Nedenini ise birazdan açıklayacağım.

Gökhan DAĞ

Yazım yukarıdaki fotoğraf ile ilgili. Resme baktığınızda büyük bir onur duyuyorsunuz. Bu inkar edilemeyecek bir gerçek. Nedenini ise birazdan açıklayacağım.

Fakat başka gerçekler de var. İlk önce o gerçeklerden bahsetmek gerekiyor.

Her toplum tarihi ile yeşerir veya solar. Sizden önceki nesil(ler) size gururlu bir tarih bıraktıysa gurur içinde yaşarsınız ve bu tarihi devam ettirmek sizin elinizdedir; fakat sizden önceki nesil(ler) size gururlu bir tarih bırakmadıysa utanırsınız veya o tarihin talihini tersine çevirmek için uğraşırsınız ya da aynı şekilde sünepe gibi yaşamaya devam edersiniz.

Tarih; Mustafa Kemal Atatürk'e şanlı bir tarihi koruyamayan bir neslin hatalarını düzeltme görevi verdi veya o görevi direkt kendisi aldı.

Bizler ise onun bizim için oluşturduğu gururlu tarihi elimizin tersi ile itiyor ve gelecek kuşaklarımıza utanacakları bir tarih miras bırakıyoruz.

Bugün gidişat yeni bir Mustafa Kemal'e ihtiyaç olduğunu gösteriyor; ama ne yazık ki bu şu ana kadar gerçekleşebilmiş değil.

Mustafa Kemal Atatürk'ten sonra gelen her lider onunla kıyas edildi.

İsmet İnönü,

Adnan Menderes,

Celal Bayar,

Ahmet Necdet Sezer,

Abdullah Gül,

Recep Tayyip Erdoğan, ve diğerleri..

Onun (Mustafa Kemal Atatürk'ün) karizmasına yaklaşanları hepimiz biliyoruz; fakat son günlerde şu anki başbakanımız Recep Tayyip Erdoğan ve Abdullah Gül onun karizmasına kimi çevrelerce neredeyse eşdeğer görülüyor. Hatta kimi yerde M. Kemal Atatürk'ten bile karizmatik sayılıyorlar.

Gelelim yukarıdaki fotoğrafa.

Fotoğrafı çeken fotoğrafçı hangi anı ölüm-süzleştiriyor; ondan bahsedelim.

Yıl: 1928... Türkiye Cumhuriyeti henüz 5 yaşında... Dünyaya meydan okuyan lider... Yeni Türkiye Cumhuriyeti'ni saygın bir devlet olarak kabul ettirmesinin haklı gururunu yaşıyor o anda... Çünkü bu masadakiler O'nun ve Türkiye'nin gücü karşısında saygı duymaktan başka bir şey yapamayan dünya liderleri... Bu masada... Yani Atatürk'ün masasında o anda tam 32 kral ve 62 cumhurbaşkanı var...

Tarih; Mustafa Kemal Atatürk'e şanlı bir tarihi koruyamayan bir neslin hatalarını düzeltme görevi verdi veya o görevi direkt kendisi aldı.

**Karizma
(Büyüleyici Özellik)**

Masadaki 95 liderin içinde kurduğu tarihle övünebilecek, onu gelecek kuşaklara aktarabilecek belki de tek lider **Mustafa Kemal Atatürk**.

Şimdi size bir fotoğraf daha göstereceğim.

Yer bir otel odası. Resimdekiler sağdan sola:

Türkiye Cumhuriyeti'nin 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül,

Suudi Arabistan Kralı Abdullah

Türkiye Cumhuriyeti'nin Başbakanı (ve Büyük Ortadoğu Projesi'nin Eşbaşkanı) Recep Tayyip Erdoğan.

Kral Abdullah ülkesine geri dönmeden önce bizim karizmatik liderler onu otel odasında ziyaret ediyorlar. Kral Abdullah'ın fotoğrafının altında.

Belirtmekte yarar var. Geçen yıl çekilen bu fotoğraf 10 Kasım'a denk gelmişti ve Kral Abdullah Anıtkabir'e gitmemişti, ayrıca ona bir de devlet madalyası taktılar.

İki fotoğrafa lütfen bir daha bakın. Atatürk'ün oturuşuna ve Abdullah Gül ile Recep Tayyip Erdoğan'ın oturuşuna bakın.

Bakın ve karizmayı görün.

Size bir fotoğraf daha.

Sizce Atatürk bu soysuz adamla (Talabani) yan yana oturur veya onun elini sıkar mıydı?

Size başka bir fotoğraf daha göstermek istiyorum.

Sizce Atatürk terörü desteklediği açıkça bilinen (rüküş ve soysuz) Barzani'yi kabul eden ABD Başkanı Bush'un elini sıkar mıydı?

Emin olun ona elini bile öptürmezdi.

Başka fotoğraflarda var. İşte onlardan biri.

Sizce arka plandaki Paşa bu durumdan hoşnut mu?

Abdullah Gül ve Tayyip Erdoğan'ın heyecanlı halleri dikkatlerden kaçmıyor.

Başka bir fotoğraf daha

Anıtkabir özel defterini diplomatının kapüşonu ile imzalamasına izin veren Sudan Lideri El Beşir ve Abdullah Gül.

Sizce Atatürk bu soysuz adamla (Talabani) yan yana oturur muydu?

**“Atatürk
yaşasaydı
Barzani'nin elini
sıkan Bush ile
tokalaşır mıydı?
İnanın ona elini
bile
öptürmezdi.”**

Liderlik ölümsüz olmaktır. 1881—193[∞]

Değerli okurlar bir fotoğraf daha göstermek istiyorum.

Fotoğraftaki kişi İran Cumhurbaşkanı Ahmedinecad.

Kendisi Türkiye'ye gelişi sırasında Anıtkabir'i ziyaret etmeyeceğini çünkü bunun günah olacağını söyledi.

Üstelik bu ziyaretin bir devlet geleneği olmasına rağmen.

Kendisi ülkemize geliyor diye geçeceği tüm yollar trafiğe kapatıldı.

Sonra da çıkıp "sizinkiler gelseydi ben yolları kapatmazdım" dedi.

Şimdi lütfen Atatürk'ün bulunduğu resmi bir daha hatırlayın.

Gelen 94 lider için tüm yolların kapatıldığını düşünün.

Ülkemize geldikleri sırada yukarıdaki resimde gülen şarlatan gibi davrandıklarını düşünün.

Sizce Atatürk bu duruma nasıl tepki verirdi?

Can Dündar'ın, Atamızı diktatör gösterişine o zaman inanmaz mıydık? (!)

Atatürk yukarıdaki fotoğrafta Ürdün Kralı Abdullah ile. Lütfen söyleyin bana hangi fotoğrafta bizim karizmatik lider adaylarımızı bu kadar rahat gördük.

Atatürk ve dünya liderleri fotoğraflarına devam edelim.

Mustafa Kemal Atatürk, yukarıdaki resimde Yunanistan Başbakanı Venizelos ile 29 Ekim 1930 tarihli Cumhuriyet Balosu'nda.

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulmasını engellemek isteyen isteyen Yunanlıların Başbakanı belki de istemeyerek o baloya katılmış bulunuyor.

İşte karizmatik liderlik budur. Bırakın karizmatikliği liderlik anlayışı budur.

Liderlik, ülkesinin onurunu ayaklar altına almak isteyenlere katien izin vermemekte gizlidir.

En başa tekrar dönerek yazımızı tamamlayalım.

Tarihin oluşturulması süreci geçmişten güç alınarak gerçekleşir. Tarihimizi yeniden onurlu bir şekilde yazmak istiyorsak, onurumuzu ayaklar altına alan sözde liderleri başımızdan defetmeliyiz.

Onurumuzu elimizden aldıklarında ne para pul, ne mevki makam, ne odun kömür, ne de din kitap kurtarabilir bizleri.

Kur'an-ı Kerim'i Türkçeye ilk kez çeviren insanı sırf kendi çıkarlarımız için dinsiz göstermek değildir liderlik.

Liderlik birilerinin karşısında el pençe divan durmak değildir.

Liderlik onurlu bir tarih yazmaktır. Tarihini yazdığı yeri onurlandırmaktır.

Liderlik gelecek nesillerde kendini yaşatabilmektir.

Liderlik ölümsüz olmaktır.

1881—193[∞]

Bu arada birilerinin (bana göre olmayan) karizmasını çizdiysem inanın ki hiç üzülmedim.

gokhan.dag@politikadergisi.com

Bir Kralın Vefası

Hikmet Feridun Es anlatıyor:

Dolmabahçe Sarayı'nın loş, büyük salonunda katafalkın karşısında birkaç gazeteci arkadaşla birlikte bekliyorduk. Halk matem nehri halinde onun önünden geçiyordu. Askerler, mektepliler, siviller, gençler, ihtiyarlar... Birdenbire bu matemli insanlar arasında omuzları düşük, yüzü sapsarı olmuş, gözleri kızarmış bir adam dikkatimizi çekti. Bu zatı gözümüz ısıırıyordu. Ama kimdi? Bulup çıkaramıyorduk. Ziyaretçi adeta dermansız adımlarla ilerledi. Atatürk'ün ayak ucunda bir an durdu. O'nu hürmetle selamladı. Sonra gözyaşlarını göstermemek için hemen siyah gözlüğünü çıkarıp taktı.

Hiç kimse farkında değildi ki, bu kalabalığın içinde şu yüzü sapsarı ve omuzları düşük insan bir kraldır. Afgan Kralı Amanullah Han. Son derece hasta olmasına rağmen, Atatürk'ün ölümünü işitince, başka bir isimle uçağa atlamış ve kimsenin haberi olmadan İstanbul'a gelmişti. Alelaide bir ziyaretçi gibi kalabalığa karışmıştı.

Koridoru geçince yanına yaklaştık. Ağlamaklı sesi Dolmabahçe Sarayı'nın karanlık dehlizinde titreyerek: "39 derece ateşim var. Fakat felaketi işitince duramadım. O'nunla vedalaşmaya ve ağlamaya geldim." dedi. Sonra başını önüne eğip bize veda ederek uzaklaştı.

Bu bir resmi nezaket ziyareti filan değildi. Her şeyini, hatta parasını tacını kaybetmiş üstelik çok hasta bir adamın 39 derece ateşle O'na veda etmek için her türlü riski göze alarak başka bir isimle, Roma'dan İstanbul'a gelmesidir.

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 47.

Kara Kasım

**“Türkiye’nin
İkinci
Atatürk’ü”...
Halk ona bu
ismi
yakıştırmış ve
eklemiş:
“Halkçı
Ecevit”**

Osman ACAR

Sonbahar olduğundan değil, başka bir nedenden dolayı, içimde bir sıkıntıya neden oluyor Kasım ayı. Cumhuriyet kutlamalarından sonra, bir sıkıntı gebeliği doğuyor bende. 10 Kasım’da Atamı vermişim toprağa, 5 Kasım da Ecevit denen ikinci atamı almış benden. Ah Kasım ahh! Nedendir yakarsın bu sonbahar serinliğiyle beni, anlamış değilim. Sitemim takdirinden değil ya Rab, kaderimden.

Üzüntü dolu sözlerle maraz sebebimi belirttikten sonra, geliyorum asıl konuya: Tamam, belki Atatürk’ü, Ecevit’i ve diğer devlet büyüklerimizi toprağa verdik; ama onlar da bize bu ülkeyi emanet ettiler. Asıl bakmamız gereken konu, bu ülkenin gidişatı ve onların bize vasiyetleri. Bir “kara kasım” olarak, mücadeleci ruhumuzu sarsabilir bu ay; fakat hiçbir zaman içimizdeki vatan sevgisini söndüremez. Bu noktada biz gençlerin yapacağı iş, geçmişte görerek geleceği yaşamak ve yaşananlardan ders çıkarmak; onların düşüncelerini yaşatmak ve onların bizlere armağan ettiği bu ülkeyi devlet olarak daha da huzurlu kılmak. Ben, bu yazımda, Atatürk’ün ve Ecevit’in geçmişini farklı yüzleriyle ele alacağım.

Bildiğimiz Ata’mız

İlk olarak, bir 23 Nisan kutlamasında gördüm onu. O zamanlar beş yaşındayım ve babamla katıldığımız bir kutlamaydı. Yürüyüş yapan, gururla Atalarını temsil eden, yarının bekçisi olan torunlarının elinde gözümün içine bakıyordu Atatürk; muhtaç olduğum kudretin damarlarımda ki asil kanda olduğunu söylüyordu. “Nöbetçi eczanelere değil, bu ülkeyi, senin gibi Türk milletinin çocuklarına emanet ediyorum ve bırakıyorum” dedi ve beni öptü. Ceketini Anadolu’nun yüksek dağlarına, taşlarına, ağaçlarına asarak ve gülümseyerek gitti. Gözümde böyle canlanıyordu Atatürk. Ne zaman ki ilkokulda okumayı öğrendikten hemen sonra onun hayatını okudum; işte o zaman bu ütopya, bu manzara beni terk etti.

Durup şöyle bir düşünelim, Allah aşkına, her öğrenciden farklı olarak Atatürk’le ilk olarak Anıtkabir’de kim tanıştı, kim ilkokul kitaplarının Atatürk’ü tekdüze anlatan parçalarından daha farklı bir şekilde Atatürk’ün hayatını okudu? Bence hepimiz, okumayı öğrendikten sonra ilk olarak Atatürk’le, ken-

di hayatını anlatan okuma parçalarında tanıştık. Anıtkabir’de tanışamadık, mezarını, sıcaklığını hissedemedik. Bırakın hissetmeyi, kitaptan başka hiçbir yerde göremedik. Bence, Atatürk’ü gelecek nesillere iyi tanıtabilecek ve daha iyi anlatabilecek projelere ihtiyacımız var. Anıtkabir’i görmeyen çocuk kalmasın ki Atasını daha iyi tanısin ve düşüncesini benimsesin.

Ben bu yazımda, Atatürk’ün hayatından bahsetmeyeceğim; çünkü bilmeyen yoktur sayıyorum. Bu yazımda, daha iyi tanıtılmasına dikkati çekiyorum.

Gözün arkada kalmasın Atam!!!

Not: 29 Ekim’de vizyona girmiş bulunan ve Atatürk’ün bilinmeyen yönlerini anlatan, Can Dündar imzalı “Mustafa” filmini, Atatürk’ü tanımanız açısından, şiddetle öneriyorum.

“Türkiye’nin İkinci Atatürk’ü”

“Türkiye’nin İkinci Atatürk’ü”... Halk ona bu ismi yakıştırmış ve eklemiş: “Halkçı Ecevit”

Bugün Kıbrıs’ta yaşıyorsam, senin sayen dedir Atam. Bugün Kıbrıs adasında Türk bayrağı dalgalanıyorsa, bu senin eserindir Başbakanım. Bugün Kıbrıs’ın çocukları umutla geleceğe bakıyorsa ve o geleceği bekliyorsa, bu senin sayen dedir Ada Fatih. Bugün Türk siyaseti nezakete kavuşmuşsa bu senin katkındandır Nazik Şair. Bu seslerle yükselen ve her biri Ecevit’e yakışan vefasız kelimeler... Vefasız; çünkü pek duyulmuyor bu sesler artık. Kara kasım, onu da bizden aldı, dostlar... Şimdi yapmamız gereken, devlete onun gibi verimli olmak ve Atatürk’ün izinden yürüyerek Türkiye’ye sahip çıkmak.

Benim zihnimde hep sıcak ve samimi şiirlerle, nezaketli kişiliğiyle, kararlı politikacılığıyla, araştırmacı devlet adamı kimliğiyle, Kıbrıs çıkarmasındaki haklı kararlarıyla yer tutmuştur Ecevit. Peki, Ecevit literatürde nasıl anlatılırdı? İşte Ecevit’in yaşam öyküsü:

Bülent Ecevit Kimdir?

1925’te İstanbul’da doğdu. 1944 yılında Robert Koleji’ni bitirdi. 1946’da Rahşan Ecevit ile evlendi.

1944’te çalışma yaşamına girdikten sonra, işten ayırabildiği zamanlarda; Ankara Üniversitesi’nde İngiliz Dili ve Edebiyatı, Londra Üniversitesi’nde Sanskritçe,

Bengalce, Sanat Tarihi bölümlerine devam etti. 1957'de de ABD'de Harvard Üniversite-si'nde sekiz ay incelemelerde bulundu.

1944'te, Ankara'da, Basın Yayın Genel Müdürlüğü'ne İngilizce çevirmeni olarak girdi. 1946-1950 arasında, Londra'da Türk Basın Ataşeliği'nde çalıştı.

1950-1960 arasında Ulus gazetesinde ve Ulus'un kapatıldığı yıllarda Yeni Ulus ve Halkçı gazetelerinde, yazar ve yazı işleri müdürü olarak çalıştı. 1954 sonu ile 1955 başlarında ABD'de, Kuzey Carolina'da ya-yımlanan Winston Salem Gazetesi'nde konuk gazeteci olarak görev yaptı.

1965'te Milliyet Gazetesi'nde günlük yazı-lar yazdı. 1950'lerde Forum Dergisi'nin yazı işleri kadrosunda yer aldı. 1972'de aylık Özgür İnsan, 1981'de haftalık Arayış, 1988'de aylık Güvercin Dergilerini çıkarttı.

1957 seçimlerinde Ankara milletvekili seçildi. 1960-1961'de Kurucu Meclis üyeliği yaptı. 1961'de Ankara, 1965, 1973, 1977 ve 1991 seçimlerinde Zonguldak milletvekili oldu. 1995 ve 1999 Seçimlerinde ise İstan-bul'dan milletvekili seçildi.

1959'da CHP Parti Meclisi'ne seçildi.

1961-65 arasında, İsmet İnönü hükümet-lerinde çalışma bakanlığı yaptı. Bu dönem-de, toplu sözleşme ve grev hakları yasalaş-tı; sendika özgürlüğü sağlandı. Genel ola-rak, çalışma hakları ve sosyal güvenlik ge-nişletildi.

1966'da, CHP'de başlayan ortanın solu hareketiyle birlikte, genel sekreterliğe seçil-di. Bu tarihten itibaren, demokratik sol dü-şüncenin kuramsallaşması ve kökleşmesi için çalışmalar yaptı. 1971'de, partisinin askeri yönetimce oluşturulan hükümete katkıda bulunmasına karşı çıkarak, genel sekreterlik görevinden ayrıldı.

Mayıs 1972'de CHP genel başkanlığına seçildi. Genel başkan olarak girdiği ilk se-çim olan 1973 seçimlerinden, partisi yüzde 33.3 oy alarak birinci çıktı.

1974'te başbakan oldu. Bu ilk başbakanlı-ğı döneminde Kıbrıs Barış Harekâtı gerçek-leşti, haşhaş ekimi yasağı kaldırıldı, Türki-ye'nin Ege'deki hakları gündeme getirildi, açık yüksek öğretim başlatıldı.

1977'de bir azınlık hükümeti kurdu; fakat güvenoyu alamadı.

1978-1979 yılları arasında başbakan ol-du.

12 Eylül 1980 askeri müdahalesinden sonra, askeri yönetime karşı çıkışları nede-niyle, üç kez hapse mahkum oldu.

1980'de, askeri yönetimin siyasal çalış-

malarını ve düşünce açıklamasını yasakla-ması üzerine genel başkanlıktan ayrıldı ve siyasal yaşama katkılarını Arayış dergisiyle sürdürmeye çalıştı.

Siyasal haklarından yoksun bırakıldığı yıllar boyunca da siyasal çalışmalarını sür-dürdüğü için hakkında yaklaşık 130 dava açıldı.

Siyasal haklarından yoksun bırakıldığı dönemde, eşi Rahşan Ecevit ile birlikte Demokratik Sol Parti'yi kurdu.

1987'deki halkoylamasıyla, siyasal hakla-rına yeniden kavuşunca, DSP genel baş-kanlığına seçildi ve bu görevi 2004 yılına kadar sürdürdü.

1997-1998 yılları arasında kurulan 55. hükümette başbakan yardımcılığı yaptı. 1999'da DSP azınlık hükümeti olan 56. hükümet'in ve 1999-2002 yılları arasında da 57. hükümet'in başbakanı oldu.

Demokratik sol hareketle ve uluslararası sorunlarla ilgili muhtelif kitapları vardır. Bun-lar: "Ortanın Solu (1966), Atatürk ve Dev-rimcilik (1970), Bizim İki Gücümüz Var: Halk ve Hak (1976), Toplum, Siyaset, Yö-netim (1976), Bağımsızlık ve Özgürlük (1984), Toplumsal Kültürün Türk Siyasal Yaşamına Etkisi (1989), Değişen Dünya ve Türkiye (1990), Mithat Paşa ve Türk Ekono-misinin Tarihsel Süreci (1993), Körfez Bu-nalımının Öncesi ve Sonrası (2003), Kıbrıs Gerçeği ve Irak Sorunu (2003)"dur.

Yazarlığa, sanat yazılarıyla başlamıştı. 1950'li yıllarda, çağdaş sanat akımlarına tanıtmak üzere kurulan Helikon derneğinin kurucuları arasında yer aldı ve bir süre Sa-nat Eleştirmenleri Derneği'nin genel sekre-terliğini yaptı.

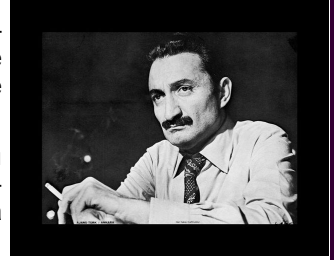
1976'da şiir kitabı yayınlandı. Daha son-ra, şiirlerinin çevirileri, kitap olarak; Federal Almanya'da, Sovyetler Birliği'nde, Roman-ya'da, Yugoslavya'da, Danimarka'da ve İsveç'te yayınlandı.

T.S. Eliot'un Kokteyl Parti adlı şiir dramını Türkçe'ye çevirdi. İngiliz, Amerikan ve Hint ozanlarından Türkçe'ye çeviriler yaptı. Lise öğrencisiyken Rabindranath Tagor'dan çevirdiği iki kitap yayınlandı.

1985 yılında, Hamburg Üniversitesi'nde bir sömestr ders verdi. Yasaklı olduğu dö-nemde ve daha sonra, başka Avrupa üni-versitelerinde ve 1988 ve 1992 yılında muh-telif Amerikan üniversitelerinde konferanslar verdi.

5 Kasım 2006'da Ankara'da vefat etti.

osman.acar@politikadergisi.com

Atatürk Kimdir?

Atatürk'ü genel olarak tarihe mal olmuş yönleriyle;
Asker Atatürk veya Devlet Adamı Atatürk olarak tanımaktayız.
AMA,
A C A B A?

YA;

Dünya tarihinde bir örneği daha bulunmamak üzere:

En büyük düşmanı Yunan Başkomutanı Trikopis'e, her Cumhuriyet Bayramı Atina Büyükelçiliği'nde resminin önünde, (hiçbir zorlama, mecburiyet olmaksızın) ihtiram duruşu yaptırtan SAYGIYI kendiliğinden oluşturan ATATÜRK'ü...

VEYA;

Yine Amerikalı General McArthur'a: "Geçen bir yılın sıkıntılı zamanlarında dünya sorunlarının çözülmesi içinde, o büyük istidatlı ile kimseyi değil ama Mustafa Kemal'i yanımda görmek isteğini öyle çok duydum ki" dedirten özlemi dile getirebilen MUSTAFA KEMAL'i...

VEYA;

Doğumunun yüzüncü yılının tüm dünyada kutlanması konusunun 1978'de UNESCO Genel Konferansında görüşülmesi sırasında İsveç Delegatesinin: "Dünyada pek çok büyük adam var, hepsini böyle anacak mıyız?" şeklindeki sorusuna, Sovyet Delegatesi elini masaya vurarak şu yanıtı vermiştir: "Genç delege arkadaşşıma hatırlatırım ki, Atatürk herhangi bir büyük adam değildir. Atatürk bu çağa damgasını vurmuş olan adamdır. Keşke O'nu sadece anmayıp yaptıklarından örnek almaya çalışsak" der. O'nun bütün insanlığa mal olmuş kişiliği, 152 ülkenin katıldığı oylamada bir çekimsere karşı oybirliğiyle bizim için gurur, mutluluk ve kıvanç kaynağı şu karar metnini UNESCO'ya, 27 Kasım 1978 tarihinde yayınlatır:

ATATÜRK KİMDİR

"Uluslararası anlayış, işbirliği ve barış yolunda çaba göstermiş üstün bir kişi;

Olağanüstü devrimler gerçekleştirmiş bir devrimci;

Sömürgecilik ve yayılmacılığa karşı savaştan ilk önder;

İnsan haklarına saygılı;

Dünya Barışının öncüsü;

Bütün yaşamı boyunca insanlar arasında;

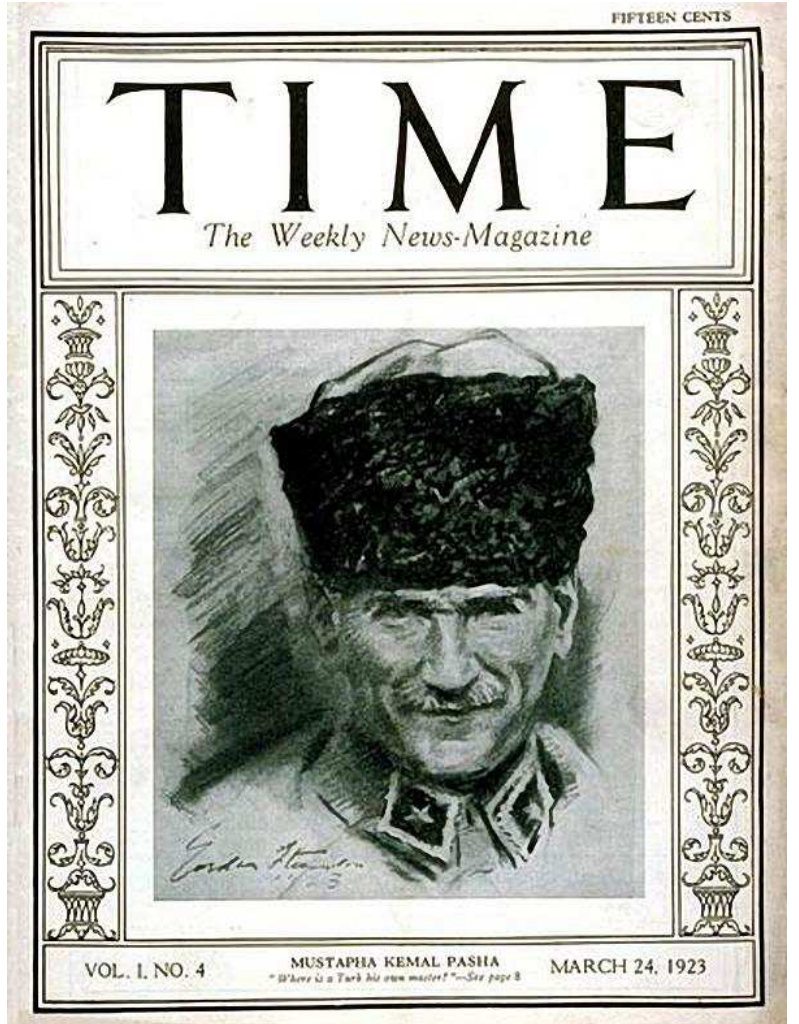
Renk, din, ırk ayrımı gözetmeyen;

Eşsiz bir Devlet Adamı;

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu."

UNESCO

İşte 152 ülkeye imza attıran, bu gerçeği dile getirebilen **GAZİ MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ü...**

Giddens ve Klasik Düşünürler (Weber ve Marx)

Asaf ŞİMŞEK

Weber, sosyal değişme görüşünün temelini, "rasyonel ve irrasyonel" kavramını koyar. Weber'in epistemolojisinde, irrasyonel olgular ve eylemler geniş yer tutar. Hatta sosyal değişmeyi ateşleyen bir güç olarak gördüğü "karizma" da irrasyonellikle bağlantılıdır; çünkü Weber'e göre karizma, "bütün kurallara yabancı" olması bakımından "özgül olarak irrasyonel" bir güçtür. Karizmatik hareketleri, tarihteki çok önemli bir devrimci unsur, yeni rasyonalizasyon biçimlerinin en kudretli kaynağı haline getiren şey de buydu.

Weber'e göre tarih, hiçbir biçimde, insanın toplumsal gelişiminin rasyonel olarak belirlenmiş ideallere ulaşmaya doğru ilerlediğini varsayan Hegelci "nesnel idealizm" in de Marxizm'in de sandığı gibi "rasyonel" olamazdı. Marx'ın "İnsanlık, kendine her zaman yalnızca çözebileceği görevler verir." önermesi de tıpkı Hegel'in ünlü "rasyonel olan gerçektir, gerçek olan da rasyonel" önermesi gibi Weber' in konumuna zıttı. Weber'in zaman zaman ifade ettiği gibi, doğruluk ve iyilik arasında belirli bir tarihsel ilişki yoktu. (Giddens, 1996: 49)

Weber'in değişme konusundaki metodolojisi, "rasyonalite" ile "irrasyonalite" arasında belli kutuplaşmalar yaratılmasına dayanıyordu.

Giddens'a göre, Weber'in yapıtı ve görüşleri, içinde yaşadığı tikel toplumsal ve siyasi bağlamda sınırlı kalmıştır. Bu yüzden tümel bir anlayışla tüm toplumları kapsayacak bir genellemeye imkân vermemektedir. (Giddens, 1996: 58)

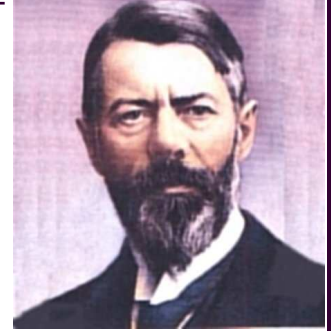

Giddens, Marx'ın görüşlerini açıklarken, Weber'in görüşlerine atıfta bulunmayı ihmal etmemiş ve hatta iki teorisyenin görüşlerini hem eleştirel bir bakış açısıyla, hem de karşılaştırmalı olarak sunmuştur.

Weber, Marx'ın sosyal değişme görüşünün temelini koyduğu sınıf çatışmalarının önemini tabii ki kabul ediyordu; ama bunların yaygınlık ve önemlerinin Marx'ın sandığı kadar büyük olduğunu reddediyordu. Weber'e göre, çeşitli türlerde statü grupları arasındaki ve (ulus devletler dahil) siyasi birlikler arasındaki çatışmalarda büyük uygarlıkların tarihsel gelişiminde en az aynı ölçüde önemli rol oynamışlardır. Dolayısıyla kısmi "çıkart" kavramı ekonomik çıkarlarla sınırlanamazdı, toplumsal hayatın başka alanlarına da uygulanabilecek şekilde genişletilmeliydi. Örneğin siyasi partilerin iktidara talip ya da sahip olma durumlarından kaynaklanan ve ille de doğrudan doğruya ortak ekonomik çıkarlara dayanması gerekmeyen çıkarlar vardı. (Giddens, 1996: 77)

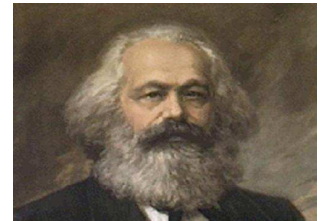
Bu iki teorisyenin görüşleri incelendiğinde, birçok alanda farklılıklar ve karşıtlıklara rastlıyoruz. Marx tarihsel gelişmeye bir kalıp dayatmaya çalışmıştır. Bu, Weber açısından izin verilemez bir şey olarak görülmüştür. Karizma kavramı ve bunun Weber' in sosyolojisinde oynadığı temel rol, Weber' in insanlık tarihinin (Marx'ın inandığı gibi) rasyonel olmadığı şeklindeki inancını ifade eder. Tarihe keşfedilir bir rasyonalite atfedilmesi Marx'ın düşüncesinin bütünü içindeki temel bir unsur ve Hegel' e her zaman bağlı kalmasını sağlayan temel bağlantıydı; ama karizma özgül olarak irrasyonel bir şeydi. Bu yüzden de Weber' e göre karizmatik hareketlerin periyodik olarak ortaya çıkmasının ürünü olarak tarihteki devrimci dinamik, insanların tarihsel gelişimindeki herhangi bir genel rasyonel kalıpla bağlantılandırılmazdı. Ayrıca, Marx, toplumsal gelişimde sınıfın ve dolayısıyla ekonomik çıkarların önemini vurgulayarak, ekonomik ve siyasi iktidarı Weber'den çok daha fazla asimile etme eğilimindeydi. Bu, açıkçası iki yazar arasındaki temel önem taşıyan bir farklılıktır. Bununla birlikte, buradaki farklılık fazla abartılmamalıdır. Marx, örneğin, profesyonel orduların organizasyonu ile modern kapitalizmde emekçilerin ürünlerinden ayrılması arasında bir paralellik olduğunu fark ederek Weber'i öncelemiştir. (Giddens, 1996: 84)

asaf.simsek@politikadergisi.com

Weber'e göre karizma, "bütün kurallara yabancı" olması bakımından "özgül olarak irrasyonel" bir güçtür.

"Bu iki teorisyenin görüşleri incelendiğinde, birçok alanda farklılıklar ve karşıtlıklara rastlıyoruz. Marx tarihsel gelişmeye bir kalıp dayatmaya çalışmıştır. Bu, Weber açısından izin verilemez bir şey olarak görülmüştür."

Ayrıca, Marx, toplumsal gelişimde sınıfın ve dolayısıyla ekonomik çıkarların önemini vurgulayarak, ekonomik ve siyasi iktidarı Weber'den çok daha fazla asimile etme eğilimindeydi.

P – Okur: Yoksa Marx Haklı mıydı?

Son haftalarda, gündemin ilk sıralarını ABD'den gelen batık banka haberleri ve hazinelerin finans sektörüne müdahaleleri işgal ediyor.

P Mesut SAĞIROĞLU

Son haftalarda, gündemin ilk sıralarını ABD'den gelen batık banka haberleri ve hazinelerin finans sektörüne müdahaleleri işgal ediyor. Yaşanan krizin finansal denetimin sıkılaştırılmasıyla ve aktarılan kaynaklarla kontrol altına alınamayacak kadar büyük boyutlarda olduğu, her geçen gün kendini daha da çok hissettiriyor. Birçok iktisatçı, krizin daha da çok derinleşeceği ve 1929 buhranından daha büyük boyutlara ulaşacağı konusunda birleşiyor.

Aslına bakılırsa, bugün yaşananlar pek de sürpriz sayılmaz. Mortgage sektöründe yaşanan tıkanıklık, bugün yaşanan krizin sinyallerini bir yıl öncesinden veriyordu. 2008 Mart'ında JP Morgan'ın ABD'nin beşinci büyük yatırım bankası Bear Stears'ı 236,2 milyon dolar gibi kelepir fiyata satın alması, bunun domino etkisi yaratabileceği beklentisi nedeniyle dünya borsalarının bir gecede %1 ila %5 lere varan oranda düşmesi; aslında krizin ciddiyetini ortaya koyuyordu. Tekrar yükselişe geçen borsaya aldanan kamuoyu, diğer şoku ABD konut kredisi piyasasının yarısını (yaklaşık 5,4 trilyon dolar) elinde bulunduran Fannie Mae ve Freddie Mac'in kamulaştırılması ile yaşadı. Kamuoyunda olumlu hava yaymaya çalışan büyük yatırımcılar, krizin boyutunun bu denli geç algılanmasında büyük pay sahibi oldular. 158 yıllık Wall Street kurumu olan Lehman Brothers'ın iflası ve dünya borsalarında yaşanan sert düşüşler de hazinenin kaynak aktaracağı açıklamaları ve yine yaratılan iyimser havada benzer bir süreç. Lynch'in satışı ve Lehman Brothers'ın çöküşü, dünyanın en büyük sigorta kuruluşu olan AIG'ye 85 milyar dolar sübvansiyonla devlet tarafından el konulması ve daha pek çok dünya sıralamasının doruklarında bulunan banka, kredi kurumu ve sigorta firmasının kurtarılma sırasına girmesine karşın daha büyük çöküntülerin beklenmesi; içinde bulunduğumuz kriz sürecinin ne kadar büyük yıkım potansiyeli taşıdığını bize gösterdi. ABD'nin en büyük 19 yatırım bankasını devleştiren ve ayakta kalmaları için 900 milyar dolar destek sağlayan ABD, şimdi de 850 milyar dolarlık bir fonla kurtarılmayı bekleyen firmaları kurtarmaya hazırlanmaktadır. Özellikle 700 milyar dolar olarak belirlenen ve ABD Temsilciler Meclisi'nden geçmeyen paket sonrası, dünya finans piyasalarında yaşanan sert düşüşlerle birlikte, Avrupa ekonomisinde de kriz etkilerini göstermeye başladı. North

Roch ile başlayan süreç; Fortis, Dexia, Bradford and Bingley, Hypo Real Estate gibi dünya devi finans kuruluşlarının da eklenmesi ile kriz daha da derinleşti. Bir yıl önce 50 milyar dolar piyasa değeri ve 24 avro hisse fiyatı ile dünyanın en büyük 20 bankasından biri olan Fortis'in hisse değeri 4 avroya düşerken; banka, piyasa değerini de 4/5 oranında yitirdi. Belçika ve Lüksemburg bankanın bir kısmını, Hollanda ise Fortis'in tamamını kamulaştırdı. Son olarak Fortis'in Fransa'nın en büyük bankası olan BNP Paribas'a satılması ise krizin yayılmaya ve derinleşmeye başladığı endişesini arttırdı. Küresel kriz, bize, eşine ender rastlanacak örnekler de sergiliyor. Bir ülkenin batışına tanık oluyoruz. Spekülatörlerin adeta işgal ettiği ve finansal sistemi çok büyük riskler taşıyan İzlanda, iflasın eşliğine geldi. İzlanda, geçtiğimiz haftalarda, ülkenin en büyük bankası Glinter ve ardından ikinci büyük bankası Lodsbank'a el koyarken; 3 gün kapalı tutulan İzlanda borsası açıldığı ilk günün ilk saatlerinde %76 gibi rekor bir düşüş yaşadı. İzlanda, şu anda, dış borçlarını ödeyememe riskiyle karşı karşıya. IMF, "küresel finans istikrar" raporunda Nisan ayında 945 milyar dolar olarak açıkladığı finans sektöründeki krizden kaynaklanan zararın, 1,4 trilyon dolara çıktığını açıkladı. Başta ABD ve G-8 ülkeleri olmak üzere, devletlerin finansal krizden etkilenen şirketlere aktardığı para ise 3,5 trilyon doları buldu. İlginçtir ki şu satırları yazarken hangi bankanın battığını veya hangi ülkenin hangi kuruluşa ne kadar kaynak aktardığını tahmin edemiyorum; çünkü mevcut küresel kriz, hızlı bir şekilde tüm dünyada etkisini derinleştiriyor. Yaratılan kaynaklar ve iyi niyet açıklamaları ise ateşin üzerine bir miktar su dökmekten öteye gidemiyor.

Kriz reel sektörü etkileyecek mi?

Asıl korkulan ve kaçınılmaz bir durum olan ise finansal krizin reel sektöre sıçraması. İngiltere Ticaret Odası (BCC), ülkenin şu anda resesyona girdiğini ve işsizliğin 350 bin artarak 2 milyona ulaşacağını açıkladı. IMF'nin "2008 dünya ekonomik görü-

Başta ABD ve G-8 ülkeleri olmak üzere, devletlerin finansal krizden etkilenen şirketlere aktardığı para ise 3,5 trilyon doları buldu.

nümü" adlı raporunda finansal gerilemenin reel sektörü derinden vuracağı, ABD ve birçok Avrupa ülkesinin uzun bir dönemi kapsayacak şekilde resesyon ve yavaşlamaya gireceği belirtildi. Dünyanın belli başlı uluslararası şirketleri, üretimi azaltacakları konusunda şimdiden açıklamalar yapmaya başladılar. Toyota, 2009 yılı satış hedeflerini %10 oranında düşürdü. Opel, yaşanan talep daralması nedeni ile üretimlerine 3 hafta boyunca ara verdi. Mercedes'in satışları geçen ay %4,3 oranında düştü. Ford sözcüsü Bernd Meyer, üretimlerini azaltmayı hedeflediklerini ve çeşitli birimlerden işçi çıkartacaklarını duyurdu. Türkiye'de ise görünüm, dünyadakinden farklı değil. Şu anda, krizi derinlemesine hissetmesek de öncü sarsıntıları hissetmeye başladık. Son birkaç yıldır ekonominin parlayan yıldızı olan otomotiv sektörü ciddi bir durgunluğa giriyor. Ford ve Tofaş, üretimlerini 1 ile 3 hafta arasında durdurdu. Ağustos ayında, otomotiv üretimi %12,9 oranında azalırken; satışlar %5,8 oranında düştü. Demir çelikte yaşanan talep daralması nedeni ile fiyatlar 1600 dolardan 700 dolara düştü. Beyaz eşyada %36,5'lere varan üretim azalmaları söz konusu. 2007 yılında 16 milyon adet üretilen beyaz eşyanın 2008 yılındaki üretim adedinin 15 milyon olması bekleniyor. Tekstilde yün iplik üretimi %12,5 oranında düşerken, pamuk iplikte bu oran %26,7 olarak gerçekleşti. İşsizlik oranının artması işten bile değil. Örnekleri çoğaltmak mümkün. Üretmek için sürekli ithalat yapan, cari açığı sürekli büyüyen, döviz ihtiyacını yüksek faizlerle (borçlanarak borç verenler, krizde artık veremeyecekler!) karşılayan, sadece üretim sektörünün borçları 150 milyar doları aşan bir ülkenin ekonomisinin krizden etkilenmeyeceğini ileri sürmek; eskilerin deyimi ile "abesle iştigal"dir, saçma bir iddiadır. Dünya ekonomisinin durgunluğa girdiği şu dönemde, Başbakan R.Tayyip Erdoğan'ın Kasımpaşalı delikanlı edası ile "bize bir şey olmaz" söylemleri ise gerçeği yansıtmıyor.

Sonuç: Sanırım Marx haklıydı

Çok değil, bundan 15 yıl önce soğuk savaşın sona ermesi ile kapitalizmin propa-

gandacı iktisatçıları, "yeni dünya düzeni" adını verdikleri yeni dönemin dayanağı olarak, "çelişkileri barış içerisinde çözen krizsiz bir kapitalizm" evresine girildiğini gösteriyorlardı. Yani, kapitalizmin çelişmelerinin uzlaşmaz olmaktan çıktığı, dolayısı ile krizlerin olmayacağı; rekabetin barış içerisinde süreceği, piyasaların kendi dengesini kendisinin sağlayacağı bir düzen olarak ilan edilen yeni dünya düzeni, aynı zamanda savaşların olmadığı, refahın yaygınlaştığı, özgürlük ve demokrasinin sınırsız bir şekilde geliştiği bir dünya düzeni olarak tanımlanıyordu. Bu tanımlama, 20. yüzyılı emperyalizm ve sınıf çatışmalarının çağı olarak ilan eden Marx'a karşı burjuvazinin verdiği bir yanıt olarak öne sürülmüştü. Oysa kapitalist ideologların yeni dünya düzenini ilan etmelerinin mürekkebi henüz kurumadan, ABD-İngiliz ordusunun Irak'ın işgaline yönelik başlattığı 1.Körfez Savaşı, bu düzenin nasıl bir "savaşsız dünya" getireceğinin işareti olarak kendisini ortaya koydu. İleri kapitalist ülkeler ve büyük sermaye kuruluşları, bu amaçla; yeni dünya düzeninin temelini oluşturan, ulusal ekonomileri koruyan, sınırların kaldırılarak uluslararası sermayenin tüm dünyada serbestçe dolaşımının sağlanması, kamuya ait tüm mal ve hizmet üreten kurumların özelleştirilerek eğitim, sağlık, ulaşım, iletişim, enerji, yerel yönetim hizmetleri gibi temel hizmetler de dâhil, tüm hizmet üretim ve dağıtımının piyasa koşullarında alınıp satılmasının önünün açılmasını, istihdam biçimlerinin çeşitlendirilmesi, performans dayalı ücret sistemi ile çalışan kesim arasında rekabetin yaratılmasını, taşeron uygulamasının sınırsız biçimde uygulamaya sokulması v.s. türünden politika ve uygulamaları diğer tüm ülkelerde tahsis etmeye çalıştı. Çünkü YDD'nin bu temellerinin geliştirilmesi ile birlikte dünya küreselleştikçe; önce tekeller arasındaki, sonra ülkeler arasındaki çelişmeler yumuşayıp çatışmalara yol açmayacak biçimde azalacak, böylece savaşlara gerek duyulmadan büyüyen kapitalizm, kapitalizmin "eşitsiz gelişme yasası" olarak bilinen yasasını da artık işlemez hale getireceğinden, tüm milletlerin eşit (eşite yakın) gelişmesi mümkün olacak, barış ve refah yayılacak, yeryüzünde yoksulluğun kalktığı bir dönem başlamış olacaktı! Böyle bir dünyada, ülkeler ve milletler arasında barışçıl ilkeler de hiçbir türden milliyetçi ve üstünlük çabasına gerek kalmayan bir uluslararası düzen kurulmasının imkânını yaratacaktı. Çatışmaların kontrol altına alındığı, krizlerine kendisi çözüm bulan (krizsiz kapitalizm) barış içinde küreselleşmiş tek bir dünya ideali, hiç kuşkusuz, kapitalist ütopyadan ileri gidemez; çünkü son bir yıldan beri "kriz" sözcüğü etrafında olup bitenler, liberal iktisatçıların, neo-liberal politikacıların ve ideologların,

Ford ve Tofaş, üretimlerini 1 ile 3 hafta arasında durdurdu. Ağustos ayında, otomotiv üretimi %12,9 oranında azalırken; satışlar %5,8 oranında düştü.

"Çok değil, bundan 15 yıl önce soğuk savaşın sona ermesi ile kapitalizmin propagandacı iktisatçıları, "yeni dünya düzeni" adını verdikleri yeni dönemin dayanağı olarak, "çelişkileri barış içerisinde çözen krizsiz bir kapitalizm" evresine girildiğini gösteriyorlardı."

ABD-İngiliz ordusunun Irak'ın işgaline yönelik başlattığı 1.Körfez Savaşı, bu düzenin nasıl bir "savaşsız dünya" getireceğinin işareti olarak kendisini ortaya koydu.

**“İşin ironik tarafı
ise “bütün
kötülüklerin
anası, devletin
ekonomiye
müdahalesi
varsayımı”
üstüne kurulmuş
olan sermaye
fraksiyonları,
tarihin en büyük
devletleştirme
operasyonuna
sevinç çığlıkları
ile eşlik
etmektedir.”**

nın bütün bu iddialarını çürütecek biçimde gelişti. Her şeyden önce, krizin merkez üssü ABD'dir. Son bir yıldır işsizlik ve enflasyon artarken, ekonomik büyüme istikrarlı bir şekilde yavaşlamamıştır. İşin ironik tarafı ise “bütün kötülüklerin anası, devletin ekonomiye müdahalesi varsayımı” üstüne kurulmuş olan sermaye fraksiyonları, tarihin en büyük devletleştirme operasyonuna sevinç çığlıkları ile eşlik etmektedir.

Olup bitenler iki şeyi açığa çıkartmıştır

1 — Bu kriz sürecini diğerlerinden ayıran en önemli özellik krizin merkez üssünün ABD ve ikinci olarak İngiltere olmasıdır. Dahası, krizin, AB ülkeleri başta olmak üzere, Çin ve Hindistan gibi son yılların yıldızları da dahil, küreselleşmenin kapsadığı tüm ülkelere yayılacak bir potansiyel taşıdığı gerçeği ortaya çıkmıştır.

2 — Kriz, düzensiz aralıklarla ortaya çıkıp vuran, sonra dinlenmeye çekilen, ama her seferinde yıkım etkisi daha büyük olan bir seyir izlemektedir. Yeni dünya düzeni iktisatçıların ve ideologların bu krizden nasıl çıkılacağı konusunda bırakın pratik çözümü, teorik olarak bile bir yaklaşımı yoktur. İçlerinde biraz dürüst olanlar “Keynesyen önlemlere mi dönsek?” “yoksa Marx haklı mıydı?”, “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler dönemi artık tarih mi

oldu?” demektedirler. IMF ve Dünya Bankası yazın başında kimi ülkelerde “açlık ayaklanmaları” çıktığında devletlerin gidişata müdahale etmeye çağırırken, aslında küreselleşme politikaları merkezli bir dünya fikrinin de iflas ettiğini ilan etmişlerdir. Keynesyen öneriler, “acaba Marx haklı mıydı?” tartışmaları da bu itiraflara paralel olarak gündeme gelmektedir. IMF ve Dünya Bankası'nın devletleri gidişata müdahale etmeye çağırması, ABD ve diğer ülkelerin trilyon dolarlık fonlarla gidişata müdahale etmeyi devletleştirmeye kadar varması yeni dünya düzeni söylemlerinin çöktüğünün bir kanıtı; çünkü kapitalizmin ekonomik temellerini oluşturan ilke, devletin ekonomik alandan tümüyle çekilmesi ve piyasa karşısında müdahalesizliktir. Bugün ise tam tersi yapılmaktadır. Bu da, Marx'ın bir noktada da olsa haklı olduğunu gösteriyor.

editor@politikadergisi.com

Yazılarınızı Yayınlayalım.

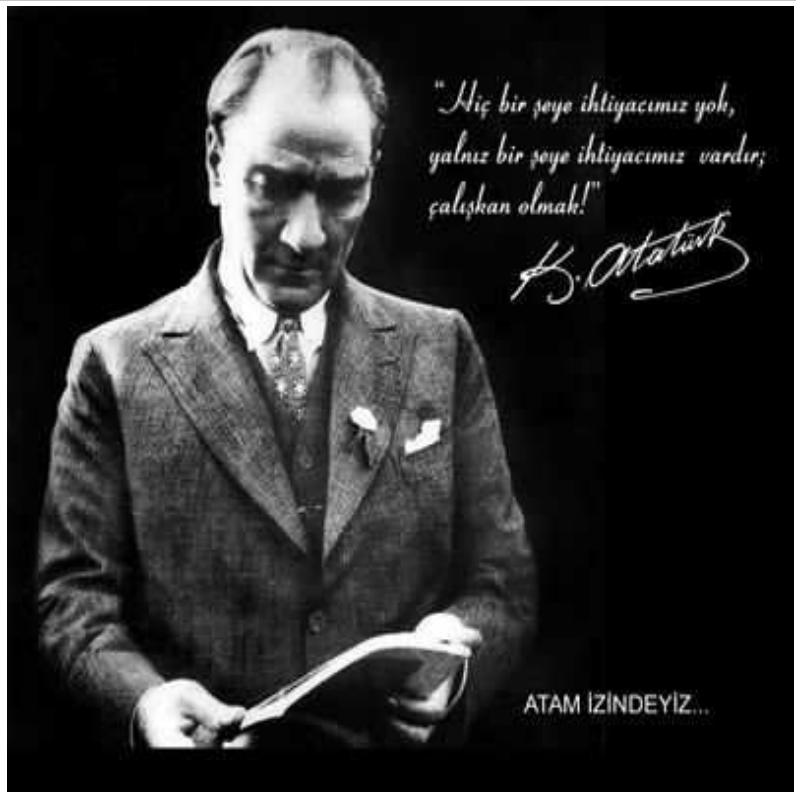
Politika Dergisi projesine destek vermek ve / veya görüşlerinizi geniş kitlelere duyurmak için siz de yazılarınızı bizimle paylaşabilirsiniz.

Politika Dergisi, hukuki engel bulunmayan ve kişisel hakaret içermeyen her politik yazıyı, Politika Dergisi'nin e-dergisinde veya sitesinde yayınlama sözü vermektedir.

Yazılarınız belirli bir ideoloji çerçevesinde yazılması şart değildir; çünkü Politika Dergisi her türlü politik görüşe saygılı bir dergidir. Politika Dergisi'nin amacı apolitik bir nesle karşı koymak, insanları politikaya yönlendirmektir.

Bu bağlamda siz de Politika Dergisi'nde yazılarınız yayınlansın istiyorsanız, lütfen yazılarınızı aşağıdaki mail adresine gönderiniz.

editor@politikadergisi.com

ATATÜRK'ÜN İRTİCA TANIMI

Atatürk 1923'te "irtica"yı şöyle tanımlamaktadır.

Hayatın felsefesi, tarihin garip tecellisi şudur ki, her iyi, her güzel, her yararlı şey karşısında onu imha edecek bir kuvvet belirir. Bizim dilimizde buna "irtica" derler. İyi bir şey yaptınız mı biliniz ki bunu imha etmek için karşınıza muhalif, mürteci ir kuvvet çıkacaktır. Bundan dolayı yapmadan evvel, çıkacak kara kuvvetin imhası tedbirini de almak lazımdır.

Bütün millet emin ve müsterih olsun ki, bugünkü inkılâbı yapanlar ve onu tamamlamaya karar verenler, karşılarına çıkacak menfi kuvvetleri çıktığı noktada ezebilecek kudrete, kabiliyete, tedbire maliktirler.

Bundan dolayı, tekrar katiyetle beyan ederim ki, milletin hâkimiyeti ebedidir. Onu bozacak ve ona zarar verebilecek kuvvet yoktur ve olamaz!..

Utkan KOCATÜRK; *Atatürk'ün Fikir ve Düşünceleri*, sy. 81'den aktaran;

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 85.

P – Konuk: Aylak Bilgi

Klişeyi bozan ve soruna uyumlu çözüm sağlayan en önemli yeti yüksek dikkattir.

Dr. Tahir M. CEYLAN

Bazı insanlar tanırız, zarar gördüğü halde aynı davranışı tekrarlar. Örneğin kredi borcu için araba satmak zorunda kalmış birisi, bir süre sonra tekrar borçlanıp bu sefer ev satar. Ya da çapkın erkekten ağzı yanmış kadın bakarsınız yine çapkın birini seçmiş. Bazısı yaşamı boyunca, aynı delikten yemlenmeye koşullanmış güvercin gibi klişe (stereotypic) davranış gösterir.

Klişe Davranış

Yalnızca kişiler değil, bazen toplum aynı davranış içinde olabilir. Örneğin galibiyet sonrası taraftar yollara düşer, rakibe küfreden, rasgele kurşun sıkarak, coşkusunu cına yetle kontrol eder. Ya da düğün arabasında düzineyle kadını bir arada görüp akıllı çıkan şoför, erkekliği süratle eşleştirip kaza geçirir, dizginleyemediği cinselliğini kadınları ve/veya kendini öldürerek yok eder. Bunlar bu ülkede, "ters mide" denen hareketle köpekbalığı gibi insanın ağzından midesini çıkartıp kusturacak kadar on bin defa falan tekrarlanır ama değişmez, çünkü kalıptır, klişedir; o yüzden hepimizin midesi bu ülkede ters midedir!

Klişe davranış, kolayca tahmin edileceği gibi akıl kullanmayan, yeni organizasyon yapmayan kalıp davranıştır. Türk insanı klişeyle hareket etmeyi sevmekte, yalnızca İstanbul'da değil, Münih'te, Paris'te de köyündeki klişeyle davranmaktadır. Bunu uygularken kişi, bugünkü kendini kullanmaz, geçmişteki kendini, hatta kendinden önceki, kendini doğuran kişiyi kullanır. O yüzden klişe kolaydır, temelinde düşünce değil, alışkanlık, daha da derininde kolaycılık olduğu için, o, sorunlara sayısız deneme yapılmadan sonra ancak çözüm üretir.

Klişeyi bozan ve soruna uyumlu çözüm sağlayan en önemli yeti yüksek dikkattir. Dikkatli kişi, klişe davranışın geri tepeceğini erkenden fark eder ve sonuç ortaya çıkmadan davranışını değiştirerek klişeyi bozar. Ancak kişi, yarar/zarar ikilemine göre eğitilmemişse, onun için bireysel yardımlar çok sosyal kabul, ailede dışlanmamak v.b. sosyal (feodal) kaygılar öncelikli ise, kişi bireysel yararı gözütecek dikkati gereksiz bulur ve klişe davranış devam eder gider. Bu durumdaki toplumlar için klişeyi terk etmenin en güvenilir yolu bireysel derinliği arttıracak eğitimden geçer; eğitim kişileri, erken ve geç dönem bireysel yararı tespit etmek ve ona dikkat kesilmek konusunda geliştirir. O yüzden eğitim, her toplum için önemli

olsa da, Türk Toplumunu için özel bir önem taşır.

Hangi insan ya da toplum hangi klişeye yönelir? Kişinin/toplumun kuvvetli olduğu özellik hangisiyse klişe onun üzerine oturur. İşveli bir kadının klişesi diyelim ki, her oturduğu yere bir dişilik kalıbı basarak peşine erkek takmaktan tekrar tekrar evlenip ayrılmaktır. Bileğine güçlü bir adam da, bu gücü başkaları da tanısın isteyince, kavgaдан karakoldan yana bir hayat sürerek klişeye uyar. Herkes güçlü yönünü göstereceği bir klişenin içindedir.

Kişiler gibi toplumlar da güçlü yönlerini gösterecek bir klişeye muhakkak sahiptirler. Mesela boyun eğmenin güçlü bir gelenek olduğu Japonya'da imparatora boyun eğme, kapitalizmi benimseyip patrona kölece boyun eğme, ikinci savaşta Amerikan "düşmanı"na boyun eğme, sonra Amerikan kültürüne ve değerlerine boyun eğmeye kadar gitti; klişenin sonu, Japon topraklarında çekik gözlü Amerikalıların dolaşması olacak!

Biz Türklerin klişesiye, "öncesiyle, sonrasıyla değil, önüne düştüğü haliyle algılamak, uydurabildiği gibi davranmaktır." Bir sorunun çözümü burada, "önüne gelmeyen sorun sorun değildir, önüne gelen sorun da, eldeki imkânla, son dakikada, sonraya büyük sorunlar aktararak çözümlenir," şeklindedir. Burada proaktivite ve organizasyon yoktur, refleks ve enerji vardır. O yüzden bizde yapma işi toprağa temel atmak gibi değil de, tarlaya çadır kurmak gibidir ve aslına bakarsanız bu naif yaşam, karşılaştığı envai çeşit sorunun gelip geçici çözümünü için, her an ona bir enerji akıtmaya gönüllü olmak yönünden saygıya değerdir, ama konfor ve güvenlik sağlayıcı değildir.

Klişe davranış zenginliği, vakti ve kapasitesi olmayan birinin bir davete giderken terzinin elinden bedenine göre çıkmış bir elbiseyi değil, konfeksiyon ürününü bir giysiye rasgele sırtına geçirmesine benzer. Bir davette dekolte kıyafetle kurumlardan kadınların, başı sıkışınca, "etek belde, süperge elde" ev haline dönmesi, iflas eden patronların "abi, abi" diyerek çocukluğa gerilemesi az rastlanmayan klişelerimizdir. Klişe, ortaya çıkan sorunun getirdiği bilgiyi işleyecek kapasite olmadıgından kişinin hazır bir davranışı alıp üzerine geçirmesidir. Yaşam, sorun verirken çözüm de verir, bunların bazıları yaratılan, bazılarıysa sadaka olarak dağıtılan çözümlerdir. Dünya ama artık, sadakayla yaşanacak yer değildir!

Mesela boyun eğmenin güçlü bir gelenek olduğu Japonya'da imparatora boyun eğme, kapitalizmi benimseyip patrona kölece boyun eğme, ikinci savaşta Amerikan "düşmanı"na boyun eğme, sonra Amerikan kültürüne ve değerlerine boyun eğmeye kadar gitti.

YAVUKLUM GÖNDERDİ

Bir akşam uzun müddet didişen, birbirleriyle uğraşan iki erden birinin yüzünü sildiği mendil gözüne ilişmişti. Bu işlemeli ve göz alıcı mendili isteyerek nefere sordu:

“Bunu nereden aldın?”

Bu ansızın soru karşısında şaşırان kahraman Türk çocuğu sıkılarak cevap verdi:

“Yavuklum gönderdi Paşam.”

Büyük kayıplar karşısında bile ağladığı görülmeyen, acı duyguları içinde gizleyen Büyük Şef, bilmem neden, o anda sarsılmıştı. Dolan mavi gözlerinden iri damlalı yaşlar dökülüyordu. Nefesin yüzünden akan terleri sildiği bu mendile o da şimdi gözyaşlarını siliyordu...

Prof. Dr. Naim Hazım ONAT, Kemal ARIBURNU; *Atatürk'ten Anılar*, sy. 85'den aktaran;

İlknur G. KALIPÇI; *Her Yönüyle İnsan Atatürk*, Uludağ Üniversitesi Rektörlüğü, 2002, sy. 82.

Utan be Adam, Utan!

Yetmiş sekiz yaşındaki Vakıf Gazetesi yazarı Hüseyin Üzmez halen hayatta olduğuna göre. Eğer Viagra kötülerin de ölümüne neden olmuş olsaydı çok ünlü bir şarkıcımız gibi o da yaşama veda ederdi.

“Hadi bu gazete, çalışanı diye savunuyor. Peki, bu tacize uğrayan gencecik kızın ruhsal durumunda bozulma olmamış diye rapor veren kuruma ne demeli?”

Hadi bu gazete, çalışanı diye savunuyor. Peki, bu tacize uğrayan gencecik kızın ruhsal durumunda bozulma olmamış diye rapor veren

Özcan NEVRES

Yaş yetmiş iş bitmiş derlerdi. Halt etmişler. Nerden bilebilirlerdi bir gün Viagra adlı bir ilacın keşfedileceğini. Nedense bu ilaç iyilerin ölümüne neden oluyor da kötülerde öyle bir etkisi olmuyor. Yetmiş sekiz yaşındaki Vakıf Gazetesi yazarı Hüseyin Üzmez halen hayatta olduğuna göre. Eğer Viagra kötülerin de ölümüne neden olmuş olsaydı çok ünlü bir şarkıcımız gibi o da yaşama veda ederdi.

Değerli okurlarım. İnanın mantığımı almıyor. Bu nasıl bir nefistir ki, yetmiş sekiz yaşında ve evli olmasına rağmen nikâhlı eşinin üzerine yanında çalışan kadınla ilişki kurabiliyor. Bu ilişki bile ona yetmiyor ve bu kez de ilişki kurduğu kadının on dört yaşındaki kızına da cinsel tacizde bulunuyor. Öğrencin öğrenci bir olay ama dinci gazete Vakıf'ten bu ahlaksızca karşı en küçük bir tepki gösterilmiyor. Aksine utanmadan da savunuyorlar. Hadi bu gazete, çalışanı diye savunuyor. Peki, bu tacize uğrayan gencecik kızın ruhsal durumunda bozulma olmamış diye rapor veren kuruma ne demeli? Böyle gencecik bir kızın değil, vesikalı bir fahişenin istemediği bir ilişkiye zorlanması bile o fahişenin ruhunda derin yaralar açar. Nasıl oluyor da bu kızın ruhsal durumu bozulmuyor. Neyse ki bu rapora karşı kadınlardan sorumlu Devlet Bakanı Sayın Nimet Çubukçu el koyuyor. Belki bu sayede Hüseyin Üzmez'in hak ettiği cezayı alması sağlanmış olacak.

Şu işe bakın hele. Yetmiş beş yaşında kırk torun sahibi bir ahlaksız markette alışverişte bulunan on bir yaşındaki bir kız çocuğuna cinsel tacizde bulunuyor. Eğer kız uğradığı ahlaksızlığı evine gittiğinde ailesine anlatmasaydı bu ahlaksızın bu ahlaksızca davranışı belki de güme gidecekti. Yaptığı aklınca yanında kar kalacaktı. Ama olmadı. Kar olarak yanında yaşadığı rezillik kalacak.

Yıllar önce okumasını sağladığım bir lise öğrencisi beni okuluna davet edip çok sevdiği bir öğretmeni ile tanıştırmıştı. Okulu gezerken odun barakasındaki temiz örtülü bir yatak dikkatimi çekmişti. Hocam bu ne dediğimde sizin aklınız ermez demişti. Akşam çocuk iş yerime geldiğinde senin bu çok iyi dediğin öğretmenin sübyancı bir sapık mı diye sordum. Yok, abi dedi. Adam namazında niyazında biri. Peki, o odunluktaki yatak neyin nesi dediğimde safiyane bir yanıt almıştım. Bilmem demişti. Bu adam

için teşhisimi koymuştum. Sıkı bir takibe alabilmek için onunla dostluğumu ilerletecektim. Nitekim de öyle oldu. Kumar oynarken kazandığı paraları elhamdülillah diye önüne çeken bir insan dindar olamazdı. Olsa olsa din bezirgânı olurdu. Samimiyet arttıkça çirkeflikleri bolca ortaya dökülüyordu. Bir gün bana bir zarf verdi. Uygun bir yerde açarsın dedi. Zarfı cebime koydum. İşlerim yoğun olduğu için zarfa bakmak aklıma gelmemişti. Bir ara aklıma geldi ve bu zarfta ne olabilir diye merakla açtığımda içinden çıkan kartpostal resim beni şok etmişti. Resim sekiz on yaşlarındaki bir kız çocuğuna aitti. Resmi un ufak edip çöp sepetine attım. Bir gün dükkânıma geldiğinde sordum. Hocam o bana verdiğiniz zarfın içinden çıkan resim ne işti? Ah, ah sorma dedi. O kız henüz on yaşında. Onu benim fotoğraf stüdyosuna götürüp çıtırçıtır soyduktan sonra doya doya yalayıp öptüm ve sonra da o resmi çektim. Çocuk o kadar cahil ki o resmin çekilmesinden bile huylanmamış. Bir gün felaketine bile neden olabileceğini düşünmemiş. Tam o sırada iş yerime olabildiğince şişman koltuğa sığmayan bir hanım geldi. Arada iş yerime uğradı. Ne de olsa ikimiz de İzmirliydik. Koltuğa zar zor yerleştikten sonra öğretmen arkadaşımız kadının karşısına geçip oturdu. Kadın onun bakışlarından ve hareketlerinden sıkılarak kalkıp gitmek zorunda kalmıştı. Kadın gittikten sonra, aman Allah'ım müthiş bir kadın. Bacakları belim kalınlığında bayıldım bu kadına demez mi? Kadın dul. Mademki o kadar çok beğendin, boşa eşini evlen onunla dedim. Oysa onun o kadının eline su dökemeyecek kadar güzel bir eşi vardı. Ve eşi ona üç de evlat vermişti.

Bu olaylardan başka kulağıma gelen başka söylentiler de vardı. Harekete geçmenin zamanı gelmişti. Gazeteci arkadaşlarla konuşup, bunun, bir din dersi öğretmeni ile bir de beden eğitimi öğretmenin ilişkisi kurdukları çocukları belirledik. Özellikle kendilerini ihanete uğramış gören çocukları seçtik. Gazetenin bürosunda çocukları uğradıkları cinsel tacizler konusunda konuşturur-

ken gizlice konuşmaları teybe kaydettik. Ertesi gün bombayı patlattık. Öğrencilerine cinsel tacizde bulunan öğretmenlerin adlarını açık açık yazdık. Milli Eğitim Bakanlığı gönderdiği müfettişlerle konuyu araştırdı ve suçlu buldukları o üç öğretmeni başka illere sürdüler.

Böyle bir olay bizim başımıza gelmez demeyin. Çocuklarınıza her zaman göz kulak olun. Çocuklar çiçek gibidirler. Çok kolay solarlar. Bir sapık yüzünden gelecekları kararmasın ve ruhsal yapıları bozulmasın.

Anneler ve babalar. Aman dikkat edin.

ozcan.nevres@politikadergisi.com

P – Tiyatro: Tek Kişilik Şehir

Emrah ÖZDEMİR

Yazan : Behiç Ak

Yöneten : Serhat Nalbantoğlu

Dekor Tasarım: Işın Mumcu

Giysi Tasarım: Işın Mumcu

Işık Tasarımı: Şükrü Kırımoğlu

Asistanlar: Zeki Gürdal Karoğlu, Nilgün Çorağan

Sahne Amiri: Belma Aslangiray

Kondüvit: M. Levent Ünal

Işık Kumanda: Mehmet Nuri Kılavuz

Rol Dağılımı:

Cüneyt Mete, Devrim Yakut, Benian Dönmez

Merve Gül, Ercan Uğur, Melih Duran

İşçilerin 16 saat çalıştığı, düşük ücret aldığı erken-Modernizm yıllarında, başta Karl Marx olmak üzere, birçok düşünürün insanın yabancılaşmasına yönelik saptamaları olduğunu biliyoruz. Charlie Chaplin'in Asri Zamanlar (Modern Times) adlı sessiz filmin de açık ve net olarak görebileceğimiz gibi, işçi; kendisine, dünyaya, ürettiği mala, topluma karşı yabancılaşma yaşıyordu. Bu oyunda, yabancılaşma nedeninin, fabrikalardan çıkıp tüm 'birey'lerin özel (tüm) yaşantılarına kadar bulaşan teknoloji süsü (!) olduğunu göreceksiniz.

Oyunu izlerken, bizim için fırsat olarak sunulan teknolojinin, 'modern yaşam' görüntüsü altında bize dayatılan asosyal illikliğini gözlemleyecek ve 'tek kişilik şehir'de yaşamının, aslında yaşayamamak olduğunu göreceksiniz. Parasal temelli düşüncenin, aslında insanın yaşamsal yoksulluğu olduğunu; ruhsal ve bedensel hazlarımızın artık parayla ölçüldüğünü eğlenerek göreceksiniz.

Avrupa'da bir dönem müzik, tiyatro ve sinemada sıklıkla gördüğümüz, insanın yabancılaşması ve yalnızlaşması vurgusunun son dönemde Türkiye'de sanat kollarında da sıklıkla işlendiğini görmekteyiz. Bu da bir şeylerin göstergesidir diye düşünüyorum.

26 Kasım'dan itibaren İstanbul Anadolu Yakası – Feridun Karakaya Sahnesi'nde izleyicilere perdesini açacak olan oyuna tüm okurlarımızın gitmesini tavsiye ederim. İyi seyirler...

Oyunun aldığı ödüller:

-2007 - 2008 Sanat Kurumu En İyi Yönetmen Ödülü
(Serhat Nalbantoğlu)

-2007 - 2008 Sanat Kurumu En İyi Erkek Oyuncu Ödülü
(Cüneyt Mete)

-2007 - 2008 Sanat Kurumu En İyi Kadın Oyuncu Ödülü
(Devrim Yakut)

-2007 - 2008 Sanat Kurumu En İyi Çevre Tasarımı Ödülü
(Işın Mumcu)

kultursanat@politikadergisi.com

Faşizm ve Bağnaz Düşünce

Orta Çağ; Avrupa'nın karanlık çağıdır, skolastik düşüncenin Avrupa'ya hakim olduğu çağdır.

P Yamaç KONA

Öncelikle Orta Çağ Avrupası'nı incelemekte fayda var.

Orta Çağ; Avrupa'nın **karanlık çağıdır**, skolastik düşüncenin Avrupa'ya hakim olduğu çağdır. Akılcılıktan, pozitif bilimden uzak, muhafazakar, gelenekçi, beyni yıkanmış, bağnaz bir halkı temsil eder bu çağ Avrupa tarihinde. Hristiyan kilisesinin egemenliğinde geçen bu çağda, kilise fikirlerini halka enjekte edebilmek için, baskıcı bir politika uygulamış, kendisini Avrupa'nın hükümdarı konumuna getirmiştir.

Elinin altında büyük güç toplayan kilise, halka kendi doğrularını dayatıp, halka at gözlüğü takmış ve bundan yararlanarak cahil bırakılan halkı kullanmıştır. Skolastik felsefe bağnaz halk kitleleri yaratır, bu nedenle bunu halka enjekte eden bir nevi halka istediği her şeyi yaptırabilir. Orta Çağ Avrupası'nda da böyle bir durum söz konusudur. Skolastik felsefeyi halka enjekte eden kilise, halkın parasını, iş gücünü sömürmüş, onurunu ayaklar altına almıştır. Zamanında dayatılan bağnaz felsefe nedeniyle halk sessiz kalmış, sömürülmeye mahkum olmuştur.

Halkı köleleştirmenin en kolay yolunun skolastik düşüncesi; halkın dini inançlarıyla, olmadı baskıcı bir rejimle halka enjekte etmek olduğunu farkına varan kilise, egemenliğini devam ettirebilmek için eğitimi tek-doğruculuk üzerine kurmuş, insanların düşünmesini engellemiş ve yeni fikirlerin çıkmasına fırsat vermemiştir.

Eğitimde skolastik düşünce yolunu izleyen okullar, kilisenin gücüne güç katmış ve yaratılma amaçlarına ulaşmışlardır. Bağnaz eğitim sistemi tarafından küçük yaşta işlenmiş beyinler, yeni fikirler peşinde koşmamış, kendisine verilen kültürü ve bilgiyi sorgulamaksızın körü körüne kabul etmiştir.

İnsanlar bu çağda kendi akıllarını kullanma cesaretini gösteremiyordu. Kilisenin hayatın her yerine yerleştirdiği, küçüklükten itibaren beyinlere işlediği, 'kilise doğrularıyla' yaşayan halk, adeta beynini kullanmayı unutup, sömürgeci yapı içerisinde acımasızca kullanılmış ve yitip gitmiştir. İnsanı her türlü sömürmekte olan (maddi ve yaşamsal) bu yapı, insana dayattığı bağnaz düşünce sistemi nedeniyle hiç tepki görmekte, tıkr tıkr işlemektedir.

Ancak tarih hep değişimlere tanıklık etmiştir. Kültürel yozlaşmaya, aydınlanmaya, çöküşe ve yükselişe, yaşama ve ölüme, öfkeye ve akla, yani her şeye tanıklık etmiştir.

Tarihte bir yerlerde bir hata oldu ve bu çok sağlam görünen baskıcı rejime karşı kitleler ayaklandı. **Orta Çağ Avrupası**'ndaki **baskıcı, teokratik** yönetimlerin yıkılması, yapılarına bakıldığında çok olasılıksız geliyordu; çünkü bu sistemler ne yeni bir **düşünce sistemine** yer veriyordu, ne de **insanları insandan** sayıyordu. Vatandaş, insandan sayılmıyordu ve bu, halkın yöneticisine başkaldırmaya hakkı olmadığını vurguluyordu.

Devleti yönetmesi gerekenler, halkı sömürüyordu...

İşte böyle bir ortamda ilerleme asla mümkün değildir. Baskıcı otorite böyle bir ortamda asla izin vermiyordu. Ortada her konuda sadece tek-doğru vardı. Bu tek-doğru; değiştirilemez, inkar edilemez, çarpıtılamaz ve farklı yorumlanamazdı. Yani bu kıtada pozitif bilimlere yer yoktu. Böyle otoritelerin hakimiyetinde olan bir kıtada bilimsel gelişmelerin, fikri ilerlemenin ve kültürel ilerlemenin gerçekleşmesi mümkün değildi.

Ancak halk her ne kadar öyle kabul görmese de **insandı**...

**“Devleti
yönetmesi
gerekenler, halkı
sömürüyordu...”**

Kilisenin hayatın her yerine yerleştirdiği, küçüklükten itibaren beyinlere işlediği, 'kilise doğrularıyla' yaşayan halk, adeta beynini kullanmayı unutup, sömürgeci yapı içerisinde acımasızca kullanılmış ve yitip gitmiştir.

Ve birileri uyandı...

Yıllarca bilgi üzerine bilgi, fikir üzerine fikir konu...

Sonunda tüm insanlık üzerinde domino etkisi yaratacak olan Fransız Devrimi gerçekleşti. Yılların ezilmişliği ile halk özgürlüğünü aradı. Tüm Avrupa halklarına esin kaynağı olan bu kanlı devrim, bir çağı kapattı; Avrupa'nın ıstırap ve karanlıkla dolu utanç çağını kapatıp ve Avrupa'da özgür düşüncenin hakim olacağı, pozitif bilimlerle ilerleyen, fikir özgürlüğü olan, insanoğlunun bilgi birikimini katlayarak arttıracığı bir Aydınlanma Çağı'nın kapısını araladı.

Bu ihtilal tüm Avrupa halklarının devrimidir. Özgürlük, adalet, eşitlik isteyen halkın amacına ulaşmasıdır.

Avrupa'da bu değişimler yaşanırken Osmanlı Devleti kendi bildiğini okumaya devam etmekte ve bağınaz düşüncenin tutsaklığında bilimsel, hukuksal ve toplumsal gelişimde yerinde saymakta, Dünya'ya ayak uyduramamaktadır. Osmanlı'nın sonuna neden olan budur. Avrupa'ya ayak uyduramayan, gelişemeyen, baskıcı, sanayileşememiş ve dinle körleşmiş Osmanlı, dünya toplumlarını takip etmeyerek kendi sonunu getirmiştir.

Skolastik dönemi ve Avrupa'da bu dönemin sonlanışını inceledik. Şimdi bunları günümüze bağlayalım...

Skolastik dönemin Avrupa'da sonlanması'nın ardından Avrupa büyük bir gelişme sürecine girdi, tabii Amerika da...

Bir 2'li piston gibi dengelenmeye başladı dünya; batı çağdaşlaşırken, doğu ilkelleşti.

Batının gücü arttıkça saldırganlığı da arttı. Avrupa sömürgeciliği hızlandı, güç kazandı ve daha da saldırganlaştı.

Doğu ise gittikçe ilkelleşti. Bağınaz düşüncenin tutsaklığına girdi, gelişmedi, yerinde saydı. Ama dünya geliyordu ve doğu üzerine çullanmaya hazır olan güç, tetikte bekliyordu. Gittikçe güçlenen Avrupa sömürgeciliği Orta Doğu'ya sıçradı. Osmanlı, tarihin bu bölümünde dört yanı sırtlanlarla çevrilmiş ilkel ve barbar bir devlettir. Ekonomisi çökmüş, dışa bağımlı, baskıcı, yönetilemeyen bir devletin dört yanını sarmış sırtlanlarla tek başına mücadele etmesi imkansızdı. Topraklarını kaybetmeye başladı, daha da güçsüzleşti. Saygınlığını yitirdi. Osmanlı Devleti bu gidişata karşı olarak dünya üzerindeki aşırı hassasiyetten yararlanarak denge politikası uyguladı. Ancak, tabii ki bu

da Osmanlı Devleti'ni kurtaramazdı. Böylece 1922'de Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Kurtuluş Savaşı'nın bir sonucu olarak saltanatın kaldırılması ile son bulup yerine yeni bir Türk Devleti kuruldu.

Ülkemiz tam da dünyanın bu geçiş dönemine rastlayan kuruluş tarihi ile kültürel açıdan ilginçtir. Coğrafi bakımdan doğu ile batı arasında bir köprü olan ülkemiz, tarihi nedeniyle bu geçiş döneminde 'geri' bir devlettir. Ancak Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün 'muasır medeniyetler seviyesine' ulaşma amacı ile Türkiye batılı bir devlet oldu ve çağını yakaladı. Bunun koruyuculuğunu ise gençlere verdi; Türk gençlerine...

Tabii ki bu dünyada hayal edilen sistem de beklenmeyen bir şeydi. Doğu 'ilkel' batı ise 'çağdaş' olmalıydı. Atatürk planı bozdu ve ülkesini çağdaş bir devlet haline getirdi. Avrupa'nın tüm doğuyu tekrar sömürgeci bir yapı altına alma hayalleri suya düştü; çünkü bundan etkilenen diğer doğulu devletler de çağdaşlık yolunda ilerlemeye başladı.

Batının şu an dünya egemenliğini ele geçirmesi önündeki en büyük engel budur ve batı bu engeli yıkmak için uzun süredir çalışmaktadır. Kısmen başarılı olduğunu da görmekteyiz...

Türkiye'de yıllardır baskıcı ve bağınaz bir rejim hakim. Halkı gittikçe sindiren, yok eden, bilgisizleştiren en çağdaş olmayan bir nesil yetiştiren bir rejim. Medyayı sindiren ve ele geçiren, vatandaşı susturan, halkına orantısız güç kullanan, kafatasçı, İslamcı bir Türkiye var karşımızda, çağdaş olmayan bir Türkiye...

Sonuç olarak da tabii ki sömürülmeye ve yabancı egemenliğine açık bir Türkiye. Çağdaş olmayan bir ülkenin sonu budur.

Bu gerileştirme süreci batı tarafından sadece AKP döneminde yürütülmedi. Bu süreç, çok öncesinden beri yürürlükteydi. AKP gibi bir partinin iktidar olması sadece bu sürecin 'tıkır tıkır' işlediğini gösterir.

Ülkemiz ilkelleştiriliyor! Savunması düşüyor! Halk zombileştiriliyor, halk sindiriliyor. Uyanın ve uyandırın. Daha fazla sindirilmeye izin vermeyin. Eğer bu ülkenin halkı, bu ülkenin gençleri sindirilirse ülkemizin geleceği ne olur dersiniz?..

yamac.kona@politikadergisi.com

Sonunda tüm insanlık üzerinde domino etkisi yaratacak olan Fransız Devrimi gerçekleşti.

"Bu süreç, çok öncesinden beri yürürlükteydi. AKP gibi bir partinin iktidar olması sadece bu sürecin 'tıkır tıkır' işlediğini gösterir."

Sonuç olarak da tabii ki sömürülmeye ve yabancı egemenliğine açık bir Türkiye. Çağdaş olmayan bir ülkenin sonu budur.

*“Benim naçiz vücudum nasıl olsa bir gün toprak olacaktır.
Fakat Türkiye Cumhuriyeti ebediyen yaşayacaktır.”*

K. Atatürk

Teşekkürler...

> Uludağ Üniversitesi Eski Rektörü **Prof. Dr. Mustafa Yurtkuran'a**

> Değerli Hocamız **Yrd. Doç. Dr. Sertaç Serdar'a**,

> YeniÇağ Gazetesi Yazarı, Sayın **Arslan Bulut'a**

> Değerli Eğitimci ve Yazar Sayın **Emre Kongar'a**

> Milliyet Gazetesi Yazarı, Çok Değerli, Sayın **Melih Aşık'a** ve Tabii ki **Haldun Ertem'e**

> **Metin Tınay** ve **Verim Hosting'e**

> **Tüm Emeği Geçenlere**

> **Ve Tabii ki Desteğini Bizden Esirgemeyen Tüm Okurlarımıza**

Politika Dergisi'ne verdikleri destekten ötürü teşekkürü bir borç biliriz.

Not

Bu sayımızda yazarlarımız **Taşkın YAYLA**, **Miraç ÇEVEN**, **Özgür Pınar IŞIK**, **Fırat ÖZDEMİR** ve **Sevda EĞER'in** yazıları çeşitli nedenlerden dolayı yayınlanamamıştır. Okurlarımızdan özür dileriz.

Gençliğe Hitabe

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyeti'ni, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinen-dir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyen dâhilî ve haricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve Cumhuriyet'i müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok namûsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve Cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri, şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr ü zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır! Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur!

Gazi Mustafa Kemal ATATÜRK

20 Ekim 1927

Politika

Dergisi

Aslında Hiç Ayırlmadık ki...

Pd

Politika

Dergisi